

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ
IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 570, 629, 631, 663, 668,
688, 689, 736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 150 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
(NR. TAP-17-2033(2); 17-12616(3))**

2018-01-23 Nr.NV-222

Vilnius

1. **Projektų rengėjas** – Teisingumo ministerija

2. **Projektų tikslas, esmė** – Įstatymų projektais numatoma:

* **sumažinti Civilinio proceso kodekse (CPK) nustatytus išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų dydžius**, nes pagal šiuo metu galiojančius išskaitų dydžius skolininkai, kurie uždirba tik MMA, iš esmės neturi jokių galimybių patenkinti bent minimalius savo poreikius. Kartu keičiamas ir Darbo kodekso (DK) 150 straipsnis, kuriame irgi numatytos išskaitos iš darbo užmokesčio, siekiant suvienodinti CPK ir DK nustatytą teisinį reguliavimą.

* CPK projekte numatyta, kad, vykdant priverstinį išieškojimą, **iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik įstatymų nustatyta tvarka apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį viršijančios lėšos**.

* Atsižvelgiant į tai, kad paskutinio būsto netekimas skolininkui gali turėti ypač didelių neigiamų socialinių, emocinių ir kitų pasekmių, **numatyta papildyti CPK nuostatomis, draudžiančiomis išieškoti iš būsto, kuriame skolininkas gyvena, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per 18 mėnesius darant išskaitymus iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų**.

* Šiuo metu galiojančiame CPK nustatyta 2 030 Eur išieškomos skolos suma, kuriai esant išieškojimą galima nukreipti į būstą, kuriame skolininkas gyvena **CPK projekte numatyta pakeisti 4 000 Eur išieškotina suma ir vykdymo išlaidomis**.

* CPK projekte numatyta CPK 739 papildyti nuostatomis, numatančiomis, kad nuteistasis, iš kurio vykdomas išieškojimas, galės turėti pusę lėšų (ir jas išleisti prekėms ar reikmenims įsigyti), kurias galėtų turėti, jeigu iš jo nebūtų vykdomas išieškojimas.

* CPK projektu taip pat sprendžiamos kitos su vykdymo procesu susijusios praktinės problemos.

* Įstatymų projektams įgyvendinti reikės modernizuoti Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą ir nurodymus priverstinai nurašyti pinigines lėšas į šią sistemą teikiančių subjektų informacines sistemas (Antstolių informacinę sistemą, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Sodros ir muitinės naudojamas informacines sistemas). Preliminarus lėšų poreikis šiems darbams – 715 000 Eur, nors

Teisingumo ministerijos manymu realus lėšų poreikis (pritaikęs mažiau sudėtingus IT sprendimus) galėtų būti mažesnis.

3. Derinimas – Įstatymų projektai parengti įvertinus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Teisėjų tarybos, Lietuvos antstolių rūmų, VĮ Registrų centro, Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Lietuvos bankų asociacijos, Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklo pateiktas pastabas ir pasiūlymus. CPK projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas.

Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta tik iš dalies, buvo aptarti suinteresuotų institucijų pasitarimuose; pasitarimų protokolai ir Derinimo pažyma dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, pridedami. Iš esmės didelei daliai siūlomų CPK pakeitimų nepritaria Lietuvos antstolių rūmai, kurių manymu siūlomos priemonės susijusios su skolininko turtinių interesų apsauga, yra fragmentiškos ir trumpalaikės, todėl neduos laukiamo rezultato. Taip pat Socialinės apsaugos ir darbo ministerija nepritaria šiuo metu CPK nustatyto draudimo ieškoti iš skolininko piniginę sumą, neviršijančią MMA, panaikinimui.

4. Dalykinio ir teisinio vertinimo išvada: Įvertinę patikslintų įstatymų projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, ir nevertindami įstatymų projektų ekonominio bei finansinio pagrįstumo, ir toliau laikomės nuomonės, jog keičiamo CPK 749 straipsnio 3 dalies nuostata, kad išieškojimo iš piniginių išmokų susijusių su reikalavimų teisėmis, tvarka nustatys Sprendimų vykdymo instrukcija, kuria tvirtina teisingumo ministras, taisytina. Atsižvelgiant į tai, kad tokie išieškojimai susiję su asmenų teisinėmis ir pareigomis, manome, kad vadovaujantis Konstitucinio Teismo suformuluota doktrina jų įgyvendinimo tvarkos pagrindinės nuostatos turėtų būti nustatomos įstatyme.

Įstatymų projektai iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, reikalavimus.

Siūlome Projektus svarstyti Vyriausybės pasitarime.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Aleksandr Radčenko

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-01-22 Nr. (1.5) A-43

DĖL PATIKSLINTŲ TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Teikiame patikslintus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso 150 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau kartu – įstatymų projektai), kurie parengti vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimą Nr. 482, kuriuo Vyriausybė įsipareigojo kompleksiškai įvertinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatas, reguliuojančias išieškojimą iš skolininko būsto, kuriame jis gyvena, išieškojimą iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų pajamų, taip pat išieškojimą iš jo sąskaitose esančių piniginių lėšų ir iki 2018 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos Seimui pateikti su skolininko turtinių interesų apsaugos didinimu susijusių teisės aktų projektus.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2017 m. gruodžio 18 d. pažymoje Nr. NV-3254 (toliau – pažyma) pateiktą pastabą, buvo patikslintos Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto įgyvendinamosios nuostatos. Nebuvo atsižvelgta į pažymoje pateiktą pastabą dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 749 straipsnio 3 dalies pakeitimo, kad išieškojimo iš turtinių teisių tvarką turėtų nustatyti įstatymas, o ne poįstatyminis teisės aktas. Pažymėtina, kad Sprendimų vykdymo instrukcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352, nustato CPK VI dalyje nustatyto vykdymo proceso normų taikymo tvarką ir jos reikalavimai privalomi visiems asmenims (CPK 583 straipsnis). Taigi, siūlomas teisinis reguliavimas nelaikytinas naujove, nes kituose CPK straipsniuose taip pat yra bendro pobūdžio nuostatų, kurių vykdymo tvarką detalizuoja Sprendimų vykdymo instrukcija, pvz.: CPK 147 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad, taikant laikinasias apsaugos priemonės, areštuoto turto duomenys keičiami ir papildomi Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka; Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyti vykdymo išlaidų dydžiai, jų apskaičiavimo, išieškojimo tvarka ir išimties (CPK 610 straipsnis), atvejai, kuomet vykdomoji byla neužbaigiama ir joje priverstinai išieškomos vykdymo išlaidos (CPK 611 straipsnio 4 dalis); CPK 626 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad turtą areštavus kitų kreditorių naudai, išieškojimas iš to turto vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka; nuo 2011 m. lapkričio 1 d. turto ir reikmenų, iš kurių išieškoti draudžiama, sąrašas nustatytas ne CPK 668 straipsnyje, bet Sprendimų vykdymo instrukcijoje; CPK 689 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyta, kad nurodymai priverstinai nurašyti pinigines lėšas iš skolininkų sąskaitų vykdomi Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka; CPK 744 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad skolininko turto administravimas taip pat nustatomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad *CPK projektas taip pat buvo patikslintas atsižvelgiant į objektyviai pasikeitusias aplinkybes*: nuo 2018 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta minimali mėnesinės alga yra 400 Eur, o neapmokestinamas pajamų dydis – 380 Eur, todėl nuo 2018 m. sausio 1 d. minimalią algą uždirbančiam asmeniui atskaičius mokesčius tenka jau ne 335,30 Eur, kaip buvo iki 2017 m. gruodžio 31 d., kuomet Lietuvos Respublikos Vyriausybei buvo pateiktas pirminis CPK projektas, bet 361 Eur. **Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir išlaikant tuos pačius, kaip pirminių įstatymų projektų Aiškinamajame rašte aprašyti, išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio dydžių ir skolininko būsto apsaugos nustatymo principus**, taip pat išlaikant iš esmės tą patį lėšų, kurios liks skolininkui padarius išskaitas, bei išskaitų santykį, įgyvendinant tikslą užtikrinti skolininkui galimybę patenkinti bent minimalius poreikius nepriklausomai nuo jo skolos rūšies ar vykdomų vykdomųjų bylų skaičiaus, patikslintame CPK projekte buvo pakoreguota skolininko būstui taikoma apsauga (CPK 663 straipsnio 1 dalis), taip pat buvo nustatyti nauji išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio dydžiai (CPK 736 straipsnis).

Rengiant įstatymų projektus taip pat buvo įvertinta Antstolių informacinėje sistemoje kaupiama informacija apie vykdomųjų bylų ir skolininkų skaičių, skolininkų ir išieškotojų tipus, statistinė informacija apie palūkanų išieškojimą, taip pat buvo įvertinta Lietuvos statistikos departamento skelbiama oficialioji statistika apie būstų kainų pokyčius, minimalų ir vidutinį darbo užmokesčius.

Antstolių informacinės sistemos duomenimis, 2017 m. spalio 1 d. buvo vykdomas priverstinis išieškojimas iš 292 612 skolininkų fizinių asmenų, iš kurių net 181 559 asmenų atžvilgiu buvo vykdoma daugiau nei viena vykdomoji byla. Taigi 181 559 skolininkams iš darbo užmokesčio dalies, nevirsijančios MMA, vadovaujantis CPK 736 straipsnio nuostatomis, šiuo metu išskaitoma po 50 procentų, o iš darbo užmokesčio dalies, virsijančios MMA, išskaitoma 70 procentų. Atsižvelgiant į tai, kad nemaža dalis dirbančiųjų uždirba tik MMA, tuo atveju, jeigu vykdomos dvi ir daugiau vykdomųjų bylų, atlikus CPK 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitas, skolininkui lieka tik 180,50 Eur ir toks skolininkas negali patenkinti net minimalių poreikių, apmokėti einamųjų sąskaitų ir tai sąlygoja naujų skolų atsiradimą. Atsižvelgiant į tai, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – CPK projektas) numatyta sumažinti CPK 736 straipsnyje nustatytus išskaitų dydžius.

Sprendžiant problemą, kad, vykdamas išieškojimą, šiuo metu iš skolininkų banko sąskaitų nurašomos visos lėšos (išieškotinos sumos ir vykdymo išlaidų apimtyje) nepaliekant skolininkui jokių lėšų, CPK projekte numatyta, kad iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį virsijančios lėšos.

CPK projektu taip pat keičiamos CPK 663 straipsnio, reguliuojančio skolininko turto apsaugą nuostatos: šiame straipsnyje nustatyta 2 030 Eur išieškomos skolos suma, kuriai esant išieškojimą galima nukreipti į būstą, kuriame skolininkas gyvena (paskutinį skolininko turimą turtą), buvo nustatyta dar 2006 metais, todėl, įvertinus per šį laikotarpį padidėjusias būsto kainas ir kitas įstatymų projektų Aiškinamajame rašte išdėstytas aplinkybes, CPK projekte numatyta 2 030 Eur išieškomą sumą pakeisti 4 000 Eur išieškotina suma ir vykdymo išlaidomis. Siekiant skolininką paskatinti vykdyti savo prievolės, CPK 663 straipsnyje taip pat numatytas ribojimas išieškojimą nukreipti į skolininko būstą, kuriame jis gyvena, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad išieškotina sumą ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per 18 mėnesių darant CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas ir išieškojimas šiuo būdu yra vykdomas.

Tais atvejais, kai antstolis vykdo išieškojimą iš pataisos įstaigoje esančio asmens, iš skolininko išieškomos visos pataisos įstaigoje atidarytoje jo asmeninėje sąskaitoje esančios piniginės lėšos ir pataisos įstaigoje esantis asmuo negali apsipirkti pataisos įstaigos parduotuvėje, paskambinti telefonu, įsigyti rašymo priemonių, pašto vokų ir ženklų, kitų reikmenų, kuriais jis nėra aprūpinamas valstybės. Užtikrinant šių asmenų teisę įsigyti paminėtų prekių ar reikmenų, CPK projektu

keičiamame CPK 739 straipsnyje numatyta, kad iš pataisos įstaigoje esančio asmens sąskaitos bus išieškomos tik lėšos, viršijančios pusę Lietuvos Respublikos baudmių vykdymo kodekso 92 straipsnio 2 dalyje nustatytų dydžių.

Įstatymo projektu taip pat sprendžiamos kitos vykdymo procese kylančios praktinės problemos: CPK 629 straipsnio 1 dalis papildoma 11 punktu, numatančiu, kad vykdomoji byla, kurioje išieškomos bylinėjimosi išlaidos valstybei, nutraukiama, jeigu likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma neviršija CPK 96 straipsnio 6 dalyje nurodytos nepriteistinos sumos ir skolininkas neturi turto ar lėšų, iš kurių galima išieškoti; CPK 688 straipsnyje panaikinamos nuostatos, numatančios išieškojimą iš pinigų ar turto, priklausančių skolininkui iš kitų asmenų (tokį išieškojimą reguliuoja CPK 749 straipsnis); CPK 746 straipsnio 3 dalis papildoma nuostata, kad Hipotekos registruui antstolis privalės pranešti ne tik apie hipoteka įkeisto, bet ir įkeitimu įkeisto turto realizavimą; CPK 749 straipsnio 3 dalis pakeičiama nustatant, kad išieškojimas iš turtinių teisių, susijusių su pinigineis išmokomis, bus vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.

Įstatymų projektai parengti sistemiškai įvertinus konsultacijų metu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Teisėjų tarybos, Lietuvos antstolių rūmų, VĮ Registrų centro, Vilniaus universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Lietuvos bankų asociacijos, Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklo pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Įstatymų projektuose numatytus pakeitimus paskatinusios aplinkybės ir įstatymų projektuose siūlomų pakeitimų motyvai bei argumentai detaliau išdėstyti įstatymų projektų Aiškinamajame rašte.

Atsižvelgiant į įstatymų projektų derinimo metu suinteresuotų institucijų pateiktas pastabas, įstatymų projektai buvo patikslinti. Pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta tik iš dalies, Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento 33 punkte nustatyta tvarka buvo aptarti suinteresuotų institucijų pasitarimuose, pasitarimų protokolai ir Derinimo pažyma dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, pridedami.

Taip pat pažymėtina, kad po įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos antstolių rūmai 2017 m. gruodžio 19 d. raštu Nr. S-21172 ir 2018 m. sausio 8 d. raštu Nr. S-21290 Teisingumo ministerijai pateikė papildomas pastabas ir pasiūlymus dėl CPK projekto. Teisingumo ministerija šiuos pasiūlymus įvertino, jie taip pat buvo aptarti Teisingumo ministerijos ir Lietuvos antstolių rūmų atstovų susitikimuose, tačiau bendro sutarimo dėl šių pasiūlymų nebuvo (Lietuvos antstolių rūmų raštai pridedami, argumentai ir priežastys, dėl kurių į pasiūlymus neatsižvelgta, pateikti Derinimo pažymoje). Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Seime yra įregistruoti dar keturi CPK projektai, susiję su skolininko interesų apsauga, taip pat Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pateiktą informaciją, kad komitetas laukia Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengto CPK projekto ir visi su skolininko interesų apsauga susiję Seime registruoti projektai bus svarstomi kompleksiskai, Lietuvos antstolių rūmai ir kitos institucijos, į kurių pastabas ir pasiūlymus nebuvo atsižvelgta, turės galimybę savo pastabas pareikšti Seimo komitetuose svarstant projektus.

Įstatymų projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų.

Įstatymų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 reikalavimus.

Įstatymų projektams įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2018 m. liepos 1 d. turės patvirtinti tvarką, nustatančią minimalių vartojimo poreikių dydžio apsaugos automatinį pritaikymą iki CPK 689 straipsnio 6 dalies naujų nuostatų įsigaliojimo į Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą pateiktiems nurodymams nurašyti pinigines lėšas, taip pat nustatančią sąskaitos, kuriai turi būti taikoma minimalių vartojimo poreikių dydžio apsauga, pakeitimą skolininko pageidavimu, Sprendimų vykdymo instrukcijoje, patvirtintoje teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352, turės būti nustatyta išieškojimo iš turtinių teisių tvarka.

Įstatymų projektams įgyvendinti reikės modernizuoti Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą ir nurodymus priverstinai nurašyti pinigines lėšas į šią sistemą teikiančių subjektų informacines sistemas (Antstolių informacinę sistemą, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Sodros ir muitinės naudojamas informacines sistemas). Šių informacinių sistemų tvarkytojų skaičiavimais, preliminarai lėšų suma, reikalinga informacinių sistemų modernizavimui, būtų: Piniginių lėšų apribojimų informacinei sistemai – 500 000 Eur, Antstolių informacinei sistemai – 80 000 Eur, Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinei sistemai – 60 000 Eur, muitinės informacinei sistemai – 60 000 Eur, Sodros informacinei sistemai – 15 000 Eur (Sodra informavo, kad papildomo finansavimo nereikės ir reikiamus pakeitimus atliks turimomis lėšomis). Pažymėtina, kad 2017 m. gruodžio 12 d. įvykusiame pasitarime buvo aptarti ir ne tokie sudėtingi, kaip nurodė Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos tvarkytojas VĮ Registrų centras, techniniai sprendimai ir realus lėšų poreikis šios sistemos modernizavimui galėtų būti mažesnis. Taip pat pažymėtina, kad nurodytas lėšų poreikis Antstolių informacinės sistemos ir Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinės sistemos modernizavimui apima ne tik įstatymų projektų Aiškinamajame rašte nurodytų funkcionalumų, susijusių su minimalių vartojimo poreikių dydžio apsaugos skolininko sąskaitoje esančioms lėšoms sukūrimu, bet ir išieškojimo iš turtinių teisių (Valstybinės mokesčių inspekcijos administruojamų mokesčių permokų, o ateityje, tikėtina, ir Nacionalinės mokesčių agentūros administruojamų išmokų) vykdymo elektroninių ryšių priemonėmis: sukūrus šį funkcionalumą Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Nacionalinei mokesčių agentūrai nereiktų rankiniu būdu administruoti tūkstančių rašytinių patvarkymų, komunikacija ir išieškojimas būtų vykdomi elektroninių ryšių priemonėmis ir toks išieškojimo procesas paminėtoms institucijoms leistų sutaupyti lėšų.

Įstatymų projektuose naujų terminų, vertintinų Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka, nenumatoma.

Įstatymų projektus parengė Teisingumo ministerijos Teisinių institucijų departamento (direktorė Jolita Sinkevičiūtė, tel. 266 2993, el. p. jolita.sinkeviciute@tm.lt) Teisinės veiklos koordinavimo skyriaus (vedėjas Igor Golubajev, tel. 266 2855, el. p. igor.golubajev@tm.lt) patarėjas Artūras Remeikis, tel. 266 2872, el. p. arturas.remeikis@tm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 3 lapai.
2. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 4 lapai.
3. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 150 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 150 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
5. Įstatymų projektų Aiškinamasis raštas, 14 lapų.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
7. Derinimo pažyma, 35 lapai.
8. 2017 m. lapkričio 23 d. pasitarimo protokolo kopija, 2 lapai.
9. 2017 m. gruodžio 12 d. pasitarimo protokolo kopija, 8 lapai.
10. Suinteresuotų institucijų raštų kopijos, 45 lapai.

Teisingumo ministrė

Milda Vainiūtė

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 150 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso 150 straipsnio pakeitimo įstatymo projektams ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.
2. Įgalioti teisingumo ministrę Mildą Vainiutę, o jai negalint dalyvauti – teisingumo viceministrą Raimondą Bakšį atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstant nurodytus įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

strateginio valdymo departamentas
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė

Ilona Rutkauskienė
2018-01-18

Teisinių institucijų
seimo direktorė

Jolita Sinkevičiūtė
2018-01-18

Teisingumo ministrė

Milda Vainiutė
2018-01-19

**LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 570, 629, 631, 663, 668,
688, 689, 736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 150 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Antstolių informacinės sistemos duomenimis, 2017 m. spalio 1 d. buvo vykdomas priverstinis išieškojimas iš 292 612 skolininkų fizinių asmenų, iš kurių net 181 559 asmenų atžvilgiu buvo vykdoma daugiau nei viena vykdomoji byla. Taigi 181 559 skolininkams iš darbo užmokesčio dalies, neviršijančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytos minimalios mėnesinės algos (toliau – MMA), vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 736 straipsnio nuostatomis, išskaitoma po 50 procentų, o iš darbo užmokesčio dalies, viršijančios MMA (jeigu skolininkas uždirba daugiau nei MMA), išskaitoma 70 procentų. Atsižvelgiant į tai, kad nemaža dalis dirbančiųjų uždirba tik MMA (nuo 2018 m. sausio 1 d. tai atitinka 361 Eur atskaičius mokesčius), atlikus CPK 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitas, skolininkui lieka 288,80 Eur (jeigu vykdoma tik viena vykdomoji byla) arba 180,50 Eur (jeigu vykdomos dvi ir daugiau vykdomųjų bylų, taip pat – jeigu vykdomi CPK 736 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti išieškojimai). Taigi tie skolininkai, kurie uždirba tik MMA, ypač tie, kuriems išskaitoma po 50 procentų, iš esmės neturi jokių galimybių patenkinti bent minimalius poreikius ir dažniausiai tai sąlygoja naujų skolų atsiradimą, nes skolininkas negali apmokėti einamųjų sąskaitų (pvz., sumokėti už komunalines paslaugas) ir tokiu būdu pradedami šių naujų įsiskolinimų priverstinio išieškojimo procesai, o skolininkas patenka į tam tikrą užburtą ratą. Šios priežastys skatina skolininką slėpti pajamas ar apskritai vengti oficialaus darbo, nes nedirbdamas ir gaudamas įvairias socialines išmokas, iš kurių nėra išieškoma, bei kitą paramą iš esmės turi panašias pajamas.

Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 114 punkte nurodyta, kad, Europos Sąjungos statistikos tarnybos duomenimis, su skurdo ar socialinės atskirties rizika susiduria 29,3 proc. mūsų šalies piliečių (t. y. skurdo sąlygomis Lietuvoje gyvena beveik 857 tūkstančiai žmonių), o 117.1 papunktyje įsipareigota įgyvendinti aktyvias skurdo ir socialinės atskirties mažinimo priemones. Įgyvendinant šias Vyriausybės programos nuostatas, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – CPK projektas) numatoma sumažinti CPK 736 straipsnyje nustatytus išskaitų dydžius ir tokiu būdu suteikti skolininkams galimybę patenkinti bent minimalius poreikius.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 150 straipsnio 4-6 dalyse nurodyti išskaitų dydžiai atitinka CPK 736 nurodytus išskaitų dydžius, atitinkamai turėtų būti pakeistas ir DK 150 straipsnis.

CPK 668 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išieškojimas negali būti nukreipiamas į buitį, ūkio, darbo, mokymosi reikmenis ir kitą turtą, kurie būtini skolininko ar jo šeimos pragyvenimui, darbui pagal jo profesiją ar mokymuisi. Šio turto sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje. Be to, išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijančią vienos MMA, visus būtinus vaikų ir neįgaliųjų reikmenis. Šių reikmenų sąrašas taip pat nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje.

Atsižvelgiant į tai, kad skolininkas gali turėti kelias banko sąskaitas, o antstoliui nežinoma, kiek šiose sąskaitose yra lėšų ir neįmanoma užtikrinti, kad, vykdant išieškojimą, skolininko sąskaitose būtų paliekama suma, lygi MMA, praktikoje ši įstatyminė nuostata neveikia ir iš skolininko banko sąskaitos išieškoma bet kokia suma, reikalinga skolai ir vykdymo išlaidoms padengti, nepriklausomai nuo to, kiek sąskaitoje (sąskaitose) yra lėšų. Tačiau, jeigu iš skolininko banko sąskaitos nurašomos lėšos, iš kurių išieškoti draudžiama, CPK 689 straipsnio 7 dalies nuostatos nurodymą priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas pateikusi antstolį, pareigūną ar instituciją įpareigoja tokias lėšas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas grąžinti skolininkui.

Taigi esamas teisinis reguliavimas ne tik nesuteikia skolininkui galimybės banko sąskaitoje turėti lėšų bent minimaliems poreikiams patenkinti, bet ir sukelia jam papildomą našą bei nepatogumus, nes sukuria pareigą išieškojimą vykdančiam antstoliui, pareigūnui ar institucijai pateikti lėšų kilmę patvirtinančius dokumentus, taip pat skolininkas turi laukti kol antstolis, pareigūnas ar institucija išieškotas lėšas grąžins. Atsižvelgiant į tai, CPK projekte numatyta, kad, vykdant priverstinį išieškojimą, iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį (nuo 2018 m. sausio 1 d. šis dydis yra 245 Eur) viršijančios lėšos.

CPK 663 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad išieškoti iš skolininkui priklausančio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškoma suma viršija 2 030 Eur. Ši suma buvo nustatyta dar 2006 metais, tuo tarpu, Lietuvos statistikos departamento duomenimis, nuo 2006 metų pirmojo ketvirčio iki 2017 metų antrojo ketvirčio būstų kainos Lietuvoje, priklausomai nuo vietovės ir būsto būklės (naujas ar senas būstas), padidėjo 11,64 – 49,68 procento. Taigi CPK 663 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta skolininko būsto apsauga nebeatitinka per vienuolika metų pasikeitusių ekonominių ir socialinių sąlygų. Taip pat nėra aišku, kaip turėtų būti vertinama CPK 663 straipsnyje naudojama sąvoka „išieškoma suma“, nes kituose vykdymo procesą reguliuojančiuose CPK straipsniuose vartojama sąvoka „išieškotina suma ir vykdymo išlaidos“ (pvz., CPK 675 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad antstolis negali areštuoti skolininko turto iš esmės daugiau, negu jo reikia išieškotinai sumai ir vykdymo išlaidoms padengti).

Atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis CPK 753 straipsniu, iš išieškotų lėšų pirmiausia padengiamos vykdomosios bylos administravimo išlaidos, kurios būtinos kiekvienoje vykdomojoje byloje privalomiems veiksams atlikti, vykdomosios bylos administravimo papildomos išlaidos, patiriamoms atliekant atskirus veiksmus konkrečioje vykdomojoje byloje, taip pat – kitos vykdymo išlaidos ir tik tada proporcingai paskirstomos išieškotos sumos išieškotojams ir atlygis antstoliui už sprendimo įvykdymą, CPK 663 straipsnyje numatyta įtvirtinti sąvoką „išieškotina suma ir vykdymo išlaidos“, taip pat numatyta CPK 663 straipsnio 3 dalyje nustatytą 2 030 Eur sumą pakeisti į 4 000 Eur sumą. Tokie pakeitimai atitiktų paminėtus būstų kainų pokyčius, sprendžiant dėl apsaugos skolininko būstui, kuriame skolininkas gyvena, taikymo būtų atsižvelgiama į visas sumas, kurias reikia išieškoti – išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas.

Atsižvelgiant į tai, kad paskutinio būsto netekimas skolininkui gali turėti ypač didelių neigiamų socialinių, emocinių ir kitų pasekmių, CPK projektu taip pat numatyta CPK 663 straipsnio 1 dalį papildyti nuostatomis, draudžiančiomis išieškoti iš būsto, kuriame skolininkas gyvena, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per 18 mėnesių darant CPK 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitymus iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų pajamų ir išieškojimas šiuo būdu yra vykdomas. Toks teisinis reguliavimas ne tik skatintų skolininką būti aktyviu ir įvykdyti prievolės, bet ir suteiktų galimybę išsaugoti paskutinį būstą.

Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 92 straipsnio 1 dalyje numatyta nuteistųjų teisė apsipirkti pataisos įstaigos parduotuvėje. Priklausomai nuo to, kokiai grupei priskiriamas nuteistasis, kiekvieną mėnesį jis gali apsipirkti už sumą, neviršijančią 2 – 4 bazinių socialinių išmokų (76 – 152 Eur). Pažymėtina, kad nuteistiesiems draudžiama turėti grynųjų pinigų, todėl piniginės lėšos, už kurias nuteistiesiems leidžiama apsipirkti pataisos įstaigos parduotuvėje, laikomos pataisos įstaigoje atidarytose asmeninėse nuteistųjų sąskaitose (paprastai tai yra lėšos, kurias nuteistiesiems perveda jų artimieji). Taigi tais atvejais, kai antstolis vykdo išieškojimą iš pataisos įstaigoje esančio asmens, iš skolininko išieškomos visos pataisos įstaigoje atidarytoje jo asmeninėje sąskaitoje esančios piniginės lėšos ir pataisos įstaigoje esantis asmuo negali apsipirkti pataisos įstaigos parduotuvėje, paskambinti telefonu, įsigyti rašymo priemonių, pašto vokų ir ženklų, kitų reikmenų, kuriais jis nėra aprūpinamas valstybės.

Atsižvelgiant į tai, kad laisvėje ir pataisos įstaigoje gyvenančių asmenų poreikiai skiriasi iš esmės (pataisos įstaigoje gyvenantiems asmenims nemokamai tiekiamas fiziologines mitybos normas atitinkantis maistas, užtikrinamos reikiamos sveikatos priežiūros paslaugos, jie aprūpinami patalyne, nepatiria jokių būsto išlaikymo išlaidų ir pan.), užtikrinant nuteistųjų teisę įsigyti paminėtų prekių ir reikmenų, CPK projekte numatyta CPK 739 straipsnį papildyti nuostatomis, numatančiomis, kad iš pataisos įstaigoje atidarytos nuteistojo sąskaitos gali būti išieškomos tik lėšos, viršijančios pusę BVK 92 straipsnio 2 dalyje nustatytų dydžių, t. y. nuteistasis, iš kurio vykdomas išieškojimas, galės turėti pusę lėšų (ir jas išleisti paminėtoms prekėms ar reikmenims įsigyti), kurias galėtų turėti, jeigu iš jo nebūtų vykdomas išieškojimas.

CPK projektu taip pat sprendžiamos kitos su vykdymo procesu susijusios praktinės problemos:

1) 2011 m. spalio 1 d. įsigaliojo CPK 96 straipsnio 6 dalies nuostatos, numatančios, kad bylinėjimosi išlaidos į valstybės biudžetą nepriteisiamos, jeigu jų bendra suma yra mažesnė už teisingumo ministro kartu su finansų ministru nustatytą minimalią valstybei priteistiną bylinėjimo išlaidų sumą (nuo 2015 m. sausio 1 d. nepriteistina suma yra 3 Eur). Praktikoje yra dažni atvejai, kai iki 2011 m. spalio 1 d. priimtu teismo sprendimu iš asmens buvo priteista mažesnė nei 3 Eur bylinėjimosi išlaidų į valstybės biudžetą suma, tačiau ši suma neišieškota dėl to, kad skolininkas nedirba ir neturi piniginių lėšų, todėl, vadovaudamasis CPK 631 straipsnio 1 dalies 2 punktu, vykdomąjį dokumentą su išieškojimo negalimo aktu antstolis grąžina išieškotojui Valstybinei mokesčių inspekcijai, kuri šiuos vykdomuosius dokumentus turi administruoti ir pakartotinai teikti vykdyti antstoliui. Atsižvelgiant į tai, kad išieškotina suma yra mažesnė nei 3 Eur, Valstybinės mokesčių inspekcijos patiriamos sąnaudos, susijusios su šių vykdomųjų dokumentų administravimu ir pakartotiniu pateikimu vykdyti, yra didesnės, nei galima nauda, jei vykdomasis dokumentas bus įvykdytas, todėl tikslinga CPK 629 straipsnio 1 dalį papildyti 11 punktu, numatančiu, kad vykdomoji byla, kurioje išieškomos bylinėjimosi išlaidos į valstybės biudžetą, nutraukiama, jeigu likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma yra mažesnė nei CPK 96 straipsnio 6 dalyje nustatyta nepriteistina suma, ir skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma. Vykdomąją bylą nutraukus, vykdomasis dokumentas būtų grąžinamas ne išieškotojui, bet jį išdavusiai institucijai ir nebūtų teikiamas vykdyti pakartotinai.

2) CPK 688 straipsnyje numatyta, kad išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis, taip pat pinigų sumas ir kitokį turtą, priklausančius skolininkui iš kitų asmenų. Šiame straipsnyje taip pat nustatyta, kad šias lėšas arba turtą antstolis aprašo arba surašo turto arešto aktu. Pažymėtina, kad išieškojimo nukreipimas į pinigų sumas ir kitokį turtą, priklausančius skolininkui iš kitų asmenų, savo esme yra išieškojimas iš turtinių teisių, nes išieškoma iš pinigų sumų ir kitokio turto, kuriuos skolininkas turi teisę gauti iš kitų asmenų. Atsižvelgiant į tai, kad išieškojimo iš turtinių teisių (įskaitant išieškojimą iš piniginių išmokų) tvarka nustatyta CPK 749 straipsnyje, kuriame be kita ko taip pat nustatyta, kad antstolis surašo ne turto arešto aktu, bet patvarkymą, kuris prilyginamas turto arešto aktui, siekiant panaikinti šią koliziją, CPK 688 straipsnyje tikslinga panaikinti nuostatas, susijusias su išieškojimu iš pinigų sumų ir kitokio turto, kuriuos skolininkas turi gauti iš kitų asmenų.

3) CPK 746 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad hipotekos kreditoriaus prašymu realizavęs hipoteka įkeistą daiktą antstolis apie tai praneša Hipotekos registrui, tačiau nei šiame, nei kituose CPK straipsniuose nėra nuostatų, numatančių antstolio pareigą Hipotekos registrui taip pat pranešti ir apie įkeitimu įkeisto daikto priverstinį realizavimą.

4) Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos iškėlė problemą, kad kiekvienais metais gauna beveik 1 000 antstolių patvarkymų dėl turtinių teisių arešto (agentūros administruojamų išmokų, kurios turės būti išmokėtos asmenims, iš kurių antstoliai vykdo išieškojimą, arešto). Atsižvelgiant į didelį antstolių patvarkymų kiekį, agentūra patiria dideles darbo laiko ir materialines sąnaudas, nes antstolių patvarkymai gaunami iš anksto ir juos reikia administruoti iki išmokų išmokėjimo momento, o tais atvejais, kai dėl tos pačios išmokos arešto gaunami kelių antstolių patvarkymai, areštuotą išmoką reikia paskirstyti pagal CPK 754 straipsnyje nustatytą

reikalavimų patenkinimo eilę, proporcingai kiekvienam tos pačios eilės išieškotojui priklausančiai sumai. Su analogiškais problemomis susiduria ir Valstybinė mokesčių inspekcija, gaunanti antstolių patvarkymus dėl mokesčių permokų arešto. Taip pat pažymėtina, kad toks išieškojimo iš turtinių teisių procesas neužtikrina visų kreditorių lygiateisiškumo, nes tokiu būdu išieškoti iš turtinių teisių gali tik antstoliai, o išieškojimą vykdančios valstybės institucijos tokios galimybės neturi.

Atsižvelgiant į tai, kad prievolės skolininku (asmeniu, privalančiu išmokėti skolininkui pinigų sumas) gali būti ne tik paminėtos valstybės institucijos, bet ir privatūs asmenys, taip pat įvertinus tai, kad valstybės institucijos, skirtingai nei privatūs asmenys, paprastai turi tam tikras informacines sistemas ir šios sistemos galėtų būti pritaikytos išieškojimui vykdyti elektroninių ryšių priemonėmis, numatyta pakeisti CPK 749 straipsnio 3 dalį nustatant, kad išieškojimas iš reikalavimų teisių, susijusių su piniginėmis išmokomis, vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka. Toks teisinis reguliavimas suteiktų galimybę Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyti skirtingus išieškojimo iš turtinių teisių procesus, pvz., privatiems asmenims antstolis pateiktų rašytinį patvarkymą, kuriame nurodytų skolininkui priklausančias sumas pervesti į skolininko banko sąskaitą ir išieškojimą iš tokių lėšų per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą galės vykdyti visi priverstinį išieškojimą vykdančys subjektai (tiek antstoliai, tiek valstybės institucijos), o išieškojimas iš valstybės institucijų administruojamų išmokų galėtų būti vykdomas elektroninių ryšių priemonėmis: modernizavus Antstolių informacinę sistemą ir Mokesčių administravimo informacinę sistemą (toliau – MAIS), per jau šiuo metu sukurtą šių sistemų integracinę sąsają, antstoliai galėtų elektroninių ryšių priemonėmis gauti ir naudoti MAIS informaciją, ar skolininkas turi mokesčių permokų ir, tik esant tokioms permokoms, elektroninių ryšių priemonėmis teiktų į MAIS patvarkymą dėl išieškojimo iš mokesčių permokų. Valstybinė mokesčių inspekcija permoką pervestų į skolininko sąskaitą ir išieškojimas iš šių lėšų taip pat būtų vykdomas per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatorius – Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija. Įstatymų projektus parengė Teisingumo ministerijos Teisinių institucijų departamento (direktorė Jolita Sinkevičiūtė, tel. 266 2993, el. p. jolita.sinkeviciute@tm.lt) Teisinės veiklos koordinavimo skyriaus (vedėjas Igor Golubajev, tel. 266 2855, el. p. igor.golubajev@tm.lt) patarėjas Artūras Remeikis, tel. 266 2872, el. p. arturas.remeikis@tm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Neradęs skolininkui priklausančio turto ar lėšų, nepriklausomai nuo to, kas yra išieškotojas ir kokia suma išieškoma, antstolis surašo išieškojimo negalimumo aktą, vykdomąją bylą užbaigia ir vykdomąjį dokumentą grąžina išieškotojui (CPK 631 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Išieškotojas (Aiškinamajame rašte aptariamam atveju – Valstybinė mokesčių inspekcija) turi teisę ir pareigą per penkerius metus vykdomąjį dokumentą pateikti antstoliui vykdyti pakartotinai.

CPK 663 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad pinigų išieškojimas negali būti nukreipiamas į skolininko turtą, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad išieškomą pinigų sumą galima išieškoti per šešis mėnesius darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitymus iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų. Šiuo atveju išieškotojo prašymu antstolis gali areštuoti pradedamą realizuoti skolininko turtą, jei paaiškėja, jog darant išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų sprendimas nebus įvykdytas.

To paties straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad išieškoti iš skolininkui priklausančio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškoma suma viršija 2 030 Eur.

CPK 668 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijančią MMA, tačiau pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimą (pvz., 2017 m.

gruodžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-315-421/2017) ši apsauga yra vienkartinė ir taikoma lėšoms, kurias skolininkas turi tik pradėjus vykdymo procesą.

CPK 688 straipsnyje nustatyta, kad išieškojimas šiame straipsnyje nustatyta tvarka gali būti nukreipiamas ne tik į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis, bet ir pinigų sumas bei kitokį turtą skolininkui priklausančius iš kitų asmenų. Išieškojimo iš turtinių teisių, įskaitant pinigų sumas ir kitokį turtą, priklausančius skolininkui iš kitų asmenų, tvarka taip pat nustatyta ir CPK 749 straipsnyje.

Vadovaujantis CPK 736 straipsniu, iš skolininkui priklausančios darbo užmokesčio ir kitų jam prilyginamų skolininko pajamų dalies, nevirsijančios MMA, išskaitoma pagal vykdomuosius dokumentus, kol bus visiškai padengtos išieškomos sumos:

1) išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis, žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą ir žalos, padarytos nusikalstama veika, atlyginimą, – iki 50 procentų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas;

2) visų kitų rūšių išieškomoms, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas, – 20 procentų;

3) pagal kelis vykdomuosius dokumentus – ne daugiau kaip 50 procentų.

Iš darbo užmokesčio ir kitų jam prilygintų išmokų dalies, viršijančios MMA dydį, išskaitoma 70 procentų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teismas.

CPK 746 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad hipotekos kreditoriaus prašymu priverstinai realizavęs hipoteka įkeistą daiktą ir surašęs turto pardavimo iš varžytynių aktą, antstolis nedelsdamas apie tai praneša Hipotekos registrui ir pateikia tai patvirtinančius dokumentus. Nuostatų, numatančių analogišką pareigą pranešti Hipotekos registrui kai realizuojamas įkeitimu įkeistas daiktas, CPK nėra.

Išieškodamas iš turtinių teisių, antstolis, vadovaudamasis CPK 749 straipsnio 3 dalimi, prievolės skolininkui nurodo pervesti pinigus į antstolio depozitinę sąskaitą ir išiešotos lėšos paskirstomos tik tiems kreditoriams, kurių naudai išieškojimą vykdo antstolis.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

CPK 629 straipsnį papildžius CPK projekte numatytomis nuostatomis, vykdomoji byla dėl bylinėjimosi išlaidų į valstybės biudžetą išieškojimo bus ne užbaigiama, bet nutraukiama, jeigu skolininkas neturi lėšų ar turto, iš kurių būtų galima išieškoti, ir likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma yra mažesnė nei CPK 96 straipsnio 6 dalyje nustatyta nepriteistina suma. Priėmus siūlomą teisinį reguliavimą, Valstybinei mokesčių inspekcijai nereikės administruoti antstolio grąžintų vykdomųjų dokumentų, nes jie bus grąžinami išdavusiai institucijai, taip pat nereikės šių vykdomųjų dokumentų teikti vykdyti pakartotinai. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinės mokesčių inspekcijos patiriamos sąnaudos, susijusios su šių vykdomųjų dokumentų administravimu ir pakartotiniu pateikimu vykdyti yra didesnės, nei likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma, ne tik sumažės administracinė našta Valstybinei mokesčių inspekcijai, bet taip pat bus taupomos biudžeto lėšos.

CPK 663 straipsnyje vartojama sąvoka „isieškoma suma“ keičiama sąvoka „isieškotina suma ir vykdymo išlaidos“. Toks sąvokų pakeitimas bus ne tik aiškesnis, bet ir atitiks CPK 753 straipsnyje nustatytą išieškotų lėšų paskirstymo tvarką.

Siekiant paskatinti skolininką aktyviais veiksmais siekti prievolės įvykdymo, o tuo pačiu suteikti jam galimybę išsaugoti būstą, kuriame skolininkas gyvena, CPK 663 straipsnio 1 dalis papildoma nuostatomis, numatančiomis, kad išieškojimas iš skolininko paskutinio būsto nevykdomas, jeigu skolininkas antstoliui pateikia įrodymus, kad išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per aštuoniolika mėnesių darant CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas iš

skolininko darbo užmokesčio ir kitų jam prilygintų pajamų. Šis aštuoniolikos mėnesių terminas buvo apskaičiuotas įvertinus išskaitų iš vidutinį darbo užmokestį gaunančio skolininko dydį ir laikotarpį, per kurį šiomis išskaitomis būtų padengiama išieškotina suma ir vykdymo išlaidos:

1) 2017 metų trečiąjį ketvirtį vidutinis darbo užmokestis atskaičius mokesčius Lietuvoje sudarė 661,70 Eur, todėl, įvertinus CPK projekte numatytus naujus išskaitų dydžius (CPK 736 straipsnis), iš vidutinį darbo užmokestį gaunančio asmens, turinčio vieną vykdomąją bylą, per mėnesį būtų išskaičiuojama 222,55 Eur;

2) CPK 663 straipsnio 3 dalyje numatytas draudimas išieškoti iš paskutinio būsto, jeigu išieškotina suma ir vykdymo išlaidos neviršija 4000 Eur, taikomas nepriklausomai nuo skolininko darbo užmokesčio dydžio ir šioje dalyje paminėtu atveju skolininkas neturi teikti antstoliui įrodymų, kad 4 000 Eur dydžio išieškotina ir vykdymo išlaidų suma galima išieškoti per CPK 663 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, todėl CPK 663 straipsnio 1 dalyje nustatyta paskutinio skolininko būsto apsauga iš esmės būtų taikoma išieškant didesnes nei 4000 Eur išieškotinos ir vykdymo išlaidų sumas. Atsižvelgiant į tai, CPK 663 straipsnio 1 dalyje nustatyta skolininko paskutinio būsto apsauga turi būti ne mažesnė, nei CPK 663 straipsnio 3 dalyje nustatyta apsauga: jeigu 4000 Eur suma, kurios išieškojimo nereikia pagrįsti gaunamo darbo užmokesčio dydžiu, iš vidutinį darbo užmokestį gaunančio asmens būtų išieškota per 18 mėnesių ($4\,000 / 222,55 = 17,97$), tai CPK 663 straipsnio 1 dalyje taip pat tikslinga nustatyti 18 mėnesių terminą. Projektų rengėjų nuomone, CPK 663 straipsnio 1 dalies pakeitimo projekte nustatytas 18 mėnesių terminas yra optimalus ir pagrįstas objektyviais skaičiavimais, suteikiantis skolininkui galimybę išsaugoti paskutinį būstą, o išieškotojui garantuojantis, kad įsiskolinimas bus išieškotas per ne ilgesnį kaip 18 mėnesių terminą (pvz., 6 000 Eur suma iš 1 000 Eur darbo užmokestį atskaičius mokesčius gaunančio asmens būtų išieškota per 16 mėnesių).

Taip pat paminėtina, kad CPK 663 straipsnio 1 dalyje nustatytas 18 mėnesių terminas nereikia, kad visais atvejais, kai skolininkas pateiks antstoliui šioje dalyje nurodytus dokumentus, iš turto bus išieškoma tik suėjus 18 mėnesių terminui, nes šio straipsnio pakeitimo projekte numatyta, kad antstolis gali nukreipti išieškojimą į paskutinį būstą, jeigu paaiškėja, kad išieškotina suma ir vykdymo išlaidos per 18 mėnesių nebus išieškotos (jeigu išieškojimas realiai nėra vykdomas taip, kokius įvykdymo įrodymus pateikė skolininkas). Be to, siūlomas teisinis reguliavimas yra skaidresnis ir stabilesnis: jeigu išieškant iš darbo užmokesčio procesas yra paprastas ir ginčų tikimybė yra minimali, tai išieškant iš turto proceso šalys dažnai ginčija turto įvertinimą, varžytynių rezultatus ir pan. Išieškojimo iš turto procesas taip pat yra ilgas, o CPK 602 straipsnyje nustatytais pagrindais turto pardavimo iš varžytynių aktas gali būti pripažintas negaliojančiu net ir praėjus vienerių metų terminui po varžytynių ir dėl pritaikytos restitucijos išieškotojas gali būti įpareigotas grąžinti išieškotas lėšas. Įvertinus visas šias aplinkybes galima teigti, kad maksimalus 18 mėnesių terminas, per kurį visa išieškotina suma ir vykdymo išlaidos būtų išieškotos iš skolininko darbo užmokesčio, nėra nepagrįstas ar iš esmės pažeidžiantis išieškotojo interesus.

Atsižvelgus į per vienuolika metų padidėjusias būstų kainas, taip pat įvertinus tai, kad, vadovaujantis CPK 663 straipsniu, bus atsižvelgiama ne tik į išieškotinos sumos, bet ir vykdymo išlaidų sumą, CPK 663 straipsnio 3 dalyje numatoma 2 030 Eur išieškomą sumą keisti į 4 000 Eur išieškotinos sumos ir vykdymo išlaidų sumą, kuri buvo apskaičiuota taip:

1) Lietuvos statistikos departamento duomenimis, nuo 2006 metų pirmojo ketvirčio (kuomet buvo nustatyta 2 030 Eur suma) iki 2017 metų antrojo ketvirčio būstų kainos Lietuvoje, priklausomai nuo vietovės ir būsto būklės (naujas ar senas būstas), padidėjo iki 49,68 procento, todėl apsauga išieškotinai sumai šiuo metu sudarytų: $2\,030 + 49,68\% = 3\,038,50$ Eur;

2) vadovaujantis Sprendimų vykdymo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352, 1 lentelė, išieškant 3 038,50 Eur skolą, skaičiuojamas 13 % atlygis antstoliui už sprendimo įvykdymą, 63,99 Eur būtinos vykdymo išlaidos, taip pat skaičiuojamos papildomos vykdymo išlaidos, susijusios su konkrečių veiksmų atlikimu vykdomojoje byloje (antstolio dokumentų parengimu, areštuoto turto ekspertize, varžytynių paskelbimu, varžytynių vykdymu ir kt.). Preliminariais skaičiavimais bendra vykdymo išlaidų suma gali siekti iki 1 000 Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad būsto kainos didmiesčiuose ir atokesnėse vietovėse gali skirtis keletą ar keliolika kartų, praktikoje galimos situacijos, kai skolininko būsto vertė bus mažesnė, nei CPK 663 straipsnio 3 dalyje nustatyta 4 000 Eur suma, CPK projekte numatyta, kad CPK 663 straipsnio 3 dalyje nustatytas draudimas išieškoti iš būsto, kuriame skolininkas gyvena, netaikomas, jeigu skolininko būsto vertė yra mažesnė nei išieškotina suma ir vykdymo išlaidos. Nepriėmus tokios išieškotojų interesus saugančios nuostatos skolininkas turėtų galimybę piktnaudžiauti, nes, žinodamas, kad iš jo būsto nebus išieškoma, kol išieškotina suma ir vykdymo išlaidos neviršys 4 000 Eur, ne tik nebus skatinamas vykdyti esamų prievolių, kurios jau išieškomos priverstinai, bet gali nevykdyti ir kitų prievolių (pvz., nemokėti už komunalines paslaugas). Tokiu būdu išieškotinai sumai ir vykdymo išlaidoms pasiekus 4 000 Eur ir skolininko būstą realizavus priverstine tvarka, gautų lėšų nepakaktų išieškotojų reikalavimams patenkinti ir vykdymo išlaidoms padengti. Pažymėtina, kad sąžiningas ir aktyvus skolininkas, turintis realias galimybes įvykdyti savo prievoles, turės teisę pasinaudoti CPK 663 straipsnio 1 dalies nuostatomis ir per 18 mėnesių apmokėti išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas net ir tuo atveju, jeigu jo būsto vertė yra mažesnė nei išieškotina suma ir vykdymo išlaidos.

Taigi, sistemiškai vertinant CPK projekte pateiktas CPK 663 straipsnio nuostatas, galima teigti, kad jos suteiks skolininkui realias galimybes išsaugoti būstą, kuriame jis gyvena, bet tuo pačiu nepažeis ir išieškotojų interesų, nes išieškojimas bus realiai vykdomas, o skolos išieškojimą garantuos skolininko turimas turtas (būstas, kuriame skolininkas gyvena).

CPK 688 straipsnyje panaikinus nuostatą, kad antstolis šiame straipsnyje nustatyta tvarka gali areštuoti pinigų sumas ir kitokį turtą, priklausančius skolininkui iš kitų asmenų, teisinis reguliavimas taps aiškesnis, taip pat bus pašalinta CPK 688 ir CPK 749 straipsnių kolizija: CPK 688 straipsnyje nustatyta tvarka antstolis areštuos skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis, o CPK 749 straipsnyje nustatyta tvarka vykdys išieškojimą iš skolininkui priklausančių turtinių teisių (įskaitant išieškojimą iš reikalavimo teisių, susijusių su piniginėmis išmokomis).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 1.1.2 papunktyje numatyta socialines išmokas susieti su minimaliu vartojimo krepšeliu. Šių nuostatų įgyvendinimui Lietuvos Respublikos Seime 2017 m. gruodžio 5 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymas. Atsižvelgiant į tai, kad teisinėje sistemoje atsirado naujas institutas – minimalių vartojimo poreikių dydis (toliau – MVPD), kurio paskirtis nustatyti asmens išlaidų sumą eurai, reikalingą minimaliems asmens maisto ir ne maisto (prekių ir paslaugų) poreikiams patenkinti per mėnesį, CPK projektu skolininko interesų apsaugą taip pat numatoma sieti ne su MMA, bet su MVPD:

1) naikinama CPK 668 straipsnio 1 dalies nuostata, kad išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijančią MMA;

2) CPK 689 straipsnio 6 dalis papildoma nuostata, kad per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą vykdant nurodymus priverstinai nurašyti pinigines lėšas, iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik MVPD viršijančios lėšos. Ši nuostata užtikrins, kad skolininko sąskaitoje kiekvieną mėnesį bus paliekama suma, būtina skolininko esminiems poreikiams patenkinti.

Toks teisinis reguliavimas ne tik užtikrins skolininko interesų apsaugą, nes jo sąskaitoje bus paliekama suma, reikalinga minimaliems maisto ir ne maisto (prekių ir paslaugų) poreikiams patenkinti, bet tuo pačiu nebus iš esmės pažeidžiami ir išieškotojo interesai, nes paminėta apsauga bus skirta tik minimaliems skolininko poreikiams patenkinti.

Atsižvelgiant į tai, kad šių nuostatų įgyvendinimui reikės modernizuoti Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą ir nurodymus priverstinai nurašyti pinigines lėšas į šią sistemą teikiančių subjektų informacines sistemas (Antstolių informacinę sistemą, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Sodros ir maitinės informacines sistemas), CPK projekte numatyta, kad šie pakeitimai

įsigalios 2020 m. liepos 1d., o iki 2018 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės patvirtinti tvarką:

1) nustatančią MVPD apsaugos automatinį pritaikymą Piniginių lėšų apribojimų informacinėje sistemoje iki CPK 689 straipsnio 6 dalies naujų nuostatų įsigaliojimo į šią sistemą pateiktiems nurodymams nurašyti pinigines lėšas;

2) užtikrinančią, kad tais atvejais, kai skolininkas turi kelias sąskaitas, MVPD būtų pritaikyta tik vieną kartą, t. y. vienai iš skolininko sąskaitų (pvz., vėliausiai atidarytai);

3) užtikrinančią skolininko teisę bet kuriam iš nurodymus nurašyti pinigines lėšas teikiančių subjektų pateikti prašymą pakeisti sąskaitą, kuriai būtų taikoma MVPD apsauga. Šio punkto įgyvendinimui informacinės sistemos turėtų būti modernizuotos taip, kad nurodymų nurašyti pinigines lėšas teikėjai savo informacinėse sistemose matytų, kuriai skolininko sąskaitai taikoma MVPD apsauga; esant skolininko prašymui – pakeisti sąskaitą, kuriai taikoma ši apsauga; galėtų padidinti arba sumažinti skolininko sąskaitai taikomą apsaugą, pvz.: 1) turint duomenų, kad į kitą skolininko sąskaitą pervedama 100 Eur dydžio socialinė pašalpa, pašalpos gavimo terminui MVPD sumažinamas 100 Eur (socialinė pašalpa būtų įskaitoma į MVPD apsaugą ir tokiu būdu skolininkui ir toliau būtų taikoma įstatymo nustatyta MVPD apsauga); 2) MVPD apsauga padidinama 100 Eur, jeigu turima duomenų, kad į sąskaitą, kuriai taikoma ši apsauga, kiekvieną mėnesį pervedamas 100 Eur dydžio vaikui priteistas išlaikymas; 3) turint duomenų, kad į skolininko sąskaitą pervedama CPK 739 straipsnyje nurodytos lėšos, iš kurių išieškoti draudžiama, ir šių lėšų suma viršija MVPD, nurodytų lėšų gavimo laikotarpiu MVPD apsauga padidinama, kad atitiktų į sąskaitą pervedamų lėšų, iš kurių išieškoti draudžiama, sumą; 4) turint duomenų, kad į kitą skolininko sąskaitą pervedama CPK 739 straipsnyje nurodytos lėšos, iš kurių išieškoti draudžiama, ir šių lėšų suma viršija MVPD, nurodytų lėšų gavimo laikotarpiu MVPD apsauga būtų panaikinta, nes į kitą sąskaitą skolininkas gauna lėšas, iš kurių nėra išieškoma ir šių lėšų suma viršija MVPD.

CPK projektu numatyta sumažinti CPK 736 straipsnyje nustatytus išskaitų dydžius. Iš skolininkui priklausančios darbo užmokesčio ir kitų jam prilyginamų skolininko pajamų dalies, neviršijančios MMA, būtų išskaitoma:

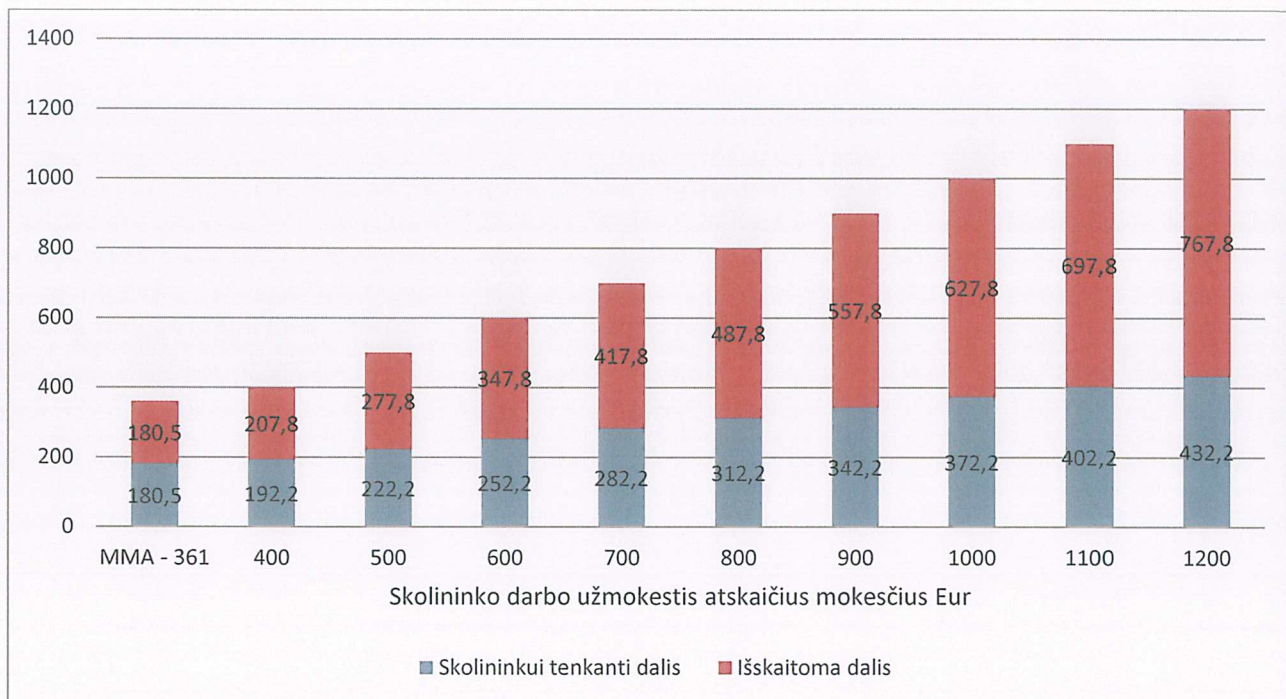
1) išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis, žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą ir žalos, padarytos nusikalstama veika, atlyginimą, – 30 procentų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas;

2) visų kitų rūšių išieškoms, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas, kaip ir šiuo metu, galiotų 20 procentų dydžio išskaita;

3) pagal kelis vykdomuosius dokumentus – 30 procentų.

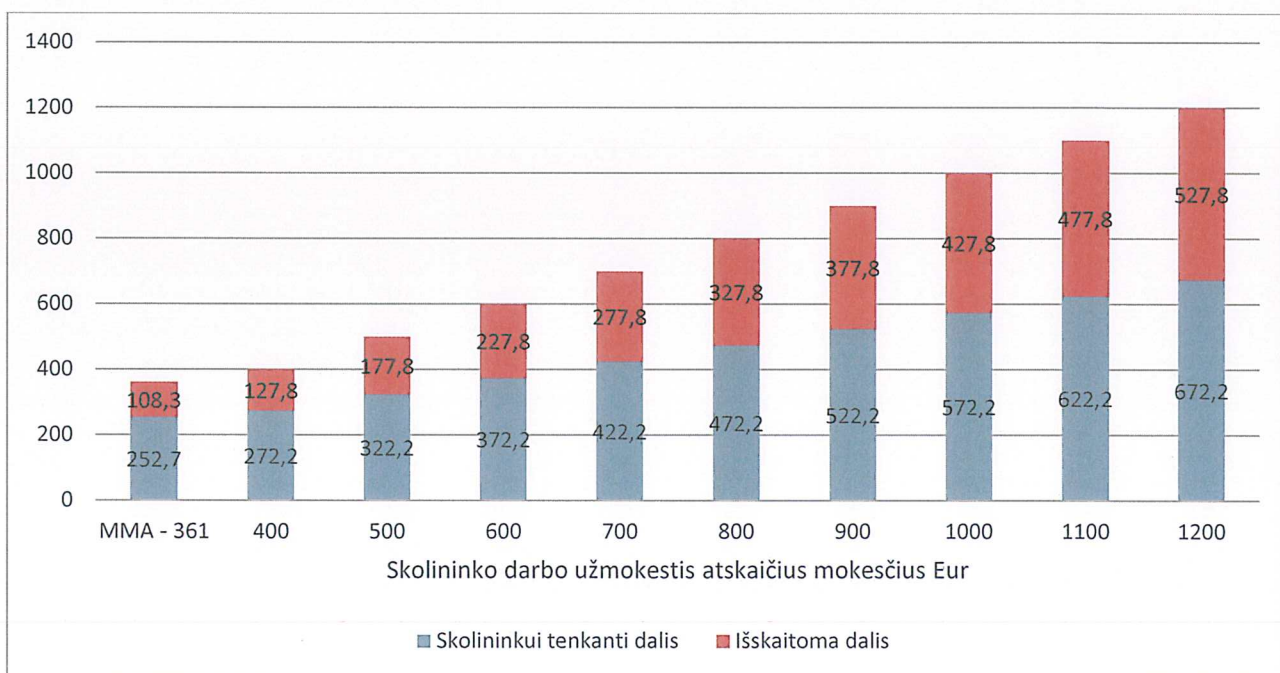
Iš darbo užmokesčio ir kitų jam prilygintų išmokų dalies, viršijančios MMA dydį, būtų išskaitoma 50 procentų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teismas. Vertinant išieškojimą iš didesnį nei MMA uždribančių skolininkų pažymėtina, kad tokie asmenys paprastai turi būsto paskolas ar kitų finansinių įsipareigojimų, todėl pajamomis, likusiomis atlikus išskaitas iš darbo užmokesčio dalies, neviršijančios MMA, skolininkas galėtų patenkinti minimalius poreikius, o pajamomis, likusiomis atlikus išskaitas iš darbo užmokesčio dalies, viršijančios MMA, galėtų apmokėti kitas sąskaitas. Tuo tarpu išieškotojui tenkanti skolininko darbo užmokesčio dalis išliktų didelė, nes sudarytų pusę skolininko darbo užmokesčio, viršijančio MMA.

Pažymėtina, kad šiuo metu galiojantys išskaitų iš darbo užmokesčio dydžiai neužtikrina skolininko ir išieškotojo interesų pusiausvyros, pvz., jeigu vykdomos dvi ir daugiau vykdomųjų bylų, vidutinį 661,70 Eur atskaičius mokesčius darbo užmokesį gaunančiam skolininkui lieka 270,71 Eur (suma, tik nežymiai viršijanti šiuo metu nustatytą 245 Eur MVPD), tuo tarpu išskaitoma net 390,99 Eur ir kuo skolininko atlyginimas yra didesnis, tuo ši disproporcija taip pat didesnė (žiūrėti 1 paveikslą).

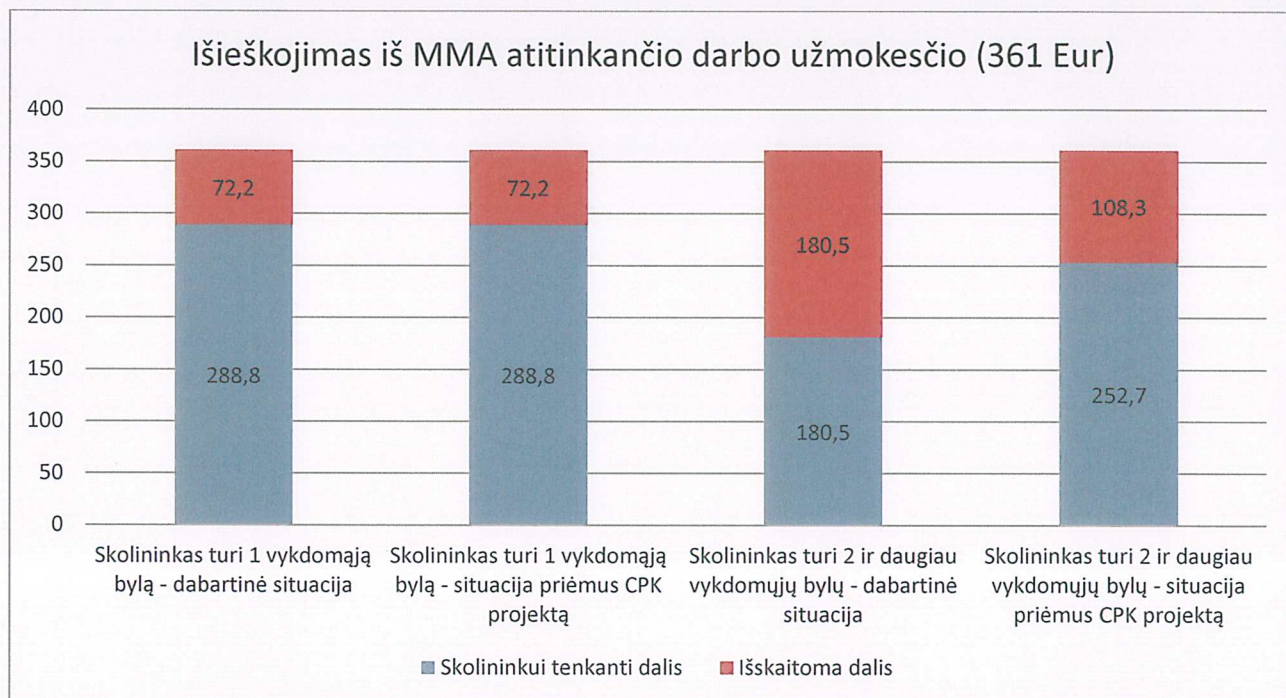
1 paveikslas. Informacija apie šiuo metu daromas išskaitas, kai vykdomos dvi ir daugiau vykdomųjų bylų

CPK projekte numatyta tvarka sumažinus išskaitų dydžius, tais atvejais, kai vykdomos dvi ir daugiau vykdomųjų bylų, bus atsižvelgiama tiek į skolininko, tiek į išieškotojo interesus: mažesnę darbo užmokestį gaunančiam skolininkui teks didesnę procentinę darbo užmokesčio dalis, nei išieškotojui ir taip bus užtikrinama, kad net ir tik MMA uždirbančiam skolininkui liks lėšų minimaliems poreikiams patenkinti (skolininkui liekanti dalis viršys MVPD), o skolininko darbo užmokesčiui didėjant, palaipsniui didės ir išieškotojui tenkanti procentinė skolininko darbo užmokesčio dalis (žiūrėti 2 paveikslą).

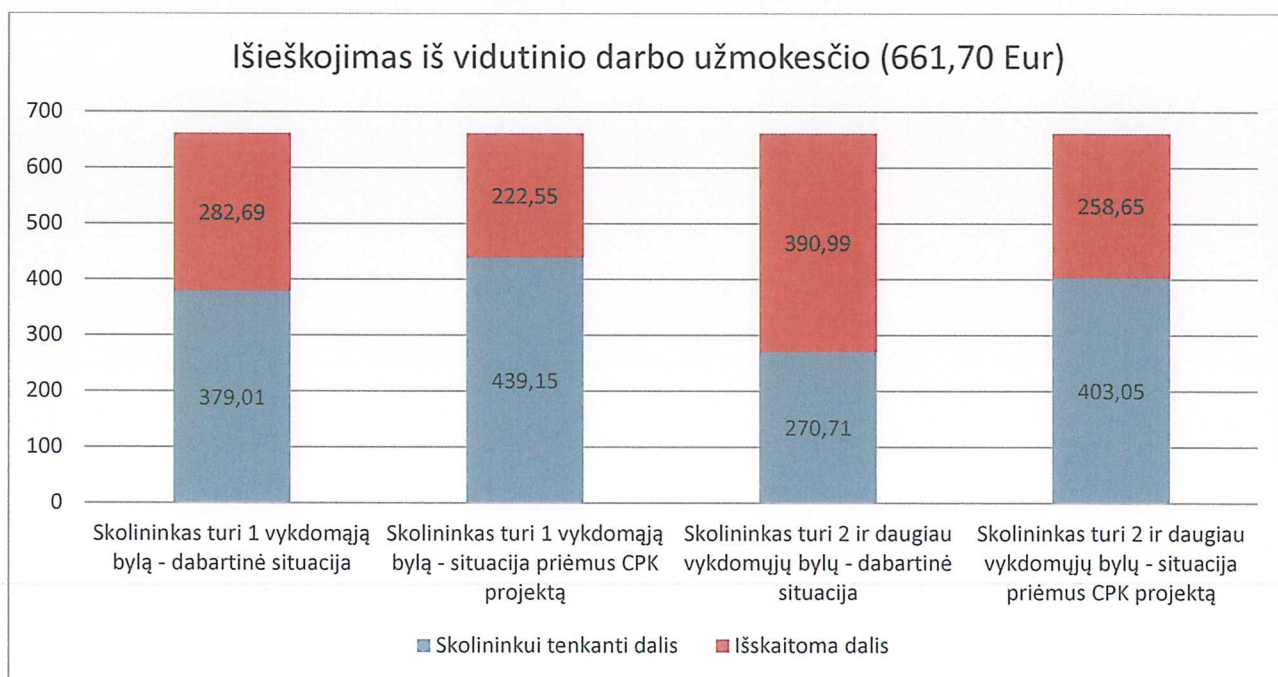

2 paveikslas. Informacija apie CPK projekte numatytas išskaitas, kai vykdomos dvi ir daugiau vykdomųjų bylų

CPK projekte numatytas teisinis reguliavimas taip pat leis patenkinti bent minimalius poreikius net ir minimalias pajamas turintiems asmenims, pvz., MMA uždirbančiam ir vieną vykdomąją bylą turinčiam skolininkui, atlikus CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas, kaip ir šiuo metu, liks 288,80 Eur, o daugiau kaip vieną vykdomąją bylą turinčiam skolininkui liks 252,70 Eur (šiuo metu jam lieka 180,50 Eur), t. y., nepriklausomai nuo to, kiek vykdomųjų bylų vykdoma, po išskaitų atlikimo skolininkui likusi darbo užmokesčio dalis viršys šiuo metu nustatytą 245 Eur MVPD. Padidėję pajamos taip pat suteiks skolininkui galimybę vykdyti einamuosius mokėjimus ir dėl to sumažės naujų priverstinių išieškojimų tikimybė (dabartinių ir CPK projekte numatytų išskaitų iš MMA ir vidutinio darbo užmokesčio palyginimai pateikti 3 ir 4 paveiksluose).

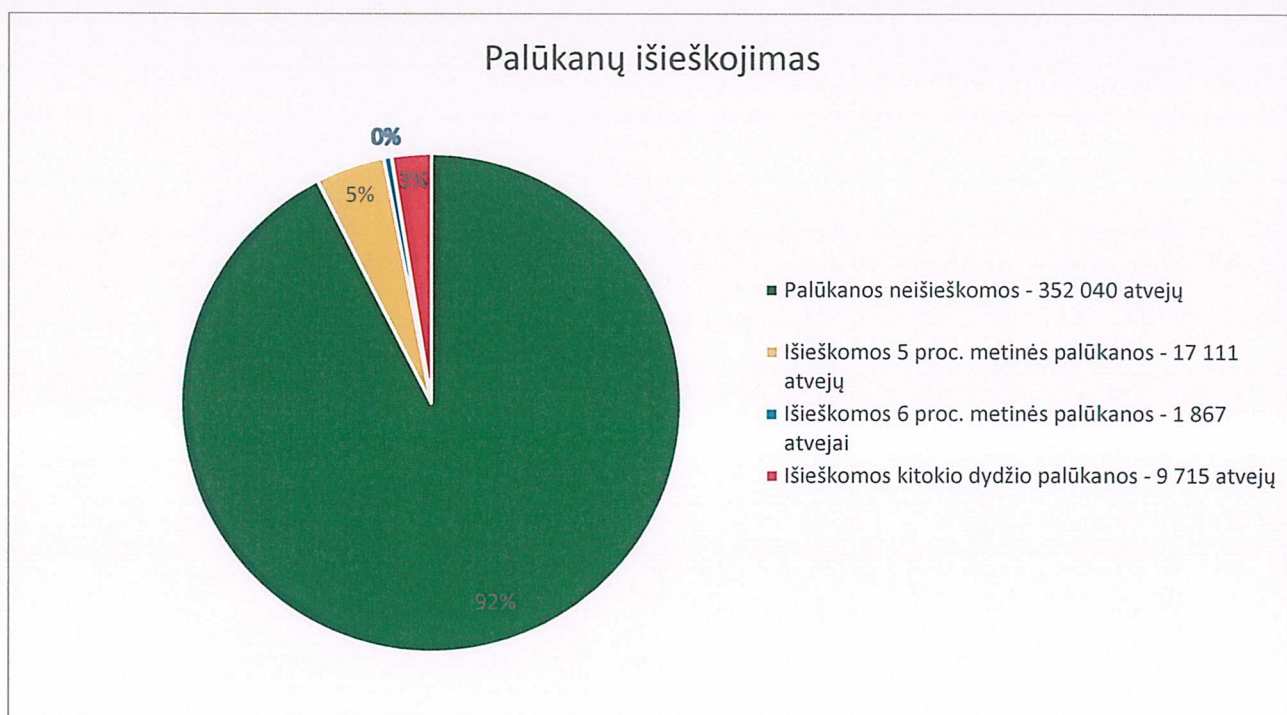
3 paveikslas. Išieškojimas iš MMA atitinkančio darbo užmokesčio

4 paveikslas. Išieškojimas iš vidutinio darbo užmokesčio

Prognozuojant galimas neigiamas tokio teisinio reguliavimo pasekmes tiek skolininkui, tiek išieškotojui, buvo analizuojama laikotarpyje nuo 2016 m. kovo 21 d. iki 2017 m. spalio 1 d. užvestų naujų vykdomųjų bylų statistika:

1) Neigiamos CPK projekte numatyto teisinio reguliavimo pasekmės skolininkui gali kilti tada, kai su skola kartu išieškomos ir palūkanos – dėl sumažėjusių išskaitų dydžių išieškojimas trunka ilgiau ir dėl skaičiuojamų palūkanų bendra išieškoma suma padidėja, todėl buvo vertinama, kokioje dalyje 2016 m. kovo 21 d. iki 2017 m. spalio 1 d. laikotarpiu užvestų vykdomųjų bylų buvo išieškomos ir palūkanos: šiuo laikotarpiu buvo užvestos 380 733 naujos vykdomosios bylos dėl piniginių sumų išieškojimo iš fizinių asmenų, iš jų 28 693 vykdomosiose bylose arba 7,5 procento visų piniginių išieškojimų kartu su skola buvo išieškomos ir palūkanos. Pažymėtina, kad 66 procentais atvejų (18 978 vykdomosios bylos), kai buvo išieškomos ir palūkanos, palūkanų dydis buvo santykinai nedidelis – 5-6 procentų dydžio metinės palūkanos (detali informacija apie palūkanų išieškojimą pateikiama 5 paveiksle).

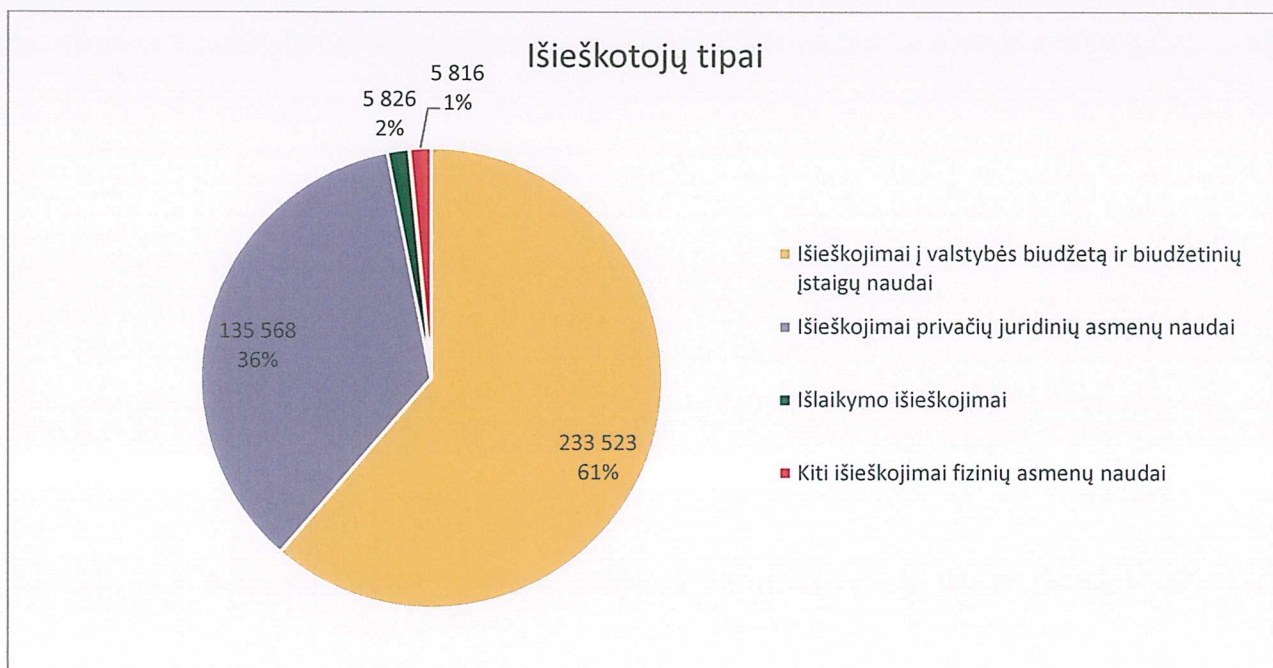
5 paveikslas. Informacija apie vykdomąsias bylas, kuriose išieškomos palūkanos

PASTABA. 5 paveiksle geltona, mėlyna ir raudona spalvomis pažymėtos vykdomosios bylos, kuriose skolininkui gali kilti ne tik teigiamų, bet ir neigiamų pasekmių, nes skaičiuojamos palūkanos.

Įvertinus šiuos duomenis prognozuojama, kad ilgiau trunkantis išieškojimo procesas esminės neigiamos įtakos skolininkams neturės, nes palūkanos išieškomos tik 7,5 procento visų piniginių išieškojimų atvejų, o ir išieškomų palūkanų dydis dažniausiai nėra didelis.

2) Vertinant kokią įtaką sumažėję išskaitų dydžiai turės išieškotojų interesams svarbu pažymėti, kad socialiai pažeidžiamais laikytini tik išieškotojai fiziniai asmenys, nes tiek valstybė, kaip išieškotojas, tiek juridiniai asmenys (biudžetinės įstaigos, komunalinių ir komunikacijų paslaugų teikėjai, kredito įstaigos ir t. t.) laikytini finansiškai pajėgesniais subjektais ir ilgesnį laikotarpį trunkantis išieškojimo procesas esminės neigiamos įtakos jų veiklos finansiniam stabilumui neturėtų daryti. Priešingai, siūlomas teisinis reguliavimas ilgalaikėje perspektyvoje gali turėti teigiamos įtakos tokiems išieškotojams, kaip valstybė ar komunalinių paslaugų teikėjai, nes dėl sumažėjusių išskaitų dydžių skolininkai, tikėtina, galės ne tik patenkinti būtinus poreikius, bet ir apmokėti einamąsias sąskaitas, t. y. sumažės naujų įsiskolinimo ir priverstinio jų išieškojimo atvejų. Vertinant siūlomo teisinio reguliavimo galimas neigiamas pasekmes išieškotojams fiziniams asmenims pažymėtina, kad

iš laikotarpio nuo laikotarpio nuo 2016 m. kovo 21 d. iki 2017 m. spalio 1 d. užvestų 380 733 vykdomųjų bylų, išieškojimai fizinių asmenų naudai sudarė tik 11 642 atvejų arba 3 procentus visų piniginių išieškojimų. Taip pat pažymėtina, kad maždaug pusė šių atvejų (5 826 vykdomosios bylos) sudarė vykdomosios bylos dėl išlaikymo periodinėmis išmokomis išieškojimo ir CPK projektu siūlomas teisinis reguliavimas išlaikymo išieškojimui jokios įtakos neturės, nes, vadovaujantis CPK 736 straipsnio 1 dalies 1 punktu, išieškant išlaikymą iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jam prilygintų pajamų išskaitoma ne paminėtame straipsnyje nustatyta procentinė darbo užmokesčio dalis, bet tokia suma, kokią nustatė teismas ir nurodė vykdomajame rašte. Taigi siūlomas teisinis reguliavimas neigiamą įtaką galėtų turėti tik likusioms 5 816 iš 380 733 arba tik 1,53 procento paminėtu laikotarpiu užvestų vykdomųjų bylų, o įvertinus tai, kad ne visi išieškotojai fiziniai asmenys yra socialiai pažeidžiami, realus neigiamas poveikis galėtų paliesti dar mažesnę skaičių išieškotojų (informacija apie vykdomųjų bylų skaičių pagal išieškotojų tipus pateikiama 6 paveiksle).

6 paveikslas. Vykdomųjų bylų skaičius pagal išieškotojo tipą

PASTABA. 6 paveiksle raudona spalva pažymėtos vykdomosios bylos, kuriose išieškotojai yra fiziniai asmenys ir CPK projektu siūlomas teisinis reguliavimas gali sukelti neigiamų pasekmių, jeigu šie išieškotojai taip pat būtų socialiai pažeidžiami asmenys.

Atsižvelgiant į tai, kad naujų CPK 736 straipsnio nuostatų įgyvendinimui antstoliai turės pakeisti skolininkų darbdaviams anksčiau pateiktus patvarkymus, CPK projekte numatyta, kad naujos CPK 736 straipsnio nuostatos įsigalioja po dviejų mėnesių po įstatymo įsigaliojimo ir per šį terminą antstoliai skolininkų darbdaviams turės pateikti patvarkymus daryti išskaitas, atitinkančias naujas CPK 736 straipsnio nuostatas.

CPK 739 straipsnį papildžius nuostatomis, numatančiomis, kad iš pataisos įstaigoje atidarytos nuteistojo sąskaitos bus išieškomos tik lėšos, viršijančios pusę BVK 92 straipsnio 2 dalyje nustatytų dydžių, nuteistasis, iš kurio vykdomas išieškojimas, pataisos įstaigos parduotuvėje galės įsigyti maisto produktų, galės paskambinti telefonu, įsigyti rašymo priemonių, pašto vokų ir ženklų, kitų reikmenų, kuriais jis nėra aprūpinamas valstybės.

Papildžius CPK 746 straipsnio 3 dalį, įkeitimo kreditoriaus prašymu pardavęs įkeistą turtą, antstolis nedelsdamas praneš Hipotekos registrui ir įkeitimas bus išregistruotas.

Pakeitus CPK 749 straipsnio 3 dalies nuostatas, išieškojimas iš turtinių teisių, susijusių su pinigineis išmokomis, bus vykdomas per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą: antstolis prievolės skolininkui (lėšas skolininkui turinčiam išmokėti asmeniui) nurodys pinigines lėšas pervesti ne į antstolio depozitinę sąskaitą, bet į skolininko sąskaitą. Toks išieškojimo procesas ne tik supaprastins antstolių patvarkymų administravimą, bet ir suteiks galimybę išieškojimą iš tokių lėšų vykdyti ne tik antstoliams, bet ir valstybės institucijoms.

Atsižvelgiant į tai, kad išieškant iš turtinių teisių prievolės skolininku gali būti tiek valstybės institucijos (pvz., mokesčių permokas administruojanti Valstybinė mokesčių inspekcija ar išmokas administruojanti Nacionalinė mokėjimo agentūra), tiek fiziniai ar privatus juridiniai asmenys ir šios įstaigos bei asmenys naudoja skirtingas priemones ar informacines sistemas antstolių patvarkymams administruoti, CPK projektu numatyta pakeisti CPK 749 straipsnio 3 dalį nustatant, kad išieškojimas iš turtinių teisių, susijusių su pinigineis išmokomis, vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka. Tokiu būdu Sprendimų vykdymo instrukcijoje skirtingiems asmenims būtų nustatyta skirtinga išieškojimo tvarka, pvz.: jeigu prievolės skolininkas yra fizinis arba privatus juridinis asmuo, antstolis jam pateiktų rašytinį patvarkymą, kuriame nurodytų, kad prievolės skolininkas lėšas turi pervesti į skolininko sąskaitą; jeigu prievolės skolininkas yra valstybės institucija, išmokas administruojanti informacinių sistemų pagalba, komunikacija ir išieškojimas tarp valstybės institucijos ir antstolio vyktų elektroninių ryšių priemonėmis.

Atsižvelgiant į tai, kad išieškojimas iš darbo užmokesčio vykdomas CPK nustatyta tvarka, DK 150 straipsnyje atsisakius nuostatų, susijusių su konkrečių išskaitų iš darbo užmokesčio dydžių nustatymu, bet pateikus nuorodą į CPK, DK ir CPK nuostatos, susijusios su išieškojimu iš darbo užmokesčio, bus ne tik suderintos, bet taip pat bus užtikrinamas ir DK, kaip teisės akto, stabilumas, nes DK nuostatų nereikės keisti, jeigu ateityje CPK nuostatos, susijusios su išskaitų dydžiais, būtų pakeistos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta
Priėmus įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priėmus įstatymų projektus nenumatomas joks poveikis kriminogeninei situacijai ir kovai su korupcija.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai
Dviejų mėnesių laikotarpyje po įstatymų įsigaliojimo padidės administracinė našta verslo subjektams, nes antstoliai per šį laikotarpį skolininkų darbdaviams turės pateikti patvarkymus, pakeičiančius anksčiau pateiktus patvarkymus dėl išskaitų iš skolininkų darbo užmokesčio.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios
Siekiant įstatymų projektuose siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių teisės aktų nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka
Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymų projektuose vartojamos sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymams įgyvendinti turės būti priimti įgyvendinamieji teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2018 m. liepos 1 d. turės patvirtinti tvarką, nustatančią MVPD apsaugos pritaikymą iki CPK 689 straipsnio 6 dalies naujų nuostatų įsigaliojimo į Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą pateiktiems nurodymams nurašyti pinigines lėšas, taip pat nustatančią sąskaitos, kuriai turi būti taikoma MVPD apsauga pakeitimą skolininko pageidavimu.

2. Sprendimų vykdymo instrukcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352, iki įstatymo įsigaliojimo turės būti patvirtinta išieškojimo iš turtinių teisių tvarka.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektams įgyvendinti reikės modernizuoti Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą ir nurodymus priverstinai nurašyti pinigines lėšas į šią sistemą teikiančių subjektų informacines sistemas (Antstolių informacinę sistemą, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Sodros ir muitinės informacines sistemas). Preliminari lėšų suma, reikalinga informacinių sistemų modernizavimui: Piniginių lėšų apribojimų informacinei sistemai – 500 000 Eur, Antstolių informacinei sistemai – 80 000 Eur, Valstybinės mokesčių inspekcijos informacinei sistemai – 60 000 Eur, muitinės informacinei sistemai – 60 000 Eur, Sodros informacinei sistemai – 15 000 Eur (Sodra informavo, kad papildomo finansavimo nereikės ir reikiamus pakeitimus atliks turimomis lėšomis).

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Prieš rengiant įstatymų projektus buvo konsultuojamasi su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Valstybine mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Teisėjų taryba, Lietuvos antstolių rūmais, VĮ Registrų centru, Vilniaus universitetu, Mykolo Romerio universitetu, Vytauto Didžiojo universitetu, Lietuvos teisės institutu, Lietuvos bankų asociacija, Nacionaliniu skurdo mažinimo organizacijų tinklu. Galimos CPK nuostatų, susijusių su skolininko interesų apsauga, tobulinimo kryptys buvo pristatytos visuomenei Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos raštą patalpinus Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymų projektų žodžiai: skolininko turto areštas, turto areštas, uždario areštas.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Teisingumo ministrė

Milda Vainiutė

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 570, 629, 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 IR 749
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 570 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 570 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prarastą teismo ar vykdomąją bylą teismas gali atkurti pagal dalyvavusių byloje asmenų ar vykdžiusio vykdomąją bylą antstolio pareiškimą, taip pat savo iniciatyva.“

2 straipsnis. 629 straipsnio pakeitimas

Papildyti 629 straipsnio 1 dalį 11 punktu:

„11) jeigu vykdomojoje byloje, kurioje išieškomos bylinėjimosi išlaidos į valstybės biudžetą, neišieškoma dėl to, kad skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma, ir likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma yra mažesnė, nei šio Kodekso 96 straipsnio 6 dalyje nustatyta suma.“

3 straipsnis. 631 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 631 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) jeigu skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma, išskyrus šio Kodekso 629 straipsnio 1 dalies 11 punkte nurodytą atvejį;“.

2. Pakeisti 631 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) jeigu skolininkas neturi kito turto, išskyrus paskutinį būstą, kuriame gyvena, ir išieškoti iš šio būsto draudžia šio Kodekso 663 straipsnio 3 dalies nuostatos;“.

4 straipsnis. 663 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 663 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„663 straipsnis. Apribojimai, taikomi išieškant iš fizinio asmens turto

1. Pinigų išieškojimas negali būti nukreipiamas į skolininko turtą, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per šešis mėnesius, o išieškant iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, – per aštuoniolika mėnesių, darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitymus iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų. Šiuo atveju antstolis gali realizuoti skolininko turtą, jei paaiškėja, jog darant išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų išieškotina suma ir vykdymo išlaidos per šioje dalyje nustatytą terminą nebus išieškotos.

2. Tiesiogiai iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų taip pat išieškomos periodinės išmokos, jeigu jas galima išieškoti darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitas.

3. Jeigu skolininkas nepateikia antstoliui šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įrodymų arba paaiškėja, kad išieškotina suma ir vykdymo išlaidos nebus išieškotos per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, išieškoti iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškotina suma ir vykdymo išlaidos viršija keturis tūkstančius eurų. Šioje dalyje nustatytas ribojimas netaikomas, jeigu skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, vertė yra mažesnė nei išieškotina suma ir vykdymo išlaidos.

4. Teismas skolininko ar jo šeimos narių prašymu po to, kai skolininkui priklausantis paskutinis būstas, kuriame jis gyvena, išieškant sumas, nesumokėtas už sunaudotus energijos išteklius, komunalines ir kitokias paslaugas, yra areštuotas, gali nustatyti, kad iš šio būsto nebūtų

išieškoma. Tai teismas gali nustatyti atsižvelgdamas į vaikų, neįgaliųjų ir socialiai remtinų asmenų materialinę padėtį, interesus ir būtinumą gyventi šiame būste. Prašymas dėl to paduodamas ir nagrinėjamas apylinkės teisme šio Kodekso 593 straipsnyje nustatyta tvarka.

5. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyti apribojimai netaikomi išieškant iš įkeisto turto.“

5 straipsnis. 668 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 668 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Vykdamas išieškojimą iš fizinių asmenų, išieškojimas negali būti nukreipiamas į buitį, ūkio, darbo, mokymosi reikmenis ir kitą turtą, kuris būtinas skolininkui ar jo šeimai gyventi, dirbti pagal profesiją ar mokytis, visus būtinus vaikų ir neįgaliųjų reikmenis. Šio turto ir reikmenų sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje.“

6 straipsnis. 688 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 688 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„688 straipsnis. Išieškojimo nukreipimas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esantį pas kitus asmenis

1. Išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys antstolio reikalavimu privalo per jo nustatytą terminą pranešti, ar pas juos yra skolininko pinigų bei kitokio turto.

3. Nustatęs, kad pas kitus asmenis yra skolininko pinigų bei kitokio turto, antstolis jį aprašo ar surašo to turto arešto aktą. Tuo atveju, kai yra areštuojamos kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose esančios lėšos ir leidžiama su jomis atlikti tam tikras operacijas, antstolis nurodo konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota operacijoms atlikti.“

7 straipsnis. 689 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 689 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Piniginių lėšų apribojimų informacinėje sistemoje gavus visus šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nustatytiems nurodymams vykdyti reikalingus duomenis, pinigines lėšas, viršijančias pagal Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymą apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį, Vyriausybės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir šio Kodekso 754 straipsnyje nustatyta tvarka paskirstomos pagal reikalavimų patenkinimo eilę ir reikalaujamos sumos elektroninių ryšių priemonėmis išsiunčiamos į kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigas nurodymams vykdyti. Kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos, gavusios nurodymus dėl piniginių lėšų nurašymo, privalo nurodytas sumas ne vėliau kaip kitą darbo dieną pervesti į šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta tvarka pateiktuose nurodymuose nurodytą antstolio depozitinę ir (ar) institucijos, turinčios teisę duoti nurodymus nurašyti skolininko pinigines lėšas iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), sąskaitą.“

8 straipsnis. 736 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 736 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„736 straipsnis. Išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų dydis

1. Iš skolininkui priklausančios darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, neviršijančių Vyriausybės nustatytos MMA, išskaitoma pagal vykdomuosius dokumentus, kol bus visiškai padengtos išieškomos sumos:

1) išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis, žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą ir žalos, padarytos nusikalstama veika, atlyginimą, – trisdešimt procentų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas;

2) visų kitų rūšių išieškomoms, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas, – dvidešimt procentų;

3) pagal kelis vykdomuosius dokumentus – trisdešimt procentų.

2. Iš darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, viršijančios Vyriausybės nustatytą MMA dydį, išskaitoma penkiasdešimt procentų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teismas.

3. Jeigu skolininkas išlaiko nedarbingus šeimos narius, esant jo rašytiniam prašymui, antstolio patvarkymu šio straipsnio 2 dalyje nurodyta išskaitoma dalis gali būti mažinama po dešimt procentų kiekvienam išlaikytiniui, tačiau taip mažinant negali būti sumažinta įstatymų ar teismo nustatyta dalis. Mažinant išskaitų dydį, neatsižvelgiama į išlaikytinius, kuriems išlaikyti iš skolininko darbo užmokesčio daromos išskaitos.“

9 straipsnis. 739 straipsnio pakeitimas

Papildyti 739 straipsnį 9 punktu:

„9) laisvės atėmimo vietos įstaigoje atidarytoje nuteistojo asmeninėje sąskaitoje esančios piniginės lėšos, nevirsijančios pusės Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 92 straipsnio 2 dalyje nustatytų dydžių.“

10 straipsnis. 746 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 746 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu skolininkas, gavęs antstolio raginimą įvykdyti hipoteka ar įkeitimu užtikrintą įsipareigojimą, per raginime nurodytą terminą neįvykdo hipoteka ar įkeitimu užtikrinto skolinio įsipareigojimo, antstolis nustato įkeisto turto administravimą arba įkeistą turtą realizuoja priverstine tvarka. Hipotekos ar įkeitimo kreditoriaus prašymu skolininko pasiūlytam pirkėjui ar varžytynėse pardavęs įkeistą daiktą ir surašęs turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui ar turto pardavimo iš varžytynių aktą, antstolis nedelsdamas apie tai praneša Hipotekos registrui ir pateikia tai patvirtinančius dokumentus.“

11 straipsnis. 749 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 749 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Šio straipsnio 1 dalyje numatytame patvarkyme, be šio Kodekso 613 straipsnyje nurodytų reikalavimų, antstolis nurodo skolininkui, jog šis neturi teisės priimti jokio reikalavimo įvykdymo arba valdyti ar disponuoti turtine teise, o prievolės skolininkui nurodo prievolę įvykdyti antstoliui. Jeigu reikalavimų teisės yra susijusios su piniginėmis išmokomis, išieškojimas iš tokių išmokų vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.“

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 5, 7 ir 8 straipsnius, įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo 8 straipsnis įsigalioja 2018 m. rugsėjo 1 d.

3. Šio įstatymo 5 ir 7 straipsniai įsigalioja 2020 m. liepos 1 d.

4. Šio įstatymo 2–11 straipsniai taikomi ir vykdomosioms byloms, pradėtoms iki šių straipsnių įsigaliojimo.

5. Antstoliai išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jam prilygintų skolininko pajamų darantiems asmenims iki 2018 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 733 straipsnyje nustatyta tvarka pateikia patvarkymus daryti šio įstatymo 8 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliota institucija iki 2018 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Strateginio valdymo departamentas
Dokumentų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė

M. Rutkauskienė
Monika Rutkauskienė
2018-01-18

Teisinių institucijų
departamento direktorė

Uta Sinkevičiūtė
Uta Sinkevičiūtė
2018-01-18

Teisingumo ministrė

Milda Vainiūtė
Milda Vainiūtė
2018-01-18

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 IR 749
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 570 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 570 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prarastą teismo ar vykdomąją bylą teismas gali atkurti pagal dalyvavusių byloje asmenų ar vykdykusio vykdomąją bylą ~~teismo~~ antstolio pareiškimą, taip pat savo iniciatyva.“

2 straipsnis. 629 straipsnio pakeitimas

Papildyti 629 straipsnio 1 dalį 11 punktu:

„11) jeigu vykdomojoje byloje, kurioje išieškomos bylinėjimosi išlaidos į valstybės biudžetą, neišieškoma dėl to, kad skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma, ir likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma yra mažesnė, nei šio Kodekso 96 straipsnio 6 dalyje nustatyta suma.“

3 straipsnis. 631 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 631 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) jeigu skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma, išskyrus šio Kodekso 629 straipsnio 1 dalies 11 punkte nurodytą atvejį;“.

2. Pakeisti 631 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) jeigu skolininkas neturi kito turto, išskyrus **paskutinį būstą**, kuriame gyvena, ir išieškoma suma ~~neviršija dviejų tūkstančių trisdešimt eurų (išieškoti iš šio būsto draudžia šio Kodekso 663 straipsnio 3 dalis)~~ **dalis nuostatos**;“.

4 straipsnis. 663 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 663 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„663 straipsnis. Apribojimai, taikomi išieškant iš fizinio asmens turto

1. Pinigų išieškojimas negali būti nukreipiamas į skolininko turtą, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad ~~išieškoma pinigų~~ **išieškotina suma ir vykdymo išlaidas** galima išieškoti per šešis mėnesius, o **išieškant iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, – per aštuoniolika mėnesių**, darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitymus iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų. Šiuo atveju ~~išieškotojo prašymu antstolis gali areštuoti pradedamą realizuoti skolininko turtą, jei paaiškėja, jog darant išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų sprendimas~~ **išieškotina suma ir vykdymo išlaidos per šioje dalyje nustatytą terminą** nebus ~~įvykdytas~~ **išieškotos**.

2. Tiesiogiai iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų taip pat išieškomos periodinės išmokos, jeigu jas galima išieškoti darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitas.

3. Jeigu skolininkas nepateikia antstoliui šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įrodymų arba paaiškėja, kad **išieškotina suma ir vykdymo išlaidos** nebus išieškotos per šio straipsnio 1 dalyje **nustatytą terminą**, ~~išieškoti išieškoti~~ **iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškoma išieškotina suma ir vykdymo išlaidos viršija du keturis tūkstančius trisdešimt eurų. Šioje dalyje nustatytas ribojimas netaikomas, jeigu**

skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, vertė yra mažesnė nei išieškotina suma ir vykdymo išlaidos.

4. Teismas skolininko ar jo šeimos narių prašymu po to, kai ~~butas ar gyvenamasis namas~~ **skolininkui priklausančias paskutinis būstas, kuriame jis gyvena**, išieškant sumas, nesumokėtas už sunaudotus energijos išteklius, komunalines ir kitokias paslaugas, yra areštuotas, gali nustatyti, kad iš šio būsto nebūtų išieškoma iš paskutinio buto, gyvenamojo namo ar jų dalies, būtinų šiems asmenims gyventi. Tai teismas gali nustatyti atsižvelgdamas į vaikų, neigaliųjų ir socialiai remtinų asmenų materialinę padėtį, ir interesus **ir būtinumą gyventi šiame būste**. Prašymas dėl to paduodamas ir nagrinėjamas apylinkės teisme šio Kodekso 593 straipsnyje nustatyta tvarka.

5. ~~Šiame straipsnyje~~ **Šio straipsnio 3 dalyje** nustatyti apribojimai netaikomi išieškant iš įkeisto turto.“

5 straipsnis. 668 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 668 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Vykdamas išieškojimą iš fizinių asmenų, išieškojimas negali būti nukreipiamas į buities, ūkio, darbo, mokymosi reikmenis ir kitą turtą, ~~kurie būtinai skolininko~~ **kuris būtinai skolininkui** ar jo šeimos pragyvenimui ~~šeimai gyventi, darbui dirbti~~ pagal jo profesiją ar mokymuisi **mokytis**. Šio turto sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje. Be to, išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijančią Vyriausybės nustatytos vienos minimaliosios mėnesinės algos (MMA), visus būtinus vaikų ir neigaliųjų reikmenis. ~~Šių~~ **Šio turto ir** reikmenų sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje.“

6 straipsnis. 688 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 688 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„688 straipsnis. Išieškojimo nukreipimas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esantį pas kitus asmenis ar priklausančią skolininkui iš kitų asmenų

1. Išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis, ~~taip pat į pinigų sumas ir kitokį turtą, priklausančius skolininkui iš kitų asmenų~~.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys antstolio reikalavimu privalo per jo nustatytą terminą pranešti, ar pas juos yra skolininko pinigų bei kitokio turto, ~~taip pat ar jie privalo išmokėti skolininkui pinigų sumas arba duoti kitokį turtą; jeigu privalo, tai kokių pagrindų ir per kokį terminą~~.

3. Nustatęs, kad pas kitus asmenis yra skolininko **pinigų bei kitokio** turto ~~arba kad kiti asmenys privalo išmokėti skolininkui priklausančias sumas ar duoti kitą turtą~~, antstolis jį aprašo ar surašo to turto arešto aktą. Tuo atveju, kai yra areštuojamos kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose esančios lėšos ir leidžiama su jomis atlikti tam tikras operacijas, antstolis nurodo konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota operacijoms atlikti.“

7 straipsnis. 689 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 689 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Piniginių lėšų apribojimų informacinėje sistemoje gavus visus šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse ~~numatytiems~~ **nustatytiems** nurodymams vykdyti reikalingus duomenis, pinigines lėšas, ~~viršijančios pagal Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymą apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį~~, Vyriausybės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir šio Kodekso 754 straipsnyje nustatyta tvarka paskirstomos pagal reikalavimų patenkinimo eilę ir reikalaujamos sumos elektroninių ryšių priemonėmis išsiunčiamos į kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigas nurodymams vykdyti. Kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos, gavusios nurodymus dėl piniginių lėšų nurašymo, privalo nurodytas sumas ne vėliau kaip kitą darbo dieną pervesti į šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta tvarka pateiktuose nurodymuose nurodytą antstolio depozitinę ir (ar) institucijos, turinčios teisę duoti nurodymus nurašyti skolininko pinigines lėšas iš skolininko sąskaitos (sąskaitų), sąskaitą.“

8 straipsnis. 736 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 736 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„736 straipsnis. Išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų dydis

1. Iš skolininkui priklausančios darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, nevirsijančių Vyriausybės nustatytos MMA, išskaitoma pagal vykdomuosius dokumentus, kol bus visiškai padengtos išieškomos sumos:

1) išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis, žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą ir žalos, padarytos nusikalstama veika, atlyginimą, – ~~iki penkiasdešimties~~ **trisdešimt** procentų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas;

2) visų kitų rūšių išieškoms, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas, – dvidešimt procentų;

3) pagal kelis vykdomuosius dokumentus – ~~ne daugiau kaip penkiasdešimt~~ **trisdešimt** procentų.

2. Iš darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, viršijančios Vyriausybės nustatytą MMA dydį, išskaitoma ~~septyniasdešimt~~ **penkiasdešimt** procentų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teismas.

3. Jeigu skolininkas išlaiko nedarbingus šeimos narius, esant jo rašytiniam prašymui, antstolio patvarkymu šio straipsnio 2 dalyje nurodyta išskaitoma dalis gali būti mažinama po dešimt procentų kiekvienam išlaikytiniui, tačiau taip mažinant negali būti sumažinta įstatymų ar teismo nustatyta dalis. Mažinant išskaitų dydį, neatsižvelgiama į išlaikytinius, kuriems išlaikyti iš skolininko darbo užmokesčio daromos išskaitos.“

9 straipsnis. 739 straipsnio pakeitimas

Papildyti 739 straipsnį 9 punktu:

„9) **laisvės atėmimo vietos įstaigoje atidarytoje nuteistojo asmeninėje sąskaitoje esančios piniginės lėšos, nevirsijančios pusės Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 92 straipsnio 2 dalyje nustatytų dydžių.**“

10 straipsnis. 746 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 746 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu skolininkas, gavęs antstolio raginimą įvykdyti hipoteka ar įkeitimu užtikrintą įsipareigojimą, per raginime nurodytą terminą neįvykdo hipoteka ar įkeitimu užtikrinto skolinio įsipareigojimo, antstolis nustato įkeisto turto administravimą arba įkeistą turtą realizuoja priverstine tvarka. Hipotekos **ar įkeitimo** kreditoriaus prašymu ~~priverstinai realizavęs hipoteka skolininko pasiūlytam pirkėjui ar varžytynėse~~ pardavęs įkeistą daiktą ir surašęs **turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui** ar turto pardavimo iš varžytynių aktą, antstolis nedelsdamas apie tai praneša Hipotekos registrai ir pateikia tai patvirtinančius dokumentus.“

11 straipsnis. 749 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 749 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta patvarkyme, be šio Kodekso 613 straipsnyje nurodytų reikalavimų, antstolis nurodo skolininkui, jog šis neturi teisės priimti jokio reikalavimo įvykdymo arba valdyti ar disponuoti turtine teise, o prievolės skolininkui nurodo prievolę įvykdyti antstoliui arba pervesti pinigus į antstolio depozitinę sąskaitą. **Jeigu reikalavimų teisės yra susijusios su pinigėmis išmokomis, išieškojimas iš tokių išmokų vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.**“

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 5, 7 ir 8 straipsnius, įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo 8 straipsnis įsigalioja 2018 m. rugsėjo 1 d.

3. Šio įstatymo 5 ir 7 straipsniai įsigalioja 2020 m. liepos 1 d.
4. Šio įstatymo 2–11 straipsniai taikomi ir vykdomosioms byloms, pradėtoms iki šių straipsnių įsigaliojimo.
5. Antstoliai išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jam prilygintų skolininko pajamų darantiems asmenims iki 2018 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 733 straipsnyje nustatyta tvarka pateikia patvarkymus daryti šio įstatymo 8 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliota institucija iki 2018 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisingumo ministrė

Milda Vaidutė
2017-01-17

LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO KODEKSO 150 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 150 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 150 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Išskaitų iš darbo užmokesčio dydžiai nustatyti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse.“

2. Pripažinti netekusiomis galios 150 straipsnio 5 ir 6 dalis.

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. rugsėjo 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Strateginio valdymo departamentas
Dokumėnų valdymo skyriaus
vyriausioji specialistė

Monika Rutkauskienė
2018-01-18

Teisinių institucijų
departamento direktorė

Jolita Sinkevičiūtė
2018-01-18

Teisingumo ministrė

Milda Vainiūtė
2018-01-19

LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO KODEKSO 150 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 150 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 150 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Išskaitų iš darbo užmokesčio, ~~neviršijančio Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos, dydis negali viršyti dvidešimt procentų išmokėtino darbo užmokesčio, o išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą ir žalos, padarytos nusikalstama veika, atlyginimą, iki penkiasdešimt procentų darbuotojui išmokėtino darbo užmokesčio dydžiai nustatyti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse.~~“

2. Pripažinti netekusiomis galios 150 straipsnio 5 ir 6 dalis.

5. Darant išskaitas iš darbo užmokesčio, ~~neviršijančio Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos, pagal kelis vykdomuosius dokumentus, darbuotojui turi būti paliekama penkiasdešimt procentų išmokėtino darbo užmokesčio.~~

6. Iš darbo užmokesčio dalies, ~~viršijančios Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydį, išskaitoma septyniasdešimt procentų išmokėtino darbo užmokesčio, jeigu darbo ginčą nagrinėjęs organas nenustato mažesnio išskaitų dydžio.~~

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. rugsėjo 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisingumo ministrė

Milda Vainiūtė

818-01-19

**LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 150 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie priimtas ir nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2017 m. lapkričio 16 d. raštas Nr. (1.2.27-12) SD-6379	<p>1. Įstatymo projektu CPK 668 straipsnio „Turtas, iš kurio negali būti išieškoma“ pakeitime yra naikinamas draudimas išieškoti iš skolininko pinigų sumą, neviršijančią Vyriausybės nustatytos vienos minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA).</p> <p>Įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama, jog šis draudimas naikinamas dėl to, jog skolininkas gali turėti kelias banko sąskaitas, o antstoliui nežinoma, kiek šiose sąskaitose yra lėšų, todėl neįmanoma užtikrinti, kad vykdant išieškojimą skolininko sąskaitose būtų paliekama suma lygi MMA. <u>Praktikoje ši įstatyminė nuostata neveikia ir iš skolininko banko sąskaitos išieškoma bet kokia suma, reikalinga skolai ir vykdymo išlaidoms padengti, nepriklausomai nuo to, kiek sąskaitoje (sąskaitose) yra lėšų. Tačiau, jeigu iš skolininko banko sąskaitose nurašomos draudžiamos išieškoti lėšos, tokias lėšas grąžinti skolininkui įpareigojama per 5 darbo dienas. Taip pat, aiškinamajame rašte teigiama, jog šis teisinis reguliavimas sukelia papildomą našą bei nepatogumus skolininkui, nes reikia pateikti pareigūnui ar institucijai lėšų kilmę patvirtinančius dokumentus ir laukti, kol išieškotas lėšas grąžins. Atsižvelgiant į tai, įstatymo projektu numatyta, jog vykdant <u>priverstinį išieškojimą iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik minimalių vartojimo poreikių dydį</u> (toliau – MVPD) viršijančios lėšos, kurių apskaičiavimas numatytas Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka.</u></p> <p>Norėtume atkreipti dėmesį į tai, jog Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo pakeitimo įstatymas dar nėra priimtas Lietuvos Respublikos Seimo. Minėto įstatymo pakeitimo projekte MVPD apskaičiuojamas vienam gyvenančiam asmeniui, todėl jo apskaičiuotas dydis nebūtų adekvatus pvz., skolininkui, turinčiam vaikų.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra suformavęs praktiką (pvz., 2016 m. kovo 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-154-313/2016), kad Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 668 straipsnio 1 dalies nuostatos <...> „aktualios tik išieškant iš skolininko turto, <i>inter alia</i>, pinigų sumų, iš kurių išieškojimo CPK LI skyriaus normos nereglementuoja. Prie tokių pinigų sumų, kaip turto rūšies, priskirtinos ir lėšos, likusios iš darbo užmokesčio bei kitų pajamų, po CPK 736 straipsnyje nurodytų išskaitų išieškojimo. Būtent tokių lėšų bendrai sumai gali būti taikomas CPK 668 straipsnio 1 dalyje nustatytas ribojimas išieškoti iš jos, jei ji neviršija vieno MMA. <...>“. Teismas taip pat pažymėjo, kad draudimas išieškoti iš vieno MMA dydžio neviršijančių lėšų nėra absoliutus, nes CPK 736 straipsnyje yra nustatyti išskaitų dydžiai, taikomi išieškant iš MMA neviršijančios darbo užmokesčio dalies.</p> <p>Taigi CPK 668 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas išieškoti vieno MMA dydžio sumą yra vienkartinis ir taikomas skolininko lėšoms, kurias skolininkas turi tik pradėjus išieškojimo procesą, tuo tarpu CPK projekte numatyta MVPD apsauga būtų taikoma viso išieškojimo proceso metu, pvz., tais atvejais, kai skolininko pajamos yra ypač mažos ir tam tikras lėšas į skolininko sąskaitą perveda skolininko artimieji ar kiti asmenys, tokios lėšos nebūtų nurašomos, jei bendra skolininko gaunamų lėšų suma per mėnesį neviršys MVPD.</p> <p>Pažymėtina, kad iki šiol nei CPK, nei kituose teisės aktuose nebuvo nustatyto kitokio dydžio, nei MMA, kuris konkretizuotų lėšų sumą, reikalingą asmeniui pragyventi vieną mėnesį, tačiau</p>

	<p>MVPD apskaičiuotas 2017 metams sudaro 238 eurus. MMA šiuo metu atskaičius mokesčius atitinka 335 eurus. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog Įstatymo projektu draudžiamų išieškoti iš skolininko lėšų suma sumažinama apytikriai 97 eurai. Manytume tai prieštarauja <u>Septynioliktosios Vyriausybės programoje numatytam įsipareigojimui įgyvendinti aktyvias skurdo ir socialines atskirties mažinimo priemones</u>, kurioms įgyvendinti, kaip teigiama Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, yra skirtas parengtas Įstatymo projektas. Be to, Įstatymo projektu nustatytas apribojimas išieškoti iš skolininko MVPD atitinkančią lėšų sumą vietoje draudimo išieškoti MMA dydį atitinkančias lėšas, savaiame neišsprendžia aiškinamajame rašte išdėstytų praktinių įgyvendinimo problemų, kylančių dėl taikomo draudimo išieškoti iš skolininko MMA dydį atitinkančias lėšas.</p> <p>Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, siūlytume Įstatymo projektu nenaikinti draudimo išieškoti iš skolininko MMA dydžio lėšų bei numatyti atitinkamus teisės aktų pakeitimus dėl minėto draudimo praktinio įgyvendinimo užtikrinimo.</p>	<p>toks dydis bus nustatytas įsigaliojus Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymui: nustatyta tvarka bus apskaičiuojamas minimalių vartojimo poreikių dydis (MVPD) – rodiklis, nurodantis asmens išlaidų sumą eurai, reikalingą minimaliems asmens maisto ir ne maisto (prekių ir paslaugų) poreikiams patenkinti per mėnesį.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad MMA nėra siejamas su lėšų, reikalingų minimaliems asmens poreikiams patenkinti, dydžiu, o teisinėje sistemoje įvedamas naujas rodiklis – MVPD, kurios paskirtis ir yra apskaičiuoti būtinų lėšų dydį, reikalingą asmeniui per vieną mėnesį, tikslinga skolininko interesų apsaugą siesti ne su MMA, bet su MVPD. Toks teisinis reguliavimas neturėtų būti vertinamas, kaip skolininko interesų pabloginimas (atsižvelgiant vien į tai, kad MVPD yra mažesnis už MMA), bet kaip objektyviai pagrįsto dydžio apsaugos skolininko lėšoms, reikalingoms per vieną mėnesį, įtvirtinimas vykdymo procese. Įvertinus tai, kad išieškojimą iš lėšų skolininko sąskaitoje reguliuoja CPK 689 straipsnis, tikslinga MVPD apsaugos taikymą skolininko lėšoms iš CPK 668 straipsnio perkelti į CPK 689 straipsnį.</p>
	<p>2. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Įstatymo projekte CPK 668 straipsnio pakeitimu panaikinus draudimą išieškoti iš skolininko MMA dydį atitinkančias lėšas, išliks teisė išieškoti visas skolininko lėšas, kurios nėra skolininko sąskaitose.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlome Įstatymo projekte numatyti ne tik apribojimą išieškoti atitinkamo dydžio lėšas CPK 689 straipsnyje, bet ir nustatyti draudimą išieškoti tokio pačio dydžio lėšas CPK 668 straipsnyje. Pažymėtina tai, jog toks teisinis reguliavimas buvo numatytas Teisingumo ministerijos parengtose su skolininko interesų apsauga susijusių CPK nuostatų galimo tobulinimo kryptyse, t. y. numatyta skolininkui galimybė turėti MMA dydžio lėšų sumą tiek grynaisiais, tiek sąskaitoje (Teisingumo ministerijos 2017-06-20 d. rašto Nr. (1.16.)-7R-5131 2 punktas).</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>CPK 668 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad turto ir reikmenų, iš kurių draudžiama išieškoti, sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje, o Sprendimų vykdymo instrukcijos 93.6 papunktyje nustatyta, kad išieškojimas nenukreipiamas į grynųjų pinigų sumą, neviršijančią MMA.</p> <p>Įsigaliojus CPK projektui turės būti pakeistas Sprendimų vykdymo instrukcijos 93.6 papunktis numatant, kad išieškoti draudžiama ne iš MMA, bet iš MVPD dydžio neviršijančios grynųjų lėšų sumos. Atsižvelgiant į tai, kad MVPD paskirtis apskaičiuoti lėšų, būtinų asmeniui per vieną mėnesį, užtikrinant vienodą visų skolininkų interesų apsaugą, nepriklausomai nuo to, ar lėšas skolininkas turi grynaisiais pinigais, ar banke,</p>

		<p>Sprendimų vykdymo instrukcijoje taip pat turės būti nustatyta, kad tuo atveju, kai bus nustatyta, kad skolininkas turi tam tikrą lėšų sumą, neviršijančią MVPD, grynaisiais pinigais, į ją išieškojimas nebūtų nukreipiamas, tačiau apsauga skolininko sąskaitai būtų mažinama suma, atitinkančia skolininko turimų grynųjų lėšų sumą. Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad kiekvienam skolininkui bus taikoma bendra vieno MVPD apsauga nepriklausomai nuo to, ar lėšos yra banke ar/ir grynaisiais pinigais.</p>
<p>Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos 2017 m. lapkričio 17 d. raštas Nr. BR6-12104</p>	<p>1. Projekto 8 straipsnyje numatyta, kad „Jeigu reikalavimų teisės yra susijusios su piniginėmis išmokomis, antstolis prievolės skolininkui nurodo kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytą skolininko sąskaitą, į kurią turi būti pervestos išmokos, ir išieškojimas iš tokių išmokų vykdomas šio Kodekso 689 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu antstolio patvarkyme nurodytos kelios skolininko sąskaitos, taip pat jeigu patvarkymus prievolės skolininkui pateikė keli antstoliai ir šiuose patvarkymuose nurodytos skirtingos skolininko sąskaitos, į kurias turi būti pervestos išmokos, prievolės skolininkas išmokas perveda į bet kurią iš antstolių patvarkymuose nurodytą skolininko sąskaitą.“</p> <p>Pažymėtina, jog Projekte siūlomas variantas, kai antstoliai patvarkymus dėl turtinių teisių, susijusių su piniginėmis išmokomis, arešto teikia prievolės skolininkui (šiuo atveju NMA), kuris privalo išmokas pervesti į antstolio patvarkyme nurodytą skolininko sąskaitą, ir išieškojimas iš tokių lėšų vykdomas Civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 689 straipsnyje nustatyta tvarka, nepalengvina NMA esamos situacijos.</p> <p>Pažymime, kad 2014 m. Agentūroje buvo gauti 902 antstolių patvarkymai, 2015 m. – 948 antstolių patvarkymai, 2016 m. – 1 088 antstolių patvarkymai, 2017 m. iki lapkričio 14 d. – 802 antstolių patvarkymai. Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad, NMA apdorojant didžiulius informacijos kiekius, kasmet formuojama daugiau nei 900 tūkst. mokėjimo pavedimų. Nors NMA pagal Projektą išmokas turėtų pervesti ne į antstolio depozitinę sąskaitą, o į skolininko sąskaitą, nurodytą antstolio patvarkyme dėl turtinių teisių arešto, NMA vis tiek turėtų sekti antstolių</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>[vertinus gautas pastabas, CPK projektas buvo patikslintas: CPK 749 straipsnyje nedetalizuojama išieškojimo iš turtinių teisių, susijusių su piniginėmis išmokomis tvarka, bet pateikiama bendro pobūdžio nuostata, kad toks išieškojimas vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad išieškant iš turtinių teisių prievolės skolininku gali būti tiek valstybės institucijos (pvz., mokesčių permokas administruojanti Valstybinė mokesčių inspekcija ar išmokas administruojanti Nacionalinė mokėjimo agentūra), tiek fiziniai ar privatūs juridiniai asmenys, Sprendimų vykdymo instrukcijoje būtų nustatyta skirtinga išieškojimo tvarka: pvz., jeigu prievolės skolininkas yra fizinis arba privatus juridinis asmuo, antstolis jam pateiktų patvarkymą, kuriame nurodytų, kad prievolės skolininkas lėšas turi pervesti į skolininko sąskaitą ir išieškojimas iš šių lėšų būtų vykdomas per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą. Jeigu prievolės skolininkas yra valstybės institucija, modernizavus informacines sistemas, komunikacija ir išieškojimas tarp valstybės institucijos ir antstolio galėtų vykti elektroninių ryšių priemonėmis, ką ir siūlo Valstybinė mokesčių inspekcija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra.</p>

	<p>patvarkymus, jų įvykdymą, todėl užtikrinti tinkamą antstolių patvarkymų vykdymą būtų sudėtinga.</p> <p>Agentūra, vadovaudamasi Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 3D-403 „Dėl Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklių patvirtinimo“, ir 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu Nr. 907/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1306/2013 nuostatos dėl mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų finansų valdymo, sąskaitų patvirtinimo, užstatų ir dėl euro naudojimo (OL 2014 L255, p. 18), lėšas paramos gavėjams perveda į sąskaitas, todėl centralizuotas skolos susigrąžinimas išieškotojams būtų pasiekiamas per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (toliau – PLAIS), t. y. antstoliams patvarkymus dėl turtinių teisių arešto pateikiant tiesiogiai per PLAIS.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, jog NMA, skolininkams pateikus prašymus pakeisti sąskaitas, į kurias NMA turėtų pervesti NMA administruojamas išmokos, apie tai galėtų informuoti antstolius. Taip pat pažymėtina, jog galėtų būti svarstoma galimybė, kad kredito įstaigos turėtų užtikrinti, jog skolininkams, kuriems PLAIS yra taikomi areštai, nebūtų leidžiama atidaryti naujų sąskaitų kredito įstaigose. Taip būtų išvengiama situacijų, kai skolininkai, žinodami apie mokėtiną paramą, prieš pat jos mokėjimą pakeistų sąskaitą, į kurią turėtų būti pervedamos išmokos.</p>	
Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017 m. lapkričio	<p>1. Projekto 9 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad šio įstatymo 3 ir 4 straipsniai įsigalioja nuo 2019 m. liepos 1 dienos. Pagal projekto 9 straipsnio 6 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2019 m. birželio 30 dienos turi priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais investicinių projektų inicijavimą bei įgyvendinimą, vidutinė investicijų projekto įgyvendinimo trukmė nuo inicijavimo iki realizavimo yra apie <u>dveji metai</u>. Informacinių sistemų modifikavimo procedūros gali būti pradėtos tik priėmus projektą</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Atsižvelgus į pastabą, įstatymo projekte nustatyta, kad įgyvendinamieji teisės aktai turi būti parengti iki 2018 m. liepos 1 d., taip pat atsižvelgus į pastabą, kad investicinių projektų įgyvendinimui reikia iki 2 metų termino po įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo, įstatymo projekte nustatyta, kad naujos CPK 668 ir 689 straipsnių nuostatos įsigalios 2020 m. liepos 1 d.</p>

<p>20 d. raštas Nr. R-6830</p>	<p>bei jį įgyvendinamuosius teisės aktus, t. y. tada, kai bus aiškios informacinių sistemų modifikavimo apimtys. <u>Todėl siūlome projekte nustatyti, kad jo 3 ir 4 straipsniai įsigalioja 2021 m. liepos 1 dieną bei, kad jį įgyvendinamieji teisės aktai turi būti priimti iki 2018 m. liepos 1 dienos.</u></p> <p>2. Projekto 4 straipsnyje numatyta vykdyti išieškojimą iš lėšų, viršijančių socialinės paramos išmokų dydį, t. y. numatyta taikyti minimalią neišieškomą lėšų sumą. Pagal projektą yra neaiškus išieškojimo apribojimo iš socialinės paramos išmokų dydžio neviršijančių lėšų bei CPK 739 straipsnyje numatytų sumų, iš kurių išieškojimas negalimas, santykis, t. y. ar apribojimas išieškoti iš skolininko gaunamų lėšų, iš kurių išieškojimas negalimas, taikomas savarankiškai, neatsižvelgiant į socialinės paramos išmokų dydį, ar - į šį dydį yra įskaičiuojamos, jeigu taip, tai visuomet ar tik tam tikrais atvejais (pvz., kai išmokos skirtos ne skolininko asmeniui (išmokos vaikams ir kt.).</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>CPK projektu keičiamo CPK 689 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik lėšos, viršijančios pagal Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymą apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad CPK 689 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išieškojimas iš sąskaitų vykdomas CPK, Vyriausybės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka, įstatymų projektų Aiškinamajame rašte nurodyta, kad CPK 689 straipsnio 6 dalies įgyvendinimui Lietuvos Respublikos Vyriausybės turės patvirtinti tvarką:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nustatančią MVPD apsaugos pritaikymą Piniginių lėšų apribojimų informacinėje sistemoje iki CPK 689 straipsnio 6 dalies naujų nuostatų įsigaliojimo į šią sistemą pateiktiems nurodymams nurašyti pinigines lėšas; 2) užtikrinančią, kad tais atvejais, kai skolininkas turi kelias sąskaitas, MVPD apsauga būtų pritaikyta tik vieną kartą, t. y. vienai iš skolininko sąskaitų (pvz., vėliausiai atidarytai); 3) užtikrinančią skolininko teisę bet kuriam iš nurodymus nurašyti pinigines lėšas teikiančių subjektų pateikti prašymą pakeisti sąskaitą, kuriai būtų taikoma MVPD apsauga. Šio punkto įgyvendinimui informacinės sistemos turėtų būti modernizuotos taip, kad nurodymų nurašyti pinigines lėšas teikėjai savo informacinėse sistemose matytų, kuriai skolininko sąskaitai taikoma MVPD apsauga; esant skolininko prašymui – pakeisti sąskaitą, kuriai taikoma ši apsauga; galėtų padidinti arba sumažinti skolininko sąskaitai taikomą apsaugą, pvz.: 1) turint duomenų, kad į kitą skolininko sąskaitą pervedama 100 Eur dydžio socialinė pašalpa, pašalpos gavimo terminui MVPD
--------------------------------	--	---

		<p>apsauga sumažinama 100 Eur (toku būdu skolininkui ir toliau būtų taikoma įstatymo nustatyta MVPD apsauga); 2) MVPD apsauga padidinama 100 Eur, jeigu turima duomenų, kad į sąskaitą, kuriai taikoma ši apsauga, kiekvieną mėnesį pervedamas 100 Eur dydžio vaikui priteistas išlaikymas.</p> <p>Taigi, kaip matyti iš įstatymų projektų Aiškinamojo rašto turinio, pinigų sumos, iš kurių išieškoti draudžia CPK 738 ir 739 straipsnių nuostatos, yra įskaitomos į MVPD, tačiau, siekiant aiškumo, įstatymo projekto Aiškinamasis raštas buvo papildytas.</p>
	<p>4. Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybinė mokesčių inspekcija (toliau – VMI) gauna daug antstolių patvarkymų dėl turtinių teisių arešto, areštuotų lėšų bei būsimų permokų pervadimo į antstolių depozitines sąskaitas. Pažymėtina, kad popierinių patvarkymų vykdymas reikalauja didelių darbo sąnaudų. Vykdamas antstolių patvarkymus dėl areštuotų lėšų pervadimo į antstolio depozitinę sąskaitą, per 2009 – 2016 metus gauta 21220 patvarkymų, iš jų iki 2017 m. lapkričio 14 dienos visiškai įvykdyta yra tik 2113 (11%), per 2017 metus jau yra gauti 8357 patvarkymai, iš jų 6759 dėl fizinių asmenų, visiškai įvykdyti per 2017 metus gauti patvarkymai 167 (2,0%), iš jų 109 dėl fizinių asmenų. VMI antstolių pateikti popieriniai patvarkymai registruojami, suvedami į informacines sistemas, inventorizuojami, antstolis informuojamas apie patvarkymų vykdymą. Nekeičiant antstolių patvarkymų pateikimo institucijoms tvarkos iš esmės (t. y. neatsisakant popierinių patvarkymų), praktikoje ir toliau pasitaikys atvejų, kai, pvz. patvarkymo vykdymo metu papildomai susisiekiama su antstoliu paaiškėja, kad skolos jau išieškotos, tačiau antstoliai būna nepanaikinę (neatsaukę) VMI pateiktų patvarkymų, tokiu būdu atsiranda klaidų tikimybė, kad mokesčių mokėtojai gali būti nepagrįstai nuskaitomos lėšos. Atkreiptinas dėmesys, kad fiziniams asmenims (jei jie nėra PVM mokėtojai) grąžintina permoka dažniausiai susidaro vieną kartą metuose, pateikus metinę pajamų deklaraciją. Jei mokesčių mokėtojas neteikia metinės pajamų deklaracijos ar neturi kitų įsipareigojimų VMI, praktiškai nėra tikimybės, kad toks mokėtojas kada nors turės permokų.</p> <p>VMI prie FM nuomone, būtina optimizuoti ir supaprastinti antstolių patvarkymų vykdymo procesus, jeigu reikia – atitinkamai keisti ir teisės</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Įvertinus gautas pastabas, įstatymo projektas buvo patikslintas: CPK 749 straipsnyje nedetalizuojama išieškojimo iš turtinių teisių, susijusių su pinigineis išmokomis tvarka, bet pateikiama bendro pobūdžio nuostata, kad toks išieškojimas vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad išieškant iš turtinių teisių prievolės skolininku gali būti tiek valstybės institucijos (pvz., mokesčių permokas administruojanti Valstybinė mokesčių inspekcija ar išmokas administruojanti Nacionalinė mokesčių agentūra), tiek fiziniai ar privatus juridiniai asmenys, Sprendimų vykdymo instrukcijoje būtų nustatyta skirtinga išieškojimo tvarka: pvz., jeigu prievolės skolininkas yra fizinis arba privatus juridinis asmuo, antstolis jam pateiktų rašytinį patvarkymą, kuriame nurodytų, kad prievolės skolininkas lėšas turi pervesti į skolininko sąskaitą, jeigu prievolės skolininkas yra valstybės institucija, modernizavus informacines sistemas, komunikacija ir išieškojimas tarp valstybės institucijos ir antstolio galėtų vykti elektroninių ryšių priemonėmis, ką ir siūlo Valstybinė mokesčių inspekcija ir Nacionalinė mokesčių agentūra.</p>

	<p>aktus, kad antstoliai patvarkymus dėl lėšų pervedimo į antstolių nurodytas mokesčių mokėtojų sąskaitas pateiktų elektroniniu būdu per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (PLAIS) ir atsisakytų popieriniu patvarkymų pateikimo. Taip pat VMI prie FM siūlo sukurti sąsają tarp VMI Mokesčių apskaitos informacinės sistemos (MAIS) bei Antstolių informacinės sistemos, tokiu būdu antstolis turėtų galimybę realiu laiku matyti skolininkų, iš kurių turto antstolis vykdo išieškojimą, mokesčių permokas, ir tik joms esant teikti patvarkymus į MAIS. VMI prie FM taip pat gali sudaryti galimybę antstoliams informaciją apie mokesčių mokėtojų turimas permokas matyti bei teikti patvarkymus per Mano VMI.</p>	
<p>Valstybės įmonės Registrų centro 2017 m. lapkričio 17 d. raštas Nr. (1.11.14.)s-9777</p>	<p>Iš teisės akto projekto aiškinamojo rašto darytina išvada, kad MPD - piniginių lėšų suma, į kurią nebūtų nukreipiamas išieškojimas, būtina skolininko pagrindiniams poreikiams patenkinti ir jos apsaugai numatomas automatinis pritaikymas į PLAIS teikiamiems nurodymams nurašyti pinigines lėšas, taip pat nustatantis sąskaitos, kuriai turi būti taikoma MPD apsauga, pakeitimas skolininko pageidavimu. Pagal dabar galiojančią tvarką, laisvai disponuojamą sumą ir sąskaitą, kuriai taikoma apsauga (toliau – LDS), kuria skolininkas gali disponuoti, savo informacinėse sistemose nustato nurodymų teikėjai – antstoliai, VMI, Sodra, Muitinė, remdamiesi turimais duomenimis apie negalimas išieškoti iš skolininko sumas (pašalpos, išmokos vaikams ir kt.) ir nurodymus per PLAIS perduoda kredito įstaigoms, kurios administruoja LDS.</p> <p>PLAIS – automatiškai veikianti sistema, vykdanči nurodymų teikėjų pateiktus nurodymus. Atsižvelgiant į tai, siūlome nekeisti šiuo metu esančios PLAIS skolininko piniginių lėšų nurašymo tvarkos ir paskirstymo principo, ir MPD nustatyti pagal dabar galiojančią LDS nustatymo tvarką neautomatizuotai, nes tai pareikalautų mažiausių informacinės sistemos programinės įrangos pakeitimo sąnaudų.</p> <p>Norint objektyviai nustatyti, ar visi reikiami pakeitimai PLAIS dalyvių (Turto arešto aktų registras, nurodymų teikėjai, kredito įstaigos, PLAIS) informacinėse sistemose gali būti techniškai įmanomi, bei siekiant nustatyti preliminarį reikalingų lėšų sumą, būtina užsakyti teisės aktų pakeitimų įgyvendinimo galimybių studiją.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Šiuo metu kiekvienas išieškojimą vykdančias subjektas, atsižvelgdamas į jo turimus duomenis ir informaciją, į Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą teikdamas nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas gali nurodyti laisvai disponuojamą sumą, kuria skolininkas gali laisvai disponuoti per vieną kalendorinį mėnesį. Laisvai disponuojama suma nustatoma tai sąskaitai, į kurią skolininkas gauna socialines išmokas ir kitas lėšas, iš kurių išieškoti draudžiama, o laisvai disponuojamos sumos dydis atitinka šių išmokų dydį ir taip skolininkui suteikiama galimybė kiekvieną mėnesį disponuoti išmoka.</p> <p>Taigi šiuo metu laisvai disponuojama suma nustatoma tik tuo atveju, jei išieškojimą vykdančias subjektas turi objektyvių duomenų, pagrindžiančių skolininko gaunamas išmokas, iš kurių išieškoti draudžiama, tuo tarpu CPK projektu siekiama, kad kiekvienas skolininkas turėtų galimybę kiekvieną mėnesį disponuoti MVPD lėšomis, jeigu tokių gauna, nepriklausomai nuo to, kokią yra lėšų kilmę. Nemodernizavus Piniginių apribojimų informacinės sistemos ir nurodymų teikėjų informacinių sistemų, išieškojimą vykdančias subjektai kiekviename nurodyme rankiniu būdu turėtų tam tikrai skolininko sąskaitai nustatyti MVPD atitinkančią laisvai disponuojamą lėšų sumą. Atsižvelgiant į tai, kad išieškojimas</p>

		<p>šiuo metu vykdomas iš beveik 300 000 fizinių asmenų, tai pareikalautų ženklų darbo sąnaudų išieškojimą vykdančioms asmenims, o tais atvejais, kai skolininkas turės kelias sąskaitas, skirtingi išieškojimą vykdančios subjekto MVPD gali nustatyti skirtingoms skolininko sąskaitoms, dėl ko skolininkui būtų pritaikyta nepagrįstai didelė apsauga (MVPD būtų taikoma ne skolininkui, bet kiekvienai jo sąskaitai atskirai) ir dėl to būtų nepagrįstai pažeidžiami išieškotojų interesai.</p>
<p>Valstybės įmonės Registrų centro 2017 m. gruodžio 11 d. raštas Nr. (1.11.14.)s- 10518</p>	<p>Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu numatoma keisti išieškojimo iš skolininkų sąskaitose esančių lėšų tvarką, nurašant iš sąskaitos tik tas lėšas, kurios viršija minimalų vartojimo poreikių dydį (toliau - MVPD). Apie šiuos pakeitimus su Teisingumo ministerijos atstovais buvo diskutuota bendruose susitikimuose. Susitikimų metu Registrų centro atstovai akcentavo, kad šie pakeitimai susiję su visais išieškojimo procese dalyvaujančiais dalyviais, todėl vienareikšmiškai įvardinti kurioje sistemoje racionaliausia atlikti pakeitimus nėra aišku iki nebus atlikta visų išieškojimo procese dalyvaujančių informacinių sistemų išsami kaštų ir naudos analizė ir įvardinti galimi pakeitimų variantai, užtikrinantys keičiamų teisės aktų įgyvendinimą. Atsižvelgiant į tai, 2017 m. spalio 25 d. iniciavome susitikimą, kuriame pristatėme 3 galimus įgyvendinimo variantus, kurie parengti Registrų centro turimomis žiniomis ir informacija:</p> <p>1. Nekeisti PLAIS ir PLAIS dalyvių informacinėse sistemose suprojektuotų procesų, MVPD nustatant ta pačia tvarka, kaip šiuo metu nustatoma laisvai disponuojama suma (toliau – LDS):</p> <ul style="list-style-type: none"> • nereikalingos investicijos informacinių sistemų pakeitimams; • VMI, Sodra, Muitinės departamentas, antstoliai (toliau - nurodymų teikėjai) priskirs teisingą sąskaitą, kuriai turi būti nurodomas MVPD; • nurodymų teikėjai, išskyrus antstolius, neturės galimybės matyti kito nurodymo teikėjo nurodyto MVPD; • nurodymų teikėjai teikiant nurodymus turės nurodyti MVPD. 	<p>Neatsižvelgta</p> <p>CPK 689 straipsnio 6 dalis yra papildoma bendro pobūdžio nuostata, kad iš sąskaitos nebus nurašomos MVPD neviršijančios lėšos, o detalų šios apsaugos įgyvendinimo tvarką nustatys Vyriausybė. Rengiant Vyriausybės nutarimo projektą konkretūs techniniai sprendimai bus priimti bendradarbiaujant visoms suinteresuotoms institucijoms.</p>

	<p>2. Atlikti pakeitimus nurodymų teikėjų informacinėse sistemose, nekeičiant kitų PLAIS dalyvių (kredito įstaigų ir pačios PLAI sistemos) informacinių sistemų funkcionalumo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nurodymų teikėjų informacinėse sistemose: - automatizuoti neišieškomos sumos priskyrimą (mūsų žiniomis, VMI tai jau realizavo); - kitų nurodymų teikėjų nurodymais pateiktų/keistų MVPD matymą; - skolininkų sąskaitų duomenų bazės matymą. <p>3. Atlikti pakeitimus PLAIS ir automatiškai LDS laukuose priskirti visiems skolininkams-fiziniam asmenims MVPD, kurį nurodymo teikėjas vėliau galėtų keisti (šie PLAIS pakeitimai pareikalaus atlikti pakeitimus ir kitose PLAIS dalyvių informacinėse sistemose):</p> <ul style="list-style-type: none"> • didelės apimties pakeitimai PLAIS; • pakeitimai nurodymų teikėjų informacinėse sistemose, apdorojant gautus duomenis apie skolininkui suteiktą MVPD; • pakeitimai VMI, Sodros, Muitinės departamento informacinėse sistemose, suteikiant galimybę visiems nurodymų teikėjams matyti/keisti kitų nurodymų teikėjų pakeistus MVPD; • be skolininko žinios PLAIS parinkta sąskaita, kuriai priskirtas MVPD, gali iššaukti didelės apimties taisymus viso išieškojimo procese; • dideli pakeitimai PLAIS įtakos sistemos veikimo stabilumą, kuris šiuo metu yra pilnai užtikrintas; • gali būti reikalingi pakeitimai Turto areštų aktų registre, nes nėra aiškus MVPD nustatymas areštuojant sąskaitas TAAR, kai išieškojimas dar nevykdomas. <p>Kadangi PLAIS automatiškai veikianti sistema, kuri vykdo nurodymų teikėjų pateiktus nurodymus, o LDS nustatymas yra vienas iš nurodymo teikėjo teikiamo nurodymo duomenų. Registrų centras tiek susitikimų metu, tiek 2017 m. lapkričio 17 d. rašte Nr. (1.11.14.)s-9777 siūlė nekeisti nurodymų pateikimo į PLAIS tvarkos ir MVPD taikymą inicijuoti nurodymų teikėjams, pateikiant į PLAIS nurodymą su LDS. Tokiu būdu nesikeistų PLAIS skolininko piniginių lėšų nurašymo tvarka,</p>	
--	---	--

	<p>paskirstymo principas ir mažiausiomis sąnaudomis būtų atlikti informacinių sistemų pakeitimai.</p> <p>Trečiame variante pateikėme teisės aktų pakeitimų įgyvendinimą realizuojant PLAI sistemoje, kuriam nepritariame. Preliminariais skaičiavimais (neatlikus analizės), pakeitimai PLAIS gali kainuoti virš 500 tūkst. eurų, o su tuo susiję AIS pakeitimai - apie 80 tūkst. eurų ir neišvengiamai reikėtų pertvarkyti kitų PLAIS dalyvių informacines sistemas (4 nurodymų teikėjai, 77 kredito įstaigos). Šiuo atveju norint objektyviai nustatyti, ar visi reikiami pakeitimai PLAIS ir PLAIS dalyvių informacinėse sistemose gali būti techniškai įmanomi, bei siekiant nustatyti tikslesnę reikiamų pakeitimų kainą, būtina atlikti detalią kaštų ir naudos analizę ir tik po to priimti tinkamą sprendimą, įskaitant numatomų pakeitimų finansavimo klausimą.</p>	
<p>Lietuvos antstolių rūmų 2017 m. lapkričio 17 d. raštas Nr. S-20865-27709</p>	<p>1.1. Dėl CPK 663 str. 1 d. Nepritariame CPK 663 str. 1 d. siūlymui nustatyti 24 mėnesių terminui, per kurį skolininkui atsiskaičius, išieškojimas nebūtų nukreipiamas į skolininko būstą dėl šių motyvų:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siūlomas net 4 kartus ilgesnis skolos išmokėjimo terminas yra neproporcingai ilgas, dėl ko išieškojimas būtų nepagrįstai ištęstas, o tai pažeistų teisėtus išieškotojo lūkesčius ir interesus, neskatintų skolininko vykdyti savo prievolių. • Ilgas terminas įtakotų būsto būklę – skolininkas gali pabloginti, nedarydamas kapitalinio ar einamojo remonto ar pan. • Nėra jokios garantijos, kad per visą nepagrįstai ilgą laikotarpį (24 mėnesius) skolininkas turės pastovias pajamas, iš kurių skola bus padengta. Praktika rodo, jog skolininkų turtinė padėtis dažnai kinta, jie priimami ir atleidžiami iš darbo ir kt., todėl abejotina, ar skolininkai per visą terminą užtikrins mokumą. • Jeigu skolininkas nevykdė finansinių įsipareigojimų iki priverstinio vykdymo proceso ir jo metu, yra rizika, jog ir per ilgesnį laikotarpį skolų grąžinti nesugebės, o priešingai ilgesnis vykdymo procesas sąlygos procesinių palūkanų skaičiavimą, kurias turės atlyginti pats skolininkas. <p>PASIŪLYMAS. Diferencijuoti terminą pagal išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas: jeigu išieškotina suma ir vykdymo išlaidos sudaro iki</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>24 mėnesių terminas buvo nustatytas atsižvelgiant į tai, per kiek laiko būtų išieškota 4000 Eur suma darant CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas iš vidutinį atlyginimą gaunančio skolininko.</p> <p>PASTABA. Ši pastaba buvo pateikta pirminiam CPK projektui, kuris buvo patikslintas atsižvelgiant į nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusius naujus MMA ir NMD. Patikslintame CPK projekte nustatytas ne 24, bet 18 mėnesių terminas.</p> <p>Atsižvelgiant į pateiktą pastabą, CPK projektas buvo patikslintas ir CPK 663 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, kad antstolis gali realizuoti skolininko turtą, jeigu paaiškėja, kad, darant CPK 736 nustatyto dydžio išskaitas, išieškoma suma ir vykdymo išlaidos nebus išieškotos per šioje dalyje nustatytą terminą. Toks teisinis reguliavimas ne tik suteiks skolininkui galimybę išsaugoti būstą, kuriame jis gyvena, bet tuo pačiu užtikrins, kad išieškojimas bus realiai vykdomas ir iš esmės nepažeis išieškotojo interesus.</p> <p>Siūlymas skoloms iki 10 000 Eur nustatyti 9 mėnesių terminą, o šią sumą viršijančioms skoloms – 12 mėnesių terminą yra</p>

	<p>10 000 Eur siūlome nustatyti 9 mėnesių terminą, jeigu viršija 10 000 Eur ribą – 12 mėnesių. Manome, kad siūlomi terminai būtų protingi ir nepažeis nei skolininkų, nei išieškotojų interesų.</p>	<p>ekonomiškai nepagrįstas, nes per 9 mėnesius sumokėti 10 000 Eur skolą finansiškai nebūtų pajėgus net ir 1000 Eur atskaičius mokesčius darbo užmokestį gaunantis skolininkas, skolos padengimui skiriantis 100 procentų savo darbo užmokesčio.</p>
	<p>1.2. Dėl CPK 663 str. 3 d. Projektu siūloma CPK 663 str. 3 d. numatytą 2030 Eur išieškomą sumą pakeisti į 4000 Eur išieškotiną sumą su vykdymo išlaidomis. Nepritariame, nes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aiškinamajame rašte šios nuostatos pakeitimas siejamas su būsto vertės pabrangimu, t. y. 11-38 proc. (naujo ar seno būsto) kainos padidėjimu. Būsto kainos regionuose ženkliai skiriasi nuo didžiųjų miestų. 4000 Eur ribos nustatymas turėtų ypač neigiamų pasekmių mažesniuose Lietuvos regionuose, kur turto kaina rinkos sąlygomis, yra akivaizdžiai mažesnė. Pateikiame pavyzdį iš antstolių praktikos: Šakių raj. Gelgaudiškio miestelyje butas kainuoja apie 3000 Eur, įprastai pirkėjai laukia antrųjų varžytynių. Tokiu atveju, jeigu skolos dydis yra buto vertės, išieškotojas jau neatgautų prisiteistos skolos. Manome, kad iš paskutinio skolininko būsto išieškojimas turėtų būti leidžiamas nelaukiant, kol skola pasieks būsto vertę, nes tai reiškia, kad išieškotojo nuostoliai nebus visiškai padengti, kadangi dar skaičiuojamos palūkanos, todėl siūlytina 4000 Eur riba turėtų būti mažesnė. • Siūlomas reglamentavimas nepadėtų skolingiems asmenims spręsti finansinius sunkumus, mažinti įsiskolinimą, bet sudarytų „palankias“ sąlygas didinti skolos likutį ir neabejotinai ateityje prarasti nekilnojamą turtą. Uždelstas skolos grąžinimo procesas būtų betarpiškai susijęs ir palūkanomis, kurias privalu skaičiuoti iki visiško sprendimo įvykdymo (skolos grąžinimo). • Praktikoje antstolių pastebima ryški tendencija, jog vykdant skolos išieškojimą (kai skolininkas negauna darbo užmokesčio, pensijos ir pan.) skolininko informavimas apie jam priklausančio turto būsimą priverstinį pardavimą, yra itin veiksmingas būdas paskatinti skolininką grąžinti skolą iki turto pardavimo. Tokiu atveju skolininkas deda visas pastangas, kad sumokėtų lėšas, o varžytynės nebūna paskelbiamos. Pagal galiojantį reglamentavimą realizavus turtą, kai skola siekia kelis tūkstančius eurų, asmeniui yra sudaryta galimybė dalį gautų lėšų nukreipti 	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siekiant užtikrinti ne tik skolininko, bet ir išieškotojų interesų apsaugą bei tinkamą šių interesų pusiausvyrą, CPK projekte (CPK 663 straipsnio 3 dalyje) nustatyta, kad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) išieškoti iš būsto, kuriame skolininkas gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškotina suma ir vykdymo išlaidos viršija 4000 Eur (skolininko interesų apsauga); 2) pirmame punkte nustatytas draudimas netaikomas, jeigu būsto vertė yra mažesnė, nei išieškotina suma ir vykdymo išlaidos (isieškotojo interesų apsauga); 3) net ir būsto vertei esant mažesnei nei išieškotina suma ir vykdymo išlaidos, išieškojimas iš tokio būsto nevykdomas, jei skolininkas pateikia įrodymus, kad išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per 24 mėn. (patikslintame CPK projekte – 18 mėn.) darant CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas ir išieškojimas šiuo būdu yra vykdomas (skolininko interesų apsauga – skolininkas išsaugo būstą, kuriame jis gyvena; išieškotojo interesų apsauga – išieškojimas yra realiai vykdomas ir bus įvykdytas per ne ilgesnį kaip 24 mėn. terminą). <p>Pažymėtina, kad 2016 metais buvo paskelbta 160 pirmųjų varžytynių, kuriose buvo parduodamas gyvenamasis būstas ir pradinė pardavimo kaina buvo mažesnė nei 3200 Eur (pirmosiose varžytynėse pradinė pardavimo kaina sudaro 80 proc. turto vertės: $4000 - 20\% = 3200$ Eur) ir 117 atvejų (73 proc. paskelbtų atvejų) pirmosios varžytynės įvyko. Taigi nedidelės vertės nekilnojamasis turtas yra paklausy prekę ir yra didelė tikimybė, kad išieškotojo reikalavimai bus patenkinti turtą pardavus jau pirmosiose varžytynėse.</p>

	<p>susidariusios skolos dengimui, o už likusias lėšas įsigyti mažesni gyvenamąjį plotą ar butą užmiestyje.</p> <p>PASIŪLYMAS. Išieškoti iš skolininkui priklausančio būsto, kuriame jis gyvena, tuo atveju, jeigu išieškoma suma viršija 3000 Eur.</p>	<p>Pastabos rengėjai vietoje 4000 Eur išieškotinos ir vykdymo išlaidų sumos siūlo nustatyti 3000 Eur išieškomą sumą, tačiau, kaip nurodyta ir įstatymų projektų Aiškinamajame rašte, iš esmės tai yra identiškos sumos, nes prie 3000 Eur išieškomos sumos pridėjus vykdymo išlaidas, kurios gali siekti apie 1000 Eur, gaunama CPK projekte numatyta 4000 Eur suma.</p>
	<p>2. IŠIEŠKOJIMAS IŠ PINIGINIŲ LĖŠŲ, ESANČIŲ BANKO SĄSKAITOSE (CPK 689 STR.)</p> <p>Projekte numatoma papildyti CPK 689 str. 5 d., kad vykdant išieškojimą iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik LR socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį (toliau – MVP dydis) viršijančios lėšos. Nesutinkame su siūlomu pakeitimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuostata perteklinė, kadangi laisvės atėmimo įstaigų vietose esančių asmenų lėšoms nustatoma apsauga Projekto CPK 739 str. 9 p., o ieškojimo apribojimai, taikyti skolininko gaunamoms pajamoms ir išmokoms jau yra aiškiai nustatyti CPK 737-739 straipsniuose. • Pakeitimas nepanaikins skolininko pareigos rinkti ir teikti duomenis apie išmokas, nes asmenys gauna įvairaus dydžio pinigų sumas, iš kurių išieškoti negalima, ir kurių dydis (pavyzdžiui, laidojimo pašalpa, išmokos vaikams, išeitinės išmokos ir pan.) gali viršyti siūlomą nustatyti MVP dydį. Taip pat vykdymo procese skatintinas vykdymo proceso šalių bendradarbiavimas ir skolininko domėjimasis procesu, todėl rūpinimasis gaunamomis pajamomis, komunikavimas su antstoliu skatina asmenį grąžinti skolą. 	<p>Neatsižvelgta</p> <p>CPK projektas (CPK 739 straipsnio 9 punktas) reguliuoja išieškojimą iš pataisos įstaigoje esančių nuteistųjų piniginių lėšų, esančių pataisos įstaigoje atidarytose nuteistųjų asmeninėse sąskaitose, tuo tarpu CPK 689 straipsnis reguliuoja išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje.</p> <p>Pažymėtina, kad nepasiturintiems asmenims mokamos socialinės išmokos paprastai neviršija MVPD, todėl tokios išmokos iš skolininko sąskaitos nebus nurašomos ir skolininkui nereikės antstoliui teikti jokių dokumentų. Pastabos rengėjų minimos laidojimo pašalpos ar išeitinės išmokos yra vienkartinio pobūdžio, todėl lėšų kilmę patvirtinančius dokumentus skolininkas antstoliui turės teikti tik šiais išimtiniais atvejais. Taip pat pažymėtina, kad tais atvejais, kai išmokos, iš kurios išieškoti draudžiama, suma viršys MVPD, iš sąskaitos bus nurašoma ne visa išmoka, bet tik MVPD viršijanti jos dalis. Taigi skolininkui liks lėšų būtiniausiems poreikiams patenkinti tuo laikotarpiu, per kurį skolininkas pateiks antstoliui lėšų kilmę patvirtinančius dokumentus ir kol antstolis grąžins nurašytą</p>

	<p>• <i>Paliekant skolininkui sąskaitoje MVP¹ dydį, bus bloginama skolininko padėtis ir auginama skola. Dėl siūlomo reglamentavimo po 3-5-erių metų skola kaupsis, palūkanos pasieks 4000 Eur ir antstolis bus priverstas nukreipti išieškojimą į skolininko būstą ir jį realizuoti iš varžytynių. Skolininkui „krepšelis“ (MVP dydis) bus išsaugotas, tačiau skolininkas neteks gyvenamojo būsto. Pavyzdžiui, šiuo metu dengiant po 50 eurų skolą, per du metus išieškoma 1200 eurų, o siūlomą variantu skola nebus dengiama ir po 5-erių metų bus vykdomas skolos išieškojimo nukreipimas į būstą.</i></p> <p>• Dažnu atveju skolininko sąskaitoje (-ose) esančių MMA ar senatvės pensijos dalies pakanka bent daliai skolos padengti. Dalį skolų vykdymo procese sudaro skolos iki 100 eurų. Įsigaliojus naujausiems Sprendimų vykdymo instrukcijos pakeitimams buvo suteikta galimybė</p>	<p>sumą. Nepriėmus CPK projekte numatyto teisinio reguliavimo, iš skolininko sąskaitos bus nurašomos visos lėšos ir skolininkas neturės jokių lėšų, kol antstolis, įvertinęs skolininko pateiktus dokumentus, lėšų negrąžins (CPK 689 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad tokias lėšas antstolis privalo grąžinti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas).</p> <p>Neaišku kuo remdamiesi pastabos autoriai nurodo, kaip tikėtina, MVPD 270 Eur, nes šiuo metu jis sudaro 238 Eur (PASTABA. Nuo 2018 m. sausio 1 d. MVPD yra 245 Eur).</p> <p>CPK projekte numatytas teisinis reguliavimas, susijęs su MVPD apsauga skolininko sąskaitoje esančioms lėšoms, būtų taikomas lėšoms, esančioms skolininko sąskaitoje tik pradėjus išieškojimo procesą ir nėra susijęs su išieškojimu iš skolininko darbo užmokesčio – jeigu skolininkas dirba arba gauna kitų darbo užmokesčiui prilygintų pajamų, išieškojimas iš tokių lėšų vykdomas ne CPK 689 straipsnyje nustatyta tvarka (kai išieškoma iš sąskaitų), bet darant CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio. Nepriėmus CPK projekte numatytų CPK 689 straipsnio pakeitimų, pradėjus išieškojimo procesą iš skolininko sąskaitos būtų nurašomos visos lėšos ir skolininkas būtų paliekamas be jokių lėšų iki kito darbo užmokesčio gavimo dienos, o tais atvejais, kai į skolininko sąskaitą pervedamos lėšos, nesusijusios su darbo užmokesčiu (pvz., artimųjų pervedamos lėšos, pajamos iš turto nuomos), šios lėšos taip pat būtų nurašomos pilna apimtimi.</p> <p>Pastabos autorių minima Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta supaprastinta mažesnių nei 100 Eur skolų išieškojimo tvarka netaikoma išieškant administracines baudas, taip pat tais atvejais, kai antstolis jau vykdo išieškojimą iš tokio skolininko. 2016 metų duomenimis, supaprastintas procesas galėjo būti</p>
--	--	--

¹ Tikėtina apie 270 Eur.

	<p>skolininkams palankiomis sąlygos, be atlygio antstoliui, apmokėti įsiskolinimus.</p> <p>• Minimi pakeitimai pareikalaus pakankamai žymių lėšų Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos ir Antstolių informacinės sistemos pakeitimams. Taip pat siūlyme nėra detalizuojama, kaip turėtų veikti šis mechanizmas, kai skolininkas turi keliose sąskaitose skirtingas sumas. Projektas tobulintinas ir tuo aspektu, ar MVP dydžio sumą galės nusiimti kartą per mėnesį ar kelis mėnesius.</p> <p>PASIŪLYMAS. Palikti galiojančią CPK 689 str. redakciją arba koreguoti Projekto siūlymą individualiai įvertinus skolininko finansines galimybes, šeimyninę padėtį.</p> <p><i>Dėl CPK 668 str. ir 739 straipsnio 9 punkto.</i> Dabartinis CPK 668 straipsnio reguliavimas sukelia neigiamų pasekmių ir teismų praktika šiuo klausimu yra skirtinga. Įkalinimo įstaigoje esančiam asmeniui, paliekant tam tikrą neliečiamą pinigų sumą, jis tampa privilegijuotas kitų laisvėje</p>	<p>pritaikytas tik 18 477 iš 121 896 atvejų (15,16 proc.) kai buvo išieškomos mažesnės nei 100 Eur skolos. Taigi daugumoje atvejų išieškojimas vykdomas darant išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio ir su siūlomais CPK 689 straipsnio pakeitimais nesusijęs.</p> <p>Taip pat paminėtina, kad, nepriėmus siūlomo teisinio reguliavimo, atlikus išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio ar kitų jam prilygintų pajamų, iš skolininko sąskaitos bus išieškoma ir likusi darbo užmokesčio dalis, todėl skolininkas bus paliekamas be jokių lėšų, kol antstoliui nepateiks lėšų kilmę patvirtinančių dokumentų ir antstolis šių lėšų negrąžins (lėšas antstolis privalo grąžinti privalo per 5 darbo dienas po dokumentų gavimo).</p> <p>Šiuo metu antstoliai vykdo išieškojimą iš beveik 300 000 skirtingų fizinių asmenų, prie šios sumos pridėjus asmenis, iš kurių išieškojimą vykdo valstybės institucijos, realus skolininkų skaičius yra dar didesnis, todėl MVPD apsaugos pritaikymas skolininko sąskaitoje esančioms lėšoms prilygintinas viešajam interesui ir lėšos, kurias valstybė išleistų informacinių sistemų modernizavimui, būtų pagrįstos objektyviu siekiu apsaugoti didelės visuomenės dalies interesus.</p> <p>MVPD apsaugos pritaikymas skolininko sąskaitai yra detalizuotas įstatymų projektų Aiškinamajame rašte, kuriame taip pat nurodyta, kad iki 2018 m. liepos 1 d. Vyriausybė priims įstatymų projektus įgyvendinančius teisės aktus.</p> <p>CPK 739 straipsnio pakeitimo projektą papildžius pastaboje siūloma išimtimi, nuteistasis gali būti nesuinteresuotas dirbti laisvės atėmimo vietos įstaigoje, nes iš darbo užmokesčio bus</p>
--	---	--

	<p>dirbančių asmenų atžvilgiu. Kadangi iš dirbančių asmenų darbo užmokesčio išskaitoma nepaliekant jokios papildomos neliečiamos sumos. Siūlome tikslinti Projekto nuostatas ir aiškiai nustatyti, jog išieškojimui iš laisvės atėmimo vietos įstaigose esančių asmenų darbinį pajamų taikomos bendrosios CPK nustatytos išieškojimo iš darbo užmokesčio taisyklės. Manome, kad įstatymo projektas turėtų būti tikslinamas nustatant išimtį, kad CPK 739 str. 9 p. nuostata netaikoma, kai vykdomas išieškojimas iš laisvės atėmimo vietos įstaigose dirbančių asmenų.</p>	<p>daromos CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitos, o iš lėšų, esančių laisvės atėmimo vietos įstaigoje atidarytoje nuteistojo sąskaitoje bus galima išieškoti pilna apimtimi. Atsižvelgiant į tai, kad darbo užmokestis laisvės atėmimo įstaigoje yra nedidelis, tikėtina, kad, atlikus išskaitas iš nuteistojo darbo užmokesčio, jam liks mažiau lėšų, nei jis galėtų turėti laisvės atėmimo vietos įstaigos sąskaitoje, jeigu nedirbtų. Be to, nuteistųjų darbas laisvės atėmimo įstaigose kaip tik turėtų būti skatinamas, nes gerina nuteistojo socialinius įgūdžius ir atsakomybę, todėl galima pagrįstai tikėtis, kad toks nuteistasis ir atlikęs bausmę ne darys naujus nusikaltimus, bet dirbs ir integruosis į visuomenę.</p>
	<p>3. IŠIEŠKOJIMAS IŠ DARBO UŽMOKESČIO IR KITŲ JAM PRILYGINAMŲ PAJAMŲ (CPK 736 STR.)</p> <p>Projektu siūloma mažinti CPK 736 straipsnyje nustatytus išskaitų dydžius iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų. <u>Nepritariame šiems siūlymams, nes ženkliai pailgės ir pabrangs išieškojimo procesas:</u></p> <p>a) CPK 736 str. 1 d. 1 p. Siūloma nustatyti 2,5 karto mažesnį išskaitų dydį (20 proc. vietoje 50 proc.), kas atitinkamai 2,5 karto pailgintų vykdymo procesą. Šis punktas nustato išskaitų dydį, kai išieškoma kreditoriams socialiai „jautrioje“ srityse (vaikų išlaikymas, žalos atlyginimas dėl nusikalstamos veikos). Visiškai neįvertinama išieškotojo padėtis, kuri gali būti sudėtingesnė nei skolininko, pavyzdžiui išieškotojui netekus maitintojo šeimos ir pan. Vaikų išlaikymas buvo ir yra prioritetinga sritis, už vengimą išlaikyti vaikus yra nustatyta baudžiamoji atsakomybė, todėl nesuprantamas Projekto rengėjų siūlymas ženkliai mažinti išskaitų dydį netiriant individualaus skolininko finansinės situacijos ir poreikių.</p> <p>b) CPK 736 str. 1 d. 2 p. Išskaitų iš darbo užmokesčio, viršijančio MMA, dydžio sumažinimas nuo 70 proc. iki 50 proc. (apie 1,5 karto) neužtikrintų efektyvaus vykdymo proceso, kai skolininkai piktnaudžiauja ir teismo sprendimo nevykdo gera valia, nors tam turi visas galimybes. Įprastai asmenys, gaunantys didesnes už minimalias pajamas, dirba</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Vadovaujantis CPK 736 straipsnio 1 dalies 1 punktu, išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis, kiekvieną mėnesį išskaitoma tokia suma, kokią nustatė teismas (išskaitomas periodinės išmokos dydžio suma), todėl CPK projektu mažinami išskaitų dydžiai šių išieškojimų neįtakoja.</p> <p>Šiuo metu skolininkui, uždirbančiam vidutinį 661,70 Eur dydžio atlyginimą (atskaičius mokesčius) ir turinčiam tik vieną vykdomąją bylą, atskaičius 20 procentų nuo darbo užmokesčio dalies, nevirsijančios MMA ir 70 procentų nuo darbo užmokesčio dalies, viršijančios MMA, lieka tik 379,01 Eur, t. y.</p>

<p>kvalifikuotą darbą, turi išsilavinimą ir jiems yra žinomos bei suprantamos prievolių nevykdymo teisinės pasekmės. Praktikoje didžioji dalis šios kategorijos skolininkų su kreditoriais gali atsiskaityti, tačiau sąmoningai nedalyvauja vykdymo procese, piktybiškai vengia vykdyti prievolinius įsipareigojimus, didina skolą ir vilkina atsiskaitymą.</p> <p>c) CPK 736 str. 1 d. 3 p. Visų kitų rūšių išieškoms nustatoma 10 procentų vietoje buvusių 20 procentų. Išieškojimo procesas pailgės dvigubai, tai patvirtina konkretūs pavyzdžiai: 1000 Eur suma dabar išieškoma per 13 mėnesių: 13 x daromi pavedimai (tai apie 13 eurų), susidaro apie 30 Eur palūkanų, 13 patvarkymų (26 Eur), iš viso sumokama 1069 Eur. Po pakeitimų: 27 x pavedimai (27 Eur), apie 60 Eur palūkanų, 27 patvarkymai (54 Eur), iš viso 1141 Eur, t. y. 72 Eur skirtumas. Išieškotojas dvigubai ilgiau turės laukti skolos išieškojimo. Kitas pavyzdys: skola yra 2000 Eur, vykdomajame įrašė nustatytos 6 proc. palūkanos, skolininkas gauna MMA. Pagal esamą tvarką skolą būtų galima išieškoti per 30 mėn., darant išskaitas po 67,06 Eur. Pagal siūlomą reglamentavimą skolą būtų galima išieškoti per 60 mėn. atskaitant po 33,53 Eur. Papildomai skolininkas dar 30 mėnesių mokėtų palūkanos, kurių apytiksliai susidarytų apie 591,78 Eur, taip pat ilgiau būtų skaičiuojamos vykdymo išlaidos (paskirstymai, pašto išlaidos ir pan.). Taigi, išieškotojui skolos susigrąžinimo laikotarpis pailgėja, o skolininkui pabrangtų.</p> <p>d) CPK 736 str. 1 d. ir 4 p. Pagal kelis vykdomuosius siūloma nustatyti 20 procentų vietoje 50 procentų. Net 181 559 asmenų atžvilgiu</p>	<p>skolos padengimui išskaitoma 43 proc., todėl abejotina, ar toks teisinis reguliavimas neskatina skolininko slėpti tikrąjį darbo užmokestį ir jo dalį gauti neoficialiai, dėl ko nukenčia ir išieškotojo interesai, nes iš šios darbo užmokesčio dalies apskritai nėra išieškoma. 70 procentų išskaitų dydį sumažinus iki 50 procentų, tikėtina, skolininkai nebūtų itin suinteresuoti slėpti tikrąjį darbo užmokestį, nes vidutinį darbo užmokestį gaunančiam skolininkui, turinčiam tik vieną vykdomąją bylą, padarius išskaitas, liktų jau ne 379,01 Eur, bet 439,15 Eur, t. y. skolininkui tenkanti dalis gan ženkliai padidėtų, o išieškotojui tenkanti dalis išliktų pakankamai didelė – 222,55 Eur (33,6 procento skolininko darbo užmokesčio).</p> <p>Neaišku apie kokius atvejus minima pastaboje:</p> <p>1) nurodoma CPK 736 straipsnio 1 dalies 3 punktas, tačiau toliau pateikiamas pavyzdys apie CPK projekte numatytą 20 proc. išskaitų dydžio keitimą į 10 proc. dydį (CPK 736 straipsnio 1 dalies 1 punktas);</p> <p>2) šiuo metu MMA sudaro 335,30 Eur atskaičius mokesčius, todėl viena 20 proc. išskaita iš MMA uždirbančio skolininko išskaitomi 67,06 Eur ir per 13 mėnesių 1000 Eur skola nebūtų išieškota ($67,03 \times 13 = 871,39$ Eur). Jeigu pastabos rengėjai kalba apie atvejį, kai skolininkas uždirba daugiau nei MMA, pažymėtina, kad iš darbo užmokesčio dalies, viršijančios MMA, būtų išskaitoma 50 proc., todėl CPK 736 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytų 20 proc. išskaitos dydžio sumažinimas iki 10 proc. neprailgintų išieškojimo proceso du kartus.</p> <p>PASTABA. Atsižvelgiant į nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusius naujus MMA ir NPD, projektas buvo patikslintas ir CPK 736 straipsnio 1 dalies 1 punkte vietoj 20 proc., nustatytas 30 proc. išskaitos dydis.</p> <p>CPK 736 straipsnio 1 dalis neturi 4 punkto. Jeigu pastabos rengėjai turėjo omenyje šios dalies 3 punktą ir CPK projekte</p>
--	---

buvo vykdoma daugiau nei viena vykdomoji byla, todėl šie pakeitimai įtakotų didžiąją dalį vykdomų išieškojimų, t. y. ženkliai mažėtų išieškomos sumos kreditoriams (30 procentų). Paliekamas labai nežymus skirtumas (10 proc.) tarp asmenų, kurie turi vieną vykdomąją bylą (iš jo galima atskačiuoti 10 proc.) ir tarp asmenų, kurie turi kelias ar kelias dešimtis vykdomųjų bylų (iš jo galima atskačiuoti 20 proc.). Toks reguliavimo įvedimas skatins nemokėti skolų.

Projekte numatomas pailgėjęs išieškojimo procesas sukels neigiamas pasekmes:

- Daugelis kreditorių (komunalinių paslaugų įmonės, daugiabučių namų administravimo įmonės ir kt.) vykdo skolų prevenciją, t. y. iki kreipimosi į antstolius perduoda skolas ikiteisminiam skolų išieškojimui skolų išieškojimo bendrovėms. Kreditorių pateiktais duomenimis geranoriškas skolų atgavimo procesas įprastai trunka apie 2-6 mėnesius. Taigi, tik po šio laikotarpio įsijungia antstolis ir pradeda išieškojimą, kuris taip pat bus ribojamas maksimaliai ilgaus terminais.

- Nebus palankus ir skolininko padėčiai – didėtų skolos likutis, nes skolininkui už ilgesnį laikotarpį būtų skaičiuojamos procesinės palūkanos. Reikia įvertinti tai, kad MMA įprastai mokama ne kvalifikuotą darbą dirbantiems asmenims, taip pat asmenims iš mažesnių miestų ar

numatytą 50 procentų išskaitų dydį (kai vykdomas išieškojimas pagal kelis vykdomuosius dokumentus) keisti 20 procentų dydžiu, pažymėtina, kad iš MMA uždirbančio skolininko darbo užmokesčio atskaičius 50 proc., šiam lieka 167,65 Eur. Šios sumos nepakanka net minimaliems poreikiams patenkinti, skolininkas taip pat negali apmokėti einamųjų mokėjimų (pvz., apmokėti komunalinių ar ryšių paslaugų) ir dėl šių naujų skolų pradedami nauji išieškojimo procesai. CPK 736 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta 50 proc. išskaitų dydį sumažinus iki 20 proc., MMA uždirbančiam skolininkui liktų 268,24 Eur, šis dydis viršija šiuo metu nustatytą 238 Eur MVPD, todėl tikėtina, kad skolininkui pakaktų lėšų minimaliems poreikiams patenkinti, jis taip pat galėtų apmokėti einamąsias sąskaitas, bet 20 proc. jo darbo užmokesčio (67,06 Eur) būtų skirti skoloms apmokėti ir išieškotojų interesai nebūtų pažeidžiami iš esmės. PASTABA. Atsižvelgiant į nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusius naujus MMA ir NPD, projektas buvo patikslintas ir CPK 736 straipsnio 1 dalies 3 punkte vietoj 20 proc., nustatytas 30 proc. išskaitos dydis.

Kaip buvo paminėta, sumažinus išskaitų dydžius, nors ir pailgėtų senų skolų išieškojimas, tikėtina, skolininkai bus pajėgūs apmokėti einamąsias sąskaitas ir priešingai, nei teigiama pastaboje, komunalinių paslaugų teikėjams siūlomas teisinis reguliavimas būtų naudingas, nes nereikėtų inicijuoti naujų skolų ikiteisminio ar teismo išieškojimo.

Vykdomosios bylos, kuriose kartu su skola išieškomos ir palūkanos, sudaro tik apie 7,5 proc. visų vykdomųjų bylų, kuriose vykdomas išieškojimas iš fizinių asmenų. 66 proc. vykdomųjų bylų, kuriose išieškomos ir palūkanos,

<p>kaimų, kur darbo rinka ir galimybės įsidarbinti yra ribotos. Todėl kyla rizika, kad per žymiai ilgesnį išieškojimo procesą, įsipareigojimų apimčiai tik didėjant, skolininkas gali netekti darbo ir visai nebeturėti galimybių padengti įsiskolinimą.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Padidės nelegaliai mokamo darbo užmokesčio apimtys, kadangi skolininkai gali piktnaudžiauti itin palankiu reguliavimu ir fiktyviai mažinti gaunamą darbo užmokesį iki MMA, likusią darbo užmokesčio dalį gaudami neoficialiai. • Išieškotojai (komunalines paslaugas teikiančios įmonės) nurodo, jog nustatant tiek elektros, tiek dujų tarifus gyventojams, įtakos turi ir nurašomų beviltiškų skolų portfelio dydis. Esant ilgam, neefektyviam išieškojimui, didelės nurašomų beviltiškų skolų sumos, o tai gali turėti įtakos elektros ir dujų tarifų dydžiams (neigiamai paveiks gyventojus). • Išieškotojai (daugiabučių gyvenamųjų namų administratoriai) nurodo, jog dėl numatomų pakeitimų taip pat susidurs su skolų „senėjimu“, administratoriai, kaip savivaldybių paskirtos įmonės administruoti daugiabučius gyvenamuosius namus, patirs dar didesnę nuostolį dėl neatgautų skolų bei mažės administratorių piniginės lėšos, kurias jie gali skirti administratoriaus veiklai vykdyti bei numatytų teisės aktais priskirtų funkcijų įgyvendinimui. • Skolininkas pagal galiojantį reglamentavimą turi teisę kreiptis į teismą dėl skolos išdėstymo, tačiau pagal antstolių pateikiamus duomenis praktikoje tai yra labai reti atvejai. <i>Pvz., pagal antstolių statistiką per 2 metus iš 3000 skolininkų kreipėsi tik vienas.</i> <p>PASIŪLYMAS. Vykdomo procese antstoliui suteikti teisę vertinti kiekvienas individualus skolininko finansinę situaciją, taip pat spręsti dėl skolos išdėstymo, atidėjimo, dėl išskaitų iš darbo užmokesčio ar kitų jo pajamų sumažinimo (įstatyme įtvirtinant terminus ir minimalią ribą, iki kurios galima sumažinti dydį). Poįstatyminiuose aktuose nustatyti kriterijus sprendžiant dėl išskaitų dydžio mažinimo. Skolininkas galėtų būti įpareigotas pateikti savo (ir šeimos) poreikių detalizavimą, duomenis</p>	<p>skaičiuojamos 5-6 proc. dydžio metinės palūkanos, todėl socialiai pažeidžiamiems skolininkams tik nedideliame kiekyje vykdomųjų bylų skaičiuojamos 5-6 proc. palūkanos yra ekonomiškai naudingesnės, nei dabartinė situacija, kai išskaitoma iki pusės darbo užmokesčio ir skolininkas ne tik neturi lėšų pragyvenimui, bet taip pat inicijuojami naujų skolų išieškojimo procesai, kuriuose vien vykdymo išlaidų suma gali siekti ar net viršyti skolos dydį.</p> <p>Priešingai, nei teigiama pastaboje, skolininkai kaip tik bus suinteresuoti neslėpti darbo užmokesčio, nes dėl sumažėjusių išskaitų dydžių jiems liks didesnė darbo užmokesčio dalis.</p> <p>Siūlomas teisinis reguliavimas ne tik dubliuotų CPK 284 straipsnio 1 dalies nuostatas, bet ir suteiktų antstoliui teisę atlikti teismui priskirtas funkcijas, taip pat būtų nesuderinamas su CPK 634 straipsnio 2 dalies nuostatomis, įpareigojančiomis antstolį savo iniciatyva imtis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau ir realiai įvykdytas.</p>
---	--

apie turimus kitus finansinius įsipareigojimus. Antstolis įvertintų ir išieškotojo (fizinio ar juridinio asmens) turtinę padėtį, būtinumą kuo skubiau atgauti skolą (pavyzdžiui, žalos atlyginimą sveikatos sužalojimo atveju).

Antstoliams suteikta teisė teikti mediatoriaus paslaugas, kai sprendžiami ginčai. Skolos išdėstymas, atidėjimas yra mediacijos priemonė, leidžianti kontroliuoti vykdymo proceso eigą ir reguliuoti išieškotojo ir skolininko interesų pusiausvyrą. Baudų sumokėjimo išdėstymo, atidėjimo institutas yra sėkmingai taikomas Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos administruojant baudas už administracinius nusižengimus.

Realizuoti asmenims pigesnę ir prieinamesnę priverstinio išieškojimo procesą, t. y., svarstyti neginčytinas skolas iki 5 000 Eur pavesti antstoliams išieškoti be papildomo teismo proceso, jei skolininkas jų išieškojimui nepareiškia rašytinio prieštaravimo. Pakeitimai užtikrintų nuosekliai vykdomą teismų funkcijų mažinimo vykdymo procese strategiją, leistų atpiginti ir sutrumpinti šalims teisminį procesą. Vidutiniškai skolos priteisimas ieškinio teise iki 5000 eurų apylinkės teisme užtrunka nuo 6 iki 8 mėnesių, per bylinėjimosi laikotarpį auga skolos palūkanos, o antstoliui skola dažnu atveju perduodama dar tik po gero pusmečio. Skolos „sendinimas“ sukelia neadekvačias neigiamas pasekmes ir neskatina asmens rūpintis įsipareigojimais savalaikiai.

Siekiant užtikrinti efektyvų vykdomųjų dokumentų vykdymą, Sprendimų vykdymo instrukcijos, patvirtintos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352, 53 punkte yra nustatyta, kad atlygis antstoliui mokamas tik už realų vykdomųjų dokumentų įvykdymą. Taigi antstolis yra materialiai suinteresuotas greitai ir realiu vykdomojo dokumento įvykdymu, todėl abejotina, ar antstoliai objektyviai vertintų skolininkų prašymus išdėstyti skolos mokėjimą, nes tokio prašymo patenkinimas turėtų antstoliui neigiamų finansinių pasekmių.

Taip pat paminėtina, kad Lietuvos Aukščiausias Teismas, nagrinėdamas civilines bylas, kuriose sprendžiamas antstolio veiksmų teisėtumo klausimas, nuolat pažymi, kad antstolio veikla yra griežtai reglamentuota viešosios teisės normų, antstolis privalo veikti išimtinai tik jam suteiktų įgaliojimų ribose ir bet koks *ultra vires* veikimas yra vertinamas, kaip procesinės teisės normų pažeidimas. Pastabos rengėjų siūlomas teisinis reguliavimas panaikintų šį vykdymo proceso imperatyvumo principą, nes antstolis savo nuožiūra spręstų, kiek laiko ir kokio dydžio išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio reikia daryti. Taip pat galimi atvejai, kai išieškojimą iš to paties skolininko vykdančys antstoliai priimtų skirtingus sprendimus, pvz., vienas antstolis nurodo išskaityti po 10 proc., o kitas – po 20 proc. ir darbdavys būtų priverstas nevykdyti kažkurio iš antstolių nurodymo, nes galėtų išskaityti tik 10 proc. arba tik 20 proc.

Atsižvelgiant į ypač didelį vykdomųjų bylų kiekį, abejotina, kad toks siūlymas būtų realiai įgyvendinamas praktikoje: 2017 m. spalio 1 d. buvo vykdomos 1 127 289 vykdomosios bylos dėl išieškojimo iš fizinių asmenų, o 180 702 skolininkų atžvilgiu buvo vykdomos dvi ir daugiau vykdomųjų bylų. Kadangi šiems 180 702 skolininkams iš darbo užmokesčio dalies, neviršijančios MMA, išskaitoma 50 procentų ir jiems pragyvenimui lieka tik 167,65 Eur (jeigu skolininko darbo užmokestis lygus MMA), galima pagrįstai tikėtis, kad dauguma šių skolininkų teiktų

		<p>antstoliui prašymus sumažinti išskaitų dydžius. Dėl ypač didelio tokių prašymo kiekio greitas ir objektyvus prašymų įvertinimas iš esmės būtų neįmanomas, nes reikėtų įvertinti ne tik skolininko, bet ir išieškotojo turtinę padėtį. Taip pat pažymėtina, kad siūlomas teisinis reguliavimas gali labai padidinti teismų darbo krūvį: kaip buvo paminėta, antstolis nėra suinteresuotas sumažinti išskaitų dydžius, ar skolos išieškojimą atidėti, o tuo atveju, jeigu skolininko prašymą vis tik tenkintų, galimi ginčai dėl prašymo tenkinimo apimties, sprendimas sumažinti išskaitų dydžius ar mokėjimo terminą atidėti būtų nenaudingas išieškotojui, todėl galima pagrįstai tikėtis, kad išieškotojai tokiems sprendimams taip pat prieštarautų ir ginčo dėl išskaitų dydžių ar mokėjimo termino atidėjimo nagrinėjimas persikeltų į teismą.</p>
	<p>4. DĖL IŠIEŠKOJIMO IŠ SKOLININKO TURINIŲ TEISIŲ (CPK 749 STR.)</p> <p>Projekto rengėjai siūlo papildyti CPK 749 straipsnį nustatant, jog antstolis prievolės skolininkui nurodo skolininko sąskaitą, į kurią pervesti išmokas ir išieškojimas iš tokių išmokų vykdomas CPK 689 straipsnyje nustatyta tvarka. Nesutinkame su tokiu siūlymu, nes jis sukels neaiškumų skolų išieškojimo procese:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kai iš PLAIS pinigės lėšos pateks į antstolio depozitinę sąskaitą, antstolis negalės identifikuoti, kieno tai yra piniginės lėšos ir turės aiškintis su trečiaisiais asmenimis (ar šios lėšos pateko iš jų, ar iš skolininko sąskaitos tiesiogiai). • pinigines lėšas pervedus į skolininko sąskaitą, jos bus paskirstomos PLAIS proporcingai visiems išieškotojams (VMI, VSDFV, antstoliams). Nors VMI, VSDFV nepriima jokių sprendimų dėl lėšų išieškojimo iš trečiųjų asmenų, visą darbą atlieka antstolis, kuris visomis priemonėmis ieško skolininko lėšų, esančių pas trečiuosius asmenis ir dėl jų teikia patvarkymą. VMI, VSDFV taip pat turi galimybę prisijungti prie skirstomų lėšų ir pateikti sprendimus vykdyti antstoliams. 	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Įvertinus gautas pastabas, įstatymo projektas buvo patikslintas: CPK 749 straipsnyje nedetalizuojama išieškojimo iš turtinių teisių, susijusių su pinigėmis išmokomis tvarka, bet pateikiama bendro pobūdžio nuostata, kad toks išieškojimas vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad išieškant iš turtinių teisių prievolės skolininku gali būti tiek valstybės institucijos (pvz., mokesčių permokas administruojanti Valstybinė mokesčių inspekcija ar išmokas administruojanti Nacionalinė mokėjimo agentūra), tiek fiziniai ar privatus juridiniai asmenys, Sprendimų vykdymo instrukcijoje būtų nustatyta skirtinga išieškojimo tvarka: pvz., jeigu prievolės skolininkas yra fizinis arba privatus juridinis asmuo, antstolis jam pateiktų rašytinį patvarkymą, kuriame nurodytų, kad prievolės skolininkas lėšas turi pervesti į skolininko sąskaitą, jeigu prievolės skolininkas yra valstybės institucija, modernizavus informacines sistemas, komunikacija ir išieškojimas tarp valstybės institucijos ir antstolio galėtų vykti elektroninių ryšių priemonėmis, ką ir siūlo Valstybinė mokesčių inspekcija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra.</p>

Lietuvos antstolių rūmų 2017-12-19 raštas Nr. S-21172	<p>CPK pakeitimo Projekte siūloma nustatyti neliečiamą pajamų sumą visų išieškojimų kategorijų bylose. Šis pasiūlymas ydingas, nes:</p> <p>1) vykdymo procese turima statistika rodo tai, kad daugiau nei 50 proc. vykdomų bylų pas antstolius yra dėl neapmokėtų ANK baudų išieškojimo (pgl. AIS beveik 7000 000 vnt.), be to dar apie 50 proc. iš šių atvejų skolingi asmenys yra padarę ANK pažeidimus net keletą ar keliolika kartų.</p> <p>2) Kelis ANK ar BK tvarka paskirtus pažeidimus turinčių asmenų atžvilgiu taikyti papildomas lengvatas netikslinga, nes šios lengvatos jau galioja. Pavyzdžiui, ANK atveju taikomos papildomos policijos ir VMI procedūros: a) vadinamasis “susitaikymas su valstybe” (asmuo moka pusę baudos pgl. ANK); b) nustatytas 40 d. terminas baudai apmokėti geruoju; c) VMI turimomis IT priemonėmis siunčiamas papildomas raginimas ir pateikiama vykdyti antstoliui tik 6 mėn. laikotarpį (nuo buvusių 2 mėnesių pratestas iki 6 mėnesių); d) taip pat galioja visos kitos “lengvatos” pagal Mokesčių administravimo įstatymą (baudos mokėjimas gali būti išdėstytas dalimis, atidėtas tam tikram terminui ar sudaryta mokestinės paskolos sutartis). Todėl ANK pažeidimus padariusių asmenų kategorijai lengvatos vykdymo procese (minimalių vartojimo poreikių dydis (238 eur.) ar mažesni išskaitų dydžiai iš kitų pajamų 10 proc.) neturėtų būti taikomos arba taikomos esant tik tam tikroms būtinoms sąlygoms, kai šis asmuo:</p> <p>a) dalyvauja reabilitacijos programoje;</p> <p>b) išlaiko nepilnamečius vaikus ar kitus nedarbingus artimus asmenis.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Vykdant Vyriausybės programoje iškeltą tikslą aktyviai įgyvendinti aktyvias skurdo ir socialinės atskirties mažinimo priemones, CPK projekte numatyti tokie išskaitų iš darbo užmokesčio dydžiai ir išieškojimo iš lėšų sąskaitose tvarka, kad, nepriklausomai nuo to, kiek vykdomųjų bylų vykdoma skolininko atžvilgiu ir kokia skolų kilmė, skolininkui būtų paliekama tokia lėšų suma, kurios pakaktų minimaliems poreikiams patenkinti (skolininkui liekančių lėšų suma viršija MVPD).</p>
	<p>3) Tikslinga ypatingą dėmesį atkreipti į skolų už komunalines paslaugas (vandenį, elektrą, šildymą) išieškojimą. Vykdam šios kategorijos išieškojimus išskaitos iš darbo užmokesčio ir kitų prilyginamų pajamų galėtų būti atliekamos atitinkamai, kaip numato CPK pakeitimo projekto nuostatos (CPK 736 str.).</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Atsižvelgiant į nuo 2018 m. sausio 1 d. padidėjusius MMA ir NPD, CPK projektas buvo patikslintas numatant, kad iš darbo užmokesčio dalies, nevirsijančios MMA, vykdam CPK 736 straipsnio 1 dalies 1 punkte nenurodytus išieškojimus (taip pat ir išieškant skolas už komunalines paslaugas), kaip ir šiuo metu, bus išskaitoma 20 procentų.</p>

	<p>4) <i>Dėl Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuoto minimalių vartojimo poreikių dydžio taikymo vykdymo procese.</i></p> <p>Siūlome asmenų lengvatas riboti nustatant, kad lėšos iš skolininkų sąskaitų bankuose, viršijančios 119 eur neliečiamą sumą ($\frac{1}{2}$ minimalių vartojimo poreikių dydžio dalį) (CPK 689 str. 6 dalis), būtų nurašomos skoloms dengti. Projekte nurodoma apsaugos suma (238 eur) yra socialiai neteisinga, kadangi didelė dalis išieškotojų fizinių asmenų gali būti blogesnėje finansinėje situacijoje nei skolininkai. Taip pat pažymėtina, kad į valstybės biudžetą surenkamos lėšos naudojamos visų socialinių grupių būtinosioms reikmėms, sveikatos, švietimo ir gydymo išlaidų apmokėjimui, todėl turi būti atsižvelgiama į jų poreikį ir interesus. Dalis šios grupės asmenų yra mažas pajamas gaunantys asmenys, nepadarę pažeidimų, bet jiems neužtikrinamas minimalių vartojimo poreikių dydis.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pasiūlymas nėra paremtas ekonominiais skaičiavimais ar kitais objektyviais kriterijais, kodėl skolininkui turėtų būti paliekama ne visa minimaliems poreikiams patenkinti reikalinga suma (MVPD), kurią pagal nustatytą metodiką kiekvienais metais apskaičiuoja Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, bet tik pusė šios sumos.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad minimalių vartojimo poreikių dydžio (MVPD) paskirtis yra nustatyti, kiek lėšų reikia asmeniui per mėnesį minimaliems maisto ir ne maisto (prekių ir paslaugų) poreikiams patenkinti, priėmus siūlomą reguliavimą, asmeniui paliekamų lėšų nepakaktų minimaliems poreikiams patenkinti.</p>
	<p>5) Šiuos patobulintus pasiūlymus teikiame remdamiesi Latvijos antstolių rūmų persiūstu raštu dėl išskaitų reglamentavimo pakeitimų Latvijos Respublikoje (pridedama).</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pastabos rengėjų pateiktame rašte nurodyta, kad Latvijos Respublikoje buvo priimtas teisės aktas, numatantis, kad išieškoti iš lėšų, nevirsijančių MMA draudžiama. Rašte taip pat nurodyta, kad toks reguliavimas turėjo didelį neigiamą poveikį išieškojimo efektyvumui, todėl buvo pakeistas, numatant, kad išieškant socialiai jautrius išieškojimus iš MMA nevirsijančių lėšų galima išskaityti 50 procentų, tačiau skolininkui papildomai paliekamos valstybės nustatyto dydžio išmokos vaikams suma, jeigu skolininkas išlaiko nepilnamečius vaikus.</p> <p>Pažymėtina, kad tiek galiojantiame CPK, tiek CPK projekte nėra numatytas draudimas išieškoti iš MMA nevirsijančių lėšų. Priešingai, CPK projekte numatyti 20 arba 30 procentų išskaitų dydžiai priklausomai nuo įsiskolinimo rūšies ir vykdomų bylų skaičiaus.</p>
	<p>6) Siūlome kompleksiskai peržiūrėti mažų skolų pateikimo išieškojimui terminus. Praktikoje pastebėta, kad dažni atvejai, kai mažos</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pasiūlymas iš esmės nesusijęs su skolininko interesų apsauga. Kaip nurodyta Aiškinamajame rašte, palūkanos skaičiuojamos</p>

<p>skolos nepradėjus operatyviai jų vykdyti priverstine tvarka, pagal galiojantį reglamentavimą iki penkerių metų, dėl besikaupiančių palūkanų padidėja kelis kartus. Užtikrinant skolininko interesus proporcinga priemonė būtų numatyti sutrumpintą tokių reikalavimų pateikimo vykdyti terminą nuo penkerių iki vienerių metų.</p>	<p>tik nedidelėje dalyje vykdomųjų bylų, o ir palūkanų dydis nėra didelis, todėl palūkanų skaičiavimas esminės įtakos skolininko turtinei padėčiai neturi.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad siūlymas sutrumpinti vykdomųjų dokumentų pateikimo vykdyti terminą gali turėti neigiamų pasekmių tiek skolininkui, tiek išieškotojui tai atvejais, kai antstolis vykdomąjį dokumentą grąžins išieškotojui dėl to, kad skolininkas neturi turto ar lėšų, iš kurių būtų galima išieškoti. Sutrumpinus vykdomojo dokumento pateikimo vykdyti terminą, išieškotojas, net ir žinodamas, kad skolininko turtinė padėtis nepasikeitė ir nėra iš ko išieškoti, bus priverstas pakartotinai teikti antstoliui vykdyti vykdomąjį dokumentą, nes, priešingu atveju, sueis vykdomojo dokumento pateikimo vykdyti senaties terminas. Pateikdamas vykdyti vykdomąjį dokumentą išieškotojas privalės pakartotinai apmokėti vykdymo išlaidas, kurios vėliau turės būti išiešotos iš skolininko.</p>
<p><i>Apibendrinančios išvados:</i></p> <p>1) atsižvelgiant į tai, kad vykdymo procese dalyvauja asmenys, kurie nevykdo prievolių arba yra padarę kelis pažeidimus, nusikaltimus, neišlaiko nepilnamečių asmenų, ir tai, jog minimalių poreikių dydis taikomas visiems įmokas į biudžetą mokantiems asmenims, siūlytina vykdymo procese neliečiama suma laikyti - $\frac{1}{2}$ minimalių vartojimo poreikių dydžio sumą.</p> <p>Šią priemonę galima įgyvendinti naudojantis jau sukurtu Piniginių lėšų apribojimo informacinės sistemos funkcionalumu - LDS (laisvai disponuojama suma). Detalesnį šios priemonės taikymą tikslinga nustatyti Sprendimų vykdymo instrukcijos nuostatose. Šios priemonės įgyvendinimo detales tikslinga būtų aptarti atskiros suinteresuotų institucijų pasitarimo metu. Šios priemonės taikymas vykdymo procese padėtų sutaupyti informacinių sistemų modernizavimui numatytų lėšų.</p> <p>2) projekte siūlomos lengvatos negalėtų būti taikomos asmenis, padariusiems žalą nusikaltimu (pgl. AIS būtų išieškojimo atvejų iki 1000 vnt.), bei išlaikymo bylose (pgl. AIS 53 000 atvejų).</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pakartotinai pateiktos pastabos, į kurias jau yra pateikti argumentai ankstesniuose šios pažymos punktuose.</p>

<p>Lietuvos antstolių rūmų 2018-01-08 raštas Nr. S-21290</p>	<p>Šiomis papildomomis pastabomis Civilinio proceso kodekso pakeitimo projektui (toliau – Projektas) norime atkreipti dėmesį į galimas siūlomo teisinio reguliavimo taikymo neigiamas pasekmes bei pasiūlyti projekto korekcijas. Priešingu atveju priimtas įstatymas pažeistų daugiau kaip 100 tūkst. kreditorių (fizinių asmenų), įskaitant nepilnamečius vaikus, teisėtus lūkesčius. Taip pat nukentėtų valstybės interesai, kadangi būtų surenkama mažiau baudų ir mokesčių.</p> <p>Antstolių rūmai siūlo šias priemones:</p> <p>1. Diferencijuoti išieškojimo priemones pagal prievolių kilmę ir skolininkų materialinę padėtį, taikant proporcingas vykdymo proceso lengvatas atskirų kategorijų bylose, įvertinus kiekvieną atvejį individualizuotai. Didelės lengvatos neturėtų būti taikomos asmenims, padariusiems žalą nusikaltimu ir išlaikymo bylose, o Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) pažeidimus padariusių asmenų kategorijai lengvatos (1/2 minimalių vartojimo poreikių (MVP) dydžio ar mažesni išskaitų dydžiai iš kitų pajamų) galėtų būti taikomos esant tik tam tikroms būtinoms sąlygoms.</p> <p>2. Nustatyti ½ MVP dydžio sumą, iš kurios, esant tam tikroms sąlygoms, išieškoti nebūtų leidžiama. Šią priemonę galima įgyvendinti naudojantis jau sukurtu Piniginių lėšų apribojimo informacinės sistemos funkcionalumu – laisvai disponuojama suma (LDS). Detalesnį šios priemonės taikymą tikslinga nustatyti Sprendimų vykdymo instrukcijos nuostatose.</p> <p>3. Sudaryti skolingiems asmenims galimybes: prašyti sumažinti išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio dydį, atsižvelgiant į skolininko finansinę padėtį ir sveikatos būklę, išdėstyti skolos išieškojimą dalimis, procesą stabdyti atitinkamam laikotarpiui.</p> <p>4. Sudaryti pažeidėjams galimybes pasirinkti alternatyvius prievolių vykdymo būdus, užtikrinant jų teisę realiai sumokėti piniginę baudą, o esant mažoms pajamoms – atlikti viešuosius darbus. Kadangi šiuo metu viešaisiais darbais įvykdyti nutarimą galima tik tais atvejais, kai skolininkas visiškai neturi turto ir pajamų, siūlytume šią priemonę taikyti ir asmeniui turinčiam mažas pajamas.</p>	<p>Neatsižvelgta Pakartotinai pateiktos pastabos, į kurias jau yra pateikti argumentai ankstesniuose šios pažymos punktuose.</p> <p>Neatsižvelgta Pakartotinai pateiktos pastabos, į kurias jau yra pateikti argumentai ankstesniuose šios pažymos punktuose.</p> <p>Neatsižvelgta Administracinės baudos pakeitimo viešaisiais darbais tvarka nustatyta ne CPK, bet Administracinių nusižengimų kodekse.</p>
--	--	--

	<p>5. Sutrumpinti priverstinio sprendimų pateikimo vykdymo senaties terminą nuo penkerių iki vienerių metų mažų skolų bylose. Tai padėtų išvengti palūkanų kaupimosi ir nedidelių skolų augimo. Skolos nepradėjus operatyviai išieškoti dėl besikaupiančių palūkanų skolos suma padidėja kelis kartus. Taip pat reiktų įvertinti poreikį trumpinti ieškinio senatį bylose dėl mažų piniginių sumų priteisimo.</p>	<p>Neatsižvelgta Pakartotinai pateiktos pastabos, į kurias jau yra pateikti argumentai ankstesniuose šios pažymos punktuose.</p>
	<p><i>Dėl CPK 668 str. 1 d. – pusės minimalių vartojimo poreikių (MVP) dydžio sumos nustatymo</i></p> <p>Siūlome CPK 668 str. 1 d. numatyti, jog pirminiais priverstiniais vykdymo veiksmais išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijančią pusės pagal Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymą apskaičiuoto MVP dydžio sumos, esančios skolininko sąskaitoje, dėl šių priežasčių:</p> <p>1) Šiuo metu Projekte nurodoma apsaugos nuo išieškojimo suma yra socialiai neteisinga, nes didelė dalis išieškotojų fizinių asmenų gali būti daug blogesnėje finansinėje situacijoje nei skolininkai. Numatoma skolininkui palikti MVP dydžio suma sudarys apie 282 Eur, kas šiuo metu sudaro dvigubai daugiau už socialinės pašalpos sumą. Pašalpos suma (apie 100 Eur) yra tas dydis, kurį Vyriausybė nustatė kaip pakankamą sumą pragyvenimui. Išieškotojui, gaunančiam pašalpą, būtų taikoma žymiai mažesnė apsauga nei skolininkui, kuriam būtų palikta ne tik pašalpa, bet ir visas MVP dydis. Taip pat pažymėtina, kad į valstybės biudžetą surenkamos lėšos naudojamos visų socialinių grupių būtinosioms reikmėms, sveikatos, švietimo ir gydymo išlaidų apmokėjimui, todėl turi būti atsižvelgiama į jų poreikį ir interesus. Dalis šios grupės asmenų yra mažas pajamas gaunantys asmenys, nepadarę pažeidimų, bet jiems neužtikrinamas MVP dydis. Tarp šių asmenų yra ir išieškotojai. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, jog skolininkas turi patirti tam tikrus suvaržymus, kurie jį skatintų mokėti skolą. Todėl manome, kad skolininkų ir išieškotojų padėtis negali būti vienoda.</p>	<p>Neatsižvelgta Pakartotinai pateiktos pastabos, į kurias jau yra pateikti argumentai ankstesniuose šios pažymos punktuose.</p>

2) Priverstinio poveikio priemonės yra taikomos tik labai nedidelei daliai žemiau skurdo ribos gyvenančių asmenų Lietuvoje. Poreikis švelninti išieškojimo tvarką grindžiamas tuo, kad 600 tūkst. žmonių Lietuvoje gyvena žemiau skurdo ribos (t. y. 21,9 proc. šalies gyventojų 2016 metais). Tačiau atkreiptinas dėmesys, jog realios priverstinio išieškojimo priemonės kas mėnesį pritaikomos ne daugiau kaip 25 tūkst., arba maždaug 4 proc. žemiau skurdo ribos gyvenančių asmenų. Kiekvienas antstolis kas mėnesį išieško pinigines lėšas vidutiniškai iš 300-400 skolingų fizinių asmenų, o 118 Lietuvoje veikiančių antstolių kartu išieško – iš maždaug 41 tūkst. skolingų fizinių asmenų. Pastebėtina, kad du trečdaliai skolininkų realaus išieškojimo poveikio nepatiria, nes neturi jokių išieškojimui tinkamų lėšų ar turto; ne visi skolingi fiziniai asmenys gyvena žemiau skurdo ribos ir net jeigu tokiais laikytume didesnę pusę (25 tūkst.), jie sudaro tik apie 4 proc. visų skurstančiųjų. Taigi, 4 proc. asmenų, žemiau skurdo ribos balansuojančių skolininkų negali būti laikoma ta dauguma, dėl kurios tikslinga įtvirtinti išieškojimo lengvatas visiems skolininkams, tokiu būdu sumažinant visiems be išimties išieškotojams galimybes operatyviau atgauti skolas bei pabloginant išieškotojų turtinę padėtį.

3) Paliekant skolininkui sąskaitoje visą MVP dydį, bus tik pabloginama skolininko padėtis ir didinama skola. Dėl siūlomo reglamentavimo po 3-5-erių metų skola kaupsis, palūkanos didės ir antstolis bus priverstas nukreipti išieškojimą į skolininko būstą ir jį realizuoti iš varžytynių. Skolininkui „krepšelis“ (MVP dydis) bus išsaugotas, tačiau skolininkas neteks gyvenamojo būsto.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, siūlome asmenų lengvatas riboti nustatant, kad išieškojimas negali būti nukreipiamas į ½ MVP dydžio sumą (CPK 668 str. 1 d.). Šios siūlomos lengvatos negalėtų būti taikomos:

1) Asmenims, padariusiems žalą nusikaltimu (pagal AIS būtų išieškojimo atvejų iki 1000 vnt.), bei išlaikymo bylose (pagal AIS 53 000 atvejų). Tai yra socialiai jautrūs atvejai, todėl skolininkas negali būti privilegijuojamas prieš išieškotoją.

	<p>2) ANK pažeidimus padariusių asmenų kategorijai lengvatos vykdymo procese (pusė MVP dydžio) galėtų būti taikomos esant tik tam tikroms būtinoms sąlygoms, kai šis asmuo:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dalyvauja reabilitacijos programoje; b) išlaiko nepilnamečius vaikus ar kitus nedarbingus artimus asmenis c) turi sveikatos problemų. <p>Vykdymo procese turima statistika rodo tai, kad daugiau nei 50 proc. vykdomų bylų pas antstolius yra dėl neapmokėtų ANK baudų išieškojimo (pagal AIS beveik 700 000 vnt.), be to dar apie 50 proc. iš šių atvejų skolingi asmenys yra padarę ANK pažeidimus net keletą ar keliolika kartų.</p> <p>Lengvatos visiems įsiskolinusiems pažeidėjams reikėtų jų privilegijavimą kitų skolininkų atžvilgiu, nes kelis ANK ar BK tvarka paskirtus pažeidimus turinčių asmenų atžvilgiu lengvatos jau galioja:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) galimybė „susitaikyti su valstybe“ sumokant pusę baudos; b) prailgintas 40 dienų terminas atsiskaityti geruoju; c) pažeidejas 6 mėnesius raginamas atsiskaityti Valstybinės mokesčių inspekcijos procedūromis ir tik po to pradedamas priverstinis išieškojimas; d) pagal Mokesčių administravimo įstatymą baudos mokėjimas išdėstytas dalimis, atidėtas ar sudaryta mokesstinės paskolos sutartis; e) taikoma 5 metų išieškojimo senatis; f) panaikintos sankcijos už vengimą ar nesutikimą vietoj baudos mokėjimo atlikti viešuosius darbus. 	
	<p><i>CPK 736 str. - išieškojimas iš darbo užmokesčio ir kitų jam prilyginamų pajamų</i></p> <p>Projektu siūloma radikaliai mažinti CPK 736 straipsnyje nustatytus išskaitų dydžius iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų. <u>Dar kartą norime atkreipti dėmesį, kad:</u></p> <p>1) Siūlomo projekto neigiamą poveikį pirmiausia pajus išlaikymą gaunantys nepilnamečiai vaikai ir kiti išieškotojai fiziniai</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Atsižvelgiant į objektyviai pasikeitusias aplinkybes, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. MMA sudaro 400 Eur, o NPD – 380 Eur ir dėl to minimalų atlyginimą gaunančio asmens pajamos atskaičius mokesčius sudaro ne 335,30 Eur, kaip buvo iki 2018 m. sausio 1 d., kai buvo rengiamas CPK projektas, bet 361 Eur, išlaikant tuos pačius išskaitų dydžių nustatymo kriterijus ir tikslą garantuoti skolininkui bent minimaliems poreikiams patenkinti</p>

<p>asmenys. Kas mėnesį antstolių išieškotas sumas gauna daugiau kaip 100 tūkst. kreditorių (fizinį asmenų), įskaitant nepilnamečius vaikus. Sumažinus išskaitas, šių išieškotojų gaunamos sumos sumažės dvigubai.</p> <p>a) Apie 50 proc. išlaikymo nemokančių skolininkų oficialiai gauna minimalią arba mažesnę algą.</p> <p>b) Skolininkų vaikams pervedamos išlaikymo išmokos vidutiniškai sumažėtų 2,5 karto: nuo 200 iki 80 eurų. Todėl turės būti didinamas Vaikų išlaikymo fondui skiriamas biudžetas.</p> <p>c) Vaikų išlaikymas buvo ir yra prioritetinga sritis, už vengimą išlaikyti vaikus yra nustatyta baudžiamoji atsakomybė, todėl siūlymas nustatyti 2,5 karto mažesnę išskaitų dydį (20 proc. vietoje 50 proc.) prieštarautų protingumo principams.</p> <p>2) Išskaitų mažinimas ženkliai pailgins ir pabrangins išieškojimo procesą. 1,5-2,5 karto pailgėjęs skolų išieškojimo procesas nepalankiai veiktų pačių skolininkų finansinę padėtį.</p> <p>a) Visų kitų rūšių išieškomoms nustatčius 10 proc., išieškojimo procesas pailgės dvigubai, tai patvirtina konkretus pavyzdys: skola yra 2000 Eur, vykdomajame įraše nustatytos 6 proc. palūkanos, skolininkas gauna MMA. Dabar skolą galima išieškoti per 30 mėn., darant išskaitas po 67,06 Eur. Pagal siūlomą reglamentavimą skolą būtų galima išieškoti per 60 mėn. atskaitant po 33,53 Eur. Papildomai skolininkas dar 30 mėnesių mokėtų palūkanos, kurių apytiksliai susidarytų apie 591,78 Eur, taip pat ilgiau būtų skaičiuojamos vykdymo išlaidos (paskirstymai, pašto išlaidos ir pan.).</p> <p>b) Pagal kelis vykdomuosius siūloma nustatyti 20 proc. vietoje 50 proc. Net 181 559 asmenų atžvilgiu buvo vykdoma daugiau nei viena vykdomoji byla, todėl šie pakeitimai įtakotų didžiąją dalį vykdomų išieškojimų, t. y. ženkliai mažėtų išieškomos sumos kreditoriams (30 procentų). Procesinės palūkanos būtų skaičiuojamos už ilgesnį laikotarpį, todėl didėtų skolų likučiai. Padidėtų rizika, kad per optimalų laikotarpį skolos nepadengus iš piniginių lėšų, išieškojimas bus nukreiptas į paskutinį skolininko gyvenamąjį būstą.</p>	<p>būtiną pajamas, CPK projektas buvo patikslintas. Detalesnė informacija apie išskaitų dydžius, taip pat skolininkui ir išieškotojui po išskaitų atlikimo tenkančias sumas pateikta Aiškinamajame rašte.</p>
---	---

	<p>c) Bandoma išplėsti skolininko teises išieškotojų teisių sąskaita, sukuriamas išieškotojų ir skolininkų teisių disbalansas, pažeidžiamas sąžiningų kreditorių teisėtų lūkesčių principas. Siūlomi pakeitimai pailgins išieškojimo procesą daugiau nei du kartus; išieškotojai (tiek privatūs subjektai, tiek valstybė) ilgiau neatgaus skolų.</p> <p>3) Švelninama išieškojimo tvarka nubraukia sankcijų griežtumą. Šiuo metu antstoliai išieško beveik 700 tūkst. geruoju nesumokėtų administracinių baudų, kurių bendra suma – daugiau kaip 80 mln. eurų. Sumažinus išskaitas baudoms dengti, 2016 m. balandį įsigaliojusios sugriežtintos sankcijos už vairavimą išgėrus netektų prasmės. Nustačius ne didesnes kaip 20 proc. išskaitas iš skolininkui priklausančio darbo užmokesčio ar jam prilygintų išmokų dalies, maksimalios 19 tūkst. eurų baudos už vairavimą esant vidutinio arba sunkaus girtumo laipsnio išieškojimas tęstųsi 20 metų, bet tai nebus įmanoma, kadangi išieškojimo senatis yra 5 metai.</p> <p>4) Sąžiningi prievolių vykdytojai ir kreditoriai jau dabar yra diskriminuojami. Valstybės viešąjį sektorių išlaikantys sąžiningi mokesčių mokėtojai dėl skolininkų netinkamo elgesio gauna mažiau viešųjų paslaugų: policija, gydymo įstaigos ir kitos valstybės institucijos skiria daug laiko pažeidimams išaiškinti ir jų pasekmėms šalinti. Pažeidėjams nesumokant baudų, jų padaryta žala visuomenei būtų nekompensuojama.</p> <p><i>Dėl CPK 663 str. 1 d. - dėl apribojimų taikomų, išieškant iš fizinio asmens turto</i></p> <p>Nepritariame CPK 663 str. 1 d. siūlymui nustatyti 24 mėnesių terminui, per kurį skolininkui atsiskaičius, išieškojimas nebūtų nukreipiamas į skolininko būstą dėl šių motyvų.</p> <p>1) Siūlomas net 4 kartus ilgesnis skolos išmokėjimo terminas yra neproporcingai ilgas, dėl ko išieškojimas būtų nepagrįstai ištęstas, o tai pažeistų teisėtus išieškotojo lūkesčius ir interesus, neskatintų skolininko vykdyti savo prievolių.</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Atsižvelgus į objektyviai pasikeitusias aplinkybes, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. MMA sudaro 400 Eur, o NPD – 380 Eur ir iš vidutinį darbo užmokestį gaunančio asmens per mėnesį išskaitoma ne 196,73 Eur, kaip buvo iki 2018 m. sausio 1 d., kai buvo rengiamas pirminis CPK projektas, bet 222,55 Eur, išlaikant Aiškinamajame rašte nurodytus principus, CPK projektas buvo patikslintas ir CPK 663 straipsnio 1 dalyje buvo numatytas draudimas išieškoti iš paskutinio būsto, jeigu</p>
--	---	---

	<p>2) Jeigu skolos išieškojimas bus vykdomas pagal siūlomus CPK 736 str. pakeitimus išieškant po 10 proc. iš skolininko darbo užmokesčio, tokiu atveju nebus įmanoma padengti skolos per 24 mėnesius. Ši nuostata bus neveikianti. Palikus 20 proc. išskaitas, skolą asmuo galėtų padengti ir per 12 mėnesių.</p> <p>3) Nėra jokios garantijos, kad per visą nepagrįstai ilgą laikotarpį (24 mėnesius) skolininkas turės pastovias pajamas, iš kurių skola bus padengta. Praktika rodo, jog skolininkų turtinė padėtis dažnai kinta, jie priimami ir atleidžiami iš darbo ir kt., todėl abejotina, ar skolininkai per visą terminą užtikrins mokumą.</p> <p>Papildomai pažymėtina, jog šio straipsnio nuostatos nėra susijusios su išieškojimu iš hipoteka įkeisto turto, todėl siūlome palikti šiuo metu galiojantį 663 straipsnio 5 dalies reglamentavimą.</p> <p>Pasiūlymas. Manome, kad siūlomas 12 mėn. būtų protingas ir nepažeistų nei skolininkų, nei išieškotojų interesų.</p>	<p>skolininkas pateikia įrodymus, kad išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per 18 mėn.</p> <p>Argumentai dėl pastabos rengėjų siūlymo nustatyti 12 mėn. terminą pateikti vertinant analogišką pasiūlymą, pateiktą Lietuvos antstolių rūmų 2017 m. lapkričio 17 d. rašte Nr. S-20865-27709.</p>
	<p><i>Dėl CPK 688 str. - dėl išieškojimo nukreipimo į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esantį pas kitus asmenis ar priklausančią skolininkui iš kitų asmenų</i></p> <p>Siūlome šiuo metu galiojančios CPK 688 str. redakcijos nekeisti, neivertinus turtinių teisių esmės ir išieškojimo iš jų procedūrų. Pakeitimais siūlomas ribojimas areštuoti gautinas lėšas, o antstoliai neturi galimybės areštuoti lėšų „į ateitį“, todėl turės kartoti užklausas tretiesiems asmenims. Kadangi antstolis turi siekti realaus sprendimo įvykdymo, dides padaromas užklausų kiekis, todėl toks siūlomas pakeitimas tik pabrangins vykdymo procesą.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>CPK projektu šalinami prieštaravimai tarp CPK 688 ir 749 straipsnių, aiškiai išskiriant, kad CPK 688 straipsnyje nustatyta tvarka areštuojamas pas kitus asmenis esantis turtas ar lėšos, o turtas ar lėšos, priklausančios skolininkui iš kitų asmenų (turtinės teisės) areštuojamos CPK 749 straipsnyje nustatyta tvarka. Dėl pastaboje nurodytų aplinkybių, kad antstoliai neturės galimybės areštuoti lėšų „į ateitį“, pažymėtina, kad tokia galimybė yra numatyta CPK 749 straipsnyje – antstolis prievolės skolininkui gali nurodyti, kad prievolę pastarasis turės įvykdyti ne skolininkui, bet antstoliui.</p>
<p>Lietuvos bankų asociacijos 2017 m. lapkričio 17 d. raštas Nr. 08/10</p>	<p>Iš esmės neprieštaraujame dėl pateikto siūlymo pakeisti galiojančią lėšų paskirstymo tvarką, tačiau tokie lėšų paskirstymo tvarkos pakeitimai turi būti atliekami tik prieš tai sistemingai įvertinus visus tiek Piniginių lėšų apribojimo informacinės sistemos (toliau – PLAIS) bei nurodymų teikėjų informacinių sistemų, tiek ir kredito įstaigų informacinių sistemų</p>	<p>Iš dalies atsižvelgta</p> <p>Kaip nurodyta įstatymų projektų Aiškinamajame rašte, MVPD apsaugos nustatymo skolininko sąskaitai įgyvendinimui reikės modernizuoti Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos ir nurodymų į šią sistemą teikiančių subjektų informacinės</p>

	<p>pokyčius. Šiuo atveju, įstatymo pakeitimu projekte pateiktas siūlymas, dėl priklausomai pasirinktų įgyvendinimo priemonių, gali iš esmės pakeisti PLAIS funkcionalumą dėl ko bankai patirtų didelių papildomų išlaidų savo informacinių sistemų pritaikymui. Nei įstatymo projekte, nei kituose susijusiuose dokumentuose nėra numatyta konkreti pateikto pakeitimo įgyvendinimo tvarka, kas iš esmės neleidžia bankams tinkamai įvertinti pakeitimo pokyčių bankų informacinių sistemų veikimui.</p> <p>Kadangi siūlomas pakeitimas yra neatsiejamai susijęs su PLAIS modernizavimu, siūlytina, jog kartu su įstatymo pakeitimo projektu būtų pateikiami konkretūs pasiūlymai dėl PLAIS modernizavimo, priešingu atveju kyla rizika, jog patvirtintas teisinis reguliavimas nepasieks įstatymo leidėjo turėtų tikslų, arba tokio reguliavimo įgyvendinimo kaštai bus neproporcingai dideli.</p>	<p>sistemas. Šių sistemų modernizavimo gairės taip pat nurodytos įstatymų projektų Aiškinamajame rašte.</p> <p>Įvertinus gautas pastabas, CPK projekte buvo nustatyta, kad įgyvendinamieji teisės aktai turi būti parengti iki įstatymo įsigaliojimo (2018 m. liepos 1 d.).</p>
<p>Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklo 2017 m. lapkričio 28 d. raštas Nr. NSMOT 17/11/28</p>	<p>1. Minimalių vartojimo poreikių dydžio (toliau – MVPD, pagal SADM ministro 2017 gegužės 10 d. įsakymą Nr. AI-236) taikymas.</p> <p>LR CPK 739 straipsnis nurodo, iš kokių skolininko pajamų negalima daryti išskaitų. Manome, jog tai ar išskaitos atliekamos ar ne, turi priklausyti ne nuo to, iš kur pajamos gaunamos, o nuo jų sumos, todėl siūlome CPK 739 straipsnį papildyti, įtraukiant MVPD:</p> <p>Iš leistinių išieškoti pajamų galima išieškoti tik iš tos sumos, kuri viršija MVPD.</p> <p>Šis dydis šiuo metu sudaro 238 €. Remiantis Statistikos departamento vykdomo namų ūkio biudžetų tyrimo duomenimis, 15 proc. Lietuvos gyventojų pajamos sudaro mažiau nei 238 € vienam asmeniui. MVPD apskaičiavimo metodika yra įtvirtina SADM ministro įsakymu, kuris aiškiai apibrėžia būtiniausių asmens poreikių krepšelį ir tam reikalingas lėšas bei numato pinigų sumą, reikalingą asmens minimaliems poreikiams patenkinti. Siekiant sumažinti skurdo lygį bei gyli, užtikrinti adekvačias pajamas ir orų pragyvenimo lygį visiems gyventojams, siūloma iš leistinių išieškoti pajamų leisti išieškoti tik iš tos sumos, kuri viršija MVPD. Toks ribojimas daugiausia paliestų pensijas gaunančius žmones, kurie yra viena iš pažeidžiamiausių visuomenės grupių Lietuvoje.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siūlymas nepagrįstai ribotų išieškotojų teises ir iškreiptų skolininko ir išieškotojo interesų pusiausvyrą, nes iš mažesnes nei MVPD pajamas gaunančio skolininko nebūtų išieškomos ne tik įvairios paskolos ir įsiskolinimai komunalinių paslaugų teikėjams, bet ir socialiai jautrūs įsiskolinimai – išlaikymas, žala, padaryta suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu arba maitintojo gyvybės atėmimu, taip pat nebūtų išieškoma žala, padaryta nusikalstama veika, bei administracinės baudos. Tai iš dalies reikštų tokių skolininkų teisinės atsakomybės paneigimą. Taip pat galimi atvejai, kai išieškotojo pajamos yra dar mažesnės nei skolininko, tačiau išieškojimas vis tiek nėra vykdomas.</p> <p>Taip pat paminėtinas ir išieškojimo iš skolininko darbo užmokesčio vykdymo praktinis aspektas: antstolis CPK 733 straipsnyje nustatyta tvarka skolininko darbdaviui ar kitam lėšas išmokančiam asmeniui pateikia patvarkymą iš skolininko darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių išskaityti CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas. Taigi ne antstolis, bet tik lėšas skolininkui išmokantis asmuo žino, ar išmokamų lėšų</p>

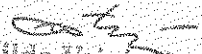
		<p>suma viršija MVPD, todėl, priėmus pastaboje pateiktą pasiūlymą, tais atvejais, kai skolininkas dirbs daugiau nei vienoje darbovietėje, skolininko darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių santykis su MVPD bus lyginamas kiekvienoje darbovietėje atskirai ir nebus išieškoma, jei toje darbovietėje gaunamas darbo užmokestis ir jam prilygintos išmokos bei daviniai neviršys MVPD, nors bendras visose darbovietėse skolininko gaunamas darbo užmokestis ir jam prilygintos išmokos bei daviniai gali ženkliai viršyti MVPD.</p>
	<p>2. Išieškojimas iš reabilitacijoje esančių asmenų</p> <p>LR CPK 627 str. reglamentuota, kad: „Antstolis gali visiškai ar iš dalies sustabdyti vykdomąją bylą arba atidėti vykdymo veiksmus šiais atvejais: <...> 2) skolininkui sunkiai susirgus, jeigu liga nėra chroniška, – gavęs dokumentą iš gydymo įstaigos;“. Kaip žinia, priklausomybės ligos – tai chroniškos (lėtinės) ligos. Dažnai atvejais, priklausomybės ligomis sergantiems asmenims yra būtinas reabilitacinis gydymas, kuris yra ilgalaikis ir stacionarus. Todėl gydymo laikotarpiu asmuo negali dirbti ir tuo laikotarpiu praranda galimybę tęsti skolų grąžinimą antstoliams. Esant minėtai teisės normai, priklausomų asmenų teisė į vykdomosios bylos sustabdymą ar vykdymo veiksmų atidėjimą yra pažeista, asmenys dėl savo ligos pobūdžio yra diskriminuojami. Todėl siūlome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pakeisti LR CPK 627 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip: „2) skolininkui sunkiai susirgus ar gydantis nuo priklausomybės ligų, – gavęs dokumentą iš asmens sveikatos priežiūros įstaigos ar reabilitacijos įstaigos;“ - Pakeisti LR CPK 627 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip: „5) kai yra iškeldinimo byla, jei skolininkas ar jo šeimos narys suserga ar gydosi nuo priklausomybės ligų, – gavęs dokumentą iš asmens sveikatos priežiūros įstaigos ar reabilitacijos įstaigos;“ 	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pastaboje siūlomi pakeitimai suteiktų skolininkui galimybę piktnaudžiauti: jeigu skolininko gydymasis sveikatos priežiūros įstaigoje susirgus yra objektyviai pagrįstas ir laikytinas būtinuoju reikalingumu, o sprendimą dėl asmens siuntimo į sveikatos priežiūros įstaigą priima gydytojas, tai gydymasis nuo priklausomybės ligų yra savanoriškas – pats skolininkas priima sprendimą gydytis. Priėmus siūlomą teisinį reguliavimą, skolininkas, sužinojęs apie antstolio numatomus atlikti priverstinio vykdymo veiksmus (pvz., iškeldinimą), gali priimti sprendimą pradėti gydytis nuo priklausomybės ligų ir vykdymo veiksmai nebūtų atliekami. Tokie skolininko veiksmai galėtų periodiškai kartotis ir sprendimo įvykdymas iš esmės taptų neįmanomu.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad CPK 738 straipsnyje nustatyti apribojimai išieškoti iš nedarbo socialinio draudimo išmokų, todėl, net ir nepriėmus pastaboje siūlomų pakeitimų, skolininkui susirgus (net ir nesigydomas sveikatos priežiūros įstaigoje) išieškojimas iš esmės yra nevykdomas.</p> <p>Siūlomi pakeitimai nepagrįstai praplėstų vykdomosios bylos sustabdymo pagrindus: CPK 627 straipsnio 5 punkte nustatyta, kad vykdomoji byla sustabdoma, jeigu liga nėra chroniška, tuo tarpu pastabos rengėjai siūlo, kad vykdomoji byla būtų stabdoma visais atvejais nepriklausomai nuo ligos pobūdžio. Atsižvelgiant</p>

		į tai, kad chroniškais ligomis sergantys asmenys periodiškai gydosi sveikatos priežiūros įstaigose, teismo sprendimo dėl chroniška liga sergančio skolininko išskeldinimo įvykdymas ypač pasunkėtų ar taptų apskritai neįmanomas.
	<p>3. Administracinės naštos mažinimas.</p> <p>Ilgametė NVO patirtis su skurdą patiriančiais asmenimis rodo, kad skolų grąžinimą labai apsunkina tai, kad vieno skolininko skolas apskaito net keletas antstolių. Tarp NVO klientų yra žmonių, kurių skolų išieškojimu rūpinasi 20 antstolių. Pagal dabar galiojančią tvarką išskaitas antstoliui turi pervesti darbdavys, o jiems tai ženklus papildomas krūvis. Tinklo atlikto tyrimo* metu viena socialinė darbuotoja taip apibūdino situaciją: „(...) darbdaviai sužinoję, kad žmogus turi tikrai daug antstolių, patys atsisako [įdarbinti - aut. pastaba]. Ypač mažos įmonės, kurios turi tik vieną buhalterį, o žmogus turi pavyzdžiui dvidešimt antstolių, o dvidešimt antstolių tai reiškia kokių keturiasdešimt ir daugiau bylų ir ta viena vargšė buhalterė na ir turi visus atskaitymus daryti“.</p> <p>Todėl siūlome papildyti CPK 590 1 str.: <i>Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, vykdomąjį dokumentą antstolis vykdo pagal šio asmens gyvenamąją vietą, jo turto buvimo vietą arba jo darbo vietą.</i></p> <p>Prirašant:</p> <p>Jei skolininko vykdomuosius dokumentus jau vykdo vienas antstolis, paskesnės bylos perduodamos tam pačiam antstoliui.</p> <p>Toks CPK pakeitimas turėtų teigiamą poveikį keletu aspektų: (I) skolininkui būtų lengviau su vienu antstoliu suderinti mokėjimo grafikus, sąlygas. Taip pat sumažėtų ir papildomos administracinės lėšos, o suma, skiriama skolai padengti, padidėtų. (II) Šiuo metu darbdaviai (ypač nedidelės įmonės) vengia įdarbinti skolininkus, turinčius daug bylų, kurias vykdo skirtingi antstoliai. Darbdaviui įdarbinti skolininką, turintį skolų tik pas vieną antstolį, būtų paprasčiau dėl sumažėjusios biurokratijos. (III) Šis įstatymų pakeitimas taip pat atlieptų kreditorių interesus, nes administracinė ir papildoma mokestinė našta skolininkui ženkliai sumažėtų, o tai sudarytų sąlygas efektyvesniam skolų grąžinimui.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Siūlomas teisinis reguliavimas apsunkintų vykdomojo dokumento pateikimo vykdyti procesą, nes išieškotojas iš pradžių turėtų kreiptis informacijos į antstolį, kad sužinotų, ar antstoliai jau vykdo išieškojimą iš to skolininko ir tik gavę šią informaciją galėtų pasirinkti antstolį, jeigu išieškojimas nevykdomas arba teiktų vykdomąjį dokumentą vykdyti tam antstoliui, kuris jau vykdo išieškojimą iš to skolininko. Pažymėtina, kad informacija apie asmens atžvilgiu vykdomą išieškojimą yra ypatingi asmens duomenys, todėl tokią informaciją antstolis išieškotojui galėtų teikti, tik įsitikinęs asmens teise ją gauti: antstolis turėtų įsitikinti, kad asmuo turi vykdomąjį dokumentą (asmuo turėtų pateikti antstoliui vykdomojo dokumento originalą), todėl informacija apie asmens atžvilgiu vykdomas bylas negalėtų būti teikiama nei telefonu, nei elektroniniu paštu. Atsižvelgiant į tai, toks informacijos patikrinimas pareikalautų materialinių ir laiko sąnaudų tiek iš išieškotojo, tiek iš antstolio.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad CPK 610 straipsnio 1 dalyje nustatyta išieškotojo pareiga apmokėti antstoliui visas vykdymo išlaidas. Priėmus siūlomą teisinį reguliavimą išieškotojas negalėtų pasirinkti antstolio, derėtis su juo kada ir kokias vykdymo išlaidas jis apmokės, kaip tai yra numatyta Sprendimų vykdymo instrukcijos 3 punkte. Taigi siūlomas teisinis reguliavimas nepagrįstai ribotų išieškotojų teises.</p> <p>Taip pat pažymėtina, kad siūlomas reguliavimas iš dalies jau yra įgyvendintas, nes vykdomuosius dokumentus dėl administracinių baudų išieškojimo Valstybinė mokesčių inspekcija antstoliams vykdyti teikia elektroninių ryšių</p>

	<p>Taip pat norime akcentuoti, kad skolininkams, kurie turi didelių įsiskolinimų, būtina teikti atitinkamą pagalbą. Reikia ieškoti būdų, kaip NVO ir savivaldybės / darbo birža galėtų kartu kurti inovatyvius metodus – finansinio ir teisinio raštingumo paslaugas žmonėms, patiriantiems skurdą ir turintiems įsiskolinimų. Šuo metu Lietuvoje su skolininkais sistemingai nėra dirbama, nors žmonės dėl įsiskolinimų gali netekti net socialinio būsto ir gali būti išmetami į gatvę.</p>	<p>priemonėmis ir vykdomasis dokumentas yra teikiamas vykdyti tam antstoliui, kuris jau vykdo išieškojimą iš to skolininko. Šiuo metu vykdomieji dokumentai dėl administracinių baudų išieškojimo sudaro daugiau kaip trečdalį visų vykdomųjų dokumentų, poreikį vykdomuosius dokumentus antstoliams teikti elektroninių ryšių priemonėmis yra išreiškusios ir kitos valstybės institucijos, todėl, įvertinus tai, kad išieškojimai valstybės naudai sudaro daugiau kaip 60 proc. visų išieškojimų, pastabos rengėjų siūlymai didžiąja dalimi yra įgyvendinami ir nekeičiant teisinio reguliavimo, taip pat neribojant privačių išieškotojų teisių.</p>
	<p>Taip pat norime akcentuoti, kad skolininkams, kurie turi didelių įsiskolinimų, būtina teikti atitinkamą pagalbą. Reikia ieškoti būdų, kaip NVO ir savivaldybės / darbo birža galėtų kartu kurti inovatyvius metodus – finansinio ir teisinio raštingumo paslaugas žmonėms, patiriantiems skurdą ir turintiems įsiskolinimų. Šuo metu Lietuvoje su skolininkais sistemingai nėra dirbama, nors žmonės dėl įsiskolinimų gali netekti net socialinio būsto ir gali būti išmetami į gatvę.</p>	<p>Neatsižvelgta Pasiūlymai yra ne CPK, bet socialinę apsaugą reguliuojančių teisės aktų dalykas.</p>
<p>Teisėjų tarybos 2017 m. lapkričio 30 d. raštas Nr. 36P-226-(7.1.10)</p>	<p>4. Įstatymo projekto 5 straipsniu siūloma sumažinti CPK 736 straipsnio 2 dalyje nustatytą išskaitų iš darbo užmokesčio dalies, viršijančios Vyriausybės nustatytos vienos minimalios mėnesinės algos (toliau – MMA), ribą nuo 70 procentų iki 50 procentų. Teisėjų taryba iš esmės pritaria tokiam siūlymui. Vis dėlto atkreiptinas dėmesys, kad tais atvejais, kai skolininko gaunamas darbo užmokestis yra didesnis nei vidutinis darbo užmokestis, išieškomos sumos dydžio ribojimas iki 50 procentų darbo užmokesčio galėtų būti vertinamas kaip neproporcingai didelė skolininko apsauga ir nepagrįstas kreditoriaus teisių ribojimas, neleidžianti išieškotojams maksimaliai greitai sulaukti savo reikalavimų patenkinimo. Atsižvelgiant į tai, bei siekiant užtikrinti optimalią skolininko ir kreditorių interesų pusiausvyrą, Teisėjų taryba siūlo tais atvejais, kai skolininko darbo užmokestis viršija vidutinį darbo užmokesčio dydį, nustatyti tam tikrą iš darbo užmokesčio išieškomų sumų laipsnišką didėjimą, pavyzdžiui, nuo sumos viršijančios 3 MMA galėtų</p>	<p>Neatsižvelgta Pasiūlymas turėtų neigiamų pasekmių: 1) administracinė našta darbdaviams ir kitiems CPK 736 straipsnyje nustatyta tvarka išskaitas darantiems asmenims gali padidėti dvigubai: jeigu šiuo metu atliekant išskaitas reikia taikyti du išskaitų dydžius (iki MMA ir virš MMA), tai priėmus siūlomą teisinį reguliavimą reikėtų taikyti iki keturių išskaitų dydžių, t. y. išskaitų atlikimas taptų sudėtingesnis ir pareikalautų didesnių darbo sąnaudų; 2) nevyriausybinių organizacijų duomenimis, darbdaviai dažnai atsisako priimti asmenį į darbą, jeigu antstoliai vykdo iš jo išieškojimą, o tuo atveju, jeigu toks asmuo jau dirba – verčia tokį asmenį išeiti iš darbo. Atsižvelgiant į tai, kad, priėmus siūlomą teisinį reguliavimą, darbdavio sąnaudos, susijusios su išskaitų atlikimu, dar padidės, tikėtina, kad ši problema tik didės.</p>

	būti išieškoma 60 procentų, nuo sumos viršijančios 4 MMA – 70 procentų darbo užmokesčio, ar pan.	
--	--	--

Teisingumo ministrė

Milda Vainiūnė

2018-01-19

PASITARIMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 749 STRAIPSNIO PAKEITIMO PROTOKOLAS

Pasitarimas įvyko 2017 m. lapkričio 23 d. Teisingumo ministerijoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento 33 punkte nustatyta tvarka.

Pasitarime dalyvavo:

1. Teisingumo ministerijos (toliau – TM) atstovai: I. Golubajev ir A. Remeikis.
2. Nacionalinės mokėjimo agentūros (toliau – NMA) atstovai: A. Gedraitytė ir S. Babiedaitė-Miškinienė.
3. Lietuvos antstolių rūmų atstovai (toliau – LAR): I. Karalienė, S. Kastanauskienė, V. Paunovienė ir J. Bakšytė-Lozorkevičienė.
4. VĮ Registrų centro (toliau – RC) atstovai: L. Šaulinskas ir P. Milašauskas.
5. Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) atstovai: K. Lazauskis, E. Puzonienė, V. Ginevičienė ir J. Pažus.
6. Finansų ministerijos (toliau – FM) atstovė R. Fabijonavičiūtė.

Pasitarime aptarti klausimai, susiję su išieškojimu iš turtinių teisių ir Teisingumo ministerijos 2017 m. lapkričio 3 d. parengtame Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte Nr. 17-12616 siūlomais šio kodekso 749 straipsnio pakeitimais.

1. SVARSTYTA. LAR, VMI ir NMA atstovai pažymėjo, kad paminėtame įstatymo projekte siūlomais 749 pakeitimais išieškojimo iš turtinių teisių (VMI administruojamų mokesčių permokų, NMA administruojamų išmokų) praktinės problemos nesprenžiamos iš esmės, nes, priėmus siūlomą teisinį reguliavimą, antstoliai ir toliau teks didelį kiekį popierinių patvarkymų, kuriuos VMI ir NMA turės administruoti ir tai reikalaus didelių resursų. VMI, RC ir LAR atstovai pasiūlė nustatyti, kad išieškojimas iš VMI administruojamų mokesčių permokų būtų vykdomas elektroninių priemonių pagalba: Antstolių informacinė sistema (toliau – AIS) ir Mokesčių administravimo informacinė sistema (toliau – MAIS) turėtų būti modernizuotos taip, kad antstolis galėtų elektroninių ryšių priemonėmis gauti ir naudoti MAIS informaciją, ar skolininkas turi mokesčių permokų ir tik esant tokioms permokoms, elektroninių ryšių priemonėmis teiktų į MAIS patvarkymą dėl išieškojimo iš mokesčių permokų; VMI mokesčių permoką pervestų į skolininko sąskaitą ir išieškojimas iš šių lėšų būtų vykdomas per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą. Taip pat pažymėjo, kad toks išieškojimo iš mokesčių permokų būdas ir poreikis modernizuoti informacines sistemas jau buvo aptartas VMI, LAR ir RC atstovų susitikimuose, taip pat pasiūlytas VMI 2017 m. lapkričio 20 d. rašto Nr. R-6830 4 punkte.

LAR atstovai taip pat pažymėjo, kad CPK 749 straipsnio pakeitimai susiję ne tik su pasitarime dalyvaujančių institucijų (VMI ir NMA) administruojamomis permokomis ir išmokomis, bet ir visais kitais asmenimis, esančiais prievolės skolininkais. Atsižvelgiant į tai, keičiamos teisės normos, susijusios su išieškojimu iš turtinių teisių, turėtų būti pritaikytos vykdyti išieškojimą iš išmokų, kurias skolininkui turi išmokėti ne tik valstybės institucijos, bet ir privatus asmenys.

Teisingumo ministerijos atstovai tokiems pasiūlymams pritarė, tačiau pažymėjo, kad pasiūlymai susiję tik su išieškojimu iš VMI administruojamų mokesčių permokų ir nesprenžia NMA praktinių problemų, susijusių su išieškojimu iš NMA administruojamų išmokų. Taip pat pasiūlė CPK 749 straipsnio pakeitimo projekte nedetalizuoti išieškojimo iš turtinių teisių, bet parašyti, kad toks išieškojimas vykdomas Sprendimų vykdymo instrukcijoje (toliau – SVI) nustatyta tvarka. Toks

teisinis reguliavimas suteiktą galimybę pereinamuoju laikotarpiu kol bus modernizuotos informacinės sistemos SVI nustatyti tokią išieškojimo iš turtinių teisių tvarką, kokia yra nustatyta TM parengtame CPK 749 straipsnio pakeitimo projekte, modernizavus sistemas, SVI būtų pakeista ir būtų nustatyta nauja išieškojimo tvarka tiems subjektams, kurie naudojant informacines sistemas, tuo tarpu informacinių sistemų nenaudojantiems subjektams ir toliau galiotų įprasta išieškojimo tvarka (kai antstolis siunčia popierinį patvarkymą).

NUTARTA.

1. CPK 749 straipsnio pakeitimo projekte nedetalizuoti konkrečios išieškojimo tvarkos, bet pateikti nuorodą į SVI.

2. Papildyti įstatymo projekto Aiškinamąjį raštą detalizuojant, kad SVI bus nustatyta atskira išieškojimo iš turtinių teisių tvarka skirtingiems subjektams, atsižvelgiant į naudojamas informacines technologijas, taip pat Aiškinamajame rašte nurodyti, kad turės būti modernizuotos AIS ir MAIS.

3. Pasiūlyti teisingumo ministrui atnaujinti 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymu Nr. 1R-215 „Dėl darbo grupės Antstolių informacinei sistemai tobulinti sudarymo“ sudarytos darbo grupės veiklą, šį įsakymą papildyti ir darbo grupei, be kitų įsakyme nurodytų užduočių, taip pat pavesti spręsti klausimą dėl išieškojimo iš turtinių teisių proceso optimizavimo ir Antstolių informacinės sistemos modernizavimo, suteikiančio galimybę išieškojimą iš turtinių teisių vykdyti elektroninių ryšių priemonių pagalba, taip pat nustatyti, kad šio klausimo svarstymui turi būti kviečiami ir VMI, NMA bei kitų suinteresuotų institucijų atstovai.

4. LAR pateiks VMI ir TM raštą, kuriame išdėstys savo poziciją dėl VMI 2017 m. lapkričio 20 d. rašto Nr. R-6830 4 punkte išdėstytą pasiūlymą išieškojimą iš VMI administruojamų mokesčių permokų vykdyti elektroninių ryšių priemonėmis.

2. SVARSTYTA. NMA atstovai iškėlė problemą, kad skirtingi antstoliai, nesilaikydami CPK ir SVI nuostatų, teikia skirtingus patvarkymus dėl išieškojimo iš turtinių teisių ar jų arešto, šių patvarkymų neregistruoja Turto arešto aktų registre. Dėl prieštaringo ar netikslaus patvarkymų turinio NMA nežino kaip juos vykdyti, turi betarpiškai bendrauti su antstoliu ir dėl to patiria papildomų laiko sąnaudų.

TM atstovai pažymėjo, kad šie klausimai jau ne kartą buvo nagrinėti anksčiau, TM raštu pateikė savo nuomonę, kaip turėtų būti vykdomas išieškojimas iš turtinių teisių, ir paprašė LAR šį raštą išplatinti visiems antstoliams, todėl mano, kad tai yra ne teisės, bet teisės taikymo problema.

LAR atstovai pasiūlė organizuoti antstolių ir NMA atstovų susitikimą, kurio metu būtų aptarta išieškojimo iš turtinių teisių tema, taip pat pasidalinta turima patirtimi bei problemomis, su kuriomis susiduriama vykdant antstolių patvarkymus.

NUTARTA. LAR organizuos antstolių ir NMA atstovų susitikimą išieškojimo iš turtinių teisių tema.

Pasitarimo pirmininkas

Teisingumo ministerijos

Teisinės veiklos koordinavimo skyriaus vedėjas

Igor Golubajev

Protokolą surašė

Teisingumo ministerijos

Teisinės veiklos koordinavimo skyriaus patarėjas

Artūras Remeikis

**PASITARIMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 570,
629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
PROTOKOLAS
2017-12-12**

Pasitarimas įvyko 2017 m. gruodžio 12 d. Teisingumo ministerijoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento 33 punkte nustatyta tvarka.

Pasitarime dalyvavo:

1. Teisingumo ministerijos (toliau – TM) atstovai: teisingumo viceministras R. Bakšys (pasitarimo pirmininkas), Teisinių institucijų departamento direktorė J. Sinkevičiūtė, Teisinės veiklos koordinavimo skyriaus vedėjas I. Golubajev ir skyriaus patarėjas A. Remeikis.
2. Lietuvos antstolių rūmų atstovai (toliau – LAR): valdytoja D. Satkauskienė, antstoliai S. Kastanauskienė, V. Milevičius ir A. Selezniovas.
3. VĮ Registrų centro (toliau – RC) atstovai: L. Šaulinskas ir P. Milašauskas.
4. Lietuvos bankų asociacijos (toliau – LBA) atstovai: viceprezidentas A. Budrys ir juristė E. Rumbavičiūtė.
5. Valstybinės mokesčių inspekcijos (toliau – VMI) Mokesčių administravimo procedūrų skyriaus vedėja E. Puzonienė.
6. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto (toliau – TTK) biuro vedėja D. Komparskienė.
7. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) Strateginės analizės skyriaus vyr. specialistė G. Šapalaitė.
8. Muitinės departamento (toliau – MD) Mokesčių administravimo skyriaus vyr. specialistė V. Stankūnienė.
9. Koalicijos „Galiu gyventi“ (toliau – koalicija) direktorė J. Paškevičiūtė.

Pasitarimo pirmininkas R. Bakšys informavo, kad įstatymo projektas yra parengtas vykdant Vyriausybės 2017-06-21 nutarimą Nr. 482, kuriuo Vyriausybė įsipareigojo kompleksiskai įvertinti CPK nuostatas, susijusias su išieškojimu iš skolininko lėšų sąskaitose, darbo užmokesčio bei turto, ir iki 2018-01-01 pateikti Seimui su skolininko interesų apsaugos didinimu susijusių teisės aktų projektus. Taip pat informavo, kad Seime yra įregistruota ir daugiau su skolininko interesų apsauga susijusių CPK projektų, tačiau TTK laukia, kol Vyriausybė Seimui pateiks TM parengtą CPK pakeitimo projektą, ir skolininko interesų apsaugos didinimo klausimas TTK bus sprendžiamas kompleksiskai įvertinant alternatyvius projektus.

TM atstovė J. Sinkevičiūtė atkreipė dėmesį, kad projekto tikslas yra ne tik spręsti skolininko interesų apsaugos didinimo klausimą, bet taip pat atrasti optimalų kompromisą ir interesų balansą tarp skolininko, išieškotojo ir kitų vykdymo procese dalyvaujančių asmenų. Informavo, kad pasitarime bus iš eilės aptarti atskiri įstatymo projekto straipsniai, pristatyti pakeitimų tikslai, gautos pastabos ir paprašė įsiklausyti į išsakomus argumentus.

TTK atstovė D. Komparskienė informavo, kad Seimas laukia Vyriausybės parengto CPK projekto ir tuo atveju, jeigu kompromisas nebus surastas ir Vyriausybė projekto Seimui nepateiks, yra didelė tikimybė, kad bus priimti Seime įregistruoti alternatyvūs CPK pakeitimo projektai. Jeigu Vyriausybė CPK pakeitimo projektą Seimui pateiks, pertraukos iki Seimo Pavasario sesijos pradžios metu būtų organizuoti CPK pakeitimo projektų klausymai Seimo komitetuose ir Pavasario sesijai būtų pateiktas galutinis CPK pakeitimo projektas.

1. SVARSTYTA.

CPK 629 straipsnio 1 dalies papildymas 11 punktu, numatančiu, kad vykdomoji byla dėl bylinėjimosi išlaidų į valstybės biudžetą išieškojimo bus ne užbaigiama, bet nutraukiama, jeigu skolininkas neturi lėšų ar turto, iš kurių būtų galima išieškoti, likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma yra mažesnė nei CPK 96 straipsnio 6 dalyje nustatyta nepriteistina suma ir ši suma nėra išieškoma daugiau kaip vienerius metus. Priėmus siūlomą teisinį reguliavimą Valstybinei mokesčių inspekcijai nereikės administruoti antstolio grąžintų vykdomųjų dokumentų, nes jie bus grąžinami išdavusiai institucijai, taip pat nereikės šių vykdomųjų dokumentų teikti vykdyti pakartotinai. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybinės mokesčių inspekcijos patiriamos sąnaudos, susijusios su šių vykdomųjų dokumentų administravimu ir pakartotiniu pateikimu vykdyti yra didesnės, nei likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma, ne tik sumažės administracinė našta Valstybinei mokesčių inspekcijai, bet taip pat bus taupomos biudžeto lėšos.

LAR atstovai atkreipė dėmesį, kad projektu nesprenžžiama problema kai antstolis grąžina vykdomąjį dokumentą išieškotojui (šiuo atveju – VMI) su išieškojimo negalimumo aktu ir VMI po keleto mėnesių šį vykdomąjį dokumentą teikia antstoliui vykdyti pakartotinai, nors realių galimybių išieškoti nėra.

TM atstovai atkreipė dėmesį, kad pakeitimu sprendžiama ypač mažų sumų (šiuo metu jos atitinka 3 Eur) išieškojimo problema. Kadangi tokios sumos nuo 2011-10-01 apskritai nepriteisiamos, nes jų išieškojimo kaštai viršija gautas pajamas, todėl projekte ir numatyta, kad toks vykdomasis dokumentas būtų grąžintas ne išieškotojui (ir vėliau teikiamas vykdyti pakartotinai), bet vykdomoji byla būtų nutraukiama, vykdomasis dokumentas būtų grąžintas jį išdavusiai institucijai ir pakartotinis išieškojimo procesas nebūtų inicijuojamas.

LAR atstovai atkreipė dėmesį, kad projekte pateikiama formuluotė yra imperatyvaus pobūdžio ir įpareigoja antstolį vykdomąją bylą užbaigti, jeigu paminėta 3 Eur skola neišieškoma metus laiko, todėl tikslinga formuluotę tikslinti, kad tokių bylų nutraukimo pagrindas išliktų, tačiau neliktų imperatyvios pareigos bylą nutraukti ir poreikį nutraukti bylą kiekvienu konkrečiu atveju vertintų antstolis.

NUTARTA.

Patikslinti CPK 629 straipsnio 1 dalies 11 punkto formuluotę atsisakant imperatyvaus įpareigojimo bylą nutraukti, jeigu paminėta 3 Eur skola neišieškoma metus laiko.

2. SVARSTYTA.

CPK 631 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 663 straipsnio pakeitimai.

TM atstovai paaiškino, kad straipsniuose formuluotė „2030 Eur išieškoma suma“ keičiama į formuluotę „4000 Eur išieškotina ir vykdymo išlaidų suma“ atsižvelgiant į nuo 2006 metų padidėjusias būstų kainas (2030 Eur suma 2006 metais iš esmės atitinka 3000 Eur sumą 2017 metais), taip pat atsižvelgiant į tai, kad į paminėtą sumą įskaičiuojama ne tik skolos suma, bet ir vykdymo išlaidos, kurios tokiose bylose gali sudaryti iki 1000 Eur. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, projekte numatyta 4000 Eur išieškotinos sumos ir vykdymo išlaidų formuluotė pinigine išraiška atitinka LAR pastabose siūlomą 3000 Eur išieškomos sumos išraišką. Projekte numatytas draudimas išieškoti iš paskutinio būsto, jeigu skolininkas pateikia įrodymus, kad išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per 24 mėn., buvo nustatytas atsižvelgiant į tai, kad ši apsauga būtų taikoma tik pačiam paskutiniam skolininko turimam būstui, taip pat įvertinus tai, per kiek laiko nurodyta suma galėtų būti išieškota iš vidutinį atlyginimą gaunančio skolininko.

LAR atstovai pasiteiravo, ar siūlomas reguliavimas atitinka kreditorių interesus ir tinka LBA, A. Budrys atsakė, kad pastabų dėl šių pakeitimų neturi.

LAR atstovai pasiteiravo, kodėl paminėta skolininko turto apsauga būtų netaikoma įkeistam turtui, todėl TM atstovai atkreipė dėmesį, kad šiuo metu galiojančioje CPK 663 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad išieškant iš įkeisto turto netaikomos visos paminėto straipsnio nuostatos, tuo tarpu projekte numatyta, kad išieškant iš įkeisto turto būtų netaikomos tik straipsnio 3 dalies nuostatos: iš įkeisto turto būtų galima išieškoti net ir tuo atveju, jeigu išieškoma suma ir vykdymo išlaidos nesiekia 4000 Eur, t. y. užtikrinama, kad hipotekos kreditorius turės teisę į nedidelės skolos išieškojimą, užtikrintą nedidelės vertės turto įkeitimu, tačiau, jeigu skolininkas pateiks antstoliui įrodymus, kad išieškomą sumą ir vykdymo išlaidas (net ir nesiekiančius 4000 Eur) galima išieškoti per 24 mėn. (CPK 663 straipsnio 1 dalis), išieškojimas iš įkeisto turto nebūtų vykdomas. Atsižvelgiant į tai, kad hipotekos kreditoriaus tikslas ne perduoti įkeistą turtą, bet atgauti skolą, toks teisinis reguliavimas užtikrintų tiek skolininko, tiek išieškotojo interesų apsaugą. Nenumačius paminėtos išimties išieškant iš įkeisto turto, praktikoje bus apribota galimybė nedidelius įsipareigojimus užtikrinti mažesnės nei 4000 Eur vertės turtu jį įkeičiant, nes, negrąžinus skolos, išieškojimas iš tokio turto negalėtų būti vykdomas.

LAR atstovai pažymėjo, kad kreditorių interesai bus neproporcingai pažeidžiami, nes iš turto bus išieškoma tik praėjus daugiau nei 24 mėnesiams, tačiau TM atstovai atkreipė dėmesį, kad CPK 663 straipsnio 1 dalyje numatyta ne tik skolininko pareiga pateikti įrodymus, kad išieškotina suma ir vykdymo išlaidos gali būti išieškoti per 24 mėn., bet išieškojimas šiuo būdu turi būti realiai vykdomas. Tuo atveju, jeigu paaiškėja, kad išieškojimas per šioje dalyje nustatytą terminą nebus įvykdytas, antstolis turi teisę išieškojimą nukreipti į turtą.

LAR atstovai taip pat atkreipė dėmesį, kad siūlomas reguliavimas negarantuoja, kad procese bus atsižvelgiama ir į išieškotojo teises, turtinius interesus bei turtinę padėtį. TM atstovai pastebėjo, kad vertinant išieškotoją, kaip potencialiai finansiškai pažeidžiamą asmenį, turėtų būti kalbama tik apie išieškotojus fizinius asmenis, tuo tarpu valstybė, kaip išieškotojas, ar privatus juridiniai asmenys nelaikytini socialiai pažeidžiamais. Paminėta, kad pagal statistiką išieškotojai fiziniai asmenys sudaro tik apie 3 procentus visų atvejų, iš jų apie pusę sudaro bylos dėl išlaikymo išieškojimo, kurios CPK 736 straipsnyje numatytas atskiras reguliavimas, taigi maksimalus socialiai pažeidžiamų išieškotojų skaičius galėtų sudaryti iki 1,5 proc. visų vykdomųjų bylų. Atsižvelgiant į tai, kad galima pagrįstai tikėti, kad ne visi išieškotojai fiziniai asmenys yra socialiai pažeidžiami, reali procentinė dalis, kuomet išieškotojui gali kilti neigiamų pasekmių, būtų dar mažesnė.

LAR atstovai pakartotinai informavo, kad CPK 631 ir 663 straipsnių pakeitimams nepritaria, Koalicijos atstovė J. Paškevičiūtė informavo, kad nevyriausybinės organizacijos šių straipsnių pakeitimams pritaria.

NUTARTA. Vyriausybei bus teikiami projekte numatyti CPK 631 ir 663 straipsnių pakeitimai, LAR galės dėl jų pakartotinai pateikti argumentuotus ir konstruktyvius pastebėjimus.

3. SVARSTYTA.

CPK 668 straipsnio pakeitimas.

TM atstovai paaiškino, kad šiuo metu CPK 668 numatytą draudimą išieškoti š MMA neviršijančių lėšų, numatoma perkelti į CPK 689 straipsnį, reguliuojantį išieškojimą iš piniginių lėšų kredito įstaigose. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad 2017-12-05 Seimo priimtu įstatymu buvo įteisintas naujas institutas – minimalių vartojimo poreikių dydis (toliau – MVPD), kurio tikslas yra nustatyti pinigų sumą, reikalingą asmeniui maisto ir ne maisto prekių ar paslaugų įsigijimui per vieną mėnesį, įstatymo projekte skolininko interesų apsaugą taip pat numatyta susieti ne su MMA, bet su MVPD. Nors, skaičiuojant materialine išraiška, skolininko apsauga sumažėtų, nes MMA atskaičius mokesčius šiuo metu yra 335,30 Eur, o MVPD – 238 Eur, tačiau įstatymo projekto tikslas ir nėra vien

didinti skolininko interesų apsaugą - nuostatos turėtų būti vertinamos kompleksiskai, atsižvelgiant ne tik į skolininko, bet ir išieškotojo interesus. Atsižvelgiant į tai, kad teisės aktuose įtvirtinamas naujas dydis – MVPD ir jo paskirtis yra būtent nustatyti minimalių lėšų poreikį, tikslinga ne vertinti, ar skolininko apsaugos susiejimas su MVPD pagerins, ar pablogins skolininko padėtį, bet užtikrinti jo teisę į minimaliems poreikiams patenkinti reikalingas lėšas ir toks reguliavimas būtų būtent tas kompromisas, kuriuo būtų užtikrinta skolininko ir išieškotojo interesų pusiausvyra: skolininkui būtų garantuota, kad iš jo sąskaitos nebus nurašytos lėšos, neviršijančios MVPD, ir šių lėšų pakaks minimaliems poreikiams patenkinti, o išieškotojui bus garantuota, kad skolininkui bus paliekama ne bet kokia abstrakti suma, bet tik tokia, kurios reikia skolininko minimaliems poreikiams patenkinti, t. y. nebus paliekama nepagrįstai didelė suma. Koalicijos atstovė pritarė TM pozicijai, kad reikia ne žiūrėti, kaip yra dabar, bet užtikrinti įstatymo projekto tikslo įgyvendinimą – kad skolininkui būtų paliekama lėšų minimaliems poreikiams patenkinti.

SADM atstovė atkreipė dėmesį, kad MVPD yra nustatyta kitu tikslu (į jį bus atsižvelgiama sprendžiant dėl socialinės paramos asmeniui), taip pat šis dydis civiliniame procese neužtikrins, kad MVPD užtikrins minimalių poreikių patenkinimą tais atvejais, kai skolininkas turi išlaikytinių. TM atstovai atkreipė dėmesį, kad iki MVPD įteisinimo teisės aktuose nebuvo jokio kito objektyvaus dydžio, nusakančio minimalių lėšų poreikį, todėl galiojančiame CPK skolininko interesų apsauga susieta su MMA, nors pats savaime MMA nenusako, ar MMA dydžio lėšų pakanka pragyvenimui. TM atstovai taip pat pastebėjo, kad tuo atveju, jeigu MVPD reguliuojančiuose teisės aktuose būtų nustatyti skirtingi dydžiai vienam gyvenančiam asmeniui ir asmeniui, turinčiam išlaikytinių, tokie dydžiai galėtų ir vykdymo procese. SADM atstovė pažymėjo, kad MVPD yra bazinis dydis, į kurį atsižvelgiama apskaičiuojant įvairias išmokas, o konkrečių išmokų dydžiai, įskaitant atvejus kai asmuo turi ar neturi išlaikytinių, nustatyti jau kituose tas išmokas reguliuojančiuose teisės aktuose.

TM atstovai taip pat atkreipė dėmesį, kad šiuo metu CPK 668 straipsnyje nustatytas draudimas išieškoti iš MMA neviršijančių lėšų nėra absoliutus, nes CPK 736 straipsnyje yra nustatyti išskaitų iš MMA neviršijančio darbo užmokesčio dydžiai. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat yra išaiškinęs, kad CPK 668 straipsnyje nustatytas draudimas galioja toms lėšoms, iš kurių išieškojimo nereguliuoja CPK 733-739 straipsniai, t. y. toms lėšoms, kurias skolininkas turi kaip turtą tik pradėjus vykdymo procesą. Taigi, nors šios apsaugos susiejimas su MVPD skolininko apsaugą teoriškai atrodytų, kad sumažintų, tačiau realiai tokiu reguliavimu būtų užtikrinta tai ko nėra dabar - kad skolininko sąskaitoje bus palikta lėšų minimaliems poreikiams patenkinti, kol jis gaus kitą darbo užmokestį ar kitas jam prilygintas pajamas, iš kurių jau bus išskaitomos CPK 736 straipsnyje nustatytos dydžio išskaitos.

LAR atstovai paprašė paaiškinti koks būtų MVPD apsaugos santykis su socialinėmis ir kitomis išmokomis, iš kurių išieškoti draudžiama, nes tokių nuostatų įstatymo projekte nėra. TM atstovai atkreipė dėmesį, kad projekto Aiškinamajame rašte yra nurodyta, kad socialinės išmokos būtų įskaitomos į MVPD ir skolininkui būtų garantuojama MVPD dydžio apsauga nepriklausomai nuo to, kokia yra lėšų kilmė. Aiškinamajame rašte taip pat nurodyta, kad iki 2018 m. liepos 1 d. (įstatymo projekto įsigaliojimo) Vyriausybė patvirtins tvarką, kurioje bus detalizuotas MVPD apsaugos taikymas.

LAR atstovai pažymėjo, kad išieškotojų interesai bus pabloginti, nes nebus galima išieškoti iš MVPD neviršijančių lėšų sąskaitose, kas daroma dabar, tačiau Koalicijos atstovė atkreipė dėmesį, kad įstatymo projekto tikslas ir yra garantuoti skolininkui lėšas, reikalingas minimaliems poreikiams patenkinti. Taip pat Koalicijos atstovė akcentavo, kad tais atvejais, kai skolininkas neturi lėšų net minimaliems poreikiams patenkinti, pralaimi ir skolininkas, ir valstybė, ir išieškotojas.

LAR atstovai taip pat atkreipė dėmesį, kad praktikoje pasitaiko atvejų, kai skolininkas turi lėšų sąskaitoje, tačiau jokių oficialių pajamų negauna ir priėmus siūlomą teisinį reguliavimą iš tokių

sąskaitoje esančių lėšų, jeigu jų dydis neviršys MVPD, nebus išieškoma, tačiau tiek Koalicijos, tiek TM atstovai pažymėjo, kad tokie atvejai yra vienetiniai, be to, įstatymo projektu ir nėra sprendžiamos nelegalaus darbo ar šešėlinės ekonomikos problemos. Nors pastebėta, kad minimalių poreikių užtikrinimo garantija be kita ko turėtų prisidėti ir prie šių problemų sprendimo.

LAR atstovai pasiteiravo, ar vertinant siūlomo reguliavimo poveikį buvo įvertinta, kaip tai atsilieps baudų išieškojimui, nes per metus neišieškojęs administracinės baudos antstolis turės bylą užbaigti. TM atstovai pažymėjo, kad MVPD apsauga orientuota į tas lėšas, kurios nėra darbo užmokestis, bet, pvz. artimųjų parama, ir, jeigu tai yra vienintelės skolininko pajamos, jos turi būti paliekamos skolininkui pragyventi net ir tuo atveju, jeigu bauda bus neišieškota.

LAR atstovai atkreipė dėmesį, kad praktikoje yra atvejų, kai asmuo negauna jokių kitų pajamų, išskyrus socialines pašalpas, tačiau nesumoka baudų ir nėra galimybės jas išieškoti, todėl LAR ne kartą siūlė numatyti galimybę iš socialinių išmokų išskaityti 10-20 proc. dydžio išskaitas, tačiau į šiuos siūlymus atsižvelgta nebuvo, taigi skolininkai ne tik gaus socialines išmokas, iš kurių neišieškoma, bet taip galės turėti ir lėšų banke, neviršijančių MVPD. Koalicijos atstovė pasikartotojo, kad kova su šešėline ekonomika ir nelegaliu darbu yra kitų institucijų veiklos sritis ir kitų teisės aktų reguliavimo dalykas. Taip pat pastebėjo, kad asmuo skatinamas dirbti (o tuo pačiu ir mokėti skolas) tik tuomet, kai yra užtikrinamas bent minimalių jo poreikių patenkinimas.

LAR atstovai pasiūlė problemas spręsti suteikiant antstoliui teisę įvertinti skolininko bei išieškotojo turtinę padėtį ir individualiai spręsti dėl išieškojimo apimčių. Koalicijos atstovė pažymėjo, kad skolininko socialinės apsaugos klausimų sprendimas nėra antstolio funkcija, o Teisingumo ministerijos atstovai pažymėjo, kad būtent valstybė prisiima pareigą garantuoti skolininkui minimaliems poreikiams patenkinti reikalingas lėšas.

SADM atstovė pasiteiravo, kodėl CPK 668 straipsnyje apskritai nelieta sumos, iš kurios išieškoti draudžiama, nesvarbu, ar tai būtų MMA, ar MVPD. TM atstovai paaiškino, kad MVPD apsauga sąskaitoms perkeliama į CPK 689 straipsnį, reguliuojantį išieškojimą iš sąskaitų, o MVPD apsauga grynosioms lėšoms, kaip turtui, vadovaujantis CPK 668 straipsnio 1 dalimi, yra nustatyta Sprendimų vykdymo instrukcijoje.

NUTARTA. Vyriausybei bus teikiamas projekte numatytas CPK 668 straipsnio pakeitimas (atitinkamai MVPD apsaugos taikymą perkeltiant į CPK 689 straipsnį), LAR galės dėl jų pakartotinai pateikti argumentuotus ir konstruktyvius pastebėjimus.

4. SVARSTYTA.

CPK 689 straipsnio pakeitimas.

TM atstovai informavo, kad CPK 689 straipsnyje nustatytos MVPD apsaugos pritaikymui sąskaitoje esančioms lėšoms reiktų modernizuoti Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (toliau – PLAIS) ir nurodymus į šią sistemą teikiančių institucijų informacines sistemas (VMI, Sodros, muitinės ir antstolių informacines sistemas). Kaip nurodė šių sistemų tvarkytojai, sistemų modernizavimui reikėtų: Sodrai – 15 000 Eur (papildomo finansavimo nereikia, nes pakeitimus atliktų turimomis lėšomis), VMI ir muitinės – po 60 000 Eur, tačiau už šią sumą VMI informacinėje sistemoje būtų sprendžiama ne tik MVPD, bet ir išieškojimo iš turtinių teisių problema, suteikiant antstoliams galimybę ją vykdyti elektroninių ryšių priemonėmis, RC – 500 000 Eur PLAIS ir 80 000 Eur Antstolių informacinei sistemai. Detali MVPD taikymo tvarka būtų nustatyta Vyriausybės nutarime.

RC atstovai pažymėjo, kad siūlo MVPD apsaugą taikyti nekeičiant PLAIS, esant poreikiui keisti tik paminėtas nurodymų teikėjų sistemas, nes PLAIS pakeitimai būtų sudėtingi ir gali sutrikdyti PLAIS veiklą. TM atstovai pažymėjo, kad siūlymas keisti tik nurodymų teikėjų sistemas būtų

neracionalus, nes MVPD apsauga turėtų būti taikoma rankiniu būdu ir atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu vien antstoliai vykdo daugiau kaip 1,5 mln. vykdomųjų bylų, išieškojimą taip pat vykdo ir paminėtos valstybės institucijos, skolininkai dažnai turi net po kelias ar keliolika sąskaitų, todėl MVPD taikymas rankiniu būdu kiekvienam nurašymo nurodymui atskirai būtų brangus procesas laiko ir materialinių sąnaudų prasme. Be to, tais atvejais, kai skolininkas turės kelias sąskaitas ir išieškojimą iš jo vykdys keli skirtingi subjektai (keli antstoliai, antstolis ir VMI bei pan.), neįmanoma būtų užtikrinti, kad MVPD apsauga būtų pritaikyta tik vieną kartą (vienai sąskaitai), nes MVPD būtų įvedama rankiniu būdu ir ją įvedantis subjektas nežinotų, ar kitas išieškojimą vykdomas subjektas analogiškos apsaugos nepritaikė kitai sąskaitai. Taigi praktikoje būtų galimi atvejai, kai skirtingose skolininko sąskaitose atskirai būtų taikoma MVPD apsauga, dėl to skolininkui būtų suteikiama nepagrįstai didelė apsauga, o išieškoto interesai būtų nepagrįstai pažeidžiami.

LAR, VMI ir Muitinės atstovai pažymėjo, kad nesutinka, kad MVPD būtų taikoma rankiniu būdu, nes tai pareikalautų didelių sąnaudų, todėl TM atstovai pažymėjo, kad, kaip ir nurodyta Aiškinamajame rašte, Vyriausybės nutarimu būtų patvirtinta tvarka, kurioje numatyta, kad iki pakeitimų į PLAIS pateiktiems nurašymų nurodymams PLAIS automatiškai pritaikytų MVPD, jei skolininkas turi kelias sąskaitas, MVPD būtų pritaikyta vėliausiai atidarytai sąskaitai ir sąskaitą, kuriai taikoma MVPD apsauga, pakeisti reiktų tik tuo atveju, jeigu skolininkas pateiktų prašymą pakeisti saugomą sąskaitą. Vyriausybės nutarimu patvirtintoje tvarkoje taip pat būtų numatyta, kaip turi būti didinama arba mažinama MVPD apsauga priklausomai nuo, ar skolininkas gauna socialines išmokas ir pan.

RC atstovai dar kartą pažymėjo, kad siūlomas reguliavimas būtų ypač sudėtingas įgyvendinti techniniu aspektu, TM atstovai paaiškino, kad galimi ir ne tokie sudėtingi, kaip apskaičiavo RC, techniniai sprendimai.

NUTARTA. CPK 689 straipsnyje bus įtvirtinta tik bendro pobūdžio nuostata, numatanti draudimą nurašyti MVPD neviršijančias lėšas, o detali įgyvendinimo tvarka bus nustatyta Vyriausybės nutarime. Prieš rengiant Vyriausybės nutarimą aktualius klausimus suinteresuotos institucijos spręs darbine tvarka.

5. SVARSTYTA

CPK 688 straipsnio pakeitimas.

TM atstovai informavo, kad pakeitimus inicijavo Nacionalinė mokėjimo agentūra, pažymėjusi, kad išieškojimą iš turtinių teisių, įskaitant pinigų sumas, priklausančias skolininkui iš kitų asmenų, reguliuoja tiek CPK 688, tiek CPK 749 straipsniai. Įvertinus šias aplinkybes ir siekiant teisinio aiškumo, projektu numatyta CPK 688 straipsnyje panaikinti nuostatas, susijusias su išieškojimu iš piniginių lėšų ir turto, priklausančių skolininkui iš kitų asmenų. Priėmus pakeitimus, išieškojimas iš pinigų sumų ir turto esančių pas kitus asmenis, būtų vykdomas CPK 688 straipsnyje nustatyta tvarka, išieškojimas iš turtinių teisių (įskaitant išieškojimą iš pinigų sumų ar turto, priklausančių skolininkui iš kitų asmenų), būtų vykdomas CPK 749 straipsnyje nustatyta tvarka.

LAR atstovai informavo, kad su pakeitimais susipažinti nespėjo.

NUTARTA. LAR atstovai įvertins pakeitimus ir pastabas (jeigu tokių bus) pateiks darbo tvarka.

6. SVARSTYTA

CPK 736 straipsnio pakeitimas.

TM atstovai pristatė, kad pakeitimai įgyvendina Vyriausybės programos nuostatas numatančias, kad asmuo negali būti paliekamas be pragyvenimui būtinų minimalių lėšų, taip pat atsižvelgiant į TM gaunamus skundus, susijusius su išieškojimu iš darbo užmokesčio ir įvertinu esamą teisinį reguliavimą. Taip pat pažymėjo, kad šiuo metu iš MMA neviršijančio darbo užmokesčio išskaitoma iki 50 proc. ir šiuo metu tokiam skolininkui lieka tik 167,65 Eur, nors, kaip buvo paminėta MVPD sudaro 238 Eur. Taigi esamas reguliavimas yra toks, kad net ir dirbančiam, bei nuo išieškojimo nesislapstančiam skolininkui, atlikus išskaitas, pragyvenimui lieka lėšos, kurių nepakanka minimalių poreikių patenkinimui. Taip pat paminėjo, kad problema aktuali net ir vidutin atlyginimą uždirbantiems skolininkams, pvz. toks skolininkas uždirba 659 atskaičius mokesčius tačiau, atlikus CPK 736 straipsnyje nustatyto dydžio išskaitas, tais atvejais, kai vykdomos dvi ir daugiau bylų, jam lieka 264,76 Eur, o išieškotojui tenka 394,24 Eur. Taigi išieškotojui tenkanti suma yra ženkliai didesnė ir tai pažeidžia skolininko ir išieškotojo interesų pusiausvyrą. Taigi projektu ieškoma balanso tarp skolininko ir išieškotojo interesų apsaugos.

LAR atstovai pasiteiravo kodėl buvo pasirinkti būtent tokie išskaitų dydžiai. TM informavo, kad išskaitų dydžiai buvo nustatyti įvertinus MMA ir vidutinio darbo užmokesčio dydžius, bei skolininkui ir išieškotojui tenkančias sumas.

TM atstovai taip pat informavo, kad Teisėjų taryba siūlė diferencijuoti išskaitų dydžius iš darbo užmokesčio dalies, viršijančios MMA: virš 3 MMA galėtų būti išskaitoma 60 proc., virš 4 MMA galėtų būti išskaitoma 70 proc. TM atstovai pažymėjo, kad projekte numatyta 50 proc. išskaita iš MMA viršijančios darbo užmokesčio dalies jau pati savaime yra didelė, yra objektyviai pagrindžiama, nes šios lėšos dalinamos lygiomis dalimis. Atkreipė dėmesį, kad ženkliai padidėtų administracinė našta darbdaviams - dviejų papildomų išskaitų dydžių nustatymas padidintų darbdavių ir kitų išskaitas atliekančių asmenų darbo sąnaudas, nes vietoje šiuo metu galiojančių dviejų išskaitų dydžių, būtų taikomi keturi. Atsižvelgiant į nevyriausybinių organizacijų pateikiamą informaciją, kad darbdaviai vengia į darbą priimti asmenis, iš kurių antstoliai vykdo išieškojimą, o tais atvejais, kai toks asmuo jau dirba – verčia jį išeiti iš darbo, nes darbdaviai patiria materialinių ir laiko sąnaudų, susijusių su išskaitų atlikimu ir išskaitytų lėšų pervedimu antstoliams. Be to, jeigu skolininko darbo užmokestis yra pakankamai didelis ir jam lieka lėšų, jis gali savanoriškai papildomai mokėti antstoliui ir tokiu būdu greičiau atsiskaityti.

Koalicijos atstovė pritarė TM atstovų argumentams, kiti dalyviai pastabų TM atstovų argumentams dėl Teisėjų tarybos pasiūlymų neturėjo.

NUTARTA. Vyriausybei bus teikiamas projekte numatytas CPK 736 straipsnio pakeitimas, LAR galės dėl jų pakartotinai pateikti argumentuotus ir konstruktyvius pastebėjimus.

7. SVARSTYTA

CPK 739 straipsnio pakeitimas.

Šiuo metu nenumatyta jokių apribojimų išieškoti iš lėšų, kurias pataisos įstaigos sąskaitoje turi laisvės atėmimo bausmę atliekantis asmuo. Atsižvelgiant į tai, kad nuteistuosius valstybė aprūpina ne visais reikmenimis, kurie jiems reikalingi pataisos įstaigoje, projekte numatyta, kad ribojimas išieškoti iš lėšų, atitinkančių pusę sumos, kurią jie galėtų turėti, jeigu iš jų nebūtų vykdomas išieškojimas. LAR pateikė pastabą, kad šis ribojimas nebūtų taikomas, jeigu nuteistasis pataisos įstaigoje dirba, t. y., kad būtų atliekamos išskaitos iš darbo užmokesčio, o visos kitos lėšos galėtų būti išieškomos visa apimtimi. TM atstovai pastebi, kad atlyginimai pataisos įstaigoje yra nedideli ir praktikoje dažnai bus situacija, kai dirbančiam nuteistajam bus paliekama mažiau lėšų, nei jis turėtų, jeigu nedirbtų. Dėl šios priežasties nuteistieji nebus suinteresuoti dirbti pataisos įstaigoje, nors darbas

iš esmės rodo jų teigiamą elgesį, norą pasitaisyti ir integruotis į visuomenę, todėl LAR siūlymas šiuo aspektu turėtų neigiamų socialinių pasekmių.

LAR atstovai pastebėjo, kad, priėmus TM siūlomus pakeitimus, sumažės išieškojimas iš pataisos įstaigoje esančių asmenų, tačiau TM atstovai atkreipė dėmesį, kad šiuo metu antstoliai išieško iš tų lėšų, kurias nuteistiesiems perveda artimieji, kad šie galėtų apsipirkti pataisos įstaigos parduotuvėje, paskambinti telefonu, įsigyti pašto ženklų ir pan., todėl išieškojimas realiai vykdomas ne iš nuteistųjų, bet nuteistųjų skolas apmoka artimieji ir tai nėra siektinas rezultatas. Be to, LAR pastaba buvo ne dėl to, kad neišieškoti iš paminėtų lėšų, bet, kad šis ribojimas būtų netaikomas, jei nuteistasis dirba. Taigi nuteistasis tiesiog nedirbs, nes artimieji jam galės pervesti daugiau lėšų, nei, kad jam lieka atlikus iš darbo užmokesčio, todėl siūlo į šį LAR pasiūlymą neatsižvelgti.

NUTARTA. Į LAR pasiūlymą neatsižvelgti ir Vyriausybei tokias CPK 739 straipsnio nuostatas, kokios pateiktos projekte.

Apibendrinamas posėdžio pirmininkas pažymėjo, kad rengiant projektą buvo stengiamasi įsiklausyti į visas pateiktas pastabas bei pasiūlymus ir buvo siekiama surasti optimalų kompromisą tarp skolininko ir išieškotojo interesų. Visa informacija apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos nebuvo atsižvelgta, bus pateikti Vyriausybei, todėl suinteresuotos institucijos, jeigu manys reikalinga, galės pakartotinai savo argumentus dėl projekto pateikti Seimo komitetuose vykšančių klausymų metu.

Pasitarimo pirmininkas
Teisingumo viceministras

Raimondas Bakšys

Protokolą surašė
Teisingumo ministerijos
Teisinės veiklos koordinavimo skyriaus patarėjas

Artūras Remeikis

**MUITINĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS**

Teisingumo ministerijai
Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius

2017-11-13 Nr. (4.5)3B-10809
2017-11-03 Nr. (1.27)2T-9T3
I _____

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, susipažinęs su Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – įstatymo projektas), pastabų ir siūlymų neturi.

Informuojame, kad su įstatymo projektu pateiktoje medžiagoje nepakanka informacijos apie įstatymo projekto įgyvendinimo tvarką, todėl šiuo metu negalime numatyti lėšų poreikio su įstatymo projekto įgyvendinimu susijusios informacinės sistemos modernizavimui.

Generalinis direktorius

Arūnas Adomėnas

Aivaras Danusas, tel. (8 5) 2327494, el. p. aivaras.danasas@lrmuitine.lt

Originalas nebus siunčiamas

 Atkurtai
Lietuvai

**VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Budžetinė įstaiga, Konstitucijos pr. 12-101, LT-09308 Vilnius,
tel. (8 5) 272 4864, faks. (8 5) 272 3641, el. p. info@sodra.lt, informacija telefonu 1883.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191630223

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO
MINISTERIJAI
Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius

2017-11- Nr. (1.59E) I-
I 2017-11-03 Nr. (1.27) 2T-913

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

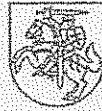
Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos susipažino su pateiktu derinimui Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu. Pastabų ir pasiūlymų neturime.

Valerijus Simionenka, tel. (8 5) 250 0870, el. p. Valerijus.Simionenka@sodra.lt

Atkurtai
Lietuvai

2017-R95-I-343073

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2017-11-16 Nr. (1.2.27-12) SD - 6349
2017-11-03 Nr. 17-12616

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) pagal kompetenciją išnagrinėjo Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas) ir teikia pastabas bei pasiūlymus.

1. Įstatymo projektu CPK 668 straipsnio „Turtas, iš kurio negali būti išieškoma“ pakeitime yra naikinamas draudimas išieškoti iš skolininko pinigų sumą, neviršijančią Vyriausybės nustatytos vienos minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA).

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte teigiama, jog šis draudimas naikinamas dėl to, jog skolininkas gali turėti kelias banko sąskaitas, o antstoliui nežinoma, kiek šiose sąskaitose yra lėšų, todėl neįmanoma užtikrinti, kad vykdant išieškojimą skolininko sąskaitose būtų paliekama suma lygi MMA. Praktikoje ši įstatyminė nuostata neveikia ir iš skolininko banko sąskaitos išieškoma bet kokia suma, reikalinga skolai ir vykdymo išlaidoms padengti, nepriklausomai nuo to, kiek sąskaitoje (sąskaitose) yra lėšų. Tačiau, jeigu iš skolininko banko sąskaitose nurašomos draudžiamos išieškoti lėšos, tokias lėšas grąžinti skolininkui įpareigojama per 5 darbo dienas. Taip pat, aiškinamajame rašte teigiama, jog šis teisinis reguliavimas sukelia papildomą našta bei nepatogumus skolininkui, nes reikia pateikti pareigūnui ar institucijai lėšų kilmę patvirtinančius dokumentus ir laukti, kol išieškotas lėšas grąžins. Atsižvelgiant į tai, įstatymo projektu numatyta, jog vykdant priverstinį išieškojimą iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik minimalių vartojimo poreikių dydį (toliau – MVPD) viršijančios lėšos, kurių apskaičiavimas numatytas Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka.

Norėtume atkreipti dėmesį į tai, jog Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo pakeitimo įstatymas dar nėra priimtas Lietuvos Respublikos Seimo. Minėto įstatymo pakeitimo projekte MVPD apskaičiuojamas vienam gyvenančiam asmeniui, todėl jo apskaičiuotas dydis nebūtų adekvatus pvz., skolininkui, turinčiam vaikų. MVPD apskaičiuotas 2017 metams sudaro 238 eurus. MMA šiuo metu atskaičius mokesčius atitinka 335 eurus. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog Įstatymo projektu draudžiamų išieškoti iš skolininko lėšų suma sumažinama apytikriai 97 euras. Manytume tai prieštarauja Septynioliktosios Vyriausybės programoje numatytam įsipareigojimui įgyvendinti aktyvias skurdo ir socialines atskirties mažinimo priemones, kurioms įgyvendinti, kaip teigiama Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, yra skirtas parengtas Įstatymo projektas. Be to, Įstatymo projektu nustatytas apribojimas išieškoti iš skolininko MVPD atitinkančią lėšų sumą vietoje draudimo išieškoti MMA dydį atitinkančias lėšas, savaime neišsprendžia aiškinamajame rašte išdėstytų praktinių įgyvendinimo problemų, kylančių dėl taikomo draudimo išieškoti iš skolininko MMA dydį atitinkančias lėšas.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, siūlytume Įstatymo projektu nenaikinti draudimo išieškoti iš skolininko MMA dydžio lėšų bei numatyti atitinkamus teisės aktų pakeitimus dėl minėto draudimo praktinio įgyvendinimo užtikrinimo.

2. Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Įstatymo projekte CPK 668 straipsnio pakeitimu panaikinus draudimą išieškoti iš skolininko MMA dydį atitinkančias lėšas, išliks teisė išieškoti visas skolininko lėšas, kurios nėra skolininko sąskaitose.

Atsižvelgiant į tai, siūlome Įstatymo projekte numatyti ne tik apribojimą išieškoti atitinkamo dydžio lėšas CPK 689 straipsnyje, bet ir nustatyti draudimą išieškoti tokio pačio dydžio lėšas CPK 668 straipsnyje. Pažymėtina tai, jog toks teisinis reguliavimas buvo numatytas Teisingumo ministerijos parengtose su skolininko interesų apsauga susijusių CPK nuostatų galimo tobulinimo kryptyse, t. y. numatyta skolininkui galimybė turėti MMA dydžio lėšų sumą tiek grynaisiais, tiek sąskaitoje (Teisingumo ministerijos 2017-06-20 d. rašto Nr. (1.16.)-7R-5131 2 punktas).

3. Įstatymo projektu CPK 689 straipsnio 6 dalis papildoma nuostata, kad Piniginių lėšų apribojimų informacinė sistema, vykdydama nurodymus priverstinai nurašyti pinigines lėšas, iš skolininko sąskaitos nurašys tik MVPD viršijančias lėšas. Kaip teigiama Įstatymo projekto aiškinamajame rašte, ši nuostata užtikrins, kad skolininko sąskaitoje kiekvieną mėnesį bus paliekama suma, būtina skolininko esminiems poreikiams patenkinti ir šiai nuostatai įgyvendinti bus modernizuojamos Piniginių lėšų apribojimų ir kitos susijusios informacinės sistemos.

Įvertinus pateiktą informaciją, nėra aišku, kodėl iki šiol nebuvo galima atitinkamai modernizuoti minimas informacines sistemas, kurios sudarytų analogiškas sąlygas praktiškai įgyvendinti draudimą išieškoti iš skolininko MMA dydį atitinkančias lėšas, t.y. nebuvo sudarytos sąlygos skolininko sąskaitoje kiekvieną mėnesį palikti MMA dydžio lėšų sumą, taip, kaip šiuo metu planuojama užtikrinti sąlygas palikti skolininko sąskaitoje MVPD neviršijančias lėšas.

Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, siūlome papildyti Įstatymo projekto aiškinamąjį raštą situaciją paaiškinančia informacija.

4. Atkreipiame dėmesį į tai, jog pasikeitus teisiniam reguliavimui dėl Įstatymo projektu siūlomų nuostatų, Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 150 straipsnyje nustatyti išskaitų dydžiai iš darbo užmokesčio ženkliai skirsis, todėl būtina kartu su Įstatymo projektu parengti ir DK 150 straipsnio atitinkamą pakeitimo projektą.

Viceministras

Eitvydas Bingelis

**NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA
PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2017-11-

Nr. BR6-

I 2017-11-03

Nr. (1.27)2T-913

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 631, 663, 668, 689,
736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Informuojame, kad Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) 2017 m. lapkričio 3 d. gavo Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas) ir teikia pastabas dėl Projekto.

1. Projekto 8 straipsnyje numatyta, kad „Jeigu reikalavimų teisės yra susijusios su pinigėmis išmokomis, antstolis prievolės skolininkui nurodo kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytą skolininko sąskaitą, į kurią turi būti pervestos išmokos, ir išieškojimas iš tokių išmokų vykdomas šio Kodekso 689 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu antstolio patvarkyme nurodytos kelios skolininko sąskaitos, taip pat jeigu patvarkymus prievolės skolininkui pateikė keli antstoliai ir šiuose patvarkymuose nurodytos skirtingos skolininko sąskaitos, į kurias turi būti pervestos išmokos, prievolės skolininkas išmokas perveda į bet kurią iš antstolių patvarkymuose nurodytą skolininko sąskaitą.“

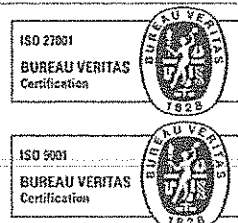
Pažymėtina, jog Projekte siūlomas variantas, kai antstoliai patvarkymus dėl turtinių teisių, susijusių su pinigėmis išmokomis, arešto teikia prievolės skolininkui (šiuo atveju NMA), kuris privalo išmokas pervesti į antstolio patvarkyme nurodytą skolininko sąskaitą, ir išieškojimas iš tokių lėšų vykdomas Civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 689 straipsnyje nustatyta tvarka, nepalengvina NMA esamos situacijos.

Pažymime, kad 2014 m. Agentūroje buvo gauti 902 antstolių patvarkymai, 2015 m. – 948 antstolių patvarkymai, 2016 m. – 1 088 antstolių patvarkymai, 2017 m. iki lapkričio 14 d. – 802 antstolių patvarkymai. Atkreipiamo Jūsų dėmesį į tai, kad, NMA apdorojant didžiulius informacijos kiekius, kasmet formuojama daugiau nei 900 tūkst. mokėjimo pavedimų. Nors NMA pagal Projektą išmokas turėtų pervesti ne į antstolio depozitinę sąskaitą, o į skolininko sąskaitą, nurodytą antstolio patvarkyme dėl turtinių teisių arešto, NMA vis tiek turėtų sekti antstolių patvarkymus, jų įvykdymą, todėl užtikrinti tinkamą antstolių patvarkymų vykdymą būtų sudėtinga.

Agentūra, vadovaudamasi Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 3D-403 „Dėl Lėšų Europos Sąjungos žemės ūkio fondų ir Europos Sąjungos žuvininkystės fondų priemonėms įgyvendinti išmokėjimo ir gavimo iš Europos Komisijos taisyklių patvirtinimo“, ir 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu Nr. 907/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1306/2013 nuostatos dėl mokėjimo agentūrų ir kitų įstaigų finansų valdymo, sąskaitų patvirtinimo, užstatų ir dėl euro naudojimo (OL 2014 L255, p.

Biudžetinė įstaiga
Blindžių g. 17, 08111 Vilnius
Tel. (8 5) 252 6999, 1841
Faks. (8 5) 252 6945
El. paštas info@nma.lt
<http://www.nma.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 288739270
A. s. LT357300010000189740
„Swedbank“, AB
Kodas 73000

Atkurtai
Lietuvai

18). lėšas paramos gavėjams perveda į sąskaitas, todėl centralizuotas skolos susigrąžinimas išieškotojams būtų pasiekiamas per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (toliau – PLAIS), t. y. antstoliams patvarkymus dėl turtinių teisių arešto pateikiant tiesiogiai per PLAIS.

Atkreiptinas dėmesys, jog NMA, skolininkams pateikus prašymus pakeisti sąskaitas, į kurias NMA turėtų pervedi NMA administruojamas išmokas, apie tai galėtų informuoti antstolius. Taip pat pažymėtina, jog galėtų būti svarstoma galimybė, kad kredito įstaigos turėtų užtikrinti, jog skolininkams, kuriems PLAIS yra taikomi areštai, nebūtų leidžiama atidaryti naujų sąskaitų kredito įstaigose. Taip būtų išvengiama situacijų, kai skolininkai, žinodami apie mokėtiną paramą, prieš pat jos mokėjimą pakeistų sąskaitą, į kurią turėtų būti pervedamos išmokos.

2. Nors išieškojimas iš NMA administruojamų išmokų yra išieškojimas iš turtinių teisių, t. y. išieškojimo nukreipimas į išmokas, kurias NMA turi / turėtų išmokėti skolininkui, kuris turi būti vykdomas CPK 749 straipsnio nustatyta tvarka, tačiau antstoliai vis dar NMA teikia patvarkymus ne tik dėl turtinių teisių arešto bei pervedimo į antstolio depozitinę sąskaitą, bet ir dėl lėšų arešto ir pervedimo į antstolio depozitinę sąskaitą, taip pat dėl lėšų arešto, nurodydami areštuotas lėšas saugoti iki atskiro antstolio nurodymo, taip pat dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, nurodydami areštuotas lėšas saugoti iki atskiro antstolio nurodymo, todėl NMA susiduria su problemomis dėl CPK normų vykdymo procese taikymo NMA atliekamiems veiksams, kai gaunami įvairūs antstolių patvarkymai, ir, NMA apdorojant didžiulius informacijos kiekius, užtikrinti tinkamą antstolių patvarkymų vykdymą yra sudėtinga.

CPK 688 straipsnio 1 dalyje („Išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis, taip pat į pinigų sumas ir kitokį turtą, priklausančius skolininkui iš kitų asmenų“) bei 2 dalyje („Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys antstolio reikalavimu privalo per jo nustatytą terminą pranešti, ar pas juos yra skolininko pinigų bei kitokio turto, <...>“) numatyta išieškojimo tvarka, kai skolininko lėšos yra pas kitus asmenis. Pažymėtina, jog NMA mokamos išmokos nėra skolininko pinigų sumos, esančios pas kitą asmenį, NMA neturi, nesaugo ir nepriima kitų asmenų piniginių sumų.

CPK 688 straipsnio 2 dalis („<...> taip pat ar jie privalo išmokėti skolininkui pinigų sumas <...>“) bei 3 dalis („Nustatęs, <...> kad kiti asmenys privalo išmokėti skolininkui priklausančias sumas <...>, antstolis jį aprašo ar surašo to turto arešto aktą. <...>“) kalba apie privalomas išmokėti skolininkui priklausančias sumas, t. y. apima ne tik skolininko pinigų sumas, esančias pas kitus asmenis, bet ir visas privalomas išmokėti išmokas (turtines teises).

Kai kiti asmenys privalo išmokėti skolininkui tam tikras sumas, tai yra skolininko reikalavimo teisė, susijusi su piniginėmis išmokomis, ir antstolis išieškojimą vykdo pagal CPK 749 straipsnį, kuris leidžia areštuoti ne tik esamas, bet ir būsimas išmokas. Pažymėtina, jog išieškojimą reglamentuojančiuose teisės aktuose turi būti atskiriamas skolininko pinigų laikymas pas kitus asmenis nuo skolininko reikalavimo teisių.

Atsižvelgiant į tai, siūlome keisti CPK 688 straipsnio 2 ir 3 dalis:

„2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys antstolio reikalavimu privalo per jo nustatytą terminą pranešti, ar pas juos yra skolininko pinigų bei kitokio turto, taip pat ar jie privalo išmokėti skolininkui pinigų sumas arba duoti kitokį turtą; jeigu privalo, tai kokiu pagrindu ir per kokį terminą.

3. Nustatęs, kad pas kitus asmenis yra skolininko turto **ar pinigų sumų** arba kad kiti asmenys privalo išmokėti skolininkui priklausančias sumas ar duoti kitą turtą, antstolis jį aprašo ar surašo to turto arešto aktą. Tuo atveju, kai yra areštuojamos kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose esančios lėšos ir leidžiama su jomis atlikti tam tikras operacijas, antstolis nurodo konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota operacijoms atlikti.“

Pagarbiai

Direktoriaus pavaduotojas, pavaduojantis direktorių

Linas Šadžius

Viltė Smalakytė, tel. (8 5) 250 0312

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

Nr. _____

I _____

Nr. _____

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Žemės ūkio ministerija, įvertinusi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, pažymi, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų projektui neturi.

Ministerijos kanclerė

Dalia Miniataitė

Virmantė Voinilko, tel. 239 1050, el. p. virmante.voinilko@zum.lt

Budžetinė įstaiga
Gedimino pr. 19
01105 Vilnius
Tel. (8 5) 239 1001
Faks. (8 5) 239 1212

El. paštas zum@zum.lt
<http://www.zum.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 188675190

Atsiskaitomoji sąskaita
LT674016042400070079
Luminor Bank AB

Atkurtai
Lietuvai

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai	2017-11-	Nr. (29.2-31-3E)-R-
	2017-11-03	Nr. (1.27)2T-913
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai	2017-11-10	Nr. (14.29-03)-6K-1706749

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO (TAPIS Nr. 17-12616)

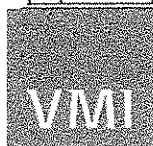
Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) pagal kompetenciją išnagrinėjo Jūsų pateiktą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau - projektas).

1. Projekto 9 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad šio įstatymo 3 ir 4 straipsniai įsigalioja nuo 2019 m. liepos 1 dienos. Pagal projekto 9 straipsnio 6 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė iki 2019 m. birželio 30 dienos turi priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus. Vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais investicinių projektų inicijavimą bei įgyvendinimą, vidutinė investicijų projekto įgyvendinimo trukmė nuo inicijavimo iki realizavimo yra apie dveji metai. Informacinių sistemų modifikavimo procedūros gali būti pradėtos tik priėmus projektą bei jį įgyvendinamuosius teisės aktus, t. y. tada, kai bus aiškos informacinių sistemų modifikavimo apimtys. Todėl siūlome projekte nustatyti, kad jo 3 ir 4 straipsniai įsigalioja 2021 m. liepos 1 dieną bei, kad jį įgyvendinamieji teisės aktai turi būti priimti iki 2018 m. liepos 1 dienos.

2. Projekto 4 straipsnyje numatyta vykdyti išieškojimą iš lėšų, viršijančių socialinės paramos išmokų dydį, t. y. numatyta taikyti minimalią neišieškomą lėšų sumą. Pagal projektą yra neaiškus išieškojimo apribojimo iš socialinės paramos išmokų dydžio neviršijančių lėšų bei CPK 739 straipsnyje numatytų sumų, iš kurių išieškojimas negalimas, santykis, t. y. ar apribojimas išieškoti iš skolininko gaunamų lėšų, iš kurių išieškojimas negalimas, taikomas savarankiškai, neatsižvelgiant į socialinės paramos išmokų dydį, ar - į šį dydį yra įskaičiuojamos, jeigu taip, tai visuomet ar tik tam tikrais atvejais (pvz., kai išmokos skirtos ne skolininko asmeniui (išmokos vaikams ir kt.).

3. Pažymėtina, kad VMI prie FM projekto įgyvendinimui bus pasirengusi ne anksčiau kaip 2021 m. liepos 1 dieną. Projekto nuostatų įgyvendinimui numatoma preliminarai lėšų suma - apie 60 tūkst. eurų, kuri gali kisti priklausomai nuo informacinių sistemų modifikavimo darbų sudėtingumo bei apimtys.

4. Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybinė mokesčių inspekcija (toliau - VMI) gauna daug antstolių patvarkymų dėl turtinių teisių arešto, areštuotų lėšų bei būsimų permokų pervedimo į antstolių depozitines sąskaitas. Pažymėtina, kad popierinių patvarkymų vykdymas reikalauja didelių darbo sąnaudų. Vykdamas antstolių patvarkymus dėl areštuotų lėšų pervedimo į antstolio depozitinę sąskaitą, per 2009 - 2016 metus gauta 21220 patvarkymų, iš jų iki 2017 m. lapkričio 14 dienos visiškai įvykdyta yra tik 2113 (11%), per 2017 metus jau yra gauti 8357 patvarkymai, iš jų 6759 dėl fizinių asmenų, visiškai įvykdyti per 2017 metus gauti patvarkymai 167 (2,0%), iš jų 109 dėl fizinių asmenų. VMI antstolių pateikti popieriniai patvarkymai registruojami, suvedami į informacines sistemas, inventorizuojami, antstolis informuojamas apie patvarkymų vykdymą. Nekeičiant antstolių patvarkymų pateikimų institucijoms tvarkos iš esmės (t. y. neatsisakant popierinių patvarkymų), praktikoje ir toliau pasitaikys atvejų, kai, pvz. patvarkymo vykdymo

VALSTYBINĖ
MOKESČIŲ
INSPEKCIJA

Biudžetinė įstaiga,
Vasario 16-osios g. 14,
LT-01514 Vilnius

Tel. (8 5) 2668 200,
Faks. (8 5) 212 56 04,
El. p. vmi@vmi.lt,
www.vmi.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre, Kodas
188659752

metu papildomai susisiekus su antstoliu paaiškėja, kad skolos jau išieškotos, tačiau antstoliai būna nepanaikinę (neatšaukę) VMI pateiktų patvarkymų, tokiu būdu atsiras klaidų tikimybė, kad mokesčių mokėtojai gali būti nepagrįstai nuskaitomos lėšos. Atkreiptinas dėmesys, kad fiziniams asmenims (jei jie nėra PVM mokėtojai) grąžintina permoka dažniausiai susidaro vieną kartą metuose, pateikus metinę pajamų deklaraciją. Jei mokesčių mokėtojas neteikia metinės pajamų deklaracijos ar neturi kitų įsipareigojimų VMI, praktiškai nėra tikimybės, kad toks mokėtojas kada nors turės permokų.

VMI prie FM nuomone, būtina optimizuoti ir supaprastinti antstolių patvarkymų vykdymo procesus, jeigu reikia - atitinkamai keisti ir teisės aktus, kad antstoliai patvarkymus dėl lėšų pervedimo į antstolių nurodytas mokesčių mokėtojų sąskaitas pateiktų elektroniniu būdu per Piniginių lėšų apribojimų informacinę sistemą (PLAIS) ir atsisakytų popierinių patvarkymų pateikimo. Taip pat VMI prie FM siūlo sukurti sąsają tarp VMI Mokesčių apskaitos informacinės sistemos (MAIS) bei Antstolių informacinės sistemos, tokiu būdu antstolis turėtų galimybę realiu laiku matyti skolininkų, iš kurių turto antstolis vykdo išieškojimą, mokesčių permokas, ir tik joms esant teikti patvarkymus į MAIS. VMI prie FM taip pat gali sudaryti galimybę antstoliams informaciją apie mokesčių mokėtojų turimas permokas matyti bei teikti patvarkymus per Mano VMI.

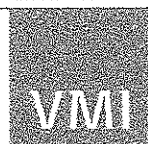
Viršininė

Edita Janušienė

Apibendrinio:

Lina Kurlenskaitė, tel.(8 5) 2191 776, el. p. lina.kurlenskaite@vmi.lt

VALSTYBINĖ
MOKESČIŲ
INSPEKCIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga,
Vasario 16-osios g. 14,
LT-01514 Vilnius

tel. (8 5) 268 78 00,
faks. (8 5) 212 56 04,
El. p. vmi@vmi.lt
<http://www.vmi.lt/>

Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre,
kodas 188659752

VALSTYBĖS ĮMONĖ REGISTRŲ CENTRAS

Vinco Kudirkos g. 18-3, 03105 Vilnius, tel. (8 5) 268 8202, faks. (8 5) 268 8311, el. p. info@registrucentras.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 124110246

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El.p: rastine@tm.lt

2017-11- Nr. (1.11.14.)s-

DĖL PROJEKTO NR. 17-12616 "LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS"

Registrų centras, išnagrinėjęs išvadoms pateikti gautą Civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, iš esmės jam pritaria, tačiau, atsižvelgdamas į tai, kad 689 straipsnis papildytas naujais duomenimis, susijusiais su Piniginių lėšų apribojimų informacine sistema (toliau - PLAIS) – minimalaus vartojimo poreikių dydžio (toliau – MPD) nustatymu, teikia paaiškinimus dėl šio pakeitimo.

Iš teisės akto projekto aiškinamojo rašto darytina išvada, kad MPD - piniginių lėšų suma, į kurią nebūtų nukreipiamas išieškojimas, būtina skolininko pagrindiniams poreikiams patenkinti ir jos apsaugai numatomas automatinis pritaikymas į PLAIS teikiamiems nurodymams nurašyti pinigines lėšas, taip pat nustatantis sąskaitos, kuriai turi būti taikoma MPD apsauga, pakeitimas skolininko pageidavimu. Pagal dabar galiojančią tvarką, laisvai disponuojamą sumą ir sąskaitą, kuriai taikoma apsauga (toliau – LDS), kuria skolininkas gali disponuoti, savo informacinėse sistemose nustato nurodymų teikėjai – antstoliai, VMI, Sodra, Muitinė, remdamiesi turimais duomenimis apie negalimas išieškoti iš skolininko sumas (pašalpos, išmokos vaikams ir kt.) ir nurodymus per PLAIS perduoda kredito įstaigoms, kurios administruoja LDS.

PLAIS – automatiškai veikianti sistema, vykdanči nurodymų teikėjų pateiktus nurodymus. Atsižvelgiant į tai, siūlome nekeisti šiuo metu esančios PLAIS skolininko piniginių lėšų nurašymo tvarkos ir paskirstymo principo, ir MPD nustatyti pagal dabar galiojančią LDS nustatymo tvarką neautomatizuotai, nes tai pareikalautų mažiausių informacinės sistemos programinės įrangos pakeitimo sąnaudų.

Norint objektyviai nustatyti, ar visi reikiami pakeitimai PLAIS dalyvių (Turto arešto aktu registras, nurodymų teikėjai, kredito įstaigos, PLAIS) informacinėse sistemose gali būti techniškai įmanomi, bei siekiant nustatyti preliminarį reikalingų lėšų sumą, būtina užsakyti teisės aktu pakeitimų įgyvendinimo galimybių studiją.

L. e. direktoriaus pavaduotojo
Juridinių asmenų registrui ir rinkodarai pareigas,
atliekanti direktoriaus funkcijas

Ieva Tarailienė

Originalas nebus siunčiamas

J. Orlovskaja-Punia, tel. (8 5) 236 4539, el. p. Janina.Orlovskaja-Punia@registrucentras.lt
G. Tamulionienė, tel. (8 5) 268 8382, el. p. Grazina.Tamulioniene@registrucentras.lt

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p.: rastine@tm.lt
Originalas nebus siunčiamas

2017 11 17 Nr. S-20865-27709
I 2017 11 03 Nr. (1.16)2T-913

DĖL PASTABŲ TEISĖS AKTO PROJEKTUI

Susipažinome su pateiktu derinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas). Aiškinamajame rašte deklaruojamas siekis sistemiskai įvertinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) nuostatas, reguliuojančias išieškojimą iš skolininko būsto ir kitų pajamų bei įgyvendinanti Vyriausybės programoje numatytą įsipareigojimą įgyvendinti aktyvias skurdo ir socialinės atskirties mažinimo priemones bei didinti su skolininko turinių interesų apsaugą. Manome, kad Projektas tikslintinas, nes siūlomos priemonės susijusios su skolininko turinių interesų apsauga, yra fragmentiškos ir trumpalaikės, todėl neduos laukiamo rezultato.

Pastebėjimai dėl teikiamo įstatymo Projekto:

- 1) Papildomų „lengvatų“ skolininkams suteikimas nėra ta priemonė, kuri padėtų išspręsti skurdo ir socialinės atskirties mažinimo problemą. Turėtų būti taikomos kompleksinės priemonės ir naikinamos skurdo atsiradimo priežastys, o ne šalinamos skurdo pasekmės sąžiningų kreditorių (išieškotojų) sąskaita.
- 2) Neįvertintos galimos neigiamos numatomo teisinio reguliavimo pasekmės bei kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps ekonomikai: kokių neigiamų pasekmių grąžinamų skolų apimtį sumažėjimas turės įtakos įmonių ekonominiams rodikliams, beviltiškų skolų portfelio didėjimui. Būtina parengti Projekto ekonominio pagrindimo ir poveikio vertinimo verslo aplinkai analizę. Rengėjai nepateikia duomenų, jog būtų apklaustas nors vienas kreditorius, kurio veiklą tiesiogiai reguliuoja Projektas. Siūlomais pakeitimais būtų bloginama investicinė aplinka, nes galimybės išieškoti skolas taps minimalios.
- 3) Neanalizuota, kokių neigiamų pasekmių pakeitimai sukels išieškotojams – fiziniams asmenims, siekiantiems prisiteisti sumas socialiai jautriais atvejais: išlaikymą vaikams, žalos atlyginimą ar neišmokėtą darbo užmokestį. Išieškojimas ir šiais atvejais užsitęs nepagrįstai ilgai.
- 4) Nėra įvykusių kardinalių socialinės – ekonominės padėties pasikeitimų. Šiuo metu visuomeninės socialinė – ekonominė padėtis yra netgi geresnė nei dabar galiojančių CPK nuostatų (susijusių su išskaitymu iš darbo užmokesčio dydžiais) kūrimo (priėmimo) metu. Naujausiais Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016 m. bendras skurdo rizikos lygis sumažėjo 0,3 procento, lyginant su 2015 m. Skurdo rizikos lygis mieste, palyginti su 2015 m., sumažėjo 2,5 procentinio punkto (penkiuose didžiuosiuose miestuose sumažėjo 2,1 procento, kituose miestuose – 3,3 procento punkto). Tai patvirtina, jog skurdo lygis iš esmės nepriklauso nuo išieškojimo proceso.
- 5) Bandoma išplėsti skolininko teises išieškotojų teisių sąskaita, sukuriama išieškotojų ir skolininkų teisių disbalansas, pažeidžiamas sąžiningų kreditorių teisėtų lūkesčių principas. Siūlomi pakeitimai pailgins išieškojimo procesą daugiau nei du kartus: išieškotojai (tiek privatūs subjektai, tiek valstybė) ilgiau neatgaus skolų.
- 6) Ilgiau vykstantis skolos išieškojimas nebus naudingas skolininkui: didės vykdymo proceso administravimo išlaidos ir laikotarpis, už kurį skaičiuojamos palūkanos. Jei nebus galimybės nukreipti išieškojimą į gaunamas pajamas, padidės rizika, jog skolos išieškojimą bus būtina vykdyti iš turto.

Taip pat teikiame pastabas dėl konkrečių siūlomų CPK straipsnių pakeitimų.

1. IŠIEŠKOJIMAS IŠ BŪSTO, KURIAME SKOLININKAS GYVENA (CPK 663 STR.).

1.1. Dėl CPK 663 str. 1 d. Nepritariame CPK 663 str. 1 d. siūlymui nustatyti 24 mėnesių terminui, per kurį skolininkui atsiskaičius, išieškojimas nebūtų nukreipiamas į skolininko būstą dėl šių motyvų:

- Siūlomas net 4 kartus ilgesnis skolos išmokėjimo terminas yra neproporcingai ilgas, dėl ko išieškojimas būtų nepagrįstai ištęstas, o tai pažeistų teisėtus išieškotojo lūkesčius ir interesus, neskatinantį skolininko vykdyti savo prievolių.
- Ilgas terminas įtakotų būsto būklę – skolininkas gali pabloginti, nedarydamas kapitalinio ar einamojo remonto ar pan.
- Nėra jokios garantijos, kad per visą nepagrįstai ilgą laikotarpį (24 mėnesius) skolininkas turės pastovias pajamas, iš kurių skola bus padengta. Praktika rodo, jog skolininkų turtinė padėtis dažnai kinta, jie priimami ir atleidžiami iš darbo ir kt., todėl abejotina, ar skolininkai per visą terminą užtikrins mokumą.
- Jeigu skolininkas nevykdė finansinių įsipareigojimų iki priverstinio vykdymo proceso ir jo metu, yra rizika, jog ir per ilgesnį laikotarpį skolų gražinti nesugebės, o priešingai ilgesnis vykdymo procesas sąlygos procesinių palūkanų skaičiavimą, kurias turės atlyginti pats skolininkas.

PASIŪLYMAS. Diferencijuoti terminą pagal išieškotiną sumą ir vykdymo išlaidas: jeigu išieškotina suma ir vykdymo išlaidos sudaro iki 10 000 Eur siūlome nustatyti 9 mėnesių terminą, jeigu viršija 10 000 Eur ribą – 12 mėnesių. Manome, kad siūlomi terminai būtų protingi ir nepažeis nei skolininkų, nei išieškotojų interesus.

1.2. Dėl CPK 663 str. 3 d. Projektu siūloma CPK 663 str. 3 d. numatytą 2030 Eur išieškomą sumą pakeisti į 4000 Eur išieškotiną sumą su vykdymo išlaidomis. Nepritariame, nes:

- Aiškinamajame rašte šios nuostatos pakeitimas siejamas su būsto vertės pabrangimu, t. y. 11-38 proc. (naujo ar seno būsto) kainos padidėjimu. Būsto kainos regionuose ženkliai skiriasi nuo didžiųjų miestų. 4000 Eur ribos nustatymas turėtų ypač neigiamų pasekmių mažesniuose Lietuvos regionuose, kur turto kaina rinkos sąlygomis, yra akivaizdžiai mažesnė. Pateikiame pavyzdį iš antstolių praktikos: Šakių raj. Gelgaudiškio miestelyje butas kainuoja apie 3000 Eur, įprastai pirkėjai laukia antrųjų varžytynių. Tokiu atveju, jeigu skolos dydis yra buto vertės, išieškotojas jau neatgautų prisiteistos skolos. Manome, kad iš paskutinio skolininko būsto išieškojimas turėtų būti leidžiamas nelaukiant, kol skola pasieks būsto vertę, nes tai reiškia, kad išieškotojo nuostoliai nebus visiškai padengti, kadangi dar skaičiuojamos palūkanos, todėl siūlytina 4000 Eur riba turėtų būti mažesnė.
- Siūlomas reglamentavimas nepadėtų skolingiems asmenims spręsti finansinius sunkumus, mažinti įsiskolinimą, bet sudarytų „palankias“ sąlygas didinti skolos likutį ir neabejotinai ateityje prarasti nekilnojamąjį turtą. Uždelstas skolos gražinimo procesas būtų betarpiškai susijęs ir palūkanomis, kurias privalu skaičiuoti iki visiško sprendimo įvykdymo (skolos gražinimo).
- Praktikoje antstolių pastebima ryški tendencija, jog vykdant skolos išieškojimą (kai skolininkas negauna darbo užmokesčio, pensijos ir pan.) skolininko informavimas apie jam priklausančio turto būsimą priverstinį pardavimą, yra itin veiksmingas būdas paskatinti skolininką gražinti skolą iki turto pardavimo. Tokiu atveju skolininkas deda visas pastangas, kad sumokėtų lėšas, o varžytynės nebūna paskelbiamos. Pagal galiojantį reglamentavimą realizavus turtą, kai skola siekia kelis tūkstančius eurų, asmeniui yra sudaryta galimybė dalį gautų lėšų nukreipti susidariusios skolos dengimui, o už likusias lėšas įsigyti mažesnę gyvenamąją plotą ar butą užmiestyje.

PASIŪLYMAS. Išieškoti iš skolininkui priklausančio būsto, kuriame jis gyvena, tuo atveju, jeigu išieškoma suma viršija 3000 Eur.

2. IŠIEŠKOJIMAS IŠ PINIGINIŲ LĖŠŲ, ESANČIŲ BANKO SĄSKAITOSE (CPK 689 STR.)

Projekte numatoma papildyti CPK 689 str. 5 d., kad vykdant išieškojimą iš skolininko sąskaitos bus nurašomos tik LR socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta apskaičiuotą minimalių vartojimo poreikių dydį (toliau – MVP dydis) viršijančios lėšos. Nesutinkame su siūlomu pakeitimu:

- Nuostata perteklinė, kadangi laisvės atėmimo įstaigų vietose esančių asmenų lėšoms nustatoma apsauga Projekto CPK 739 str. 9 p., o ieškojimo apribojimai, taikyti skolininko gaunamoms pajamoms ir išmokoms jau yra aiškiai nustatyti CPK 737-739 straipsniuose.
- Pakeitimas nepanaikins skolininko pareigos rinkti ir teikti duomenis apie išmokas, nes asmenys gauna įvairaus dydžio pinigų sumas, iš kurių išieškoti negalima, ir kurių dydis (pavyzdžiui, laidojimo pašalpa, išmokos vaikams, išeitinės išmokos ir pan.) gali viršyti siūlomą nustatyti MVP dydį. Taip pat vykdymo procese skatintinas vykdymo proceso šalių bendradarbiavimas ir skolininko domėjimasis procesu, todėl rūpinimasis gaunamomis pajamomis, komunikavimas su antstoliu skatina asmenį gražinti skolą.
- *Paliekant skolininkui sąskaitoje MVP¹ dydį, bus bloginama skolininko padėtis ir auginama skola. Dėl siūlomo reglamentavimo po 3-5-erių metų skola kaupsis, palūkanos pasieks 4000 Eur ir antstolis bus priverstas nukreipti išieškojimą į skolininko būstą ir jį realizuoti iš varžytynių. Skolininkui „krepšelis“ (MVP dydis) bus išsaugotas, tačiau skolininkas neteks gyvenamojo būsto. Pavyzdžiui, šiuo metu dengiant po 50 eurų skolą, per du metus išieškoma 1200 eurų, o siūlomu variantu skola nebus dengiama ir po 5-erių metų bus vykdomas skolos išieškojimo nukreipimas į būstą.*
- Dažnu atveju skolininko sąskaitoje (-ose) esančių MMA ar senatvės pensijos dalies pakanka bent daliai skolos padengti. Dalį skolų vykdymo procese sudaro skolos iki 100 eurų. Įsigaliojus naujausiems Sprendimų vykdymo instrukcijos pakeitimams buvo suteikta galimybė skolininkams palankiomis sąlygos, be atlygio antstoliui, apmokėti įsiskolinimus.
- Minimi pakeitimai pareikalaus pakankamai žymių lėšų Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos ir Antstolių informacinės sistemos pakeitimams. Taip pat siūlyme nėra detalizuojama, kaip turėtų veikti šis mechanizmas, kai skolininkas turi keliose sąskaitose skirtingas sumas. Projektas tobulintinas ir tuo aspektu, ar MVP dydžio sumą galės nusiimti kartą per mėnesį ar kelis mėnesius.

PASIŪLYMAS. Palikti galiojančią CPK 689 str. redakciją arba koreguoti Projekto siūlymą individualiai įvertinus skolininko finansines galimybes, šeimyninę padėtį.

Dėl CPK 668 str. ir 739 straipsnio 9 punkto. Dabartinis CPK 668 straipsnio reguliavimas sukelia neigiamų pasekmių ir teismų praktika šiuo klausimu yra skirtinga. Įkalinimo įstaigoje esančiam asmeniui, paliekant tam tikrą neliečiamą pinigų sumą, jis tampa privileijuotas kitų laisvėje dirbančių asmenų atžvilgiu. Kadangi iš dirbančių asmenų darbo užmokesčio išskaitoma nepaliekant jokios papildomos neliečiamos sumos. Siūlome tikslinti Projekto nuostatas ir aiškiai nustatyti, jog išieškojimui iš laisvės atėmimo vietos įstaigose esančių asmenų darbinį pajamų taikomos bendrosios CPK nustatytos išieškojimo iš darbo užmokesčio taisyklės. Manome, kad įstatymo projektas turėtų būti tikslinamas nustatant išimtį, kad CPK 739 str. 9 p. nuostata netaikoma, kai vykdomas išieškojimas iš laisvės atėmimo vietos įstaigose dirbančių asmenų.

3. IŠIEŠKOJIMAS IŠ DARBO UŽMOKESČIO IR KITŲ JAM PRILYGINAMŲ PAJAMŲ (CPK 736 STR.)

Projektu siūloma mažinti CPK 736 straipsnyje nustatytus išskaitų dydžius iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų. **Nepritariame šiems siūlymams, nes ženkliai pailgės ir pabrangs išieškojimo procesas:**

- a) **CPK 736 str. 1 d. 1 p.** Siūloma nustatyti 2,5 karto mažesnę išskaitų dydį (20 proc. vietoje 50 proc.), kas atitinkamai **2,5 karto pailgintų vykdymo procesą**. Šis punktas nustato išskaitų dydį, kai išieškoma kreditoriams socialiai „jautrioje“ srityse (vaikų išlaikymas, žalos atlyginimas dėl nusikalstamos veikos). Visiškai neįvertinama išieškotojo padėtis, kuri gali būti sudėtingesnė nei skolininko, pavyzdžiui išieškotojui netekus maitintojo šeimos ir pan. Vaikų išlaikymas buvo ir yra prioritetinga sritis, už vengimą išlaikyti vaikus yra nustatyta baudžiamoji atsakomybė, todėl nesuprantamas Projekto rengėjų siūlymas ženkliai mažinti išskaitų dydį netiriant individualius skolininko finansinės situacijos ir poreikių.
- b) **CPK 736 str. 1 d. 2 p.** Išskaitų iš darbo užmokesčio, viršijančio MMA, dydžio sumažinimas nuo 70 proc. iki 50 proc. (apie 1,5 karto) neužtikrintų efektyvaus vykdymo proceso, kai skolininkai piktnaudžiauja ir teismo sprendimo nevykdo gera valia, nors tam turi visas

¹ Tikėtina apie 270 Eur.

galimybes. Įprastai asmenys, gaunantys didesnes už minimalias pajamas, dirba kvalifikuota darbu, turi išsilavinimą ir jiems yra žinomos bei suprantamos prievolių nevykdymo teisinės pasekmės. Praktikoje didžioji dalis šios kategorijos skolininkų su kreditoriais gali atsiskaityti, tačiau sąmoningai nedalyvauja vykdymo procese, piktybiškai vengia vykdyti prievolinius įsipareigojimus, didina skolą ir vilkina atsiskaitymą.

- c) **CPK 736 str. 1 d. 3 p.** Visų kitų rūšių išieškoms nustatoma 10 procentų vietoje buvusių 20 procentų. Išieškojimo procesas pailgės dvigubai, tai patvirtina konkretūs pavyzdžiai: 1000 Eur suma dabar išieškoma per 13 mėnesių: 13 x daromi pavedimai (tai apie 13 eurų)), susidaro apie 30 Eur palūkanų, 13 patvarkymų (26 Eur), iš viso sumokama 1069 Eur. Po pakeitimų: 27 x pavedimai (27 Eur), apie 60 Eur palūkanų, 27 patvarkymai (54 Eur), iš viso 1141 Eur, t. y. 72 Eur skirtumas. Išieškotojas dvigubai ilgiau turės laukti skolos išieškojimo. Kitas pavyzdys: skola yra 2000 Eur, vykdomajame įraše nustatytos 6 proc. palūkanos, skolininkas gauna MMA. Pagal esamą tvarką skolą būtų galima išieškoti per 30 mėn., darant išskaitas po 67,06 Eur. Pagal siūlomą reglamentavimą skolą būtų galima išieškoti per 60 mėn. atskaitant po 33,53 Eur. Papildomai skolininkas dar 30 mėnesių mokėtų palūkanos, kurių apytiksliai susidarytų apie 591,78 Eur, taip pat ilgiau būtų skaičiuojamos vykdymo išlaidos (paskirstymai, pašto išlaidos ir pan.). Taigi, išieškotojui skolos susigrąžinimo laikotarpis pailgėja, o skolininkui pabrangtų.
- d) **CPK 736 str. 1 d. ir 4 p.** Pagal kelis vykdomuosius siūloma nustatyti 20 procentų vietoje 50 procentų. Net 181 559 asmenų atžvilgiu buvo vykdoma daugiau nei viena vykdomoji byla, todėl šie pakeitimai įtakotų didžiąją dalį vykdomų išieškojimų, t. y. ženkliai mažėtų išieškomos sumos kreditoriams (30 procentų). Paliekamas labai nežymus skirtumas (10 proc.) tarp asmenų, kurie turi vieną vykdomąją bylą (iš jo galima atskačiuoti 10 proc.) ir tarp asmenų, kurie turi kelias ar kelias dešimtis vykdomųjų bylų (iš jo galima atskačiuoti 20 proc.). Toks reguliavimo įvedimas skatins nemokėti skolų.

Projekte numatomas pailgėjęs išieškojimo procesas sukels neigiamas pasekmes:

- Daugelis kreditorių (komunalinių paslaugų įmonės, daugiabučių namų administravimo įmonės ir kt.) vykdo skolų prevenciją, t. y. iki kreipimosi į antstolius perduoda skolas ikiteisminiam skolų išieškojimui skolų išieškojimo bendrovėms. Kreditorių pateiktais duomenimis geranoriškas skolų atgavimo procesas įprastai trunka apie 2-6 mėnesius. Taigi, tik po šio laikotarpio įsijungia antstolis ir pradeda išieškojimą, kuris taip pat bus ribojamas maksimaliai ilgais terminais.
- Nebus palankus ir skolininko padėčiai – didėtų skolos likutis, nes skolininkui už ilgesnį laikotarpį būtų skaičiuojamos procesinės palūkanos. Reikia įvertinti tai, kad MMA įprastai mokama nekvalifikuotą darbą dirbantiems asmenims, taip pat asmenims iš mažesnių miestų ar kaimų, kur darbo rinka ir galimybės įsidarbinti yra ribotos. Todėl kyla rizika, kad per žymiai ilgesnį išieškojimo procesą, įsipareigojimų apimčiai tik didėjant, skolininkas gali netekti darbo ir visai nebeturėti galimybių padengti įsiskolinimą.
- Padidės nelegaliai mokamo darbo užmokesčio apimtys, kadangi skolininkai gali piktnaudžiauti itin palankiu reguliavimu ir fiktyviai mažinti gaunamą darbo užmokesį iki MMA, likusią darbo užmokesčio dalį gaudami neoficialiai.
- Išieškotojai (komunalines paslaugas teikiančios įmonės) nurodo, jog nustatant tiek elektros, tiek dujų tarifus gyventojams, įtakos turi ir nurašomų beviltiškų skolų portfelio dydis. Esant ilgam, neefektyviam išieškojimui, didės nurašomų beviltiškų skolų sumos, o tai gali turėti įtakos elektros ir dujų tarifų dydžiams (neigiamai paveiks gyventojus).
- Išieškotojai (daugiabučių gyvenamųjų namų administratoriai) nurodo, jog dėl numatomų pakeitimų taip pat susidurs su skolų „senėjimu“, administratoriai, kaip savivaldybių paskirtos įmonės administruoti daugiabučius gyvenamuosius namus, patirs dar didesnę nuostolį dėl neatgautų skolų bei mažesnių administratorių piniginių lėšos, kurias jie gali skirti administratoriaus veiklai vykdyti bei numatytų teisės aktais priskirtų funkcijų įgyvendinimui.
- Skolininkas pagal galiojantį reglamentavimą turi teisę kreiptis į teismą dėl skolos išdėstymo, tačiau pagal antstolių pateikiamus duomenis praktikoje tai yra labai reti atvejai. *Pvz., pagal antstolių statistiką per 2 metus iš 3000 skolininkų kreipėsi tik vienas.*

PASIŪLYMAS. Vykdomo procese antstoliui suteikti teisę vertinti kiekvienas individualus skolininko finansinę situaciją, taip pat spręsti dėl skolos išdėstymo, atidėjimo, dėl išskaitų iš darbo užmokesčio ar kitų jo pajamų sumažinimo (įstatyme įtvirtinant terminus ir minimalią ribą, iki kurios galima sumažinti dydį). Poįstatyminiuose aktuose nustatyti kriterijus sprendžiant dėl išskaitų dydžio mažinimo. Skolininkas galėtų būti įpareigotas pateikti savo (ir šeimos) poreikių detalizavimą, duomenis apie turimus kitus finansinius įsipareigojimus. Antstolis įvertintų ir išieškotojo (fizinio ar juridinio asmens) turtinę padėtį, būtinumą kuo skubiau atgauti skolą (pavyzdžiui, žalos atlyginimą sveikatos sužalojimo atveju).

Antstoliams suteikta teisė teikti mediatoriaus paslaugas, kai sprendžiami ginčai. Skolos išdėstymas, atidėjimas yra mediacijos priemonė, leidžianti kontroliuoti vykdomo proceso eigą ir reguliuoti išieškotojo ir skolininko interesų pusiausvyrą. Baudų sumokėjimo išdėstymo, atidėjimo institutas yra sėkmingai taikomas Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos administruojant baudas už administracinius nusižengimus.

Realizuoti asmenims pigesnę ir prieinamesnę priverstinio išieškojimo procesą, t. y., svarstyti neginčytinas skolas iki 5 000 Eur pavesti antstoliams išieškoti be papildomo teismo proceso, jei skolininkas jų išieškojimui nepareiškia rašytinio prieštaravimo. Pakeitimai užtikrintų nuosekliai vykdomą teismų funkcijų mažinimo vykdomo procese strategiją, leistų atpiginti ir sutrumpinti šalims teisminį procesą. Vidutiniškai skolos priteisimas ieškinio teise iki 5000 eurų apylinkės teisme užtrunka nuo 6 iki 8 mėnesių, per bylinėjimosi laikotarpį auga skolos palūkanos, o antstoliui skola dažnu atveju perduodama dar tik po gero pusmečio. Skolos "sendinimas" sukelia neadekvačias neigiamas pasekmes ir neskatina asmens rūpintis įsipareigojimais savalaikiai.

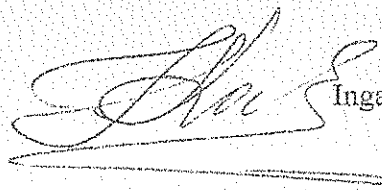
4. DĖL IŠIEŠKOJIMO IŠ SKOLININKO TURTINIŲ TEISIŲ (CPK 749 STR.)

Projekto rengėjai siūlo papildyti CPK 749 straipsnį nustatant, jog antstolis prievolės skolininkui nurodo skolininko sąskaitą, į kurią pervesti išmokas ir išieškojimas iš tokių išmokų vykdomas CPK 689 straipsnyje nustatyta tvarka. Nesutinkame su tokiu siūlymu, nes jis sukels neaiškumų skolų išieškojimo procese:

- Kai iš PLAIS piniginės lėšos pateks į antstolio depozitinę sąskaitą, antstolis negalės identifikuoti, kieno tai yra piniginės lėšos ir turės aiškintis su trečiaisiais asmenimis (ar šios lėšos pateko iš jų, ar iš skolininko sąskaitos tiesiogiai).
- pinigines lėšas pervedus į skolininko sąskaitą, jos bus paskirstomos PLAIS proporcingai visiems išieškotojams (VMI, VSDFV, antstoliams). Nors VMI, VSDFV nepriima jokių sprendimų dėl lėšų išieškojimo iš trečiųjų asmenų, visą darbą atlieka antstolis, kuris visomis priemonėmis ieško skolininko lėšų, esančių pas trečiuosius asmenis ir dėl jų teikia patvarkymą. VMI, VSDFV taip pat turi galimybę prisijungti prie skirstomų lėšų ir pateikti sprendimus vykdyti antstoliams.

Siūlytume Vyriausybės programinio tikslo *mažinti skurdą ir socialinę atskirtį* siekti ilgalaikio poveikio priemonėmis, išlaikant išieškotojų ir skolininkų interesų pusiausvyrą vykdomo procese. Esame atviri praktinėms diskusijoms ir pasiūlymams aptarti.

Prezidiumo pirmininkė

Inga Karalienė

I. Matusolytė, el. paštas: indre@antstoliurumai.lt
D. Sotkauskienė, el. paštas: dovile@antstoliurumai.lt

A S O U S T A C I J A

L I E T U V O S A N T S T O L I U R O M A I

Konstitucijos pr. 15/5, LT-09319 Vilnius Tel. 2750067, faks. 2750068

1/5 126198978

LIETUVOS BANKŲ
ASOCIACIJA

Konstitucijos pr. 7, LT-09308 Vilnius, tel. (8 5) 249 6669, faks. (8 5) 249 6139, el. paštas info@lba.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 121900744

2017-11-17 Nr. 08/10
I 2017-11-03 Nr. (1.27)-2T-913

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 631, 663, 668, 689,
736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. 17-12616**

Lietuvos bankų asociacijos nariai dėkoja už galimybę susipažinti su Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. 17-12616.

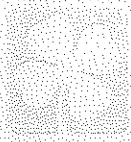
Iš esmės neprieštaraujame dėl pateikto siūlymo pakeisti galiojančią lėšų paskirstymo tvarką, tačiau tokie lėšų paskirstymo tvarkos pakeitimai turi būti atliekami tik prieš tai sistemingai įvertinus visus tiek Piniginių lėšų apribojimo informacinės sistemos (toliau – PLAIS) bei nurodymų teikėjų informacinių sistemų, tiek ir kredito įstaigų informacinių sistemų pokyčius. Šiuo atveju, įstatymo pakeitimu projekte pateiktas siūlymas, dėl priklausomai pasirinktų įgyvendinimo priemonių, gali iš esmės pakeisti PLAIS funkcionalumą dėl ko bankai patirtų didelių papildomų išlaidų savo informacinių sistemų pritaikymui. Nei įstatymo projekte, nei kituose susijusiuose dokumentuose nėra numatyta konkrečiai pateikto pakeitimo įgyvendinimo tvarka, kas iš esmės neleidžia bankams tinkamai įvertinti pakeitimo pokyčių bankų informacinių sistemų veikimui.

Kadangi siūlomas pakeitimas yra neatsiejamai susijęs su PLAIS modernizavimu, siūlytina, jog kartu su įstatymo pakeitimo projektu būtų pateikiami konkretūs pasiūlymai dėl PLAIS modernizavimo, priešingu atveju kyla rizika, jog patvirtintas teisinis reguliavimas nepasieks įstatymo leidėjo turėtų tikslų, arba tokio reguliavimo įgyvendinimo kaštai bus neproporcingai dideli.

Pagarbiai

Prezidentas

Mantas Zalatorius

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas

Lietuvos Respublikos Teisingumo Ministerijai

2017 m. lapkričio 28 d.
Nr. NSMOT 17/11/28
[2017 11 03 nr. (1.27) 2T-913

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

Nacionalinis skurdo mažinimo organizacijų tinklas (toliau – Tinklas), gavęs derinimui Lietuvos Respublikos CPK 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, kartu su partneriu – Koalicija „Galiu gyventi“ (toliau – Koalicija) – teikia savo pastabas derinamam projektui. Tinklas ir Koalicija iš esmės pritaria Teisingumo ministerijos teikiamiems siūlymams, tuo pačiu atkreipia dėmesį į kitus CPK straipsnius, kuriuos nevyriausybinių organizacijų nuomone būtina keisti, siekiant užtikrinti pažeidžiamiausių visuomenės sluoksnių interesus:

1. Minimalių vartojimo poreikių dydžio (toliau – MVPD, pagal SADM ministro 2017 gegužės 10 d. įsakymą nr. AI-236) taikymas.

LR CPK 739 straipsnis nurodo, iš kokių skolininko pajamų negalima daryti išskaitų. Manome, jog tai ar išskaitos atliekamos ar ne, turi priklausyti ne nuo to, iš kur pajamos gaunamos, o nuo jų sumos, todėl siūlome CPK 739 straipsnį papildyti, įtraukiant MVPD:

Iš leistinų išieškoti pajamų galima išieškoti tik iš tos sumos, kuri viršija MVPD.

Šis dydis šiuo metu sudaro 238 €. Remiantis Statistikos departamento vykdomo namų ūkio biudžetų tyrimo duomenimis, 15 proc. Lietuvos gyventojų pajamos sudaro mažiau nei 238 € vienam asmeniui. MVPD apskaičiavimo metodika yra įtvirtinta SADM ministro įsakymu, kuris aiškiai apibrėžia būtiniausių asmens poreikių krepšelį ir tam reikalingas lėšas bei numato pinigų sumą, reikalingą asmens minimaliems poreikiams patenkinti. Siekiant sumažinti skurdo lygį bei gyį, užtikrinti adekvačias pajamas ir orų pragyvenimo lygį visiems gyventojams, siūloma iš leistinų išieškoti pajamų leisti išieškoti tik iš tos sumos, kuri viršija MVPD. Toks ribojimas daugiausia paliestų pensijas gaunančius žmones, kurie yra viena iš pažeidžiamiausių visuomenės grupių Lietuvoje.

2. Išieškojimas iš reabilitacijoje esančių asmenų

LR CPK 627 str. reglamentuota, kad: „Antstolis gali visiškai ar iš dalies sustabdyti vykdomąją bylą arba atidėti vykdymo veiksmus šiais atvejais: <...> 2) skolininkui sunkiai susirgus, jeigu liga nėra chroniška, – gavęs dokumentą iš gydymo įstaigos;“. Kaip žinia, priklausomybės ligos – tai chroniškos (lėtinės) ligos. Dažniais atvejais, priklausomybės ligomis sergantiems asmenims yra būtinas reabilitacinis gydymas, kuris yra ilgalaikis ir stacionarus. Todėl gydymo laikotarpiu asmuo negali dirbti ir tuo laikotarpiu praranda galimybę tęsti skolų grąžinimą antstoliams. Esant minėtai teisės normai, priklausomų asmenų teisė į vykdomosios bylos sustabdymą ar vykdymo veiksmų atidėjimą yra pažeista, asmenys dėl savo ligos pobūdžio yra diskriminuojami. Todėl siūlome:

- Pakeisti LR CPK 627 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) skolininkui sunkiai susirgus ar gydantis nuo priklausomybės ligų, – gavęs dokumentą iš asmens sveikatos priežiūros įstaigos ar reabilitacijos įstaigos;“

- Pakeisti LR CPK 627 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) kai yra išskeldinimo byla, jei skolininkas ar jo šeimos narys suserga ar gydomi nuo priklausomybės ligų, – gavęs dokumentą iš asmens sveikatos priežiūros įstaigos ar reabilitacijos įstaigos;“

3. Administracinės naštos mažinimas

Ilgametė NVO patirtis su skurdą patiriančiais asmenimis rodo, kad skolų grąžinimą labai apsunkina tai, kad vieno skolininko skolas apskaito net keletas antstolių. Tarp NVO klientų yra žmonių, kurių skolų išieškojimu rūpinasi 20 antstolių. Pagal dabar galiojančią tvarką išskaitas antstoliui turi pervesti darbdavys, o jiems tai ženklus papildomas krūvis. Tinkdo atlikto tyrimo* metu viena socialinė darbuotoja taip apibūdino situaciją: „(...) darbdaviai sužinoję, kad žmogus turi tikrai daug antstolių, patys atsisako [įdarbinti - aut. pastaba]. Ypač mažos įmonės, kurios turi tik vieną buhalterį, o žmogus turi pavyzdžiui dvidešimt antstolių, o dvidešimt antstolių tai reiškia kokį keturiasdešimt ir daugiau bylų ir ta viena vargšė buhalterė na ir turi visus atskaitymus daryti“.

Todėl siūlome papildyti CPK 590 1str.: *Jeigu skolininkas yra fizinis asmuo, vykdomąjį dokumentą antstolis vykdo pagal šio asmens gyvenamąją vietą, jo turto buvimo vietą arba jo darbo vietą.*

Prirašant:

Jei skolininko vykdomuosius dokumentus jau vykdo vienas antstolis, paskesnės bylos perduodamos tam pačiam antstoliui.

Toks CPK pakeitimas turėtų teigiamą poveikį keletu aspektų: (I) skolininkui būtų lengviau su vienu antstoliu suderinti mokėjimo grafikus, sąlygas. Taip pat sumažėtų ir papildomos administracinės lėšos, o suma, skiriama skolai padengti, padidėtų. (II) Šiuo metu darbdaviai (ypač nedidelės įmonės) vengia įdarbinti skolininkus, turinčius daug bylų, kurias vykdo skirtingi antstoliai. Darbdaviui įdarbinti skolininką, turintį skolų tik pas vieną antstolį, būtų paprasčiau dėl sumažėjusios biurokratijos. (III) Šis įstatymų pakeitimas taip pat atlieptų kreditorių interesus, nes administracinė ir papildoma mokestinė našta skolininkui ženkliai sumažėtų, o tai sudarytų sąlygas efektyvesniam skolų grąžinimui.

Taip pat norime akcentuoti, kad skolininkams, kurie turi didelių įsiskolinimų, būtina **teikti atitinkamą pagalbą**. Reikia ieškoti būdų, kaip NVO ir savivaldybės / darbo birža galėtų kartu kurti inovatyvius metodus – finansinio ir teisinio raštingumo paslaugas žmonėms, patiriantiems skurdą ir turintiems įsiskolinimų. Šiuo metu Lietuvoje su skolininkais sistemingai nėra dirbama, nors žmonės dėl įsiskolinimų gali netekti net socialinio būsto ir gali būti išmetami į gatvę.

Direktorė

Aistė Adomavičienė

Aistė Adomavičienė 8 685 41538

Laura Bliujienė, Koalicijos „Galiu gyventi“ teisininkė, 8 672 15424

*2017. Skurstančių žmonių įsiskolinimų ir jų priverstinio išieškojimo per antstolius problema Lietuvoje. Prieiga per internetą: <https://goo.gl/woGcin>

Originalas nebus siunčiamas

VALSTYBĖS ĮMONĖ REGISTRŲ CENTRAS

Vinco Kudirkos g. 18-3, 03105 Vilnius, tel. (8 5) 268 8202, faks. (8 5) 268 8311, el. p. info@registrucentras.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 124110246

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p.: rastine@tm.lt

2017-12-11 Nr. (1.11.14.)s-10518
2017-12-04 Nr.(1.16) 7R-8955

Kopija: Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
El. p.: sumin@sumin.lt

DĖL LĖŠŲ POREIKIO ĮGYVENDINANT CPK PAKEITIMUS

Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu numatoma keisti išieškojimo iš skolininkų sąskaitose esančių lėšų tvarką, nurašant iš sąskaitos tik tas lėšas, kurios viršija minimalų vartojimo poreikių dydį (toliau - MVPD). Apie šiuos pakeitimus su Teisingumo ministerijos atstovais buvo diskutuota bendruose susitikimuose. Susitikimų metu Registrų centro atstovai akcentavo, kad šie pakeitimai susiję su visais išieškojimo procese dalyvaujančiais dalyviais, todėl vienareikšmiškai įvardinti kurioje sistemoje racionaliausia atlikti pakeitimus nėra aišku iki nebus atlikta visų išieškojimo procese dalyvaujančių informacinių sistemų išsami kaštų ir naudos analizė ir įvardinti galimi pakeitimų variantai, užtikrinantys keičiamų teisės aktų įgyvendinimą. Atsižvelgiant į tai, 2017 m. spalio 25 d. iniciavome susitikimą, kuriame pristatėme 3 galimus įgyvendinimo variantus, kurie parengti Registrų centro turimomis žiniomis ir informacija:

1. Nekeisti PLAIS ir PLAIS dalyvių informacinėse sistemose suprojektuotų procesų, MVPD nustatant ta pačia tvarka, kaip šiuo metu nustatoma laisvai disponuojama suma (toliau – LDS):
 - nereikalingos investicijos informacinių sistemų pakeitimams;
 - VMI, Sodra, Muitinės departamentas, antstoliai (toliau - nurodymų teikėjai) priskirs teisingą sąskaitą, kuriai turi būti nurodomas MVPD;
 - nurodymų teikėjai, išskyrus antstolius, neturės galimybės matyti kito nurodymo teikėjo nurodyto MVPD;
 - nurodymų teikėjai teikiant nurodymus turės nurodyti MVPD.
2. Atlikti pakeitimus nurodymų teikėjų informacinėse sistemose, nekeičiant kitų PLAIS dalyvių (kredito įstaigų ir pačios PLAIS sistemos) informacinių sistemų funkcionalumo:
 - nurodymų teikėjų informacinėse sistemose:
 - automatizuoti neišieškomos sumos priskyrimą (mūsų žiniomis, VMI tai jau realizavo);
 - kitų nurodymų teikėjų nurodymais pateiktų/keistų MVPD matymą;
 - skolininkų sąskaitų duomenų bazės matymą.
3. Atlikti pakeitimus PLAIS ir automatiškai LDS laukuose priskirti visiems skolininkams-fiziniais asmenimis MVPD, kurį nurodymo teikėjas vėliau galėtų keisti (šie PLAIS pakeitimai pareikalaus atlikti pakeitimus ir kitose PLAIS dalyvių informacinėse sistemose):
 - didelės apimties pakeitimai PLAIS;

- pakeitimai nurodymų teikėjų informacinėse sistemose, apdorojant gautus duomenis apie skolininkui suteiktą MVPD;
- pakeitimai VMI, Sodros, Muitinės departamento informacinėse sistemose, suteikiant galimybę visiems nurodymų teikėjams matyti/keisti kitų nurodymų teikėjų pateiktus MVPD;
- be skolininko žinios PLAIS parinkta sąskaita, kuriai priskirtas MVPD, gali iššaukti didelės apimties taisymus viso išieškojimo procese;
- dideli pakeitimai PLAIS įtakos sistemos veikimo stabilumui, kuris šiuo metu yra pilnai užtikrintas;
- gali būti reikalingi pakeitimai Turto areštų aktų registre, nes nėra aiškus MVPD nustatymas areštuojant sąskaitas TAAR, kai išieškojimas dar nevykdomas.

Kadangi PLAIS automatiškai veikianti sistema, kuri vykdo nurodymų teikėjų pateiktus nurodymus, o LDS nustatymas yra vienas iš nurodymo teikėjo teikiamo nurodymo duomenų, Registrų centras tiek susitikimų metu, tiek 2017 m. lapkričio 17 d. rašte Nr. (1.11.14.)s-9777 siūlė nekeisti nurodymų pateikimo į PLAIS tvarkos ir MVPD taikymą inicijuoti nurodymų teikėjams, pateikiant į PLAIS nurodymą su LDS. Tokiu būdu nesikeistų PLAIS skolininko piniginių lėšų nurašymo tvarka, paskirstymo principas ir mažiausiomis sąnaudomis būtų atlikti informacinių sistemų pakeitimai.

Trečiame variante pateikėme teisės aktų pakeitimų įgyvendinimą realizuojant PLAIS sistemoje, kuriam nepritariame. Preliminariais skaičiavimais (neatlikus analizės), pakeitimai PLAIS gali kainuoti virš 500 tūkst. eurų, o su tuo susiję AIS pakeitimai - apie 80 tūkst. eurų ir neišvengiamai reikėtų pertvarkyti kitų PLAIS dalyvių informacines sistemas (4 nurodymų teikėjai, 77 kredito įstaigos). Šiuo atveju norint objektyviai nustatyti, ar visi reikiami pakeitimai PLAIS ir PLAIS dalyvių informacinėse sistemose gali būti techniškai įmanomi, bei siekiant nustatyti tikslesnę reikiamų pakeitimų kainą, būtina atlikti detalią kaštų ir naudos analizę ir tik po to priimti tinkamą sprendimą, įskaitant numatomų pakeitimų finansavimo klausimą.

L. e. direktoriaus pavaduotojo
Juridinių asmenų registrui ir rinkodarai pareigas
atliekanti direktoriaus funkcijas

Ieva Tarailienė

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Teisėjų tarybai

2017-11-13

Nr. (116) PK-8409

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO PAKEITIMO PROJEKTŲ

Teisingumo ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimą Nr. 482, kuriuo Vyriausybė įsipareigojo kompleksiškai įvertinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) nuostatas, reguliuojančias išieškojimą iš skolininko būsto, kuriame jis gyvena, išieškojimą iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų pajamų, taip pat išieškojimą iš jo sąskaitose esančių piniginių lėšų, ir iki 2018 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos Seimui pateikti su skolininko turtinių interesų apsaugos didinimu susijusių teisės aktų projektus, 2017 m. lapkričio 3 d. Teisėjų tarybai ir kitoms suinteresuotoms institucijoms pateikė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (projekto Nr. 17-12616). Projektas buvo parengtas įvertinus faktinę situaciją (skolininkų ir jų turimų vykdomųjų bylų skaičių, šiuo metu galiojančią minimalią mėnesinę algą (MMA), vidutinį darbo užmokestį ir kitas vykdymo procesui aktualias aplinkybes bei duomenis). Pastabas ir pasiūlymus dėl šio projekto prašeme pateikti iki 2017 m. lapkričio 17 d.

Lietuvos Respublikos Seime 2017 m. lapkričio 8 d. buvo įregistruotas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 627 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (projekto Nr. XIII-1319). Šiuo projektu taip pat siekiama pagerinti su finansiniais sunkumais susiduriančių vykdymo procese dalyvaujančių asmenų (skolininkų) padėtį, tačiau šiam tikslui įgyvendinti pasirinktos kitos teisinio reguliavimo priemonės: projektu nėra keičiamos CPK nuostatos, reguliuojančios išieškojimą iš skolininko turto ar pajamų, tačiau CPK 627 straipsnį numatoma papildyti nuostatomis, suteikiančiomis antstoliui teisę, dalyvaujančių vykdomojoje byloje asmenų prašymu, atsižvelgiant į skolininko ar išieškotojo turtinę padėtį bei kitas reikšmingas aplinkybes (šeiminę padėtį, sveikatos būklę), jei per dešimt dienų nuo pranešimo dėl skolos išdėstymo išsiuntimo išieškotojui dienos nepareikštas pagrįstas ir motyvuotas raštiškas prieštaravimas dėl esminių jo interesų pažeidimo, patvarkymu skolos išieškojimą iš darbo užmokesčio bei kitų pajamų išdėstyti dalimis iki trejų metų Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatyta tvarka. Antstolis panaikintų patvarkymą dėl skolos išdėstymo, jei būtų nesilaikoma skolos mokėjimo dalimis tvarkos ar iš esmės pasikeistų išieškotojo ar skolininko finansinė padėtis. Teisingumo ministerija neabejotinai pritaria šio įstatymo projekto tikslui užtikrinti didesnę skolininko interesų apsaugą, tačiau kyla klausimų dėl teisinio reguliavimo priemonių, pasirinktų šiam tikslui įgyvendinti:

1. CPK 284 straipsnio 1 dalyje jau yra nustatyta teismo teisė dalyvaujančių byloje asmenų prašymu ar savo iniciatyva, atsižvelgiant į turtinę abiejų šalių padėtį ar kitas aplinkybes, sprendimo įvykdymą atidėti ar išdėstyti, taip pat pakeisti sprendimo vykdymo tvarką. Taigi, įstatymo projektu

siūlomas teisinis reguliavimas ne tik dubliuotų CPK 284 straipsnio 1 dalies nuostatas, bet ir suteiktų antstoliui teisę atlikti teismui priskirtas funkcijas.

2. Siūlomas teisinis reguliavimas galimai būtų nesuderinamas su CPK 634 straipsnio 2 dalies nuostatomis, įpareigojančiomis antstolį savo iniciatyva imtis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau ir realiai įvykdytas.

3. Siekiant užtikrinti efektyvų vykdomųjų dokumentų vykdymą, Sprendimų vykdymo instrukcijos, patvirtintos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 1R-352, 53 punkte yra nustatyta, kad atlygis antstoliui mokamas tik už realų vykdomųjų dokumentų įvykdymą. Antstolis yra materialiai suinteresuotas greitu ir realiu vykdomojo dokumento įvykdymu, todėl kyla klausimas, ar antstoliai galėtų objektyviai vertinti skolininkų prašymus išdėstyti skolos mokėjimą, nes tokio prašymo patenkinimas turėtų antstoliui neigiamų finansinių pasekmių.

4. Lietuvos Aukščiausias Teismas, nagrinėdamas civilines bylas, kuriose sprendžiamas antstolio veiksmų teisėtumo klausimas, nuolat pažymi, kad antstolio veikla yra griežtai reglamentuota viešosios teisės normų, antstolis privalo veikti išimtinai tik jam suteiktų įgaliojimų ribose ir bet koks *ultra vires* veikimas yra vertinamas, kaip procesinės teisės normų pažeidimas. Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas panaikintų šį vykdymo proceso imperatyvumo principą, nes antstolis savo nuožiūra individualiai sprestų, kiek laiko ir kokio dydžio išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio reikia daryti.

5. 2017 m. spalio 1 d. antstoliai vykdė 1 127 289 vykdomąsias bylas dėl išieškojimo iš fizinių asmenų, o 180 702 skolininkų atžvilgiu buvo vykdomos dvi ir daugiau vykdomųjų bylų. Vadovaujantis CPK 736 straipsnio 1 dalies 3 punktu, iš darbo užmokesčio dalies, nevirsijančios MMA, šiems 180 702 skolininkams išskaitoma penkiasdešimt procentų ir tokiems skolininkams pragyvenimui lieka tik 167.65 Eur (jeigu skolininko darbo užmokestis lygus MMA), todėl galima pagrįstai tikėtis, kad didelė dalis šių skolininkų teiktų antstoliui prašymus sumažinti išskaitų dydžius ir dėl ypač didelio tokių prašymo kiekio greitas ir objektyvus prašymų įvertinimas iš esmės būtų neįmanomas, nes reiktų įvertinti ne tik skolininko, bet ir išieškotojo turtinę padėtį. Taip pat pažymėtina, kad siūlomas teisinis reguliavimas gali labai padidinti teismų darbo krūvį: kaip buvo paminėta šio rašto 3 punkte, antstolis negali būti suinteresuotas sumažinti išskaitų dydžius ar skolos išieškojimą atidėti, o tuo atveju, jeigu skolininko prašymą tenkintų, galimi ginčai dėl prašymo tenkinimo apimties. Be to, tais atvejais, kai išieškojimą iš to paties skolininko vykdytų keli antstoliai, būtų galimybė esant tomis pačioms faktinėms aplinkybėms priimti skirtingus sprendimus. Antstolio sprendimas sumažinti išskaitų dydžius ar mokėjimo terminą atidėti būtų nenaudingas išieškotojui, todėl tikėtina, kad išieškotojai tokiems sprendimams taip pat dažnai prieštarautų. Taigi, tiek skolininko, tiek išieškotojo iniciatyva ginčo dėl išskaitų dydžių ar mokėjimo termino atidėjimo nagrinėjimas persikeltų į teismą, kas galėtų sąlygoti padidėjusį teismų darbo krūvį.

Atsižvelgdami į tai, kad tiek Teisingumo ministerijos parengtu Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. 17-12616, tiek Lietuvos Respublikos Seime įregistruotu Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 627 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIIIP-1319 siekiama tų pačių tikslų, tačiau šiems tikslams pasiekti pasirinktos iš esmės skirtingos teisinio reguliavimo priemonės, kurių realizavimas betarpiškai susijęs ir su teismų veikla, būtume dėkingi, jei rastumėte galimybę skubiau Teisingumo ministerijai pateikti nuomonę dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 627 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (Teisėjų tarybos siūlymus turėtume galimybę įgyvendinti teikdami Lietuvos Respublikos Vyriausybei minėtą ministerijos rengtą projektą).

PRIDEDAMA. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 627 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas ir Aiškinamasis raštas, 4 lapai.

Pagarbiai,

Teisingumo viceministras

Artūras Remeikis, (8 5) 266 2872, el. p. arturas.remeikis@tm.lt

Raimondas Bakšys

Originalas nebus siunčiamas

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. rastine@tm.lt

2017-11-30
I 2017-11-13

Nr. 36P-244 (2.1.60)
Nr.(1.16)7R-8409

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 627 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Teisėjų taryba, įvertinusi Lietuvos Respublikos Seime registruotą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 627 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-1319 (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2017 m. lapkričio 13 d. rašte Nr. (1.16)7R-8409 išdėstytą nuomonę dėl Įstatymo projekto tikslui įgyvendinti pasirinktų teisinio reguliavimo priemonių tinkamumo, informuoja, kad iš esmės pritaria minėtame Teisingumo ministerijos rašte pateiktai nuomonei ir nurodytiems argumentams.

Teisėjų tarybos pirmininkas

Rimvydas Norkus

Vaida Struckienė, tel. (8 5) 251 4125, el. p. vaida.struckienė@teismai.lt

(originalas siunčiamas nebus)

Kom.
Ziniai
Kopija
2017-11-29

Teisingumo ministerijos kanceliarija

Arūnas Kaclauskas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TEISINGUMO MINISTERIJA
GAUTA
2017 m. 11 mėn. 28 d.
6R-14829

Valstybinė mokesčių inspekcija
prie Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos
vmi@vmi.lt

2017 11 28 Nr. S-20968
I 2017 11 20 Nr. R-6830

Kopija:
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija
rastine@tm.lt

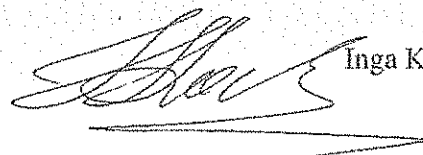
DĖL CIVILINIO PROCESO KODEKSO 749 STRAIPSNIO

Lietuvos antstolių rūmai susipažino su Valstybinės mokesčių inspekcijos pastabomis pateiktomis dėl Teisingumo ministerijos pateikto derinti Civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto. Taip pat pastabos dėl Civilinio proceso kodekso 749 straipsnio pakeitimo projekto buvo aptartos 2017 m. lapkričio 23 d. vykusiam pasitarime su Teisingumo ministerijos, Valstybinės mokesčių inspekcijos, Finansų ministerijos, VI Registrų centro ir Nacionalinės mokėjimo agentūros atstovais.

Viena iš pagrindinių rašte nurodomų problemų yra patiriamos didelės darbo laiko sąnaudos vykdant antstolių popierinius patvarkymus dėl turtinių teisių arešto, areštuotų lėšų bei būsimų permokų pervedimo į antstolių depozitines sąskaitas. Lietuvos antstolių rūmai vertina su antstoliais bendradarbiaujančių institucijų darbuotojų darbo laiko sąnaudas ir pastangas įgyvendinti sėkmingą ir efektyvų priverstinio išieškojimo vykdymą. Taip pat esame suinteresuoti, kad antstolių patvarkymų vykdymas pareikalautų kuo mažiau žmoniškųjų resursų, būtų pagal galimybes optimizuotas, nesukeltų bendradarbiaujančiai institucijai neigiamo poveikio darbuotojų darbo laiko sąnaudų atžvilgiu. Pritariame siekti supaprastinti informacijos apsikeitimą tarp antstolių ir Valstybinės mokesčių inspekcijos, pagal galimybes sumažinant popierinių patvarkymų skaičių, perkeltiant patvarkymų turinį tiesiogiai į sistemą, gebančią apdoroti informaciją. Kaip buvo aptarta pasitarimo metu, naudinga būtų turėti galimybę antstoliams tiesiogiai gauti informaciją apie susidariusias grąžintinas permokas.

Atsižvelgiant į tai bei siekiant aptarti realias technines galimybes, siūlytume organizuoti susitikimą iš anksto suderintu Jūsų institucijos atstovams patogiu laiku. Dėl susitikimo datos ir laiko suderinimo, kviečiame kreiptis telefonu (85)275 00 07 arba el. paštu jurate@antstoliurumai.lt.

Prezidiumo pirmininkė

Inga Karalienė

J. Bakšytė-Lozorkevičienė, el. paštas: jurate@antstoliurumai.lt

A s o c i a c i j a

LIETUVOS ANTSTOLIŲ RŪMAI

Konstitucijos pr.15/5, LT-09319 Vilnius

Tel. 2750067, faks. 2750068

**VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Konstitucijos pr. 12-101, LT-09308 Vilnius,
tel. (8 5) 272 4864, faks. (8 5) 272 3641, el. p. info@sodra.lt, informacija telefonu 1883.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191630223

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO
MINISTERIJAI
Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius

2017-11- Nr. (14.5E) I-
Į 2017-11-03 Nr. (1.27) 2T-913

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba), atsakydama į Jūsų 2017-11-03 raštą Nr. (1.27) 2T-913, papildomai informuoja, jog Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymas) įgyvendinimui Fondo valdybai papildomų lėšų nereikėtų. Visi Fondo valdybos informacinės sistemos (toliau – Fondo valdybos IS) programinės įrangos (toliau – PĮ) keitimai būtų atliekami galiojančių Fondo valdybos IS taikomųjų sistemų priežiūros ir modifikavimo paslaugų teikimo sutarčių ribose. Preliminari Fondo valdybos IS PĮ, realizuojančios Įstatymo nuostatas, sukūrimo kaina būtų apie 15 000 Eur. Kokia galėtų būti galutinė PĮ sukūrimo kaina, šiuo metu atsakyti negalime.

Dainius Kumpis, tel. (8 5) 272 2002, faks. (8 5) 273 4752, el. p. dainius.kumpis@sodra.lt

TEISĖJŲ TARYBA

L. Sapiegos g. 15, LT- 10312 Vilnius, tel. (8 5) 251 4188, faks. (8 5) 268 5187

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
El. p. rastine@tm.lt

2017-11-30
I 2017-11-03

Nr. 36P-246-17.1.10
Nr.(1.27)-2T-913

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 IR 749 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Teisėjų taryba, įvertinusi išvadosms pateiktą Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. 17-12616 (toliau – Įstatymo projektas), pagal kompetenciją teikia pastabas dėl juose siūlomo teisinio reguliavimo priemonių ir jų įgyvendinimo pasekmių.

1. Įstatymo projektu keičiamo Lietuvos Respublikos civilinio proceso (toliau – CPK) 663 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti išimtį, kad išieškojimo ribojimas 4 000 eurų suma netaikomas, kai būsto vertė yra mažesnė nei išieškotina suma ir vykdymo išlaidos. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad keičiamo CPK 631 straipsnio 1 dalies 6 punkte ši išimtis konkrečiai nėra nurodyta (pateikiama nuoroda į visą CPK 663 straipsnio 3 dalį). Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir nuoseklumo, siūlytume minėtas nuostatas tarpusavyje suderinti, atitinkamai patikslinant CPK 631 straipsnio 1 dalies 6 punktą.

2. Aiškinamajame rašte dėl CPK 663 straipsnio pakeitimo nurodoma, kad „*paskutinio* būsto netekimas skolininkui gali turėti ypač didelių neigiamų socialinių, emocinių ir kitų pasekmių“, ir todėl siūlomas teisinis reguliavimas „suteiktų galimybę išsaugoti paskutinį <skolininko> būstą“. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad keičiamo CPK straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse formuluotės „skolininkui priklausantis būstas, kuriame jis gyvena“ turinys yra platesnis nei formuluotės „*paskutinis* skolininkui priklausantis būstas“. Asmuo gali faktiškai gyventi keliuose jam priklausančiuose būstuose (pvz., asmeniui priklauso du būstai skirtinguose miestuose ir abiejuose jis faktiškai gyvena), todėl gali kilti neaiškumų, iš kurio konkretaus būsto išieškojimas yra negalimas. Pažymėtina, kad įstatymų leidėjo siekį nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad būtų saugomas tik paskutinis, o ne bet kuris skolininko turimas būstas, kuriame jis apsigyvena, patvirtina ir Lietuvos Aukščiausiojo teismo 2015 m. liepos 23 d. nutartyje (civilinės bylos Nr. 3K-3-463-915/2015) pateiktas CPK 663 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatų išaiškinimas, kad išieškojimo ribojimas nurodyta suma taikomas tik skolininko gyvenamajam būstui, kuriame jis realiai gyvena ir kuris yra *paskutinis* jo būstas.

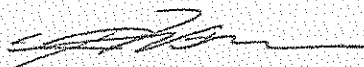
Atsižvelgiant į tai, siūlome CPK 663 straipsnio 1, 3 ir 4 dalių nuostatas patikslinti, nustatant, kad negalima išieškoti iš skolininkui priklausančio *paskutinio* būsto, kuriame jis gyvena.

3. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pagal keičiamo CPK 663 straipsnio 4 dalį teismas gali nustatyti, kad iš skolininko būsto nebus išieškoma atsižvelgus į vaikų, neįgaliųjų ir socialiai remtinų asmenų materialinę padėtį ir interesus, tačiau nelieta sąsajos (sąlygos) su šių asmenų *būtinybe gyventi būste* (pvz., ar tai, kad skolininko vaikai, kurių gyvenamoji vieta nustatyta ne su skolininku, turi teisę kartais lankytis skolininko būste, reiškia, kad vaikų interesai viršesni už kreditoriaus ir teismas gali nustatyti, kad iš šio būsto nebus išieškoma). Atsižvelgiant į būtinumą užtikrinti skolininko ir kreditoriaus interesų derinimą, siūlytina šią teismo teisę susieti su nurodytų asmenų *būtinumu gyventi šiame būste*.

4. Įstatymo projekto 5 straipsniu siūloma sumažinti CPK 736 straipsnio 2 dalyje nustatytą išskaitų iš darbo užmokesčio dalies, viršijančios Vyriausybės nustatytos vienos minimalios

mėnesinės algos (toliau – MMA), ribą nuo 70 procentų iki 50 procentų. Teisėjų taryba iš esmės pritaria tokiam siūlymui. Vis dėlto atkreiptinas dėmesys, kad tais atvejais, kai skolininko gaunamas darbo užmokestis yra didesnis nei vidutinis darbo užmokestis, išieškomos sumos dydžio ribojimas iki 50 procentų darbo užmokesčio galėtų būti vertinamas kaip neproporcingai didelė skolininko apsauga ir nepagrįstas kreditoriaus teisių ribojimas, neleidžianti išieškotojams maksimaliai greitai sulaukti savo reikalavimų patenkinimo. Atsižvelgiant į tai, bei siekiant užtikrinti optimalią skolininko ir kreditorių interesų pusiausvyrą, Teisėjų taryba siūlo tais atvejais, kai skolininko darbo užmokestis viršija vidutinį darbo užmokesčio dydį, nustatyti tam tikrą iš darbo užmokesčio išieškomų sumų laipsnišką didėjimą, pavyzdžiui, nuo sumos viršijančios 3 MMA galėtų būti išieškoma 60 procentų, nuo sumos viršijančios 4 MMA – 70 procentų darbo užmokesčio, ar pan.

Teisėjų tarybos pirmininkas

Rimvydas Norkus

Vaida Struckienė, tel. (8 5) 251 4125, el. p. vaida.struckienė@teismai.lt

(originalas siunčiamas nebus)

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2017-11-28 Nr. ((14.14-02)-5K-1720809)-
I 2017-11-03 Nr. (1.27) 2T-913

-64-1707048

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

100 Atkurtai
Lietuvai

Lietuvos Respublikos finansų ministerija išnagrinėjo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2017 m. lapkričio 3 d. raštu Nr. (1.27) 2T-913 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 631, 663, 668, 689, 736, 739, 746 ir 749 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – įstatymo projektas).

Pažymėtina, kad, kaip informavo Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įstatymo projektų nuostatų įgyvendinimui numatoma preliminarai lėšų suma modernizuojant Valstybinės mokesčių inspekcijos ir muitinės informacines sistemas - po 60 tūkst. eurų kiekvienai sistemai. Kartu pažymėtina, kad minėta suma gali kisti priklausomai nuo informacinių sistemų modifikavimo darbų sudėtingumo bei apimties.

Taip pat atsižvelgdami į tai, kad išieškojimas pagal iki 2011 m. spalio 1 d. išduotus vykdomuosius dokumentus dėl mažesnių nei 3 eurai bylinėjimosi išlaidų valstybei atlyginimo yra nuostolingas (Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017 m. balandžio 19 d. raštas Nr. (23.4-08)R-2338 siųstas Jūsų institucijai), prašytume įvertinti galimybę papildyti įstatymo projektą atitinkamais pakeitimais, kurie numatyti, kad paminėti vykdomieji dokumentai nebūtų pateikiami antstoliams vykdyti pakartotinai, kai jie buvo grąžinti išieškotojui (Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos) dėl to, kad skolininkas neturi turto ar lėšų, iš kurių galima išieškoti.

Finansų viceministrė

Daiva Brasiūnaitė

Asta Žvikevičienė, tel. 85 2390 057, el. p. asta.zvikeviciene@finmin.lt

CPK pakeitim AZ

Budžetinė įstaiga
Lukiškių g. 2, LT-01512 Vilnius

Tel. (8 5) 239 0000
Faks. (8 5) 279 1481

El. paštas finmin@finmin.lt
<http://www.finmin.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių
asmenų registre, kodas 288601650

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA
GAUTA
2017 m. 12 mėn. 19 d.
175-1352

Teisingumo ministrei p. M. Vainiutei
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija
El. p.: rasine@m.lt; m.vainiute@tm.lt

2017 12 19 Nr. S- 21172

Originalas nebus siunčiamas

DĖL PAPILDOMŲ PASIŪLYMŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO PAKEITIMO PROJEKTUI

Susipažinę su Vyrausybės nutarimo projektu bei įvertinę teisines, socialines pasekmes, taip pat atsižvelgdami į tarptautinę praktiką, teikiame šias papildomas pastabas ir siūlymus dėl Civilinio proceso kodekso pakeitimo projekto.

CPK pakeitimo Projekte siūloma nustatyti neliečiamą pajamų sumą visų išieškojimų kategorijų bylose. Šis pasiūlymas ydingas, nes:

1.) vykdymo procese turima statistika rodo tai, kad daugiau nei 50 proc. vykdomų bylų pas antstolius yra dėl neapmokėtų ANK baudų išieškojimo (pgl. AIS beveik 7000 000 vnt.), be to dar apie 50 proc. iš šių atvejų skolingi asmenys yra padarę ANK pažeidimus net keletą ar keliolika kartų.

2.) Kelis ANK ar BK tvarka paskirtus pažeidimus turinčių asmenų atžvilgiu taikyti papildomas lengvatas netikslinga, nes šios lengvatos jau galioja. Pavyzdžiui, ANK atveju taikomos papildomos policijos ir VMI procedūros: a) vadinamasis "susitaikymas su valstybe" (asmuo moka pusę baudos pgl. ANK); b) nustatytas 40 d. terminas baudai apmokėti geruoju; c) VMI turimomis IT priemonėmis siunčiamas papildomas raginimas ir pateikiama vykdyti antstoliui tik 6 mėn. laikotarpyje (nuo buvusių 2 mėnesių pratestas iki 6 mėnesių); d) taip pat galioja visos kitos "lengvatos" pagal Mokesčių administravimo įstatymą (baudos mokėjimas gali būti išdėstytas dalimis, atidėtas tam tikram terminui ar sudaryta mokestinės paskolos sutartis). Todėl ANK pažeidimus padariusių asmenų kategorijai lengvatos vykdymo procese (minimalių vartojimo poreikių dydis (238 eur.) ar mažesni išskaitų dydžiai iš kitų pajamų 10 proc.) neturėtų būti taikomos arba taikomos esant tik tam tikroms būtinoms sąlygoms, kai šis asmuo:

- a) dalyvauja reabilitacijos programoje;
- b) išlaiko nepilnamečius vaikus ar kitus nedarbingus artimus asmenis.

3) Tikslinga ypatingą dėmesį atkreipti į skolų už komunalines paslaugas (vandenį, elektrą, šildymą) išieškojimą. Vykdam šios kategorijos išieškojimus išskaitos iš darbo užmokesčio ir kitų prilyginamų pajamų galėtų būti atliekamos atitinkamai, kaip numato CPK pakeitimo projekto nuostatos (CPK 736 str.).

4) Dėl Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuoto minimalių vartojimo poreikių dydžio taikymo vykdymo procese.

Siūlome asmenų lengvatas riboti nustatant, kad lėšos iš skolininkų sąskaitų bankuose, viršijančios 119 eur neliečiamą sumą (½ minimalių vartojimo poreikių dydžio dalį) (CPK 689 str. 6 dalis), būtų

nurašomos skoloms dengti. Projekte nurodoma apsaugos suma (238 eur) yra socialiai neteisinga, kadangi didelė dalis išieškotojų fizinių asmenų gali būti blogesnėje finansinėje situacijoje nei skolininkai. Taip pat pažymėtina, kad į valstybės biudžetą surenkamos lėšos naudojamos visų socialinių grupių būtinosioms reikmėms, sveikatos, švietimo ir gydymo išlaidų apmokėjimui, todėl turi būti atsižvelgiama į jų poreikį ir interesus. Dalis šios grupės asmenų yra mažas pajamas gaunantys amenys, nepadarę pažeidimų, bet jiems neužtikrinamas minimalių vartojimo poreikių dydis.

5). Šiuos patobulintus pasiūlymus teikiame remdamiesi Latvijos antstolių rūmų persiūstu raštu dėl išskaitų reglamentavimo pakeitimų Latvijos Respublikoje (pridedama).

6.) Siūlome kompleksiskai peržiūrėti mažų skolų pateikimo išieškojimui terminus. Praktikoje pastebėta, kad dažni atvejai, kai mažos skolos nepradėjus operatyviai jų vykdyti priverstine tvarka, pagal galiojantį reglamentavimą iki penkerių metų, dėl besikaupiančių palūkanų padidėja kelis kartus. Užtikrinant skolininko interesus proporcinga priemonė būtų numatyti sutrumpintą tokių reikalavimų pateikimo vykdyti terminą nuo penkerių iki vienerių metų.

Apibendrinančios išvados:

1) atsižvelgiant į tai, kad vykdymo procese dalyvauja asmenys, kurie nevykdo prievolių arba yra padarę kelis pažeidimus, nusikaltimus, neišlaiko nepilnamečių asmenų, ir tai, jog minimalių poreikių dydis taikomas visiems įmokas į biudžetą mokantiems asmenims, siūlytina vykdymo procese neličiamai suma laikyti $\frac{1}{2}$ minimalių vartojimo poreikių dydžio sumą.

Šią priemonę galima įgyvendinti naudojantis jau sukurtu Piniginių lėšų apribojimo informacinės sistemos funkcionalumu - LDS (laisvai disponuojama suma). Detalesnį šios priemonės taikymą tikslinga nustatyti Sprendimų vykdymo instrukcijos nuostatose. Šios priemonės įgyvendinimo detales tikslinga būtų aptarti atskiros suinteresuotų institucijų pasitarimo metu. Šios priemonės taikymas vykdymo procese padėtų sutaupyti informacinių sistemų modernizavimui numatytų lėšų.

2) projekte siūlomos legvatos negalėtų būti taikomos asmenis, padariusiems žalą nusikaltimu (pgl. AIS būtų išieškojimo atvejų iki 1000 vnt.), bei išlaikymo bylose (pgl. AIS 53 000 atvejų).

PRIDEDAMA: Latvijos antstolių rūmų raštas, 2 lapai;

Siūlomo CPK paketimo projekto variantas, 2 lapai;

Prezidiumo pirmininkė

Inga Karalienė

D.Satkauskienė el. p.: info@antstoliurumai.lt

A s o c i a c i j a

LIETUVOS ANTSTOLIŲ RŪMAI

Konstitucijos pr.15/5, LT-09319 Vilnius Tel. 2750067, faks. 2750068

178126196978

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 606, 668, 736 STRAIPSNŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 606 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 606 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Vykdomieji dokumentai dėl grąžinimo į darbą ir dėl nepilnamečių vaikų bendravimo su skyrium gyvenančių tėvu (motina) tvarkos nustatymo, gali būti pateikti vykdyti per vieną mėnesį nuo teismo sprendimo priėmimo dienos.“

2. Pakeisti 606 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vykdomieji raštai pagal teismo sprendimus gali būti pateikti vykdyti per penkerius vienerius metus nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo. Vykdomųjų raštų pagal skubiai vykdytinus teismo sprendimus pateikimo vykdyti terminas skaičiuojamas nuo pirmos dienos po sprendimo priėmimo.“

2 straipsnis. 668 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 668 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Vykdamas išieškojimą iš fizinių asmenų, išieškojimas negali būti nukreipiamas į buities, ūkio, darbo, mokymosi reikmenis ir kitą turtą, kurie būtini skolininko kuris būtinas skolininkui ar jo šeimos pragyvenimui šeimai gyventi, darbui dirbti pagal jo profesiją ar mokymuisi mokytis. Šio turto sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje. Be to, išieškojimas negali būti nukreipiamas į ½ minimalių vartojimo poreikių dydžio piniginių lėšų sumą, esančią skolininko banko sąskaitoje, neviršijančią Vyriausybės nustatytos vienos minimalios mėnesinės algos (MMA), visus būtinus vaikų ir neįgaliųjų reikmenis. Šių šio turto ir reikmenų sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje.“

3 straipsnis. 736 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 736 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„736 straipsnis. Išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų dydis

1. Iš skolininkui priklausančios darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, neviršijančių Vyriausybės nustatytos MMA, išskaitoma pagal vykdomuosius dokumentus, kol bus visiškai padengtos išieškomos sumos:

1) išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis, žalos, padarytos suluošinimu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą ir žalos, padarytos nusikalstama veika, atlyginimą, – iki penkiasdešimtys procentų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas;

2) išieškant sumas, nesumokėtas už sunaudotus energijos išteklius ar kitokias komunalines paslaugas – dešimt procentų;

3) 2) visų kitų rūšių išieškomoms, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas, – dvidešimt procentų;

4) 3) pagal kelis vykdomuosius dokumentus – ne daugiau kaip penkiasdešimt procentų.

2. Iš darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, viršijančios Vyriausybės nustatytą MMA dydį, išskaitoma septyniasdešimt penkiasdešimt procentų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teismas.

3. Antstolis, atsižvelgdamas į skolininko bei skolininkas išlaikomus nedarbingus šeimos narius, ar jo sveikatos būklę, esant jo rašytiniam prašymui, antstolio patvarkymu Sprendimų vykdymo instrukcijos nustatyta tvarka šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą išskaitomą dalį gali sumažinti iki dešimties procentų, šio straipsnio 1 dalies 4 punkte ir 2 dalyje nurodytas išskaitomas dalis – iki trisdešimties procentų nurodyta išskaitoma dalis gali būti mažinama po dešimt procentų kiekvienam išlaikytinui, tačiau taip mažinant negali būti sumažinta įstatymų ar teismo nustatyta dalis. Mažinant išskaitų dydį, neatsižvelgiama į išlaikytinius, kuriems išlaikyti iš skolininko darbo užmokesčio daromos išskaitos

4. Kai iš skolininko turi būti išskaitoma pagal kelis vykdomuosius dokumentus ir išskaitų dydžiai gali būti mažinami vadovaujantis šio straipsnio nuostatomis, antstolis priima patvarkymą ir informuoja kitus antstolius, vykdančius išieškojimą iš to paties skolininko, apie pradėtą išskaitų mažinimo procesą. Šis antstoliu patvarkymas yra privalomas visiems išieškojimus iš to skolininko vykdančioms antstoliams.”

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas
<...>.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

LATVIJAS ZVĒRINĀTU TIESU IZPILDĪTĀJU PADOME

Brīvības iela 82 – 3, Rīga, LV 1001

Tālrunis: 67290005, telefakss: 67290006, e-pasts: info@lzt.lv

Rīga

19. 12. 2017 Nr. 144/6

Палате судебных исполнителей Литвы
info@antstoliurumai.lt

О проведении удержаний с заработной платы и иных доходов должника

Отвечая на Вашу просьбу предоставить информацию о порядке, в котором производятся удержания с заработной платы и иных доходов должника, сообщая, что 1 января 2014 года вступили в силу изменения в 594 статье Гражданско-Процессуального закона. Согласно данным изменениям, во всех исполнительных делопроизводствах, за исключением дел по взысканию средств на содержание несовершеннолетних детей, после произведения удержаний должнику обязательно было необходимо сохранить заработную плату и эквивалентные ей доходы в размере минимальной заработной платы и, сохраняя на каждого несовершеннолетнего ребенка, находящегося на иждивении должника, сумму в размере государственного пособия по социальному обеспечению.

Сохраняемый должнику такой большой размер доходов был несоизмерим с доходами, которые, согласно официальным статистическим данным, получают жители Латвии, в результате чего обращение взыскания на заработную плату должника, эквивалентные ей платежи и другие виды доходов с помощью закона стало практически невозможным. Данное подтверждают следующие данные:

[1] Согласно данным Агентства государственного социального страхования (далее – VSAА) за декабрь 2013 года распределение выплачиваемых пенсий по старости в присужденном размере (с доплатой) 70 процентов получателей получили пенсию, размер которой не превысил 200 LVL. Следовательно, меньшую, чем в то время установленная минимальная заработная плата 320 LVL.

[2] В 2013 году минимальную заработную плату получали 59 процентов работающих. Таким образом, удержания с заработной платы этих лиц производить было бы невозможно.

[3] Согласно информации, данной Агентством государственного социального страхования, в месяц после вступления в законную силу изменений из 13 870 распоряжений судебных исполнителей Агентство прекратило производство удержаний по 12 106 распоряжениям.

В результате этого существенно уменьшились взыскания в пользу необеспеченных кредиторов, особенно в пользу государства и самоуправлений, а также по другим

необеспеченным требованиям, к примеру, по взысканиям денежных штрафов по административным правонарушениям и взыскании долгов по коммунальным платежам.

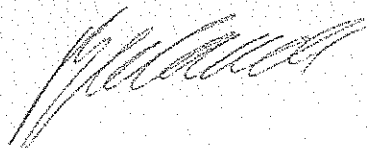
Вышеуказанное подтверждает следующий пример: в марте 2013 года в участке №10 Курземского окружного суда, производя удержания с заработной платы и эквивалентных ей доходов, судебный исполнитель взыскал 19 148,49 LVL.

68,26 процентов или 13 070,82 LVL от этой суммы были взысканы в доход государства, в свою очередь, 6678,82 LVL от средств, взысканных в доход государства, были взысканы в пользу администрации Гарантийного Фонда по выплате средств на содержание ребенка.

После вступления в законную силу изменений в 594 статье Гражданско-Процессуального закона размер взысканных сумм уменьшился на 65,25 процентов, в результате чего в государственный бюджет вместо прежних 13 070,82 LVL были взысканы только 4542,11 LVL.

Принимая во внимание негативное воздействие поправок, 28 мая 2015 года в 594 статье Гражданско-Процессуального закона повторно приняты поправки, уменьшив сохраняемый должнику размер денежных средств. А именно, взыскивая алименты, ущерб или компенсацию, связанные с личными повреждениями, в результате которых возникли увечья или другие повреждения здоровья или наступила смерть, или компенсация за ущерб, который возник в результате преступного деяния, а также исполняя принятые в делах решения по административным нарушениям, должнику сохраняется заработную плату и эквивалентные ей доходы в размере только 50% от минимальной месячной заработной платы, одновременно сохраняя на каждого несовершеннолетнего ребенка, находящегося на иждивении должника, сумму в размере государственного пособия по социальному обеспечению.

С уважением,
исполнительный директор

Г.Берланде

2018 m. 01 mtn. 09 d.

ER-349

Raštas registracijai LIETUVOS ANTSTOLIŲ RŪMAI

Dovilė Satkauskienė | Lietuvos antstolių rūmai [dovile@antstoliurumai.lt] Lietuvos antstolių rūmai [info@antstoliurumai.lt] vardu

Išsiųsta: 2018 m. sausio 8 d. 16:20

Kam: Teisingumo ministerija

Kopija: Milda Vainiūtė

Svarba: Labai svarbu

Priedai: sentmail@antstoliurumai.lt~1.pdf (4 MB) ; CPK lyginamasis variantas~1.docx (51 KB) ; Sankcijos tezių raštas [1].docx (16 KB)

Kam
Zinai
Kopija

2018-01-09

Teisingumo ministerijos sekretorius
Arūnas Karlauskas

RAŠTAI TEISINGUMO MINISTERIJAI

Lietuvos antstolių rūmai siūlo išieškojimo procesų optimizavimą grįsti kompleksiniu požiūriu į prievolių susidarymą ir jų priverstinį vykdymą.

Kompleksiškai nesubalansavus skolininkų ir išieškotojų, pažeidėjų ir sąžiningų visuomenės narių interesų, fragmentiški pertvarkymai blogintų ne tik bendrą priverstinio sprendimų vykdymo kokybę, bet ir pačių socialiai pažeidžiamų asmenų padėtį.

Siūlome sistemškai tobulinti priverstinio išieškojimo procesą šiomis kryptimis:

1. Diferencijuoti išieškojimo priemones pagal prievolių kilmę ir skolininkų materialinę padėtį; kiekvieną atvejį vertinti individualiai ir taikyti proporcingas vykdymo lengvatas atskirų kategorijų bylose;
2. Sumažinti nedidelių skolų augimo riziką; tikslinga sutrumpinti priverstinio sprendimų pateikimo vykdyti senaties terminą nuo 5 iki 1 metų nedidelių skolų bylose; pusę visų priverstinai išieškomų skolų sudaro skolos iki 300 eurų, kurios uždelsus inicijuoti priverstinį išieškojimą padidėja kelis kartus dėl besikaupiančių palūkanų ir delspinigių; taip pat tikslinga trumpinti ieškinio senaties terminus bylose dėl mažų piniginių sumų priteisimo;
3. Nustatyti $\frac{1}{2}$ MVP (Minimalių vartojimo poreikių) dydžio sumą, iš kurios, esant tam tikros sąlygoms, išieškoti nebūtų leidžiama;
4. Sudaryti galimybes mažinti išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio dydį, išdėstyti skolos mokėjimą dalimis ar procesą stabdyti, atsižvelgiant į skolininko finansinę padėtį ir sveikatos būklę;
5. Sudaryti pažeidėjams galimybes pasirinkti alternatyvius prievolių vykdymo būdus: išplėsti sąrašą atvejų, kai bauda keičiama viešaisiais darbais ir leisti juos atlikti ne tik negaunantiems pajamų, bet ir gaunantiems mažas pajamas; neatsiskaičiusiems pažeidėjams nesutinkant atlikti viešųjų darbų, jas nedidelėmis dalimis išieškoti iš socialinių pašalpų.

Atsižvelgdami į tai, kad teisingumas yra pamatinis visuomenės gyvenimo principas, nurodantis tam tikras dorovines, teises, ekonomines, politines žmonių elgesio ribas., siūlome teisėkūros iniciatyvas grįsti teisiniais principais ir siekti socialiai teisingo vykdymo proceso. Be procedūrinio teisingumo neįmanoma užtikrinti sąžiningų valstybės piliečių pasitikėjimo valstybės teisine sistema.

Taip pat negalime ignoruoti skolų išieškojimo įtakos verslo aplinkai šalyje, kuri kasmet vertinama Pasaulio banko „Doing Business“ reitinge. Galime pagrįstai didžiulotis, kad 2018 m. reitinge Lietuva užima vieną aukščiausių – 4 vietą – pasaulyje sprendimų vykdymo srityje.

aplenkdama tokias valstybes kaip Kinija, Austrija ir Estija.

Neabejotina, kad visi skolų išieškojimo kokybę bloginantys įstatymų pakeitimai turėtų neigiamą įtaką verslo sąlygoms, o kartu – ir Lietuvos vertinimo rezultatams „Doing Business“ reitinge.

Pagarbiai

Lietuvos antistolių rūmai

Teisingumo ministrei p. M. Vainiutei
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija
El. p.: rastine@tm.lt; m.vainiute@tm.lt
Originalas nebus siunčiamas

2018 01 08 Nr. S-21290

DĖL CIVILINIO PROCESO KODEKSO STRAIPSNIŲ PAKEITIMO PROJEKTO

Šiomis papildomomis pastabomis Civilinio proceso kodekso pakeitimo projektui (toliau – Projektas) norime atkreipti dėmesį į galimas siūlomo teisinio reguliavimo taikymo neigiamas pasekmes bei pasiūlyti projekto korekcijas. Priešingu atveju priimtas įstatymas pažeistų daugiau kaip 100 tūkst. kreditorių (fizinį asmenų), įskaitant nepilnamečius vaikus, teisėtus lūkesčius. Taip pat nukentėtų valstybės interesai, kadangi būtų surenkama mažiau baudų ir mokesčių.

Antstolių rūmai siūlo šias priemones:

1. Diferencijuoti išieškojimo priemones pagal prievolių kilmę ir skolininkų materialinę padėtį, taikant proporcingas vykdymo proceso lengvatas atskirų kategorijų bylose, įvertinus kiekvieną atvejį individualizuotai. Didelės lengvatos neturėtų būti taikomos asmenims, padariusiems žalą nusikaltimu ir išlaikymo bylose, o Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) pažeidimus padariusių asmenų kategorijai lengvatos (1/2 minimalių vartojimo poreikių (MVP) dydžio ar mažesni išskaitų dydžiai iš kitų pajamų) galėtų būti taikomos esant tik tam tikroms būtinoms sąlygoms.
2. Nustatyti ½ MVP dydžio sumą, iš kurios, esant tam tikroms sąlygoms, išieškoti nebūtų leidžiama. Šią priemonę galima įgyvendinti naudojantis jau sukurtu Piniginių lėšų apribojimo informacinės sistemos funkcionalumu – laisvai disponuojama suma (LDS). Detalesnį šios priemonės taikymą tikslinga nustatyti Sprendimų vykdymo instrukcijos nuostatose.
3. Sudaryti skolingiems asmenims galimybes: prašyti sumažinti išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio dydį, atsižvelgiant į skolininko finansinę padėtį ir sveikatos būklę, išdėstyti skolos išieškojimą dalimis, procesą stabdyti atitinkamam laikotarpiui.
4. Sudaryti pažeidėjams galimybes pasirinkti alternatyvius prievolių vykdymo būdus, užtikrinant jų teisę realiai sumokėti piniginę baudą, o esant mažoms pajamoms – atlikti viešuosius darbus. Kadangi šiuo metu viešaisiais darbais įvykdyti nutarimą galima tik tais atvejais, kai skolininkas visiškai neturi turto ir pajamų, siūlytume šią priemonę taikyti ir asmeniui turinčiam mažas pajamas.
5. Sutrumpinti priverstinio sprendimų pateikimo vykdymo senaties terminą nuo penkerių iki vienerių metų mažų skolų bylose. Tai padėtų išvengti palūkanų kaupimosi ir nedidelių skolų augimo. Skolos nepradėjus operatyviai išieškoti dėl besikaupiančių palūkanų skolos suma padidėja kelis kartus. Taip pat reiktų įvertinti poreikį trumpinti ieškinio senatį bylose dėl mažų piniginių sumų priteisimo.

Pastebėjimai dėl atskirų civilinio proceso kodekso nuostatų

Dėl CPK 668 str. 1 d. – pusės minimalių vartojimo poreikių (MVP) dydžio sumos nustatymo

Siūlome CPK 668 str. 1 d. numatyti, jog pirminiais priverstiniais vykdymo veiksmais išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijančią pusės pagal Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklių ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymą apskaičiuoto MVP dydžio sumos, esančios skolininko sąskaitoje, dėl šių priežasčių:

- 1) Šiuo metu Projekte nurodoma apsaugos nuo išieškojimo suma yra socialiai neteisinga, nes didelė dalis išieškotojų fizinių asmenų gali būti daug blogesnėje finansinėje situacijoje nei skolininkai. Numatoma skolininkui palikti MVP dydžio suma sudarys apie 282 Eur, kas šiuo metu sudaro dvigubai daugiau už socialinės pašalpos sumą. Pašalpos suma (apie 100 Eur) yra tas dydis, kurį Vyriausybė nustatė kaip pakankamą sumą pragyvenimui. Išieškotojui, gaunančiam pašalpą, būtų taikoma žymiai mažesnė apsauga nei skolininkui, kuriam būtų palikta ne tik pašalpa, bet ir visas MVP dydis. Taip pat pažymėtina, kad į valstybės biudžetą surenkamos lėšos naudojamos visų socialinių grupių būtinosioms reikmėms, sveikatos, švietimo ir gydymo išlaidų apmokėjimui, todėl turi būti atsižvelgiama į jų poreikį ir interesus. Dalis šios grupės asmenų yra mažas pajamas gaunantys asmenys, nepadarę pažeidimų, bet jiems neužtikrinamas MVP dydis. Tarp šių asmenų yra ir išieškotojai. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra pažymėjęs, jog skolininkas turi patirti tam tikrus suvaržymus, kurie jį skatintų mokėti skolą. Todėl manome, kad skolininkų ir išieškotojų padėtis negali būti vienoda.
- 2) Priverstinio poveikio priemonės yra taikomos tik labai nedidelei daliai žemiau skurdo ribos gyvenančių asmenų Lietuvoje. Poreikis švelninti išieškojimo tvarką grindžiamas tuo, kad 600 tūkst. žmonių Lietuvoje gyvena žemiau skurdo ribos (t. y. 21,9 proc. šalies gyventojų 2016 metais). Tačiau atkreiptinas dėmesys, jog realios priverstinio išieškojimo priemonės kas mėnesį pritaikomos ne daugiau kaip 25 tūkst., arba maždaug 4 proc. žemiau skurdo ribos gyvenančių asmenų. Kiekvienas antstolis kas mėnesį išieško pinigines lėšas vidutiniškai iš 300-400 skolingų fizinių asmenų, o 118 Lietuvoje veikiančių antstolių kartu išieško – iš maždaug 41 tūkst. skolingų fizinių asmenų. Pastebėtina, kad du trečdaliai skolininkų realaus išieškojimo poveikio nepatiria, nes neturi jokių išieškojimui tinkamų lėšų ar turto; ne visi skolingi fiziniai asmenys gyvena žemiau skurdo ribos ir net jeigu tokiais laikytume didesnę pusę (25 tūkst.), jie sudaro tik apie 4 proc. visų skurstančiųjų. Taigi, 4 proc. asmenų, žemiau skurdo ribos balansuojančių skolininkų negali būti laikoma ta dauguma, dėl kurios tikslinga įtvirtinti išieškojimo lengvatas visiems skolininkams, tokiu būdu sumažinant visiems be išimties išieškotojams galimybes operatyviau atgauti skolas bei pabloginant išieškotojų turtinę padėtį.
- 3) Paliekant skolininkui sąskaitoje visą MVP dydį, bus tik pabloginama skolininko padėtis ir didinama skola. Dėl siūlomo reglamentavimo po 3-5-erių metų skola kaupsis, palūkanos didės ir antstolis bus priverstas nukreipti išieškojimą į skolininko būstą ir jį realizuoti iš varžytynių. Skolininkui „krepselis“ (MVP dydis) bus išsaugotas, tačiau skolininkas neteks gyvenamojo būsto.

Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, siūlome asmenų lengvatas riboti nustatant, kad išieškojimas negali būti nukreipiamas į ½ MVP dydžio sumą (CPK 668 str. 1 d.). Šios siūlomos lengvatos negalėtų būti taikomos:

- 1) Asmenims, padariusiems žalą nusikaltimu (pagal AIS būtų išieškojimo atvejų iki 1000 vnt.), bei išlaikymo byloje (pagal AIS 53 000 atvejų). Tai yra socialiai jautrūs atvejai, todėl skolininkas negali būti privilegijuojamas prieš išieškotoją.
- 2) ANK pažeidimus padariusių asmenų kategorijai lengvatos vykdymo procese (pusė MVP dydžio) galėtų būti taikomos esant tik tam tikroms būtinoms sąlygoms, kai šis asmuo:
 - a) dalyvauja reabilitacijos programoje;
 - b) išlaiko nepilnamečius vaikus ar kitus nedarbingus artimus asmenis
 - c) turi sveikatos problemų.

Vykdymo procese turima statistika rodo tai, kad daugiau nei 50 proc. vykdomų bylų pas antstolius yra dėl neapmokėtų ANK baudų išieškojimo (pagal AIS beveik 700 000 vnt.), be to dar apie 50 proc. iš šių atvejų skolingi asmenys yra padarę ANK pažeidimus net keletą ar keliolika kartų.

Lengvatos visiems įsiskolinusiems pažeidėjams reikėtų jų privilegijavimą kitų skolininkų atžvilgiu, nes kelis ANK ar BK tvarka paskirtus pažeidimus turinčių asmenų atžvilgiu lengvatos jau galioja:

- a) galimybė „susitaikyti su valstybe“ sumokant pusę baudos;
- b) prailgintas 40 dienų terminas atsiskaityti geruoju;
- c) pažeidėjas 6 mėnesius raginamas atsiskaityti Valstybinės mokesčių inspekcijos procedūromis ir tik po to pradedamas priverstinis išieškojimas;
- d) pagal Mokesčių administravimo įstatymą baudos mokėjimas išdėstytas dalimis, atidėtas ar sudaryta mokesstinės paskolos sutartis;
- e) taikoma 5 metų išieškojimo senatis;
- f) panaikintos sankcijos už vengimą ar nesutikimą vietoj baudos mokėjimo atlikti viešuosius darbus.

CPK 736 str. - išieškojimas iš darbo užmokesčio ir kitų jam prilyginamų pajamų

Projektu siūloma radikaliai mažinti CPK 736 straipsnyje nustatytus išskaitų dydžius iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų. Dar karta norime atkreipti dėmesį, kad:

- 1) **Siūlomo projekto neigiamą poveikį pirmiausia pajus išlaikymą gaunantys nepilnamečiai vaikai ir kiti išieškotojai fiziniai asmenys.** Kas mėnesį antstolių išieškotas sumas gauna daugiau kaip 100 tūkst. kreditorių (fizinių asmenų), įskaitant nepilnamečius vaikus. Sumažinus išskaitas, šių išieškotojų gaunamos sumos sumažės dvigubai.
 - a) Apie 50 proc. išlaikymo nemokančių skolininkų oficialiai gauna minimalią arba mažesnę algą.
 - b) Skolininkų vaikams pervedamos išlaikymo išmokos vidutiniškai sumažėtų 2,5 karto: nuo 200 iki 80 eurų. Todėl turės būti didinamas Vaikų išlaikymo fondui skiriamas biudžetas.
 - c) Vaikų išlaikymas buvo ir yra prioritetinė sritis, už vengimą išlaikyti vaikus yra nustatyta baudžiamoji atsakomybė, todėl siūlymas nustatyti 2,5 karto mažesnę išskaitų dydį (20 proc. vietoje 50 proc.) prieštarautų protingumo principams.
- 2) **Išskaitų mažinimas ženkliai pailgins ir pabrangins išieškojimo procesą.** 1,5-2,5 karto pailgėjęs skolų išieškojimo procesas nepalankiai veiktų pačių skolininkų finansinę padėtį.
 - a) Visų kitų rūšių išieškomoms nustačius 10 proc., išieškojimo procesas pailgės dvigubai, tai patvirtina konkretus pavyzdys: skola yra 2000 Eur, vykdomajame įraše nustatytos 6 proc. palūkanos, skolininkas gauna MMA. Dabar skolą galima išieškoti per 30 mėn., darant išskaitas po 67,06 Eur. Pagal siūlomą reglamentavimą skolą būtų galima išieškoti per 60 mėn. atskaitant po 33,53 Eur. Papildomai skolininkas dar 30 mėnesių mokėtų palūkanos, kurių apytiksliai susidarytų apie 591,78 Eur, taip pat ilgiau būtų skaičiuojamos vykdymo išlaidos (paskirstymai, pašto išlaidos ir pan.).
 - b) Pagal kelis vykdomuosius siūloma nustatyti 20 proc. vietoje 50 proc. Net 181 559 asmenų atžvilgiu buvo vykdoma daugiau nei viena vykdomoji byla, todėl šie pakeitimai įtakotų didžiąją dalį vykdomų išieškojimų, t. y. ženkliai mažėtų išieškomos sumos kreditoriams (30 procentų). Procesinės palūkanos būtų skaičiuojamos už ilgesnį laikotarpį, todėl didėtų skolų likučiai. Padidėtų rizika, kad per optimalų laikotarpį skolos nepadengus iš piniginių lėšų, išieškojimas bus nukreiptas į paskutinį skolininko gyvenamąjį būstą.
 - c) Bandoma išplėsti skolininko teises išieškotojų teisių sąskaita, sukuriamas išieškotojų ir skolininkų teisių disbalansas, pažeidžiamas sąžiningų kreditorių teisėtų lūkesčių principas. Siūlomi pakeitimai pailgins išieškojimo procesą daugiau nei du kartus: išieškotojai (tiek privatus subjektai, tiek valstybė) ilgiau neatgaus skolų.
- 3) **Švelninama išieškojimo tvarka nubraukia sankcijų griežtumą.** Šiuo metu antstoliai išieško beveik 700 tūkst. geruoju nesumokėtų administracinių baudų, kurių bendra suma – daugiau kaip 80 mln. eurų. Sumažinus išskaitas baudoms dengti, 2016 m. balandį įsigaliojusios sugriežtintos sankcijos už vairavimą išgėrus netektų prasmės. Nustačius ne didesnes kaip 20 proc. išskaitas iš skolininkui priklausančio darbo užmokesčio ar jam prilygintų išmokų dalies, maksimalios 19 tūkst. eurų baudos už vairavimą esant vidutinio arba sunkaus girtumo laipsnio išieškojimas tęstųsi 20 metų, bet tai nebus įmanoma, kadangi išieškojimo senatis yra 5 metai.
- 4) **Sąžiningi prievolių vykdytojai ir kreditoriai jau dabar yra diskriminuojami.** Valstybės viešąjį sektorių išlaikantys sąžiningi mokesčių mokėtojai dėl skolininkų netinkamo elgesio gauna mažiau viešųjų paslaugų: policija, gydymo įstaigos ir kitos valstybės institucijos skiria daug laiko

pažeidimams išaiškinti ir jų pasekmėms šalinti. Pažeidėjams nesumokant baudų, jų padaryta žala visuomenei būtų nekompensuojama.

Dėl CPK 663 str. 1 d. - dėl apribojimų taikomų, išieškant iš fizinio asmens turto

Nepritariame CPK 663 str. 1 d. siūlymui nustatyti 24 mėnesių terminui, per kurį skolininkui atsiskaičius, išieškojimas nebūtų nukreipiamas į skolininko būstą dėl šių motyvų.

- 1) Siūlomas net 4 kartus ilgesnis skolos išmokėjimo terminas yra neproporcingai ilgas, dėl ko išieškojimas būtų nepagrįstai ištęstas, o tai pažeistų teisėtus išieškotojo lūkesčius ir interesus, neskatintų skolininko vykdyti savo prievolių.
- 2) Jeigu skolos išieškojimas bus vykdomas pagal siūlomus CPK 736 str. pakeitimus išieškant po 10 proc. iš skolininko darbo užmokesčio, tokiu atveju nebus įmanoma padengti skolos per 24 mėnesius. Ši nuostata bus neveikianti. Palikus 20 proc. išskaitas, skola asmuo galėtų padengti ir per 12 mėnesių.
- 3) Nėra jokios garantijos, kad per visą nepagrįstai ilgą laikotarpį (24 mėnesius) skolininkas turės pastovias pajamas, iš kurių skola bus padengta. Praktika rodo, jog skolininkų turtinė padėtis dažnai kinta, jie priimami ir atleidžiami iš darbo ir kt., todėl abejotina, ar skolininkai per visą terminą užtikrins mokumą.

Papildomai pažymėtina, jog šio straipsnio nuostatos nėra susijusios su išieškojimu iš hipoteka įkeisto turto, todėl siūlome palikti šiuo metu galiojantį 663 straipsnio 5 dalies reglamentavimą.

Pasiūlymas. Manome, kad siūlomas 12 mėn. terminas būtų protingas ir nepažeistų nei skolininkų, nei išieškotojų interesų.

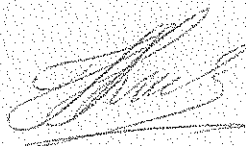
Dėl CPK 688 str. - dėl išieškojimo nukreipimo į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esantį pas kitus asmenis ar priklausantį skolininkui iš kitų asmenų

Siūlome šiuo metu galiojančios CPK 688 str. redakcijos nekeisti, neįvertinus turtinių teisių esmės ir išieškojimo iš jų procedūrų. Pakeitimais siūlomas ribojimas areštuoti gautinas lėšas, o antstoliai neturi galimybės areštuoti lėšų „į ateitį“, todėl turės kartoti užklausas tretiesiems asmenims. Kadangi antstolis turi siekti realaus sprendimo įvykdymo, didės padaromas užklausų kiekis, todėl toks siūlomas pakeitimas tik pabrangins vykdymo procesą.

Siūlytume Vyriausybės programinio tikslo *mažinti skurdą ir socialinę atskirtį* siekti ilgalaikio poveikio priemonėmis, išlaikant išieškotojų ir skolininkų interesų pusiausvyrą vykdymo procese.

PRIDEDAMA. Siūlomo CPK pakeitimo projekto variantas, 4 lapai.

Prezidiumo pirmininkė

Inga Karalienė

I. Matulytė, el. paštas: judre@antstoliuromai.lt
D. Satkauskienė, el. paštas: doyle@antstoliuromai.lt

ASOCIACIJA
LIETUVOS ANTSTOLIŲ ROMA

Konstitucijos pr. 15/5, LT-09319 Vilnius Tel. 2750067, faks. 2750068

118125158978

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 570, 629, 631, 663, 668, 688, 689, 736, 739, 746 IR 749
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2018 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 570 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 570 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prarastą teismo ar vykdomąją bylą teismas gali atkurti pagal dalyvavusių byloje asmenų ar vykdytinio vykdomąją bylą teismo antstolio pareiškimą, taip pat savo iniciatyva.“

2 straipsnis. 629 straipsnio pakeitimas

Papildyti 629 straipsnio 1 dalį 11 punktu:

„11) jeigu vykdomojoje byloje, kurioje išieškamos bylinėjimosi išlaidos į valstybės biudžetą, neišieškoma dėl to, kad skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma, ir likusi išieškoti bylinėjimosi išlaidų suma yra mažesnė, nei šio Kodekso 96 straipsnio 6 dalyje nustatyta suma.“

3 straipsnis. 631 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 631 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) jeigu skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma, išskyrus šio Kodekso 629 straipsnio 1 dalies 11 punkte nurodytą atvejį;“

2. Pakeisti 631 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) jeigu skolininkas neturi kito turto, išskyrus paskutinį būstą, kuriame gyvena, ir išieškoma suma neviršija dviejų tūkstančių trisdešimt eurų (išieškoti iš šio būsto draudžiu šio Kodekso 663 straipsnio 3 dalies 1) dalies nuostatos.“

4 straipsnis. 663 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 663 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„663 straipsnis. Apribojimai, taikomi išieškant iš fizinio asmens turto

1. Pinigų išieškojimas negali būti nukreipiamas į skolininko turtą, jeigu skolininkas pateikia antstoliui įrodymus, kad išieškoma pinigų išieškotina suma ir vykdymo išlaidas galima išieškoti per šešis mėnesius, o išieškant iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, – per dvyliką mėnesių, darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitimus iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų. Šiuo atveju išieškotojo prašymu antstolis gali areštuoti pradedamą realizuoti skolininko turtą, jei paaiškėja, jog darant išskaitas iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų aprendimas išieškotina suma ir vykdymo išlaidos per šioje dalyje nustatytą terminą nebus įvykdytas išieškotos.

2. Tiesiogiai iš skolininko darbo užmokesčio, pensijos, stipendijos ar kitų pajamų taip pat išieškamos periodinės išmokos, jeigu jas galima išieškoti darant šio Kodekso 736 straipsnyje nurodyto dydžio išskaitas.

3. Jeigu skolininkas nepateikia antstoliui šio straipsnio 1 dalyje nurodytų įrodymų arba paaiškėja, kad išieškotina suma ir vykdymo išlaidos nebus išieškotos per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, išieškoti išieškoti iš skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, galima tik tuo atveju, jeigu išieškoma išieškotina suma ir vykdymo išlaidos viršija du keturis tūkstančius trisdešimt eurų. Šioje dalyje nustatytas ribojimas netaikomas,

570 straipsnis. 570 straipsnio pakeitimas
Deleted: 1

663 straipsnis. Apribojimai, taikomi išieškant iš fizinio asmens turto
Deleted: išieškoti keturis mėnesius
Deleted: 1
Deleted: 2

jeigu skolininkui priklausančio paskutinio būsto, kuriame jis gyvena, vertė yra mažesnė nei išieškotina suma ir vykdymo išlaidos.

4. Teismas skolininkui ar jo šeimos narių prašymu po to, kai būstas ar gyvenamasis namas skolininkui priklausantis paskutinis būstas, kuriame jis gyvena, išieškant sumas, nesumokėtas už sunaudotas energijas šildyti, komunalines ir kitokias paslaugas, yra areštuotas, gali nustatyti, kad iš šio būsto nebūtų išieškoma iš paskutinio būsto gyvenamojo namo ar jo dalies, būtinai šioms asmenims gyventi. Tai teismas gali nustatyti atsižvelgdamas į vaiku, neįgaliųjų ir socialiai remtinų asmenų materialinę padėtį, ir interesus ir būtinumą gyventi šiame būste. Prašymas dėl to paduodamas ir nagrinėjamas apylinkės teisme šio Kodekso 593 straipsnyje nustatyta tvarka.

5. Šiame straipsnyje nustatyti apribojimai netaikomi išieškant iš įkeisto turto."

5 straipsnis. 668 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 668 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„1. Vykdyti išieškojimą iš fizinių asmenų, išieškojimas negali būti nukreipiamas į buitines, ūkio, darbo, mokymosi reikmenis ir kitą turtą, kurie būtinai skolininko kurtis būtinas skolininkui ar jo šeimos pragyvenimui šeimai gyventi, darbai dirbti pagal jo profesiją ar mokymuisi mokytis. Šio turto sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje. Be to, pirmintais priversimais vykdymo veiksmais išieškojimas negali būti nukreipiamas į pinigų sumą, neviršijantią Vyriausybės nustatytos vienos minimaliosios mėnesinės algos (MMA) pusės pagal Lietuvos Respublikos socialinės paramos išmokų atskaitos rodiklį ir bazinio bausmių ir nuobaudų dydžio nustatymo įstatymą apskaituoto minimalių vartojimo poreikių dydžio sumos, esančios skolininko sąskaitoje, visus būtinus vaikų ir neįgaliųjų reikmenis. Šių reikmenų sąrašas nustatytas Sprendimų vykdymo instrukcijoje."

6 straipsnis. 688 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 688 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„688 straipsnis. Išieškojimo nukreipimas į skolininko pinigų sumas ir kitoki turtą, esantį pas kitus asmenis ar priklausantį skolininkui ir kitų asmenų

1. Išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitoki turtą, esančius pas kitus asmenis, taip pat į pinigų sumas ir kitoki turtą, priklausančius skolininkui ir kitų asmenų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys antstolis reikalavimu privalo per jo nustatytą terminą pranešti, ar pas juos yra skolininko pinigų bei kitokio turto, taip pat ar jie privalo išmokėti skolininkui pinigų sumas arba duoti kitoki turtą, jeigu privalo, tai kokiu pagrindu ir per kokį terminą.

3. Nustatęs, kad pas kitus asmenis yra skolininko pinigų bei kitokio turto arba kad kiti asmenys privalo išmokėti skolininkui priklausančias sumas ar duoti kitą turtą, antstolis jį aprašo ar surašo to turto arešto aktą. Tuo atveju, kai yra areštuojamos laido, mokestimo ir (ar) elektroninių pinigų įmokų sąkaituose esančios lėšos ir leidžiama atlikti tam tikras operacijas, antstolis nurodo konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota operacijoms atlikti."

7 straipsnis. 736 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 736 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„736 straipsnis. Išskaitų iš skolininko darbo užmokesčio ir kitų jo pajamų dydis

1. Iš skolininkui priklausančios darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, neviršijanti Vyriausybės nustatytos MMA, išskaitoma pagal vykdomuosius dokumentus, kol bus visiškai padengtos išieškomos sumos:

1) išieškant išlaikymą periodinėmis išmokomis, žalos, padarytos sulaušiniu ar kitokiu sveikatos sužalojimu, taip pat maitintojo gyvybės atėmimu, atlyginimą ir žalos, padarytos nusikaltama veika, atlyginimą, – iki penkiasdešimties procentų, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teismas;

Deleted: Šio straipsnio 3 dalyje

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Indent: First line: 0"

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Font: Bold

Deleted:

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Not Strikethrough

Deleted: Šis turto ir

Formatted: Strikethrough

Formatted: Strikethrough

Formatted: Strikethrough

Formatted: Strikethrough

Formatted: Indent: First line: 0.5"

Formatted: Strikethrough

Deleted:

Deleted: 7 straipsnis. 688 straipsnio pakeitimas

Deleted: a

Formatted: Not Strikethrough

Deleted: dividendai

2) visų kitų rūšių išlaidoms, jeigu kitaip nenustatyta pačiame vykdomajame rašte arba ko kita nenustato įstatymai ar teisės aktai – dvidešimt procentų;

3) pagal kelis vykdomuosius dokumentus – ne daugiau kaip penkiasdešimt keturiasdešimt procentų.

2. Iš darbo užmokesčio ir jam prilygintų išmokų bei davinių dalies, viršijančios Vyriausybės nustatytą MMA dydį, išskaitoma septyniasdešimt penkiasdešimt procentų, jeigu ko kita nenustato įstatymai ar teisės aktai.

3. Jeigu skolininkas išleiko antstolį, atsižvelgdamas į skolininko išlaikomus nedarbingus šeimos narius ar jo sveikatos būklę, esant jo rašytiniam prašymui, antstolio patvarkymu, Sprendimu vykdydami instrukcijoje nustatytą tvarką, šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodyta išskaitoma dalį gali sumažinti iki dešimties procentų, nurodyta išskaitoma dalis gali būti mažinama po dešimt procentų kiekvienam išlaikytinui, tačiau taip mažinant negali būti sumažinta įstatymų ar teisėms nustatyta dalis. Mažinti išskaitų dydį neatsižvelgiama į išlaikytinius, kuriems išlaikyti iš skolininko darbo užmokesčio daromos išskaitos.

4. Kai šiame straipsnyje nustatyta tvarka iš skolininko turi būti išskaitoma pagal kelis vykdomuosius dokumentus ir išskaitų dydžiai gali būti sumažinami šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, antstolis priima patvarkymą ir informuoja kitus antstolius, vykdančius šieškojimą iš to paties skolininko, apie pradėtą išskaitų mažinimo procesą. Šis antstolių patvarkymas yra privalomas visiems šieškojimą iš šio skolininko vykdančioms antstoliams.

8 straipsnis. 739 straipsnio pakeitimas

Papildyti 739 straipsnį 9 punktu:

„9) laisvės atėmimo vietos įstaigoje atidarytoje nuteistojo asmeninėje sąskaitoje esančios piniginės lėšos, nevirsijančios pusės Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso 92 straipsnio 2 dalyje nustatytą dydžių.“

9 straipsnis. 746 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 746 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu skolininkas, gavęs antstolio raginimą įvykdyti hipoteką ar įkeitimu užtikrintą įsipareigojimą, per raginime nurodytą terminą neįvykdo hipoteką ar įkeitimu užtikrinto skolinio įsipareigojimo, antstolis nustato įkeisto turto administravimą arba įkeistą turtą realizuoja priverstine tvarka. Hipotekos ar įkeitimo kreditoriaus prašymu priverstinai realizavęs hipoteką skolininko pasiūlytam pirkėjui ar varžytynėse pardavęs įkeistą daiktą ir surašęs turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui ar turto pardavimo iš varžytynių aktą, antstolis nedelsdamas apie tai praneša hipotekos registru ir pateikia tai patvirtinančius dokumentus.“

10 straipsnis. 749 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 749 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Šio straipsnio 1 dalyje numatytame patvarkyme, be šio Kodekso 613 straipsnyje nurodytų reikalavimų, antstolis nurodo skolininkui, jog šis neturi teisės priimti jokių reikalavimų įvykdymo arba valdyti ar disponuoti turine teise, o priešolės skolininkui nurodo priešolę įvykdyti antstoliui arba perduoti pinigus į antstolio deponitinę sąskaitą. Jeigu reikalavimų teisės yra susijusios su piniginėmis išmokomis, šieškojimas iš tokių išmokų vykdomas Sprendimu vykdydami instrukcijoje nustatyta tvarka.“

11 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus 5 ir 8 straipsnius, įsigalioja 2018 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo 8 straipsnis įsigalioja 2018 m. rugsėjo 1 d.

3. Šio įstatymo 5 straipsniai įsigalioja 2020 m. liepos 1 d.

4. Šio įstatymo 2–11 straipsniai taikomi ir vykdomosioms byloms, pradėtoms iki šių straipsnių įsigaliojimo.

Deleted: 2) Išlaikyti šeimos, asmeninės ir
sąjūdines energijos išlaidas, būtinai ir
kitas padangas – dešimt procentų

Deleted: 2)

Deleted: 1

Formatted: Not Strikethrough

Deleted: dešimt

Deleted: 3)

Deleted: 1

Formatted: Not Strikethrough

Formatted: Font: Bold

Formatted: Font: Bold

Deleted:

Deleted: dvidešimt

Deleted: tridešimt

Formatted: Strikethrough

Deleted: 3 punkte nurodyta išskaitoma dalį gali
sumažinti iki dešimties procentų, šio straipsnio 2
dalyje nurodyta išskaitoma dalį gali sumažinti iki
tridešimties procentų

Formatted: Strikethrough

Deleted: 9

Deleted: 10

Deleted: 1

Deleted: 1

Deleted: 7

Deleted: 7

~~5. Antstolui įskaitas iš skolininko darbo užmokesčio ir jam jam prilygintų skolininko pajamų daranties asmenims iki 2018 m. rugpjūtį 1 d. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 323 straipsnyje nustatyta tvarka patenka patvarkymus daryti šio įstatymo 8 straipsnyje nustatyto dydžio įskaitas.~~

, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliota institucija iki 2018 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

~~Deleted: 6~~
Formatted: Strikethrough

~~Deleted: 6~~
Deleted: 6

Skeblu 3i Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą

Respublikos Prezidentas